

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave.....	3
Welkom.....	5
Aanbiedingsbrief.....	5
Bestuur en portefeuillevdeling.....	6
Jaarverslag 2022	9
Algemeen.....	9
Overige toelichtingen	20
Pijler 1 Bestuur en participatie.....	23
Pijler 2 Zorg.....	34
Pijler 3 Economie, werk en recreatie	46
Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	57
Pijler 5 Middelen en Ondersteuning	75
Paragrafen.....	83
Lokale heffingen	83
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	87
Onderhoud kapitaalgoederen	94
Financiering.....	99
Bedrijfsvoering.....	103
Verbonden partijen	105
Grondbeleid.....	110
Voortgangsrapportages Grondbeleid	113
Jaarrekening	124
Balans en toelichting.....	124
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	147

Bijlage met verantwoordingsinformatie Specifieke Uitkeringen (SiSa).....	166
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	188
Bijlagen	192
Controleverklaring	192
Specificatie onderliggende stukken jaarrekening	192
Totaal overzicht beleidsindicatoren.....	201

Welkom

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de raad,

Voor u liggen de jaarstukken 2022 bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. De accountant heeft de controle afgerond en de gemeente Aa en Hunze heeft zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid een goedkeurende verklaring ontvangen.

Het beleidsmatige gedeelte van het jaarverslag is al eerder in de sturingsmonitor door de raad vastgesteld. In de jaarstukken leggen wij aan uw raad verantwoording af over het financiële gevoerde beleid van het verslagjaar 2022. De realisatie wordt vergeleken met de begroting.

In 2022 hebben wereldwijd ingrijpende gebeurtenissen plaats gevonden met impact voor de gemeente zoals de Corona-maatregelen en de oorlog in de Oekraïne. Aa en Hunze heeft ongeveer 200 Oekraïense vluchtelingen opgevangen op een zorglocatie in Papenvoort. Deze gebouwen en terreinen zijn eind 2022 door de gemeente aangekocht. Daarnaast hebben we plek gemaakt voor 50 asielzoekers bij 'De Biester' in Gieten. Als gevolg van de oorlog heeft inflatie geleid tot aanzienlijke prijsstijgingen van in eerste instantie gas en elektriciteit en vervolgens ook van andere goederen en diensten. Dit brengt onzekerheid met zich mee voor onze inwoners, ondernemers, verenigingen en dorpshuizen.

Sinds de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 is er voortgang geboekt op verschillende gebieden, zoals dienstverlening, leefbaarheid, veiligheid, en bestaanszekerheid. Er is gewerkt aan fietspaden, vakantieparken, duurzaamheid, en de fysieke leefomgeving. De voorbereiding voor Obs de Kameleon en Obs Prins Willem Alexander is in volle gang. Er is gewerkt aan het fietspadennetwerk en de vitalisering van vakantieparken. Op het gebied van duurzaamheid is extra aandacht voor energiearmoede en is een gebiedsfonds opgezet ter compensatie van de nadelige effecten van het windpark. Ter bevordering van de vitaliteit van de recreatieve sector zijn mooie resultaten geboekt. Ook de fysieke leefomgeving heeft veel aandacht gehad; we noemen hier de aandacht voor biodiversiteit, plagen en schadelijke soorten, het afvalstoffenbeleidsplan en de nieuwe cultuurnota. Er is uitvoering gegeven aan het rioleringsplan en het wegenbeleidsplan. De ambities voor woningbouw zijn aanzienlijk. In 2022 is een woningmarktanalyse uitgevoerd en is het woningbouwprogramma uitgewerkt. Met name in Nooitgedacht heeft de kavelverkoop doorgezet. In totaal zijn 36 kavels verkocht.

De gemeente moet anticiperen op nieuwe taken of ad hoc opdrachten vanuit het rijk. De asielcrisis vraagt om onvoorziene personele inzet, waarvoor extra middelen zijn toegezegd. In de huidige arbeidsmarkt is het een uitdaging om goed personeel aan te trekken en vast te houden. We proberen dit op te lossen door samen te werken met andere gemeenten en ons wervingsbeleid kritisch te bekijken. Er is gestart met het opstellen van nieuw strategisch personeelsbeleid.

Financieel gezien sluit de jaarrekening 2022 met een positief resultaat van 6,9 miljoen.

Voor de toekomst staan we voor grote uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, dienstverlening, wonen, ruimtelijke schaarste, bestaanszekerheid en vluchtelingen. Hier wordt al hard aan gewerkt en deze onderwerpen krijgen ook in 2023 en daarna veel aandacht. U wordt verder geïnformeerd in de bestuursrapportage 2023 en de begroting 2024.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van de gemeente Aa en Hunze

de heer R.L.H. Schoonderbeek
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester

Bestuur en portefeuillevindeling

Burgemeester W. Hiemstra	A. Wethouder I. Berghuis (Combinatie Gemeentebelangen)	Wethouder N. Houwing (tijdelijke vervanging B. Luinge) (VVD)	Wethouder K. ten Brink (PvdA)
			
<i>Vervanging door wethouder Berghuis</i>	<i>Vervanging door burgemeester</i>	<i>Vervanging door wethouder ten Brink</i>	<i>Vervanging door wethouder Houwing</i>

<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke coördinatie • Algemeen bestuur • Communicatie • Samenwerking Drentsche Aa (Bedrijfsvoering) • Veiligheidsregio (Brandweer/GHOR) • Vergunningen openbare orde en veiligheid incl. evenementen . • Dienstverlening • Personeel en Organisatie • Informatisering en automatisering • Integrale handhaving • Informatieveiligheid en privacy • Vereniging van Nederlandse gemeenten • Vereniging van Drentse gemeenten Westerbork 	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke ontwikkeling • Volkshuisvesting, woningbouw • Omgevingsvergunningen • Kern- en buurtgericht werken • Beheer openbare ruimte (o.a. wegen, groen, fietspaden) • Verkeer en Vervoer • Accommodatiebeleid over dorpshuizen • Plattelands- en natuurontwikkeling • Landbouwbeleid m.b.t. versterken landelijk gebied • Begraven en begraafplaatsen • Cultuurhistorie, cultureel erfgoed • RUD • Eerste loco-burgemeester 	<ul style="list-style-type: none"> • Grondbeleid, grondzaken, gemeentelijk vastgoed • Economische Zaken en werkgelegenheidsbeleid • Grondbeleid, grondzaken en gemeentelijk vastgoed • Inkoop, w.o. aanbestedingsbeleid • Recreatie en toerisme • Recreatieschap Drenthe Diever • Onderwijs, inclusief onderwijs-huisvesting en kindcentra • Volwasseneneducatie • Laaggeletterdheid • Water, waterbeheer en riolering • Afval • Sportbeleid, inclusief sportaccommodaties • Leerplicht • Internationale betrekkingen, w.o. EDR • Volksgezondheid • GGD • Tweede loco-burgemeester 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiën, en verzekeringen • Grondbedrijf • Participatie, jeugd en WMO • Belastingen • Stichting Attenta (voorheen sociaal Team) • Arbeidsmarktbeleid en sociale werkvoorziening • Welzijns- en gezondheidsbeleid • Sociale Zaken & armoedebeleid • Duurzaamheid en duurzame energie • Global Goals en Fairtrade • Schuldhulpverlening • Cultuurbeleid • Inburgering, vluchtelingen • Leerlingenvervoer • Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentse Aa (WPDA) • Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Groningen- Drenthe • Derde loco-burgemeester
--	---	---	---

<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van Strategische Toekomstvisie 2025 naar Omgevingsvisie • Implementatie omgevingswet • Mijnbouwactiviteiten en schadeafhandeling • P10 • Gebiedsontwikkeling Nationaal Park Drentsche Aa 	<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwoner participatie/veranderende rol overheid • Leader Zuidoost Drenthe • Agenda voor de Veenkoloniën • Stuurgroep Hunze • Regio Deal voor het onderdeel wonen en coördinator • Cultuur podium Gieten • Uitvoeringsagenda woningbouw 	<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • N34 ontwikkeling • Toekomst vakantieparken • Ontwikkeling Gasselternveld • Regio Deal voor het onderdeel werk 	<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kans voor de Veenkoloniën • Regio Deal voor het onderdeel welzijn • Uitvoeringsagenda duurzaamheid
---	--	---	---

Jaarverslag 2022

Algemeen

Financiële terugblik

Inleiding

Deze paragraaf staat vooral in het teken van de financiële terugblik op 2022 (op hoofdlijnen) en de ontwikkelingen/berichtgeving over (het al dan niet kunnen vaststellen van) de rechtmatigheid en getrouwheid van het sociaal domein.

Resultaat

Over 2022 is het saldo van baten en lasten € 5,9 miljoen positief. Uw raad heeft gedurende het jaar goedgekeurd dat bedragen aan de reserves onttrokken en toegevoegd mochten worden (o.a. via de begroting, voorjaarsbijstelling en najaarsnota). In totaal is er in 2022 per saldo een bedrag van € 1 miljoen onttrokken aan de reserves. Met die onttrekking van € 1 miljoen komt het positieve jaarrekeningresultaat 2022 op € 6,9 miljoen.

Dit resultaat krijgt als bestemming de Vrije Algemene Reserve (VAR) voor € 1,5 miljoen en € 0,7 miljoen gaat naar de Algemene Reserve van het Grondbedrijf. Het resterende saldo van € 4,7 miljoen wordt toegevoegd aan verschillende bestemmingsreserves. In de paragraaf Rekeningresultaat 2022 gaan we uitgebreid in op het resultaat en de resultaatbestemming over het jaar 2022.

(Interne) controle en accountantsoordeel

Interne controle

Ook in 2022 hebben de teams vele interne controle werkzaamheden uitgevoerd met ondersteuning van het team Financiën. De overall conclusie luidt dat de interne controle voldoende is.

Bij de verschillende processen zijn een aantal adviezen geformuleerd ter verbetering van de kwaliteit van de interne beheersing.

Accountantsoordeel

Het accountantsoordeel over de jaarrekening bestaat uit een beoordeling van de vraag of sprake is van een getrouw beeld (geen materiële fouten of onzekerheden in de jaarrekening) en een beoordeling van het antwoord op de vraag of de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig (in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving) tot stand zijn gekomen.

De accountant heeft voor de toetsing van de rechtmatigheid gebruik gemaakt van het Controleprotocol 2022, dat door de raad in de raadsvergadering van 15 december 2022 is vastgesteld. In dat Controleprotocol is de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 100.000.

De jaarrekening 2022 is door Eshuis Registeraccountants gecontroleerd. Eshuis heeft een controleverklaring verstrekt met een goedkeuring voor getrouwheid en rechtmatigheid. De verklaring is in de jaarstukken opgenomen onder de 'Bijlagen'.

Behandeling

De Auditcommissie heeft de jaarstukken 2022 op 19 juni 2023 behandeld. De jaarstukken 2022 worden in de raadsvergadering van 29 juni 2023 ter vaststelling aan uw raad voorgelegd.

Besluitvorming

Uw raad is bevoegd de jaarstukken vast te stellen en een bestemming aan het resultaat te geven. Voor het voorstel tot bestemming van het resultaat wordt verwezen naar het onderdeel 'Voorstel tot bestemming van het resultaat' en voor het besluit naar het onderdeel 'Besluit tot vaststelling'.

Wij stellen u voor de jaarstukken 2022 vast te stellen en daarmee décharge aan het college te verlenen omtrent het gevoerde financieel beheer.

Rekeningresultaat 2022

Inleiding

Zoals we u in het onderdeel Financiële terugblik al hebben gemeld, is het resultaat dat aan de VAR wordt toegevoegd € 1.495.000

In 2022 is een aantal budgetten geraamd die nog niet ingezet zijn maar waar nog wel werk of een verplichting tegenover staat en dus wordt voorgesteld om het bedrag van € 2,3 miljoen toe te voegen aan de reserve Incidentele dekkingsmiddelen, daarnaast kan een bedrag van € 0,5 miljoen voor verplichtingen tot en met 2021 vrijvallen van de reserve incidentele dekkingsmiddelen omdat deze activiteiten zijn afgerond.

Verklaring verschil rekening/begroting

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verschillen tussen de actuele begroting en de jaarrekening weergegeven.

Resultaat 2022		
Nr.	Omschrijving	Bedrag (€) I/S Bestemming
1	Pensioenen vm wethouders	458.000 i VAR
2	Minimabeleid inclusief energie toeslag minima	-108.000 i VAR
3	Sociaal Domein	145.000 i VAR
4	Wegen	153.000 i VAR
5	WABO leges	-360.000 i VAR
6	Salariskosten	-79.000 i VAR
7	Algemene uitkering	742.000 i VAR
8	Automatisering	-110.000 i VAR
9	Vrij vallen incidentele budgetten tm 2021	539.000 i VAR
10	Overig	115.000 i VAR
	Storting VAR	1.495.000 i VAR
11	Incidentele budgetten	1.762.000 i Reserve incidentele dekkingsmiddelen
12	Resultaat grondexploitatie	748.000 i Algemene reserve grondbedrijf
13	Opvang Oekraïners	2.257.000 i Bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed
14	Volkshuisvestingsfonds	690.000 i Bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds
15	Overig	-76.000 i Overige bestemmingsreserves
	Totaal	6.876.000

Toelichting rekeningresultaat 2022

Van het positief rekeningresultaat ad € 6.876.000 zal aan de raad worden voorgesteld:

- toe te voegen aan de VAR € 1.495.000
- in verband met de opvang Oekraïners het voordeel van € 2.257.000 toe te voegen aan de nieuw te vormen Bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed
- in verband met incidentele budgetten per saldo een bedrag van € 1.762.000 toe te voegen aan de Reserve incidentele dekkingsmiddelen (bestemmingsreserve);
- een bedrag van € 690.000 toe te voegen aan de nieuw te vormen Bestemmingsreserve Volkshuisvesting;
- een bedrag van € 748.000 toe te voegen aan de Algemene reserve van het grondbedrijf (voor een specificatie zie paragraaf van het jaarverslag);
- per saldo een bedrag van € 76.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserves Risico's nieuwe sociale wetgeving en Egalisatiereserve Grootonderhoud schoolgebouwen

Per saldo wordt er door het rekeningresultaat 2022 een bedrag van € 1.495.000 toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve (VAR).

ad. 1 Pensioenen (voormalige) wethouders (voordeel € 458.000)

Jaarlijks wordt berekend hoe hoog de pensioenvoorziening voormalige wethouders dient te zijn. Door een forse stijging van de rente, van 0,5% per eind 2021 naar bijna 2,5% eind 2022, kan een gedeelte van de aanwezige voorziening vrij vallen. Er is ten gunste van de exploitatie een bedrag vrijgevallen van € 458.000.

ad. 2 Minimabeleid inclusief energietoeslag minima (nadeel € 108.000)

Op het minimabeleid inclusief energietoeslag is per saldo een nadeel ontstaan van € 108.000. Dit komt met name door de tegemoetkoming van een energietoeslag voor de minima ter compensatie van de gestegen energiekosten (nadeel € 253.000). Over het minimabeleid is een voordeel ontstaan van € 145.000 waarbij kan worden opgemerkt dat de algemene budgetten zijn overschreden terwijl op de specifiekere budgetten geld over was.

ad. 3 Sociaal domein (voordeel € 145.000)

Het resultaat bij het Sociaal domein bedraagt €145.000 voordelig. Dit voordeel komt tot stand door WMO nieuw Beschermd Wonen (voordeel € 782.000), Daarnaast zijn er tekorten op de Jeugdwet (nadeel € 62.000) WMO-nieuw (nadeel € 256.000) en WMO oud (nadeel € 319.000). Voor een toelichting zie pijler 2.

ad. 4 Wegen (voordeel € 153.000)

Door uitstel van investeringen is een voordeel op de kapitaallasten bij de wegen ontstaan van € 70.000, daarnaast is er minder geld uitgegeven aan onderhoud dan begroot (€ 83.000). Een gedeelte van het geplande onderhoud in 2022 is doorgeschoven naar 2023.

ad. 5 WABO leges (nadeel € 360.000)

In de primitieve begroting was een bedrag van € 607.000 begroot aan opbrengsten voor de bouwleges. In 2022 heeft hierop tweemaal een bijstelling plaatsgevonden, dit resulteert in een totaalbedrag aan te ontvangen leges van € 1.017.000, de werkelijke opbrengsten zijn € 964.000, zodat er een nadeel van € 53.000 is. Daarnaast is er een voorziening getroffen bij de bouwleges voor een bedrag van € 307.000 (zie ook de toelichting bij pijler 4). Het totale nadeel op de WABO leges bedraagt hierdoor € 360.000.

ad. 6 Salariskosten (nadeel € 79.000)

Het nadeel bestaat uit een aantal posten namelijk het treffen van de voorziening verlofsparen als onderdeel van de nieuwe CAO gemeenten (nadeel € 430.000), de doorberekening van salariskosten aan projecten (voordeel € 476.000) en overige verschillen op de salariskosten (nadeel € 125.000).

ad. 7 Algemene uitkering (voordeel € 742.000)

Het verschil tussen het geraamde bedrag van de algemene uitkering en het werkelijk ontvangen bedrag bedraagt € 742.000 Een deel van het bedrag €431.000 is een voorschot voor kosten die gemaakt worden in 2023, het grootste deel hiervan is bestemd voor het uitkeren van de energietoeslag aan inwoners met een laag inkomen.

ad. 8 Automatisering (nadeel € 110.000)

De kosten van automatisering vertonen een stijgende lijn. Met name de omzetting van software in eigendom naar software waarvoor jaarlijks licentiekosten worden berekend is hiervan de oorzaak. Daarnaast zorgt de uitbreiding van personeel (tijdelijk en vast) voor hogere kosten ten behoeve van de werkplek (hardware) en de licenties (software). Hiertegenover staan lagere kapitaallasten a.g.v. een geringer bedrag aan investeringen en door uitstel hiervan.

ad.9 Vrijvallen incidentele budgetten tm 2021 (voordeel € 539.000)

Een aantal incidentele budgetten betreffende voorgaande jaren kunnen vrijvallen waarvan de activiteiten gereed zijn of niet meer tot uitvoering komen. Dit betreft o.a. schadelijke bermenplanten (€ 235.000) dit is uitgevoerd door de eigen buitendienst binnen de reguliere budgetten, gelden voor corona (€ 73.000), RREW gelden, hier staat een subsidie tegenover (€ 90.000), knelpunten in de openbare ruimte (€ 41.000), samen maak je de route, experimenteren sociaal domein (€ 35.000), maatschappelijk vastgoed (€ 28.000). Voor een overzicht zie de bijlage overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen.

ad. 10 Overige verschillen (voordeel € 115.000)

De overige verschillen tussen begroting en rekening bedragen per saldo € 115.000, dit bestaat uit meerdere kleine posten en wordt hier niet verder verklaard.

ad.11 Incidentele budgetten (voordeel € 1.762.000)

Door de raad zijn voor 2022 een aantal incidentele budgetten (voordeel € 2.301.000) geraamd die nog niet ingezet zijn, maar waar nog wel werk of een verplichting tegenover staat. Het betreft o.a. de budgetten voor: opstellen nieuwe strategische toekomstvisie, inmiddels omgevingsvisie (€ 50.000), Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit (€ 240.000), wandelknooppuntennetwerk (€ 86.000), toekomst vakantieparken (€ 300.000), Implementatie omgevingswet en wet kwaliteitsborging (€ 500.000), Knelpunten in de openbare ruimte (€ 100.000), Duurzaamheid en Energietransitie (€ 223.000), aanpassingen gemeentehuis (€ 97.000), duurzame inzetbaarheid (€ 131.000), Formatie handhaving recreatieterreinen (€ 85.000), Uitvoeringskosten klimaatbeleid 2022 (€ 87.000) en voorbereidingskrediet vervanging beschoeiing Grevelingskanaal (€ 50.000), extra inhuur bouwaanvragen (€ 42.000), leefbaarheidsfonds (€ 39.000) en kongrenzen inrichten (€38.000). Voor een overzicht zie de bijlage reserve incidentele dekkingsmiddelen.

Daarnaast kunnen er budgetten vrijvallen (€ 539.000) waarvan de activiteiten zijn afgerond, zie punt 9.

ad.12 Resultaat grondexploitatie (voordeel € 748.000)

Voor een specificatie van het resultaat wordt verwezen naar het onderdeel Grondbedrijf. Het voordelige saldo kan worden toegevoegd aan de Algemene reserve van het grondbedrijf.

ad.13 Opvang Oekraïners (voordeel € 2.257.000)

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne, zijn miljoenen mensen gevlucht. Ook Aa en Hunze heeft zijn steentje bijgedragen en heeft vluchtelingen opgevangen binnen de gemeente. Naast de opvang bij particulieren zijn de meeste Oekraïense vluchtelingen opgevangen in de gebouwen van Yorneo in Papenvoort. De gemeente heeft 7 panden gehuurd en aangepast. Dit hebben we met behulp van velen zo goed mogelijk tegen lage kosten proberen te doen. In het begin was ook nog veel onduidelijk ten aanzien van de precieze vergoeding van het Rijk. Lopende het jaar werd duidelijk dat het Rijk een normbedrag per beschikbaar bed beschikbaar stelde. Om vanuit het Rijk geen financiële barrières op te werpen en daarmee opvang te bespoedigen heeft het Rijk de opvang in eerste instantie ruimhartig vergoed. Lopende het jaar zijn de normbedragen naar beneden bijgesteld. Omdat gaandeweg 2022 duidelijk werd dat de oorlog in Oekraïne nog wel even zou gaan duren hebben we eind 2022 besloten de gehele locatie in Papenvoort aan te kopen. We hebben dit gedaan vanuit de gedachte dat het een goede en mooie opvanglocatie is en we op deze manier voor zeker 5 jaar een veilige opvang kunnen aanbieden. De gebouwen zijn en worden aangepast en moeten worden ingericht. Daarnaast lopen we als eigenaar bepaalde risico's in beheer en onderhoud van de gebouwen en het terrein. Ook zou het kunnen zijn dat de oorlog eerder stopt en de opvang niet meer nodig is. Zoals eerder ook al aangegeven willen we werken met een "gesloten boekhouding" voor de opvang in Papenvoort. Uitgaven en risico's moeten (af)gedekt worden uit de vergoeding van het Rijk.

In 2022 zijn de gemaakte kosten lager geweest dan de vergoeding van het Rijk waardoor € 2.257.000 voordeel is ontstaan. De raad wordt voorgesteld dit bedrag via resultaat bestemming te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed. De nieuwe bestemmingsreserve wordt onder andere gebruikt voor de verbouw en de inrichting van de locatie en de afdekking van de risico's.

ad.14 Volkshuisvestingsfonds (voordeel € 690.000)

De gemeente wil met het Volkshuisvestingsfonds de particuliere woningeigenaren mee laten doen in de verduurzamingsopgave die vanuit de sociale huurvoorraad al in gang is gezet. Hiervoor is in de begroting een bedrag van € 690.000 beschikbaar gesteld vanuit de reserve grondbedrijf. De bedoeling was dat hier een voorziening voor gevormd werd. Aangezien er nog geen verplichtingen jegens een derde partij zijn, kan hiervoor nog geen voorziening gevormd worden. Om het geld toch beschikbaar te houden voor dit doel wordt aan de raad voorgesteld dit bedrag via resultaat bestemming te storten in een nieuw te vormen bestemmingreserve volkshuisvestingsfonds.

ad.15 Overig (nadeel € 76.000)

Betreft de verrekening met de reserve Risico's nieuwe sociale wetgeving (€ 100.000 nadeel) en de

toevoeging aan de Egalisatiereserve Groot onderhoud schoolgebouwen (€ 24.000). De uitgaven worden ten laste van de nog aanwezige bestemmingsreserve gebracht.

Grondbedrijf

Algemeen

Het resultaat van het grondbedrijf maakt onderdeel uit van het totale rekeningresultaat. Zie tevens de in deze jaarrekening opgenomen paragraaf Grondbeleid.

Resultaat grondbedrijf

In het verslagjaar dient volgens het BBV gebruik gemaakt te worden van de zgn. POC-methode: dat wil zeggen dat voor winstneming de Percentage Of Completion methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Bij de aanwezige complexen is de POC-methode toegepast, resulterend in de tussentijdse winstneming bij het complex Nooitgedacht van € 1.700.000, waarvan bij de Najaarsnota al een bedrag van € 1.000.000 is meegenomen.

Het resultaat bij de rekening 2022 komt uit op € 748.000 voordelig (2021: € 207.000 voordelig).

Het resultaat ontstaat door:

- afsluiten van het complex Gieterveen, voordeel van € 29.000;
- afrekening complex Gasteren 3e fase, voordeel van € 8.000;
- vrijval voorziening Bloemakkers, voordeel van € 50.000
- een aanvullende tussentijdse winstneming voor het complex Nooitgedacht, voordeel van € 700.000
- vennootschapsbelasting 2022 te betalen, nadeel € 38.000

Voor de verwachte resultaten en het verloop van de Algemene reserve van het grondbedrijf, wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Investerings

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste activa over 2022 weergegeven.

Boekwaarde per 1 januari 2022			€	40.544.000
Bij:	bruto investeringen	€	7.455.000	
	verstrekkingen geldleningen	€ 7.000		
			€	7.462.000
Af:	afschrijvingen	€	2.191.000	
	aflossingen leningen	€ 234.000		
	onttrekkingen aan de reserves / bijdragen derden	€ 325.000		
	desinvesteringen / verminderingen	€ 941.000		
			-€	3.691.000
				€ 3.771.000
Boekwaarde per 31 december 2022			€	44.314.000
Bedragen van € 100.000 of groter zijn:				
	Aankoop grond en gebouwen voormalige Yorneo Papenvoort			€ 5.751.000
	Ver- en nieuwbouw MFC Boerhoorn			€ 205.000
	Aankoop grond huisvesting BOR buitendienst			€ 207.000
	Nieuwbouw basisschool Kameleon Eexterveen			€ 131.000
	Openbare verlichting			€ 123.000
	Kraan tbv afvalverwerking			€ 183.000

Reserves en voorzieningen

	31-12-2022	31-12-2021	Mutatie
Reserves			
Algemene reserve	14.659.000	12.600.000	2.058.000
Bestemmingsreserve	6.840.000	7.194.000	-354.000
Reserve grondbedrijf	3.469.000	3.028.000	441.000
Totaal reserves	24.967.000	22.822.000	2.145.000
Saldo baten en lasten algemene dienst	6.128.000	2.893.000	3.235.000
Saldo baten en lasten grondbedrijf	748.000	207.000	541.000
Totaal eigen vermogen	31.843.000	25.922.000	5.921.000
Voorzieningen	9.865.000	7.848.000	2.017.000
Totaal reserves en voorzieningen	41.708.000	33.771.000	7.937.000

Algemeen

De reserves en voorzieningen zijn per saldo met € 7.937.000 toegenomen ten opzichte van de stand per 31 december 2021. Deze toename komt m.n. door de toename van de algemene reserve.

Bij de jaarstukken is ter inzage gelegd een overzicht van de reserve Incidentele dekkingsmiddelen. Bij de Toelichting op baten en lasten per pijler is aan het einde van iedere pijler een overzicht opgenomen

van de mutaties in de reserves.

Door de wijziging in het BBV in 2007 zullen bij de resultaatbepaling aan de raad diverse toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves ter goedkeuring worden voorgelegd.

Voor een specificatie en onderbouwing wordt verwezen naar het Voorstel tot bestemming van het resultaat

Algemene reserve

De algemene reserve is per saldo met €2.058.000 toegenomen. Hieronder zijn de mutaties in de algemene reserve weergegeven.

Mutaties Algemene Reserve	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Vrije Algemene Reserve (VAR)			
Resultaat Jaarrekening 2021	€ 837.000		
Incidenteel sluitend maken begroting 2022		€ 2.724.000	
Budgetruimte structureel incidenteel toevoegen aan VAR	€ 363.000		
Budgetruimte incidenteel toevoegen aan VAR (Bestuursrapportage)	€ 462.000		
Budgetruimte structureel toevoeging saldo bijstellingen aan VAR (Bestuursrapportage)	€ 250.000		
Budgetruimte incidenteel toevoegen aan VAR (Najaarsrapportage)	€ 2.337.000		
Vrijvallen reserve dekking kapitaallasten huur woningen Nooitgedacht (Bestuursrapportage)	€ 622.000		
Resultaat budgetruimte najaarsnota 2021 onttrekken aan de VAR		€ 8.000	
Resultaat Najaarsrapportage structureel onttrekken aan de VAR		€ 81.000	
Totaal	€ 4.871.000	€ 2.813.000	€ 2.058.000

De algemene reserve kan als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Weerstandsdeel (WAR)	€ 5.653.000	€ 5.653.000
Vrije deel (VAR)	€ 9.005.000	€ 6.947.000
	€ 14.659.000	€ 12.600.000

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn vergeleken met de stand per ultimo 2022 met € 354.000 afgenomen.

Voor een specificatie van de mutaties in de bestemmingsreserves wordt verwezen naar de onderdelen naar de onderdelen het Voorstel tot bestemming van het resultaat en de Toelichting op de balans.

Algemene reserve van het Grondbedrijf

De Algemene reserve van het grondbedrijf is per eind 2022 €441.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door:

- de verwerking van het rekeningresultaat 2021 (voordeel €207.000);
- Tussentijdse winstneming Nooitgedacht Najaarsrapportage (voordeel € 1.000.000)
- Onttrekking aan reserve t.b.v. voorziening volkshuisvestingsfonds (€ 690.000)
- Onttrekking aan reserve t.b.v. projectorganisatie woningbouw programmering Bestuursrapportage (€ 76.000)

Saldo baten en lasten (algemene dienst en grondbedrijf)

Hiervoor wordt verwezen naar Saldo rekening van baten en lasten.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met € 2.017.000 toegenomen. Voor een specificatie van deze toename wordt verwezen naar de Toelichting op de balans.

Saldo rekening van baten en lasten

Het saldo van de rekening van baten en lasten algemene dienst 2022 (€6.128.000 voordelig) en het saldo van het grondbedrijf (€ 748.000 voordelig) bedraagt, na verwerking van de mutaties van de reserves, € 6.876.000 voordelig. Conform de voorschriften wordt het resultaat afzonderlijk op de balans opgenomen.

Van het resultaat na bestemming zal de raad worden voorgesteld de nodige toevoegingen en onttrekkingen aan de (bestemmings)reserves te doen (per saldo € 4.632.000). Voor het voorstel en een onderbouwing, wordt verwezen naar Voorstel tot bestemming van het resultaat.

Het saldo van de grondexploitatie bedraagt € 748.000 voordelig (2021: €207.000voordelig). Aan de raad wordt voorgesteld om het bedrag toe te voegen aan de Algemene reserve van het grondbedrijf.

Rechtmatigheid

Ingaande het jaar 2005 geeft de accountant over de rekening naast een oordeel over de getrouwheid tevens een oordeel over de rechtmatigheid. Met de rechtmatigheid wordt bedoeld dat de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig (in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving) tot stand zijn gekomen. Het toetsingskader voor de controle door de accountant wordt door de raad vastgesteld in het Controleprotocol. Dit Controleprotocol, geldend voor het verslagjaar 2022, is in de raad van 15 december 2022 vastgesteld. De rapporteringstolerantie is vastgesteld op € 100.000.

In het Verslag van bevindingen behorende bij de Jaarstukken 2022, heeft onze accountant aangegeven, dat de gemeente Aa en Hunze, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid, goedkeurende verklaring krijgt. De accountant geeft bij de rechtmatigheid een oordeel na de controle op de significante processen

Dit is, na vorig jaar een verklaring met beperking en daarvoor 2 jaar een afkeurende verklaring op het gebied van de rechtmatigheid, een substantiele verbetering. We hebben als gemeente goede stappen hierin gezet.

Vanaf het boekjaar 2023 moet het college van Burgemeester en Wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording afleggen in de Jaarstukken.

Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Per 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht van kracht geworden. Uit deze nieuwe wet blijkt dat het toezicht soberder, selectiever en risicogerichter dient te worden en gaat uit van vertrouwen van de toezichthouder. Het is in eerste instantie niet aan de toezichthouder, maar aan de gemeenteraad om toezicht te houden op de uitoefening van medebewindstaken door de colleges.

Samen met de gemeenten in Drenthe zijn op basis van de gewijzigde wetgeving toezichtcriteria ontwikkeld. Uit deze criteria blijkt of er sprake is van goede, matige of slechte uitvoering van de medebewindstaken. Ook met alle gemeenten in Drenthe is afgesproken om een zelfbeoordeling te gaan doen en deze beoordeling in de jaarrekening op te nemen. Afgesproken is dat in het jaarverslag bij de jaarrekening verantwoording over de medebewindstaken wordt opgenomen.

Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat de medebewindstaken adequaat en doelmatig worden uitgevoerd. Op enkele onderdelen zijn er verbeterpunten mogelijk en hiervoor zijn concrete actiepunten geformuleerd.

Ruimtelijke ordening	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde structuurvisie(s) conform de wettelijke vereisten		Gemeente Aa en Hunze heeft een in 2016 vastgestelde structuurvisie die voldoet aan de eisen Wro
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde bestemmingsplannen conform de wettelijke vereisten		
Totaalbeeld <i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		De gemeente Aa en Hunze gaat een Omgevingsvisie, die voldoet aan de Omgevingswet opstellen.

Omgevingsrecht	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente heeft een actueel beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), inclusief veiligheid, bouwplantoetsing, bodembeleid en een probleem- en risicoanalyse		Door het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet is in 2022 besloten het handhavingsbeleidsplan, dat vastgesteld was tot en met 2022, te verlengen tot een half jaar na invoering van de Omgevingswet.
Gemeente heeft een consistent en duidelijk, bestuurlijk vastgesteld Jaarprogramma op het gebied van VTH, met voldoende operationele doelen		Is in afrondende fase
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgesteld Jaarverslag op het gebied van VTH		In afrondende fase. Het verslag is zo goed als klaar
Uit het Jaarverslag blijkt dat doelen en normen op het gebied van VTH zijn behaald volgens de wettelijke vereisten		Door het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet is in 2022 besloten het handhavingsbeleidsplan, dat vastgesteld was tot en met 2022, te verlengen tot een half jaar na invoering van de Omgevingswet.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgestelde kwaliteitsverordening op het gebied van VTH		
Totaalbeeld <i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee

Ruimtelijk erfgoed	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente heeft bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen, of bij vrijstelling op bestaande plannen, aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met in geding zijnde cultuurhistorische en archeologische waarden; deze bestemmingsplannen zijn bestuurlijk vastgesteld		Cultuurhistorische en archeologische waarden zijn in bestemmingsplannen meegenomen
Gemeente heeft een commissie ingesteld, die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument en vraagt deskundig advies bij vergunningverlening waarbij cultuurhistorische en/of archeologische waarden aan de orde zijn		Gemeente maakt gebruik van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van LIBAU
Binnen de gemeente vindt adequaat toezicht en handhaving plaats op het gebied van monumenten en archeologie; dit is tevens vastgelegd in documenten		Toezicht vindt plaats op basis van de Uniforme uitvoering- en Handhavingsstrategie (U&H)
Totaalbeeld <i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee

Huisvesting statushouders	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (eerste helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in		Ondanks de inspanningen die verricht zijn door de gemeente is een kleine hoeveelheid mensen (5) niet tijdige geplaatst binnen de gealloceerde tijd.
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (tweede helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in		Wederom ondanks de grote inspanningen maar door het weinig aanbod van woningen is niet voldaan aan de taakstelling.
Totaalbeeld <i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		De gemeente verricht alle mogelijk inspanningen om aan de taakstelling te voldoen. Hier is aandacht voor.

Archief	Groen/Oranje/Rood	Toelichting
Zijn de belangrijkste risicovolle thema's geïdentificeerd?		De risico's zijn in kaart gebracht en vastgelegd in een plan van aanpak.

Zijn er voor deze thema's al verbetermaatregelen getroffen?		Het plan van aanpak is geactualiseerd naar de huidige situatie. Niet alles wat in 2022 was gepland hebben wij kunnen uitvoeren door een gebrek aan een structurele volledige formatie. Zeer recentelijk is de al tijden openstaande vacature structureel ingevuld. Dit biedt goede perspectieven voor de toekomst. We verwachten dan ook dat dit in 2023 is opgelost.
Zijn er resultaten geboekt?		Niet alle gewenste resultaten zijn geboekt. Dit is te wijten aan hierboven genoemde personeelsgebrek. Desondanks zijn er toch wel belangrijke resultaten geboekt waaronder het implementeren van het nieuwe zaakstelsel en het effectief opzetten van het SIO.
Totaalbeeld: Is er reden voor extra aandacht?		Er is een goed en open contact met de Provinciale Archiefinspectie. Het plan van aanpak en de te behalen resultaten worden besproken.

Toelichting kleuren

Symbolen met kleuren staan voor mate waarin de vereiste informatie, conform het informatiearrangement, tijdig en/of volledig is aangeleverd door de betreffende gemeente

De symbolen met de kleuren groen, oranje en rood in de tabel staan voor de mate waarin de betreffende gemeente op het toezichtdomein de vereiste informatie,

conform het informatiearrangement, tijdig en/of volledig heeft aangeleverd bij de provincie.

Groen : goed; de gemeente heeft de vereiste informatie tijdig en volledig aangeleverd.

Oranje : voldoende; de gemeente heeft de vereiste informatie niet tijdig en/of niet volledig aangeleverd.

Rood : onvoldoende; de gemeente heeft de vereiste informatie niet aangeleverd vóór de beoordeling.

Voorstel tot bestemming van het resultaat

Voorstel tot bestemming van het resultaat

Het voordelige gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten, vaststellen op € 5.920.121

als uitvoering van de begroting en begrotingswijzigingen is volgens het Overzicht mutaties Reserves en Voorzieningen

-	toegevoegd aan de reserves een bedrag van	-€ 8.991.468	
-	ontrokken aan de reserves een bedrag van	€ 9.947.075	
			€ 955.607
			€ 6.875.728

De raad wordt voorgesteld om:

de volgende bedragen toe te voegen aan onderstaande reserves

-	reserve incidentele dekkingsmiddelen	€ 2.300.811	
-	Bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed	€ 2.256.705	
-	Bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds	€ 690.000	
-	Egalisatiereserve Groot onderhoud schoolgebouwen	€ 24.000	
-	Algemene reserve van het grondbedrijf	€ 748.285	
-	Vrije algemene reserve	€ 1.495.108	
			€ 7.514.909

de volgende bedragen te onttrekken aan onderstaande reserves

-	reserve incidentele dekkingsmiddelen	-€ 539.181	
-	reserve risico's nieuwe sociale wetgeving	-€ 100.000	
			-€ 639.181
			€ 6.875.728

Voorstel tot bestemming van het resultaat

Toevoegingen aan de reserves

Incidentele Budgetten (€2.300.811)

Door de raad zijn voor 2022 nog een aantal incidentele budgetten geraamd die nog niet ingezet zijn, maar waar nog wel werk of een verplichting tegenover staat.

Bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed (€2.256.705)

Het voordeel bij de opvang van de Oekrainers, wordt voorgesteld om dit toe te voegen aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed.

Bestemmingsreserve Volkshuisvestingsfonds (€ 690.000)

Voor de verduurzaamheidsopgave voor particuliere wooneigenaren is een bedrag beschikbaar gesteld van € 690.000, aan de raad wordt voorgesteld om dit bedrag te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds.

Egalisatiereserve Groot onderhoud schoolgebouwen (€ 24.000)

Het ontvangen bedrag voor groot onderhoud wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Algemene reserve van het grondbedrijf (€ 748.285)

Ingaande het jaar 2017 wordt de POC-methode toegepast voor de winstneming bij de grondexploitatie. Onder voorwaarden moet een winstneming gedaan worden.

Van de aanwezig complexen, voldoet het complex Nooitgedacht aan de voorwaarden. Het betekent een winstneming van € 700.000. Bij het complex Bloemakkers heeft een vrijval in voorziening plaats gevonden van € 50.000. Daarnaast is het complexen Gieterveen eind 2022 afgesloten met een winstneming van €29.0000 en heeft een afrekening met Gasteren 3e fase voordeel € 8.000. Door de goede resultaten van het grondbedrijf moeten we vanaf het jaar 2022 vennootschapsbelasting betalen. Het bedrag over 2022 is voorlopig vastgesteld op € 38.000, dit bedrag komt ten laste van de algemene reserve grondbedrijf.

Vrije Algemene Reserve (€ 1.495.108)

In totaal wordt een bedrag van € 1.495.108 toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve. Zie verder onderdeel Rekeningresultaat van het jaarverslag.

Onttrekkingen aan de reserves

Incidentele budgetten (€ 539.181)

Als gevolg van de heroverweging van de reserves incidentele dekkingsmiddelen kunnen er incidentele budgetten vrijvallen. Dit betreft budgetten waarvan de activiteiten gereed zijn of niet meer tot uitvoering komen.

Reserve Risico's nieuwe sociale wetgeving (€ 100.000)

Dit betreft een bijdrage uit de reserve als gevolg van arbeidsbemiddelingstrajecten.

Besluit tot vaststelling

De raad van de gemeente Aa en Hunze;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van de gemeente Aa en Hunze, waarvan de overwegingen integraal deel uit maken van dit besluit;

b e s l u i t :

- de jaarstukken over het jaar 2022 vast te stellen;
- in te stemmen met de voorgestelde bestemming van het Gerealiseerde resultaat 2022;

Aldus besloten door de raad van de gemeente Aa en Hunze in de openbare vergadering van 29 juni 2023.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. Mr. E.P. van Corbach

Dhr. A.W. Hiemstra

Overige toelichtingen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2022
Lokale heffingen:	
Onroerende zaakbelasting	4.844
Toeristenbelasting	1.776
Forensenbelasting	213
	<hr/>
	6.833
Algemene uitkering gemeentefonds, inclusief sociaal domein	45.762
Dividenden	262
Saldo financieringsfunctie (betaalde en ontvangen rente, exclusief rente eigen vermogen)	
Ontvangen rente	57
Betaalde rente	-8
	<hr/>
	49
Saldo tussen compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds	
Ontvangen Compensabele BTW 2021	4.173
Opgenomen op de balans Compensabele BTW 2021	4.308
	<hr/>
	-135
Overige algemene dekkingsmiddelen (o.a. berekende rente eigen vermogen)	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	52.771
Onvoorzien	17
Totaal	52.788

Overzicht Overhead en vennootschapsbelasting

Overzicht Overhead									
Specificatie taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie									
		Lasten				Baten			
		Begroting	Begroting	Rekening	Saldo	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
		na wijz.				na wijz.			
0.4.1.	Ondersteuning organisatie algemeen	4.741.339	6.970.641	6.888.170	82.471	216.233	216.233	304.401	88.168
0.4.2.	Huisvesting	437.125	606.182	531.594	74.588	55.025	55.850	53.357	-2.493
0.4.3.	Apparaatskosten	1.055.365	1.274.914	1.939.467	-	28.979	29.412	24.499	-4.913
					664.553				
0.4.4.	Automatisering	1.294.400	1.412.786	1.459.209	-46.423	69.764	70.810	44.941	-
									25.869
	Algemeen totaal	7.528.229	10.264.523	10.818.440	-	370.001	372.305	427.198	54.893
					553.917				

Overhead en vennootschapsbelasting

Overhead en vennootschapsbelasting

Toelichting:

0.4.1. Ondersteuning organisatie algemeen

Op dit taakveld is sprake van een voordeel op incidentele budgetten (o.a. duurzame inzetbaarheid, handhaving recreatieterreinen, doorontwikkeling buitendienst, gelden voor probleem oplossen interne/externe dienstverlening) van € 327.000. Daarnaast wordt het verschil veroorzaakt door incidentele personeelsbudgetten nadeel € 249.000 en is een bedrag voor ondersteuning corona vrijgevallen van € 73.000 voordeel. Per saldo een voordelig resultaat op dit taakveld € 171.000 .

0.4.2. Huisvesting

Er ontstaat bij dit deeltaakveld een voordeel van € 72.000. Dit wordt veroorzaakt door een voordeel op het incidentele budget aanpassingen gemeentehuis van € 97.000. De overige diverse afwijkingen zoals schoonmaakkosten, onderhoud aan het gebouw, beveiliging en energiekosten bedragen €25.000 nadelig.

0.4.3. Apparaatskosten

Op dit taakveld is sprake van een nadeel van per saldo € 669.000. Het nadeel wordt m.n. veroorzaakt door de dotatie aan de voorziening verlofsparen (nadeel € 430.000), die per 31 december conform BBV gevormd moet worden. Daarnaast hogere uitgaven voor arbo en vorming en opleiding van het personeel (nadeel € 100.000), werken door derden (nadeel € 130.000). en diverse overige afwijkingen nadeel (€ 9.000).

0.4.4. Automatisering

Er is een totale overschrijding bij dit deeltaakveld van € 72.000. In het beschikbare budget voor automatisering is een aantal incidentele budgetten opgenomen (in totaal voordeel € 38.000). Daarnaast hogere uitgaven dan begroot (nadeel € 110.000) wat m.n. veroorzaakt wordt door hogere uitgaven onderhoud apparatuur/programmatuur, meer uitgaven voor werken voor derden en hogere huur software.

Vennootschapsbelasting

Beoordeling Vpb-plicht 2022

Uit de (voorlopige) berekening 2022 van de fiscalist komt naar voren dat in 2022 met een winst afsluiten en dat hierover een bedrag van € 38.000 aan vennootschapsbelasting betaald moet worden. Dit bedrag komt ten laste van het resultaat grondbedrijf omdat hier de belastbare winst is behaald.

Onvoorzien

Toelichting Onvoorzien

Beschikbaar bij begroting	€ 72.675
Bezuiniging structureel	<u>€ 56.000 -</u>
<u>/-</u>	
Blijft beschikbaar eindsaldo per 31 december 2022	€ 16.675

Pijler 1 Bestuur en participatie

Korte omschrijving

De pijler bestuur en participatie gaat over het functioneren van gemeenteraad en college en het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij dat wat in de gemeente speelt.

Daarnaast komen ook de openbare orde en veiligheid, toezicht en handhaving en de gemeentelijke dienstverlening via de verschillende kanalen (telefoon, website, balie, post en mail) aan de orde in deze pijler.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

In pijler 1 Bestuur en Participatie ligt onze focus op een sterk, vitaal en veilig Aa en Hunze. Dit doen we samen met inwoners en zo mogelijk zorgen we er voor dat Aa en Hunze nog sterker, vitaler en veiliger wordt.

In verbinding met onze inwoners

De gemeenteraadsverkiezingen zijn, dankzij een goede voorbereiding, heel goed verlopen. Om de opkomst tijdens deze verkiezingen te vergroten heeft de regiegroep verkiezingen verschillende activiteiten georganiseerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn het opzetten van een stemwijzer, de inzet van podcasts, filmpjes en de sociale media, de verkiezingsrap van vlogger Daisz en de 'Spiekeriek'. De opkomst was net als in het hele land lager dan bij de voorgaande gemeenteraadsverkiezingen, maar Aa en Hunze scoorde met 58% boven de landelijke opkomst van iets meer dan 50%.

De nieuwe gemeenteraad is op 30 maart 2022 geïnstalleerd en daarmee is ook een start gemaakt met het inwerkprogramma voor het college en de gemeenteraad. Naast een aantal praktische zaken zijn ook onderwerpen zoals de Gemeentewet, de raadsinstrumenten en de belangrijkste beleidsthema's besproken. Ook heeft de gemeenteraad kennisgemaakt met de politie en diverse gemeenschappelijke regelingen.

Op 21 april 2022 is de jongerenraad geïnstalleerd. Dankzij de adviezen van deze groep jongeren vergroten we hun inbreng bij besluitvorming en hun betrokkenheid bij de lokale politiek. De jongerenraad heeft een jaarverslag geschreven dat als bijlage aan de Sturingsmonitor is toegevoegd. Daarnaast hebben we het werkboek participatie 'Samen Doen' geïntroduceerd. Het werkboek ondersteunt bij participatie en draagt bij aan het elkaar zo vroeg mogelijk betrekken bij beleid, plannen en ideeën. Ook de omgevingsadviseur is een belangrijke verbinder die inwoners, ondernemers en organisaties adviseert bij hun initiatieven en meedenkt over mogelijke participatievormen bij projecten in de fysieke leefomgeving.

De opvang van Oekraïners en asielzoekers

Vanwege de oorlog in Oekraïne is een ongekende stroom Oekraïners naar ons land gekomen. Ook van elders vluchten veel mensen om hier een beter en veiliger bestaan op te bouwen. Daardoor is de druk op het opvangcentrum in Ter Apel gigantisch groot geworden. In Aa en Hunze namen we ook onze verantwoordelijkheid en creëerden we twee opvangplekken voor deze groepen: in Papenvoort en Gieten.

Voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen maakt de gemeente gebruik van de gebouwen van Yorneo in Papenvoort. Deze gebouwen werden eerst gehuurd, maar zijn inmiddels door de gemeente aangekocht. Daarmee garanderen en continueren we het verblijf van de Oekraïners. Op de locatie in Papenvoort is ook een school gekomen: Kindcentrum Papenvoort. CKC en Stichting PrimAH runnen deze school, met ondersteuning vanuit de gemeente.

In de Biester (Gieten) is een locatie voor circa 50 personen geschikt gemaakt voor crisisnoodopvang van asielzoekers. Hier vangen we gezinnen op. Ook hier voorzien we in de basisbehoeften. Er wonen mensen vanuit veel verschillende culturen en dat maakt het soms uitdagend. Bewoners, locatieleiders, vrijwilligers en beveiligers zorgen voor het dagelijkse reilen en zeilen op de locatie.

De dienstverlening van de gemeente Aa en Hunze

We willen een overheidsorganisatie zijn die duidelijk en transparant functioneert, bereikbaar is en van buiten naar binnen werkt. In de nieuw geformuleerde dienstverleningsvisie hebben we omschreven wat onze optimale dienstverlening is: persoonlijke, toegankelijke en duidelijke dienstverlening die aansluit bij de wensen en de behoeften van onze inwoners.

De toegankelijkheid van de gemeentelijke website is verbeterd dankzij het toevoegen van een aantal nieuwe functies (zoals de mogelijkheid om teksten te vergroten). De implementatie van de vernieuwde website pakken we in 2023 verder op.

De leefbaarheid en veiligheid in Aa en Hunze

We blijven aandacht vragen voor de gevolgen van gas- en zoutwinning voor onze inwoners. Dat doen we bijvoorbeeld door bij de staatssecretaris aan te dringen op een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige schade-afhandeling voor inwoners. Ook hebben we het Instituut Mijnbouwschade en de commissie Mijnbouwschade gevraagd een toelichting te geven op hun werkwijze en schadeafhandeling tijdens een informerende bijeenkomst voor inwoners en raadsleden. Daarnaast is een nieuwe klankbordgroep gestapelde mijnbouw gestart. Deze vertegenwoordigers uit verschillende dorpen betrekken we bij en informeren we over zaken die spelen met betrekking tot de mijnbouw in onze gemeente.

De ingezette koers voor het handhavend opgetreden tegen het permanent bewonen van recreatiewoningen hebben we ook in 2022 doorgezet. Daarbij krijgen we steeds meer beeld bij de omvang van het strijdig gebruik van recreatiewoningen en de daarmee samengaande (sociale) problematiek.

Ook de reguliere toezicht- en handhavingstaken dragen bij aan een veilig Aa en Hunze. Dat varieert van het weghalen van een gezonken boot of een verdwaalde aanhanger, het aanpakken van rommelerven tot het toezicht tijdens de bouw van woningen. Dankzij de uitbreiding van de capaciteit op het gebied van de openbare orde en veiligheid hebben we onze slagkracht vergroot. En dat is ook nodig, want we krijgen ook op dit vlak meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden. We zijn steeds vaker betrokken bij crisissituaties, zoals de boerenprotesten, de asielcrisis en de coronacrisis. Ook is onze inzet nodig bij GRIP-situaties. Hierin werken we met en voor andere gemeenten.

Samen met de politie maken we steeds vaker gebruik van de sociale media om onze inwoners preventief te waarschuwen voor bijvoorbeeld pinpasfraude.

Tot slot is het afgelopen jaar beleid ontwikkeld voor een zogenaamde gedragsaanwijzing. Hiermee heeft de burgemeester de bevoegdheid om gedragsaanwijzingen te geven aan overlastgevende bewoners van huur- en koopwoningen met het doel de overlast te stoppen. Dit betekent dat de overlastgever bepaalde handelingen moet doen of juist moet nalaten, zodat de overlast stopt.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.1.1 Inwoners voelen zich betrokken bij de ontwikkelingen in de dorpen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.1.1.1 Uitvoering van projecten in 'het kader van 'Regio Deal.

In de Regio Deal (gesloten tussen het Rijk, de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen) worden op basis van drie pijlers (Wonen, Welzijn en Werk) projecten ontwikkeld, waarvoor (met het principe van cofinanciering) subsidie kan worden aangevraagd.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Ook in 2022 zijn in het kader van de Regio Deal projecten (verder) uitgerold. In de laatste tranche van dat jaar zijn voor twee projecten, waarvan Aa en Hunze penvoerder (trekker) is, aanvragen gehonoreerd. Hierdoor kunnen deze projecten worden verlengd. Het betreft de bestrijding van energiearmoede en de digitalisering van de vrijetijdseconomie.

In september 2022 heeft het college besloten niet deel te nemen aan een verlenging van de deal. Dit betekent dat Aa en Hunze in de loop van 2023 de inbreng in de deal gaat afbouwen.

[1.1.1.11 Nieuwe Strategische Toekomstvisie](#)

Sinds 2009 werken we in Aa en Hunze met een strategische toekomstvisie waarin we een langetermijnvisie op onze gemeente hebben opgenomen. Deze visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen in samenwerking met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In het najaar is besloten om het proces van het herijken van de Strategische Toekomstvisie anders op te bouwen. Op dit moment heroriënteren we ons op de beste vorm en volgorde in het opstellen van een visie op de toekomst van Aa en Hunze.

[1.1.1.12 Werkzaamheden rondom nieuwe raads- en collegeperiode](#)

Nadat de Gemeenteraadsverkiezingen hebben plaatsgevonden start een nieuwe raads-/collegeperiode. Het begin van een dergelijke nieuwe periode brengt altijd een aantal werkzaamheden met zich mee die betrekking hebben op het schrijven van een collegeprogramma. Daarnaast wordt er een inwerkprogramma voor raads- en collegeleden verzorgd.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De nieuwe raad is op 30 maart 2022 geïnstalleerd. In de raadsvergadering van 21 april vonden de overige benoemingen plaats. Daarnaast zijn de overdrachtsdocumenten van een aantal commissies en raads werkgroepen aangenomen, namelijk die van de Auditcommissie, de Rekenkamercommissie, de intergemeentelijke raads werkgroep Gemeenschappelijke Regelingen en de Werkgeverscommissie. Tot slot is ook het voorstel van de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing aangenomen.

Er is een inwerkprogramma voor de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college samengesteld. Naast een aantal praktische zaken zijn ook onderwerpen, zoals de Gemeentewet, het Reglement van Orde (RvO), de raadsinstrumenten, presenteren en spreken in het openbaar, en integriteit besproken. Ook hebben de teams Ruimtelijk Beleid, Samenleving en Financiën een presentatie gegeven over de belangrijkste beleidsthema's van het komende jaar.

In de loop van het jaar heeft de raad kennis gemaakt met de politie en diverse Gemeenschappelijke Regelingen.

De raads werkgroep Sociaal Domein heeft samen met de ambtelijke organisatie op 23 juni een Werkconferentie georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst heeft de raad gesproken met vrijwilligers en ervaringsdeskundigen over de thema's Meedoen, Armoede, Jeugd en ouderen/kwetsbare volwassenen.

Op 6 september is de raad door de ambtelijke organisatie geïnformeerd over de Omgevingswet en het thema Duurzaamheid.

Tenslotte heeft de raads werkgroep Druut in het najaar een tweetal werkbezoeken georganiseerd in het kader van de stikstofproblematiek.

[1.1.1.13 Uitvoering van opkomstbevorderende maatregelen ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen 2022](#)

Op 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen: het moment waarop onze inwoners bepalen hoe het politieke landschap in Aa en Hunze er uit gaat zien. Als gemeente streven we naar een zo hoog mogelijk opkomstpercentage, bijvoorbeeld door inwoners te betrekken bij gemeentepolitiek. Vanuit de raad is een werkgroep opgericht die zich bezighoudt met de opkomstbevordering bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De Regiegroep verkiezingen uit de raad heeft een programma opgesteld met diverse opkomst bevorderende activiteiten.

Zo is er een stemwijzer gemaakt met behulp van Mijn Stem. Door het invullen van de stellingen in de stemwijzer kregen inwoners een goed beeld van het partijlandschap en welke partij het beste bij hun paste.

Verder zijn er veel activiteiten georganiseerd voor jongeren, waaronder de schaduwverkiezingen op het Dr. Nassaucollege en een filmpje van de bekende vlogger Daisy voor jongeren over de gemeenteraadsverkiezingen. Het filmpje is enthousiast ontvangen.

Ook is er een Verkiezingskrant gemaakt die huis aan huis is verspreid. Daarnaast is er een uitgebreide (social) media campagne gevoerd, zijn er podcasts en filmpjes gemaakt en is een verkiezingsdebat georganiseerd dat door Radio Aa en Hunze is begeleid en uitgezonden. Ook in de Schakel en op de gemeentelijke website is op allerlei manieren aandacht besteed aan de verkiezingen.

De inwoners van Aa en Hunze zijn extra betrokken bij de gemeenteraadsverkiezingen door de inzet van de 'Spiekeriek'. De Spiekeriek heeft op meerdere plekken in de gemeente gestaan. Inwoners konden hun wensen en vragen voor de gemeenteraad op de 'iek spiekeren'. Hier is ruimschoots gebruik van gemaakt.

Het opkomstpercentage in Aa en Hunze was 58%. Dit was flink hoger dan het landelijke gemiddelde van 51% en het Drents gemiddelde van 53 %. Ten opzichte van de vorige gemeenteraadsverkiezingen was de opkomst lager.

1.1.1.8 Voorbereiden van verkiezingen

De colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten zijn verantwoordelijk voor de organisatie van verkiezingen, zoals de Tweede Kamer verkiezingen, de Provinciale Statenverkiezingen, Waterschapsverkiezingen en uiteraard de Gemeenteraadsverkiezingen. Bij het organiseren van de verkiezingen horen verantwoordelijkheden, zoals het inrichten van stemlokalen en het aanstellen van stembureauleden.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De Gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart zijn goed verlopen. In het kader van een inclusieve samenleving is een zogenaamd prokkelduo aan de slag gegaan bij het stembureau in het gebouw van OBS Gieten. Dit is een duo dat bestaat uit een persoon met een (licht) verstandelijke beperking en een persoon zonder verstandelijke beperking. Samen hebben ze de reguliere werkzaamheden van een stembureaulid uitgevoerd, zoals het uitgeven van stembiljetten en stempassen in ontvangst nemen.

In het vierde kwartaal van 2022 zijn de voorbereidingen voor de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023 opgestart.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.2.1 Maximale openstelling en beschikbaarheid dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.2.1.1 Het gemeentelijk loket heeft ruime openingstijden.

Omschrijving

Het toegankelijk houden van goede dienstverlening aan het loket door deskundige medewerkers is van groot belang voor tevreden inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Zodra de coronamaatregelen niet meer van kracht waren, zijn de openingstijden van het gemeentehuis weer verruimd. We werken nog veelal op afspraak. Dit zorgt er namelijk voor dat we bij piekbelasting de capaciteit snel kunnen uitbreiden, zodat we de wachttijden kort kunnen houden.

1.2.1.2 De dienstverlening is via diverse kanalen bereikbaar.

De gemeente Aa en Hunze is op verschillende kanalen actief om inwoners te informeren over onze dienstverlening: de website, social media en de gemeentepagina in de Schakel.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De gemeente is via Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn en via de website bereikbaar geweest. De gemeente heeft via deze kanalen wekelijks berichten gedeeld om haar inwoners te informeren over activiteiten en diensten. Hierbij sluit het kanaal aan op de doelgroep waar het bericht voor is bedoeld.

Reacties op en vragen naar aanleiding van deze berichten geven we door aan de betrokken medewerkers. Zij pakken eventuele vervolgvragen op via persoonlijk contact.

[1.2.1.3 Actuele en toegankelijke website realiseren.](#)

Wij willen ervoor zorgen dat iedereen "mee kan doen" en dat de digitale informatie op onze gemeentelijke website voor iedereen toegankelijk en gebruiksvriendelijk is.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn stappen gezet in de inventarisatie van de website. We hebben bekeken hoe vergelijkbare gemeenten hun online dienstverlening en website hebben opgebouwd. Uit dit onderzoek zijn conclusies getrokken over welke richting het meest geschikt is voor Aa en Hunze. Eén van deze conclusies is dat de gemeente haar huidige websiteleverancier behoudt.

De gemeentelijke website is uitgebreid met de volgende nieuwe functies:

- de mogelijkheid om teksten voor te laten lezen
- de mogelijkheid om de lettergrootte aan te passen
- de mogelijkheid om het contrast te vergroten

Deze nieuwe functies verruimen de toegankelijkheid van de website voor onze inwoners. Om onze inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn is hechten we veel waarde aan een uitnodigende en toegankelijke website.

[1.2.1.5 Herijken dienstverleningsfilosofie gemeente Aa en Hunze](#)

Onze inwoners verwachten steeds meer van onze dienstverlening. We willen transparant zijn over wat ze van ons mogen verwachten wat betreft ons dienstverleningsniveau. Dit is bijvoorbeeld van toepassing op het beantwoorden van telefoontjes, het afhandelen van een bouwvergunning en het behandelen van een klacht. De huidige dienstverleningsfilosofie is verouderd en sluit hier onvoldoende op aan.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben onze visie op dienstverlening herijkt. Met deze visie willen we aansluiten op de wensen en behoeften van inwoners, zodat ze weten wat ze van ons mogen verwachten met betrekking tot onze dienstverlening. In dit visiedocument staan de uitgangspunten waarop wij onze dienstverlening baseren.

Met een organisatiebreed programma vertalen we in de komende jaren deze visie naar concrete acties en monitoren we de effecten daarvan.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.3.1. Samen met inwoners zorgen voor een sterker, leefbaarder en veiliger Aa en Hunze.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.3.1.10 Inzetten op behoud van het politiebureau in Gieten

In het voorjaar 2021 hebben wij een brief ontvangen vanuit de politieorganisatie met de vraag of we het politiebureau willen kopen. De politieorganisatie stelt voor dat zij vervolgens het pand van de gemeente huren.

Op dit moment zijn Stichting PrimAH, Stichting Attenta, het politiebureau en het gemeentehuis gevestigd in één en hetzelfde gebouw. Dit bevordert de samenwerking in het sociaal domein. Daarnaast draagt ook de zichtbare aanwezigheid van de politie in de vorm van het politiebureau bij aan het ondersteunen van een veilige (leef-)omgeving. Verder nemen we ook het aspect van het eigenaarschap van de gebouwen in relatie tot het beheer van het gebouw mee in onze afweging. Tenslotte ligt hier ook een verband met het werken na Corona en de mogelijkheden die er zijn om een deel van het gemeentehuis een andere invulling te geven.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Nadat we hebben besloten om het politiebureau aan te kopen en deels te verhuren aan de politie hebben we bekeken welke bouwtechnische aanpassingen in het gebouw nodig zijn. De daadwerkelijke overdracht van het gebouw vindt op verzoek van de politie eind 2023 plaats.

1.3.1.2 Actief optreden tegen ondermijning.

Ondermijning vraagt om een actieve aanpak van de gemeente. Dat betekent allereerst preventief optreden bij vergunningverlening door, daar waar mogelijk, een zogenaamde Bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur (BIBOB)-toetsing toe te passen. Bij het aantreffen van hennepkwekerijen en/of andere verdovende middelen wordt, op basis van de (verruimde) mogelijkheden die de Wet Damocles biedt, een pand gesloten. Signalen van inwoners, medewerkers van de gemeente of andere instanties over mogelijke ondermijning worden per ommegaande met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) gedeeld.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De Wet Bibob is per 1 oktober 2022 gewijzigd en geeft de gemeente nu nog meer mogelijkheden om preventief te toetsen. Daartoe zijn twee Bibobcoördinatoren opgeleid en zal in het voorjaar van 2023 het Bibob-beleid worden aangepast.

De Bibob-toets is bij een aantal vergunningaanvragen toegepast. Komen uit het verplichte eigen onderzoek van de gemeente concrete signalen naar voren, dan melden wij deze bij het RIEC.

Ook hebben we in samenwerking met de politie gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de Wet Damocles biedt. Na de vondst van een hennepkwekerij is deze door de politie ontmanteld. De bewoner heeft van de burgemeester een aanzegging tot sluiting van de woning gekregen waarna de bewoner het huurcontract van de woning heeft opgezegd en de woning heeft verlaten.

[1.3.1.8 Het actief volgen van het proces rondom de mijnbouwactiviteiten](#)

In Aa en Hunze wordt al sinds decennia gas gewonnen. Aardbevingen en andere negatieve gevolgen vragen steeds meer aandacht. We volgen de ontwikkelingen kritisch uit het perspectief van onze inwoners. Wij hebben de afgelopen jaren meermalen gebruik gemaakt van het adviesrecht. In 2021 heeft het college beroep ingesteld bij de Raad van State tegen het instemmingsbesluit zoutwinning door Nedmag in Veendam. Ook heeft het college een aanvullend beroepsschrift ingediend tegen het winningsplan Westerveld (gaswinning kleine gasvelden). Daarnaast hebben we in gezamenlijkheid met de regio meerdere malen bij het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) erop aangedrongen dat het IMG het wettelijk bewijsvermoeden in de effectgebieden gasopslag Norg en het Groningerveld blijft hanteren, en zorgt voor een rechtvaardige en ruimhartige schadebeoordeling voor onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 heeft het college in het kader van de gaswinning Groningenveld voor de periode 2022-2023 gebruik gemaakt van het adviesrecht en een zienswijze ingediend. Daarbij heeft het college de staatssecretaris Mijnbouw verzocht te zorgen voor een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige schade-afhandeling voor inwoners ongeacht de aard en locatie van de mijnbouwactiviteiten. Ook is er bij de staatssecretaris op aangedrongen te zorgen voor de invulling van één landelijk loket mijnbouwschade, zodat inwoners die te maken hebben met gestapelde mijnbouw, worden ontzorgd.

Naar aanleiding van een milieuneutrale wijziging van de omgevingsvergunning zoutwinning Nedmag in de zomer van 2022, heeft het college de staatssecretaris Mijnbouw laten weten dat dit geen recht doet aan de situatie van de inwoners in Aa en Hunze die te maken hebben met gestapelde mijnbouw.

Tenslotte heeft het college de staatssecretaris van mijnbouw meerdere malen uitgenodigd voor een gesprek over de problematiek met betrekking tot mijnbouw in Drenthe en Aa en Hunze.

De Rechtbank in Den Haag heeft in november 2022 een uitspraak gedaan inzake het beroep dat de gemeente Aa en Hunze in 2021 heeft ingesteld tegen het instemmingsbesluit zoutwinning Nedmag B.V. De Rechtbank heeft het instemmingsbesluit vernietigd en de minister moet binnen 12 weken een nieuw besluit nemen met inachtneming van de uitspraak.

Op 9 juni 2022 vond er een informerende bijeenkomst voor de raad en inwoners plaats, waar het Instituut Mijnbouwschade Groningen en de commissie Mijnbouwschade een toelichting gaven op hun werkwijze en schadeafhandeling.

In 2022 is de waardedalingsregeling van het instituut mijnbouwschade geactualiseerd en is voor de inwoners van Spijkerboor de subsidieregeling Verduurzaming en verbetering Groningen opgesteld. Het college heeft de inwoners van Spijkerboor begin 2022 door middel van brief geïnformeerd over de waardedalingsregeling. Daarnaast heeft de gemeente in samenwerking met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland een informatieavond georganiseerd over de subsidieregeling.

Er is een nieuwe klankbordgroep gestapelde mijnbouw met vertegenwoordiging uit de dorpen Eexterveen, Annerveenschekanaal, Eexterveenschekanaal en Spijkerboor gestart. De klankbordgroep wordt actief betrokken bij en geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen met betrekking tot het mijnbouw in Aa en Hunze.

1.3.1.9 Handhaving permanente bewoning op recreatieverblijven op vakantieparken met een recreatieve toekomst.

De gemeente Aa en Hunze is een recreatiegemeente. We voeren daarom een actief handhavingsbeleid tegen permanente bewoning van recreatieverblijven op vakantieparken met een recreatieve toekomst.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Ten aanzien van het tegengaan van permanente van recreatiewoningen zijn we op dezelfde weg als in de jaren ervoor doorgegaan. We voeren regelmatig controles uit, schrijven mensen aan en niet in de laatste plaats gaan we in gesprek met deze mensen op de recreatieparken.

We houden een gefaseerde handhaving aan. Dat betekent dat we niet alles in één keer oppakken. Wel kijken we met een integrale blik naar situaties tijdens een controle. Komen we tijdens de controle op permanente bewoning nog andere zaken tegen die onze aandacht vragen, dan pakken we deze ook op.

Op dit moment lopen op verschillende parken handhavingstrajecten.

Door deze aanpak krijgen we een beter beeld bij de omvang van het strijdig permanent bewonen en de daarmee samengaande sociale problematiek. Ook bevorderen we dankzij deze aanpak dat recreatieparken toekomstbestendiger zijn en minder snel terugvallen.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.3.2 Integrale aanpak van complexe zaken waarbij het effect in de samenleving voorop staat.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.3.2.5 Doorontwikkeling Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) model

In 2021 is een start gemaakt met het AVE model (Aanpak Voorkoming Escalatie) bij huishoudens met oplopende / complexe problematiek. Doel is om te voorkomen dat probleemsituaties (verder) uit de hand lopen. Dit model is in nauwe samenwerking met betrokken netwerkpartners voorbereid en ingevuld. Het AVE model is een instrument waarmee we het volgende willen bereiken:

- Helderheid in aanpak / structuur die gedragen wordt door alle betrokken netwerkpartners (uniforme aanpak)
- Afspraken maken over (casus en proces) regie en verantwoordelijkheden
- Duidelijkheid bij de momenten van op – en afschaling door middel van de verschillende fases in het model
- Aansluiten bij de lokale inrichting van Aa en Hunze
- Helderheid verkrijgen over begrippen en taal
- Checken of het sociaal domein een sluitende keten is in de gemeente

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Nu we steeds meer ervaring opdoen met het AVE-model zien we dat we casussen veel sneller en efficiënter kunnen oppakken. Het model biedt een duidelijke structuur waardoor direct duidelijk is wie in een casus verantwoordelijk is. Dat betekent dat in minder gevallen noodzakelijk is dat de gemeente de procesregie voert op complexe casussen, maar door de verantwoordelijke ketenpartner wordt opgepakt. Daar waar de gemeente in 2021 nog regie voerde op 52 casussen, was dat in 2022 nog in ongeveer 30 situaties.

Dankzij het model krijgen we als gemeente beter grip en meer overzicht op de casussen en kunnen de trajecten sneller worden doorlopen. Ook vanuit andere gemeenten is er belangstelling voor het AVE-model.

We zien het positieve effect van het gebruiken van het AVE-model. Helaas lopen we wel aan tegen de problemen in de jeugdzorg (zoals lange wachtlijsten en een capaciteitstekort) .

1.3.2.6 Ontwikkelen beleid Woninguitzettingen

Hoewel het gelukkig in Aa en Hunze niet vaak voorkomt, worden er soms mensen uit hun woning gezet als gevolg van betalingsachterstanden of overlast. Als de deurwaarder de woning uiteindelijk gaat ontruimen, blijkt deze meestal verlaten en leeg te zijn. Mocht er toch nog huisraad in de woning aanwezig zijn dan heeft de gemeente sinds kort de plicht deze spullen af te voeren en op te slaan. Deze verplichting vloeit voort uit de wet op de Rechtsvordering.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het aantal woninguitzettingen in de gemeente Aa en Hunze is gelukkig nog steeds gering (in 2022 ging het om drie uitzettingen). Meestal wordt dit door een goede samenwerking met onder andere woningcorporaties voorkomen.

Die handelwijze en de opgedane ervaringen gebruiken we om een werknootitie (beleid) op te stellen.

Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Lasten				
0.1 Bestuur	1.893	1.332	1.787	1.334
0.2 Burgerzaken	809	719	769	758
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.672	1.668	1.706	1.681
1.2 Openbare orde en veiligheid	423	233	360	370
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	371	17	5.963	2.976
Totaal Lasten	5.168	3.969	10.585	7.119
Baten				
0.1 Bestuur	183	0	0	1
0.2 Burgerzaken	362	324	380	414
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	5	5	9
1.2 Openbare orde en veiligheid	91	8	8	1
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	50	0	5.946	5.222
Totaal Baten	687	337	6.339	5.646
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	881	18	29	79
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	273	0	0	60
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0
Totaal Stortingen	273	0	0	60
Gerealiseerd resultaat	-3.873	-3.614	-4.216	-1.454

Pijler 2 Zorg

Korte omschrijving

Deze pijler gaat over hoe onze inwoners zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Als dit niet lukt zorgen wij voor ondersteuning. Voorbeelden van ondersteuning zijn hulp bij de opvoeding van kinderen en jeugd, ondersteuning van ouderen om langer zelfstandig te kunnen wonen, het vinden van werk, verstrekken van inkomensondersteuning en schuldhulpverlening, vrijwilligerswerk en preventie in gezondheid zoals Jongeren op gezond gewicht.

In deze pijler geven wij uitvoering aan de wettelijke taken in het sociaal domein, waaronder de Wet Jeugdzorg, Wmo, Wet publieke Gezondheid, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Participatiewet.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Bestaanszekerheid onder druk

De sterk stijgende kosten van levensonderhoud als gevolg van de oorlog in Oekraïne, heeft tot veel zorgen geleid bij inwoners. In 2022 zagen we tegen de verwachting in, nog geen sterke stijging van het aantal mensen met financiële problemen. Het Samen Doen Team had alle inwoners met een betalingsachterstand bij vaste lasten in beeld. Om te voorkomen dat inwoners met een laag inkomen in de financiële problemen kwamen, hebben wij de grens voor minimaregelingen verhoogd van 120 naar 130% van het bijstandsniveau.

Toename aantal inburgeraars, noodopvang asielzoekers en Oekraïners vroeg veel van onze samenwerkingspartners

De noodopvang van Oekraïners en asielzoekers en de verhoogde taakstelling huisvesting statushouders, vroeg veel van medewerkers van Wpda, het onderwijs en Impuls. Zo werd er in korte tijd een basisschool gevestigd op de locatie Papenvoort. CKC, Stichting PrimAH en gemeente werken hierin nauw samen. De tomeloze inzet van Impuls en heel veel vrijwilligers heeft ertoe geleid dat vluchtelingen een warm welkom kregen. Sinds dit jaar is Impuls ook verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeraars.

Nota 'Gezondheidsbeleid Samen Gezond in Aa en Hunze 2022-2025' vastgesteld.

De nota 'Gezondheidsbeleid Samen Gezond in Aa en Hunze'2022-2025 is vastgesteld en er is een start gemaakt met het uitvoeringsprogramma. Het uitgangspunt van de nota is een brede kijk op gezondheid vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Hierin staat beschreven hoe we de komende jaren invulling gaan geven aan het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Vanuit meerdere beleidsterreinen is beschreven wat we doen en waar we de komende periode extra op willen inzetten.

Vorbereiding Obs De Kameleon en Obs Prins Willem Alexander in volle gang.

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van Obs de Kameleon en Obs Prins Willem Alexander is in volle gang. De sterk stijgende kosten hebben er toe geleid dat het budget ontoereikend was en er een aanvullend budget nodig was voor de bouw van De Kameleon. Ook is er een besluit genomen over de locatie van de Prins Willem Alexander in Eext.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.1 Werken vanuit de nieuwe aanpak, waarin gelijkwaardigheid en eigenaarschap, meedoen en preventie, handelingsvrijheid en kaders, integraal en gebiedsgericht werken centraal staan.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.1.1 Samenwerking versterken tussen huisartsen, Impuls en Attenta.

Huisartsen vormen een belangrijke schakel in het bevorderen van de gezondheid en welzijn van inwoners. Zij zijn voor ons een belangrijke samenwerkingspartner. We blijven in gesprek met huisartsen, Impuls en Attenta, zodat inwoners de ondersteuning krijgen die nodig is.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Attenta en Impuls hebben nadere afspraken gemaakt over samenwerking met de huisartsen. Zo zijn (school-) maatschappelijk werkers gekoppeld aan een huisartsenpraktijk, waardoor het voor een huisarts makkelijker is door te verwijzen naar andere vormen van ondersteuning wanneer het probleem niet medisch is. Meer huisartsen maken gebruik van het concept 'Welzijn op recept'.

2.1.1.2 Participatie-initiatieven toetsen aan de Kadernota Werk, inkomen en meedoen.

We willen dat iedereen zoveel mogelijk kan meedoen. We vragen inwoners en organisaties van vrijwilligersinitiatieven om daarbij ook inwoners te betrekken waarvoor de kans op een betaalde baan gering is. Het project "sociale activering" biedt mogelijkheden om deze kans te vergroten.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De trajecten "sociale activering" zijn erop gericht inwoners die (nog) geen betaald werk kunnen doen, een zinvolle dagbesteding te geven door middel van vrijwilligerswerk, met begeleiding. De methodiek "sociale activering" gebruiken wij ook voor ondersteuning bij het ontwikkelen van het sociaal netwerk voor statushouders. Als gevolg van de Covid-19 is het aantal nieuwe aanmeldingen met 12 personen achtergebleven bij de planning van 24 nieuwe trajecten per jaar. In 2022 zijn 15 trajecten afgerond.

2.1.1.3 Een sluitende aanpak zorg, onderwijs en arbeidsmarkt realiseren.

We willen het aantal vroegtijdige schoolverlaters terugdringen en jongeren in een kwetsbare positie al vanuit het onderwijs begeleiden. Hierbij is het primaire doel om de jongeren te faciliteren om een passende plek op de arbeidsmarkt te krijgen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben een nauwe samenwerking tussen onderwijs, zorg en werkgevers. Het doel hiervan is meer jongeren uit het praktijkonderwijs en speciaal onderwijs te begeleiden naar een passende baan (naast regulier werk ook afspraakbanen of een beschutte werkplek). Dit omdat jongeren met de juiste begeleiding meer kunnen.

Het RMC, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voor voortijdig schoolverlaters (vsv-ers), volgt kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16-23 jaar die al dan niet met een getuigschrift of een diploma uitstromen uit diverse vormen van voorbereidend beroepsonderwijs en de overstap maken naar vervolgonderwijs, arbeidsmarkt of dagbesteding. Het zijn jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen of specifieke leerbehoeften, kwetsbaar zijn en daardoor een verhoogde kans hebben op maatschappelijke uitval zonder afgeronde opleiding of goed arbeidsperspectief. Het RMC heeft deze groep in beeld, volgt hun stappen, signaleert uitval en betreft de juiste partijen op het juiste moment om hen te begeleiden. Dit in nauwe samenwerking met de scholen, Werkplein Drentsche Aa /arbeidsmarktregio en zorgpartijen. In het laatste verslagjaar 2021 was er sprake van een lichte stijging van het aantal vsv-ers (voor onze gemeente 30 jongeren (1,52% van het totaal aantal jongeren) ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachting is dat dit aantal in 2022 nog iets hoger uitvalt. Dit is vooral een effect van corona en doet zich met name voor in het MBO1 onderwijs, de eerste trede van het MBO.

Op basis van 3 jaar monitoren zien we dat van de groep vsv-ers 55% alsnog een startkwalificatie haalt, 12% nog op school zit, 16% aan het werk is en 7% een uitkering heeft, meestal in combinatie met een activeringstraject. 10% van de vsv-ers haalt om allerlei redenen geen startkwalificatie.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.2 De leefwereld van de inwoner staat centraal.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.2.1 Pilots uitvoeren voor het versterken van de kracht van de inwoner en succesvolle pilots continueren.

Kern van de transformatie is de menselijke maat en de burger aan zet. We sluiten aan bij initiatieven van inwoners om mogelijke problemen vroeg te signaleren en te voorkomen. Door middel van pilots, willen we de kracht van onze inwoners versterken. Niet door de werkzaamheden over te nemen, maar in de rol van stimuleren en faciliteren. Een voorbeeld is de dorpscoördinator in Grolloo en de sociale huiskamer voor ouderen in Gasselternijveen. Ook meten we doorlopend de effectiviteit van deze initiatieven.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Vroegsignalering

In het Samen Doen Team werken Impuls, Attenta, WPDA en GKB samen om inwoners met betalingsachterstanden actief te benaderen en hulp te bieden. De eerste resultaten zijn positief. We bereiken meer mensen dan de landelijke gemiddelden. Ook wordt de samenwerking positief ervaren. Momenteel zijn alle inwoners met betalingsachterstanden bij de vaste lasten (huur, zorg, energie en water) in beeld.

Dorpsinitiatieven

In verschillende dorpen zijn vrijwilligers actief om ouderen actief te houden en eenzaamheid te te gaan. Zo zijn er o.a. koffieochtenden in Rolde, Gasteren, Gieterveen, Gasselte, Eexterveen, Eext en Annen. Om ook toegankelijk te blijven voor kwetsbare ouderen zijn er de huiskamer in Gasselternijveen en Gieten. Door de inzet van de dorpscoördinator in Grolloo, kunnen ouderen langer zelfstandig wonen.

Naast de talloze actieve vrijwilligers is er sprake van een nauwe samenwerking met thuiszorgorganisaties, Impuls en Attenta. Uit onderzoek blijkt dat deze initiatieven leiden tot uitstel dan wel afstel van duurdere vormen van ondersteuning. Het Rijk stimuleert dergelijke initiatieven in de vorm van een subsidieregeling Domein Overstijgende Samenwerking (DOS), zodat ouderen nog langer zelfstandig kunnen wonen en uitstel van verpleeghuiszorg (WLZ) mogelijk is. Drentse gemeenten hebben onlangs een gezamenlijke aanvraag ingediend, waarbij ook Gasselternijveen en Grolloo meedingen.

In de begroting 2023 is extra geld beschikbaar gesteld voor uitbreiding van dorpsondersteuning in andere dorpen, om soortgelijke initiatieven mogelijk te maken.

Ondersteuning mantelzorgers

Op verzoek van de Raad heeft het Centraal Punt Mantelzorg (CPM) een onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers die bij hen geregistreerd staan. Er was tevredenheid over de ondersteuning en vindbaarheid van het CPM. Een van de uitkomsten was ook de behoefte aan andere vormen van vervangende zorg, de zogenaamde respijtzorg. Binnen Noord- en Midden Drenthe is afgelopen zomer de pilot Coördinatiepunt tijdelijk verblijf (CTV) gestart voor spoed respijtzorg. Dit is alleen bedoeld voor niet inplanbare respijtzorg buiten kantoortijden om. Als bijvoorbeeld onverwacht de mantelzorger uitvalt. Tot op heden is het aantal mensen dat een beroep doet op spoedrespijtzorg zeer beperkt.

Paradijs Aa en Hunze

Vanuit een subsidie van Samen Ouder is het project Paradijs Aa en Hunze uitgevoerd. Een project waarbij het sociaal domein en kunst & cultuur met elkaar zijn verweven. Doel was inwoners met elkaar in verbinding te brengen, om zo de mogelijkheid te bieden iets voor elkaar te kunnen betekenen, als vrijwilliger en/of alsnaober. In Gasselternijveenschmond, Gieten, Nieuwediep en Rolde is het verhaal van diverse inwoners in beeld gebracht en konden belangstellenden de film over hun dorpsgenoten bekijken.

2.1.2.2 Samen met schoolbesturen het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) uitvoeren.

Samen met de schoolbesturen is het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) opgesteld. Dit plan is door uw raad vastgesteld. De komende jaren zullen we daar uitvoering aan geven.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Obs De Kameleon in Eexterveen

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van de school heeft dit jaar een vervolg gekregen. Met de school is het programma van eisen afgerond. De architect heeft een voorlopig- en definitief ontwerp opgesteld. Ook is het bestemmingsplan "Eexterveen, nieuwbouw OBS De Kameleon op sportveld te Eexterveen" aan het eind van het jaar door de raad vastgesteld en vervolgens ter inzage gelegd. Door verschillende factoren in de huidige marktwerking (hogere materiaal- en loonkosten, inflatie) was het toegekende budget niet toereikend en is een aanvullend budget door de raad beschikbaar gesteld. Bovenstaande heeft ervoor gezorgd dat in 2022 niet kon worden gestart met de bouw. De planning is nu dat direct na de zomervakantie in 2023 gestart kan worden met de nieuwbouw van de school.

Obs Prins Willem Alexander in Eext

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van de school heeft dit jaar een vervolg gekregen. Er zijn verkennende gesprekken geweest met Stichting PrimAH, de directie van de school, omwonenden, Dorpsbelangen, besturen Muziekvereniging TOGIDO en gymvereniging ADO (gebruikers gymzaal), en De Boermarkte Eext. Er is ook een besluit genomen over de locatie van de nieuwe school.

[2.1.2.3 Experimenterenderwijs zoeken naar oplossingen om jeugdzorg en school op elkaar aan te laten sluiten](#)

In de ontwikkelagenda Passend onderwijs Noord en Midden Drenthe NMD is afgesproken dat gemeente, onderwijs en zorgaanbieders een gezamenlijke visie afspreken, waarin normalisatie de basis is en zorg indien nodig aansluit op het onderwijs.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Onderwijs Zorg Arrangementen (OZA)

Er is een wetvoorstel leerrecht in voorbereiding. Om onderwijs te kunnen bieden aan kinderen die nu niet naar school gaan of dreigen uit te vallen, is daarvoor de experimenteerregeling in het leven geroepen. Doel van de regeling is verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid van het onderwijs.

Het samenwerkingsverband passend onderwijs heeft bij het ministerie aanvragen ingediend om voor de ontwikkeling van onderwijs-zorg arrangementen (OZA) gebruik te mogen maken van de 'experimenteerregeling'. Gemeente, onderwijs en zorgaanbieders trekken hier gezamenlijk in op. En hebben dit vastgelegd in een intentieverklaring en samenwerkingsovereenkomst. Met het ondertekenen geeft de gemeente aan bereid te zijn om samen met onderwijs en zorgaanbieders afspraken te maken over de inzet ten behoeve van de leerling en de financiering van de pilots. Het doel is dat weer meer kinderen kunnen deelnemen aan onderwijs dat bij hen past.

Lokale afstemming onderwijs., welzijn en zorg

Samen met Attenta, Impuls en beide schoolbesturen is gekeken naar welke visie en missie we gezamenlijk onderschrijven. Ook zijn de succesfactoren en belemmeringen beschreven en hebben we spelregels voor goede samenwerking benoemd. De resultaten van deze sessies zijn besproken met medewerkers uit het veld en er zijn thema's benoemd. In de eerste helft van 2023 zal dit verfijnd worden, ook samen met de overige partijen van de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Doel is om tot

een gedragen Lokale Educatieve Agenda te komen waarin we de gezamenlijke ambities voor de komende jaren benoemen.

2.1.2.4 Implementeren nieuwe regelgeving op het gebied van de volksgezondheid

Op basis van de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 is een nieuwe nota geschreven die wij de komende jaren uitvoeren. Met onze visie sluiten we aan op die van het Rijk: een brede kijk op gezondheid vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Nota gezondheidsbeleid vastgesteld

De nota 'Gezondheidsbeleid Samen Gezond in Aa en Hunze'2022-2025 is vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe we de komende jaren invulling gaan geven aan het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Vanuit meerdere beleidsterreinen is beschreven wat we doen en waar we de komende periode extra op willen inzetten. Vijf doelen staan centraal:

1. Het realiseren van een gezonde fysieke en sociale leefomgeving
2. Het verkleinen van gezondheidsachterstanden
3. Het stimuleren en behouden van een gezonde leefstijl
4. Het bevorderen van het (mentaal) welbevinden.
5. Vitaal ouder worden.

Goede Start

Na Corona is de coalitie Goede Start weer fysiek bij elkaar gekomen. Deze coalitie bestaat uit ketenpartners die gelijkwaardig samenwerken aan het versterken van de eerste 1000 dagen van een kind, zowel vanuit preventie als vanuit zorg. De partners zijn getraind en er zijn goede afspraken binnen de coalitie gemaakt met betrekking tot de samenwerking. Er is een integrale aanpak vanuit dezelfde methodiek opgezet. Samen met het gezin wordt gekeken naar de juiste ondersteuning en vraag om zo de zelfredzaamheid te vergroten. Er zijn digitale zorgpaden ontwikkeld wat professionals helpt om de juiste persoon voor de vraag te vinden. Er is een groepsaanpak ontwikkeld voor zwangeren en er is gestart met een ouder/kind cafe.

2.1.2.6 Doorlopende leerlijn Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Ieder kind kan zich zo goed mogelijk ontwikkelen. Er zijn kinderen die door een ongunstige thuissituatie minder kans hebben op een succesvolle schoolloopbaan. Ze hebben als ze twee jaar zijn vaak al een achterstand in hun ontwikkeling. Niet alle ouders zijn in staat om hun kind goed te ondersteunen en stimuleren.

Voor- en vroegschoolse educatie heeft als doel onderwijsachterstand van deze kinderen te voorkomen of te verminderen, zodat ze goed mee kunnen komen op school.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Per januari 2022 zijn bij de kinderopvangorganisaties die voorschoolse educatie aanbieden de pedagogisch beleidsmedewerkers (pbm'ers) gestart. De inzet van de pbm'ers in de voorschoolse educatie heeft als doel om de kwaliteit van het aanbod te verbeteren. Daarnaast is de gemeente samen met de kinderopvangorganisaties die Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) aanbieden, de indicatiesteller (Icare) en het schoolbestuur van het basisonderwijs een digitale monitor aan het ontwikkelen om de resultaatafspraken over VVE beter te monitoren. Deze monitor wordt in 2023 verder ontwikkeld. Hiermee willen we meer zicht krijgen op de aantallen indicaties die door Icare worden afgegeven voor VVE, het aantal kinderen dat daadwerkelijk een VVE aanbod ontvangt, redenen waarom ouder(s) geen gebruik maken van de voorschoolse educatie, de resultaten en de doorstroom naar de basisschool van kinderen die een VVE aanbod hebben gehad.

In de gemeente Aa en Hunze zijn er op 1 december 2022 38 kinderen van 2,5 jaar tot 4 jaar die een VVE aanbod ontvangen.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.3 Doorontwikkelen naar één toegang die alle problemen van de inwoner signaleert en aanpakt

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.3.1 Inzetten op de transformatie van het Sociaal Domein.

Transformeren betekent ondersteuning op maat en gebruik maken van de kracht van het sociale netwerk. Door vroegtijdig ondersteuning te bieden, is duurdere zorg niet altijd nodig. Wanneer wel intensieve zorg nodig is, is deze zo kort mogelijk. Het is van belang dat elke organisatie hieraan meewerkt. Samenwerking is daarom noodzakelijk. Zo kennen we onder andere de transformatie ten aanzien van Jeugd op Drents niveau en de samenwerking in Noord en Midden-Drenthe (NMD). Op NMD niveau zal door middel van de inkoop de transformatie verder worden vormgegeven.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Hernieuwde kennismaking samenwerkingsorganisaties en de Raad: inspiratiecafé en werkconferentie sociaal domein

Na het versoepelen van de Corona maatregelen, hebben we een inspiratiecafé sociaal domein georganiseerd, omdat er bij diverse medewerkers in het sociaal domein behoefte was om elkaar te ontmoeten. Ook voor de nieuwe Raad een mooie gelegenheid kennis te maken met het werkveld. 's Avonds was er een werkconferentie voor de Raad, waarbij Raadsleden in gesprek gingen met inwoners en vrijwilligers die zich inzetten op het terrein van jeugd, armoede, ouderen en participatie.

Samenwerking Noord- en Midden Drenthe (NMD) Wmo/Jeugd

In 2022 is de NMD-samenwerking inkoop verder ontwikkeld. Via de NMD-website worden gemeenten en lokale toegangen goed geïnformeerd en is er geregeld afstemming over de ontwikkelingen. Hierdoor is de samenwerking efficiënter. De contractmanagers onderhouden de contacten met de

zorgaanbieders, maken afspraken en informeren daarover de toegangen. In de 2e helft van 2022 zijn o.a. quick scans Jeugd en Wmo uitgevoerd om te beoordelen of dat wat gecontracteerd is voldoet. Er is een evaluatie uitgevoerd van de contracten huishoudelijke hulp. Besloten is dit gezamenlijk te gaan aanbesteden. Voor jeugd is naast de jeugdhulp + ook dyslexie opnieuw aanbesteed en zijn de aanbestedingen pleegzorg en jeugdbescherming en jeugdreclassering afgerond.

Ontwikkelingen Jeugd

Preventie

Om te voorkomen dat zwaardere zorg nodig is zetten wij meer in op preventieve ondersteuning zoals o.a. de gezinscoach en school maatschappelijk werk (kinderen eerst). De ondersteuning is, meer dan voorheen gericht op het hele gezin en de resultaten zijn zeer positief. Ouders kunnen vaak met adviezen en lichte ondersteuning weer beter functioneren, wat ook een positief effect heeft op het kind. Daarnaast zetten we ook in op vroegsignalering binnen onderwijs met een kansencoach met het doel de samenwerking tussen ouders en school te versterken, zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen.

Samenwerking Jeugdhulpregio

De samenwerking binnen de jeugdhulpregio Drenthe is geanalyseerd en met de 12 gemeenten wordt nagedacht over hoe de samenwerking in Drenthe vorm moet krijgen. De gemeenten in de NMD-samenwerking trekken hier samen in op. In de afspraken over de hervormingsagenda koerst het Rijk op robuuste Jeugdhulpregio's voor de zwaardere jeugdhulp, die vorm moeten krijgen in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze samenwerking zal naar alle waarschijnlijkheid worden vastgelegd in een ministeriele regeling. Het rijk en de VNG zijn hier over in gesprek. In 2023 komt hier meer duidelijkheid over.

Transformatie

De inkoopregio's binnen Drenthe hebben gezamenlijk gesprekken gevoerd met specialistische zorgaanbieders over transformatie. Besloten is om aan de hand van beschikbare monitoringsgegevens inzichtelijk te maken welke doelen we in Drenthe willen behalen en welke acties nodig zijn om ouders en jeugdigen sneller en efficiënter te helpen. Dit zal in 2023 geconcretiseerd worden. Afgelopen jaar is de problematiek onder jongeren in zwaarte is toegenomen. Mede het gevolg van corona. Hierdoor namen de wachtlijsten bij de specialistische GGZ aanbieders toe. Door het rijk zijn hier extra middelen voor beschikbaar gesteld en is actief ingezet op het wegwerken van de wachtlijsten. We zien nu een lichte stabilisatie.

De pilot regie op drie (bij complexe problematiek) is geëvalueerd en heeft een nieuwe werkwijze opgeleverd, waarbij ouders, na een pas op de plaats, zelf ook meebepalen welke ondersteuning het meest helpend is voor het hele gezin. De ondersteuning heeft hierdoor meer effect, zodat en ouders en kinderen op den duur beter zelfstandig verder kunnen.

Alternatief aanbod Wmo: Schuifjes dicht

Samen met Attenta en Impuls hebben we een werkwijze ontwikkeld om een aantal maatwerkvoorzieningen Wmo te vervangen door een alternatief aanbod dat ingebed is in het lokale netwerk. Dit vanuit de overtuiging dat bijvoorbeeld jarenlange, wekelijkse begeleiding niet altijd bijdraagt aan de zelfredzaamheid en participatie van mensen en een leun en steun contact volstaat. Attenta en Impuls werken hierin intensief samen door gezamenlijk meldingen op te pakken, zowel voor Jeugd als Wmo.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.4 Inwoners met een beperking kunnen volwaardig meedoen aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.4.1 De lokale inclusie agenda 'onbeperkt meedoen' opstellen en verder vormgeven, op basis van de inventarisatie in 2019.

Er zijn bijeenkomsten georganiseerd om informatie op te halen bij onze inwoners ten aanzien van 'onbeperkt meedoen'. Op basis van deze informatie is de lokale inclusie agenda 'onbeperkt meedoen' opgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De werkgroep die bestaat uit ervaringsdeskundigen en professionals, heeft zich het afgelopen jaar bezig gehouden met:

- Voetpaden-/obstakelinventarisatie
- Vervoer: Hoe kun je gebruik maken van openbaar vervoer in bijvoorbeeld een rolstoel?
- Laaggeletterdheid
- Voorzieningen voor blinden en slechtzienden, zoals een belevingsbijeenkomst voor bewustwording bij Hendrik Kok in Rolde. Dit was een bijeenkomst voor medewerkers gemeente, raadsleden en college. Ook is een bezoek gebracht aan de Boerhoorn over toegankelijkheid.
- Toegankelijkheid van gebouwen, waaronder recreatiebedrijven. Er wordt een onderzoek uitgevoerd door een externe partij om de toegankelijkheid van gebouwen in Aa en Hunze te checken (nog in uitvoering).
- Hoge Nood app. De werkgroep wil deze app meer bekendheid geven, zodat mensen weten waar een openbaar toilet is. Zij gaan onder andere in gesprek met ondernemers en ze delen stickers uit aan deelnemende bedrijven.
- Sportmogelijkheden oud/jong met handicap
- Jeugd
- Positie werkgroep toegankelijkheid ten aanzien van gemeente. De werkgroep is druk bezig om zichzelf te laten zien en meer bekendheid te krijgen. De werkgroep heeft meegedacht over toegankelijkheid van gemeentelijke website, verkiezingen en nieuwbouw school Eexterveen. Daarnaast aandacht gevraagd voor de toegankelijkheid van evenementen (o.a. verplicht stellen van een minder-valide toilet). Tot slot zijn er ook gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers om hun kennis over het thema toegankelijkheid te vergroten.

2.1.4.2 We gaan de functies re-integratie en werkplekken voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt doorontwikkelen.

Voor een deel van de werkzoekenden is extra inzet nodig om onder andere de competenties te vergroten gericht op betaald werk. Hiervoor gebruiken we de infrastructuur van iWerk binnen Werkplein Drentsche Aa (voormalig Alescon - Noord) indien dit op de markt niet mogelijk is.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Werkplein Drentse Aa (WPDA) is voortdurend actief om werk te scheppen en werkplekken aan te passen binnen de infrastructuur van I-werk. Hiermee kunnen we inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een re-integratie mogelijkheid geven en werk bieden aan onze inwoners die permanent op een beschutte werkplek zijn aangewezen.

Ons streven is werkzoekenden zoveel mogelijk toe te leiden naar regulier werk. Om dit te realiseren heeft WPDA ook dit jaar weer samengewerkt met lokale werkgevers. En in het verlengde daarvan met de organisatie Werk in Zicht (naam van de samenwerking in de arbeidsmarktregio van gemeenten, UWV en werkgeversorganisaties).

[2.1.4.3 Laaggeletterden op weg helpen naar het Taalhuis, deelnemen in Bondgenootschap Laaggeletterdheid om laaggeletterdheid terug te dringen.](#)

Ongeveer 1 op de 9 Nederlanders tussen de 16 en 65 jaar heeft moeite met lezen en schrijven. Zij zijn laaggeletterd. Van deze groep heeft 65% Nederlands als moedertaal. Laaggeletterdheid leidt ertoe dat mensen niet goed mee kunnen doen in de samenleving. Zij hebben een grotere kans op werkloosheid, een slechtere gezondheid en problemen in het dagelijks functioneren, zoals het invullen van formulieren enz. Samen met verschillende organisaties willen we het aantal laaggeletterden verminderen. De aanpak is zowel gericht op het voorkomen van laaggeletterdheid als de bestrijding ervan.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

WPDA constateert dat meer cliënten dan voorheen aangeven dat zij moeite hebben met lezen en schrijven. Met de taalmeter wordt beoordeeld of er sprake is van laaggeletterdheid. Indien laaggeletterdheid wordt geconstateerd worden cliënten aangemeld bij het Taalhuis. Aanscherping van het proces en de mogelijkheden zijn onderwerp van gesprek met het Taalhuis.

Afgelopen jaar hebben veel vrijwilligers van het taalhuis zich met veel passie ingezet om mensen met een taalachterstand te ondersteunen. Veel vrijwilligers helpen bijvoorbeeld mensen met een NT2 achtergrond (dit zijn mensen die Nederlands als tweede taal willen leren). Het bereiken van specifiek de NT1 doelgroep blijft lastig, de grootste winst valt te behalen door samen te werken met (lokale) partners zoals bijvoorbeeld werkgevers en gezondheidsprofessionals. Hier moet in 2023 meer aandacht aan worden besteed.

[2.1.4.4 Uitvoering geven aan de nieuwe wet inburgering](#)

Op 1 januari 2022 zal de nieuwe inburgeringswet, (Wet Koolmees) van kracht worden. Deze vervangt de huidige inburgeringswet die tot onvoldoende resultaat heeft geleid. Dit betekent dat gemeenten weer wettelijk verantwoordelijk worden voor de inburgering. Doel van de wet is dat inwoners met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk mee kunnen doen in Nederland.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De pilot Wet Inburgering vanuit de SDA gemeenten is in juli afgerond. De pilot heeft ons geholpen bij het maken van de juiste keuzes voor de implementatie van de wet. Zo is er een regievoerder aangenomen die als spin in het web regie houdt op de casussen. Daarnaast is de samenwerking verbeterd tussen de ketenpartners, men kan elkaar sneller vinden. De Wpda is o.a. verantwoordelijk voor het financieel ontzorgen van inburgeraars voor de eerste periode. Impuls voert een aantal taken vanuit deze wet uit, zoals de maatschappelijke begeleiding, de ondersteuning van statushouders die de route gericht op zelfredzaamheid volgen en het financieel zelfredzaam maken. Extra aandacht is er voor de positie van de vrouw en werken we met een ervaringsdeskundige.

2022 was voor alle partners een druk jaar, omdat er meer inburgeraars dan verwacht in de gemeente kwamen wonen.

Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Lasten				
4.1 Openbaar basisonderwijs	41	54	54	54
4.2 Onderwijshuisvesting	676	693	708	697
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	991	1.160	1.346	1.071
5.6 Media	0	13	13	13
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.355	2.482	2.974	2.060
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.223	3.167	3.698	3.660
6.3 Inkomensregelingen	7.582	8.275	8.715	8.665
6.4 Begeleide participatie	97	75	76	76
6.5 Arbeidsparticipatie	264	309	331	368
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.353	1.169	1.186	1.635
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.014	3.286	4.622	5.037
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.827	4.354	4.380	5.689
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	19	28	28	45
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.266	1.134	1.824	779
7.1 Volksgezondheid	1.126	1.210	1.322	1.190
Totaal Lasten	29.835	27.409	31.277	31.039
Baten				
4.2 Onderwijshuisvesting	-3	20	20	37
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	179	204	318	256
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	362	129	304	161
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	50	130
6.3 Inkomensregelingen	6.219	5.453	5.206	5.066
6.4 Begeleide participatie	0	0	0	9
6.5 Arbeidsparticipatie	10	10	10	11
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	24	12	12	23
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	890	124	310	1.044
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	60	0	0	118
7.1 Volksgezondheid	7	0	0	32
Totaal Baten	7.748	5.951	6.230	6.887
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	1.645	34	748	720
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	1.465	19	19	437
Gerealiseerd resultaat	-21.907	-21.443	-24.318	-23.869

Pijler 3 Economie, werk en recreatie

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over het versterken van de economische structuur en daarmee de aantrekkelijkheid van Aa en Hunze voor inwoners en bezoekers.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Terugblik naar 2022

De kwaliteit van de voorzieningen

Afgelopen jaar is er gewerkt aan de optimalisatie van het fietspadennetwerk door onderzoek, verwerving van gronden en gesprekken met grondeigenaren. Voor wat betreft de wandelpaden is het afgelopen jaar het wandelknooppunten netwerk voorbereid en uitgewerkt. Alles is volgens schema verlopen en we kunnen overgaan tot de fysieke uitrol van het netwerk.

Toekomstbestendige vakantieparken

We hebben samen met (park)eigenaren/-beheerders en met ondersteuning vanuit de taskforce Vitale Vakantieparken Drenthe resultaten bereikt op een aantal vlakken. Twee parken in Aa en Hunze hebben een subsidie gekregen voor excellentie. In het kader van vitalisering is een aantal parken bezig met toekomstbestendigheid en verduurzaming. Voor wat betreft transformeren zijn er twee pilotparken binnen Aa en Hunze en er loopt een verkenning. De samenwerking binnen Vitale Vakantieparken Drenthe is met twee jaar verlengd tot en met 2024.

Als gemeente hebben we een subsidie aangevraagd in het kader van de Regeling voor bedrijfs- en gebiedsgerichte herontwikkeling van Vitale Vakantieparken Drenthe voor de doorontwikkeling van het Gasselterveld als belangrijke recreatieve hotspot.

De energietransitie

Op het gebied van duurzaamheid zijn belangrijke stappen gezet. Zo zijn de Transitievisie Warmte en de visie op elektrische laadpalen vastgesteld. Daarnaast zijn er stappen gezet om te komen tot een herijking van de duurzaamheidsvisie. Het beleid is geëvalueerd en daar is een startnotitie uit voortgekomen.

Er is extra aandacht voor het bestrijden van energiearmoede, daarvoor werken sociale partners, energiecoaches, energie initiatieven en woningcorporaties samen. Uitgangspunt is dat de warmtetransitie betaalbaar moet zijn. We hebben op verschillende manieren inwoners actief ondersteund in de verduurzaming.

Verder is de Stichting Gebiedsfonds opgericht voor de compensatie van de nadelige effecten voor de omgeving van het windpark Oostermoer en is er subsidie beschikbaar gesteld voor projecten.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

De startnotitie voor Bloemakkers als toekomstbestendig bedrijventerrein vastgesteld door het College. Samen met ondernemers en Provincie richten we ons op een duurzaam, veilig en groen bedrijventerrein. Hiervoor is subsidie toegekend vanuit de Regiodeal. We zijn gestart met een bijeenkomst voor ondernemers op de Bloemakkers. Dit stond in het teken van ontmoeten, delen van kennis, wensen en behoeften van de ondernemers.

De vitaliteit van de recreatieve sector

In Aa en Hunze zijn mooie stappen gezet op gebied van toerisme en recreatie. Er staan inmiddels 18 informatiezuilen in Aa en Hunze, de 'Aanstreekelijk Aa en Hunze' fietsroute was een groot succes en interactieve themaroutes in vier verschillende dorpen met o.a. luisterverhalen en opdrachten voor kinderen. Het samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe, waar Aa en Hunze onderdeel van is, heeft

dit jaar mooie stappen gemaakt. De huisstijl en website zijn aangepast naar de huisstijl van Marketing Drenthe (oerdrenthe) voor meer eenheid en kwaliteit. In samenwerking met de Hondsrug UNESCO Geopark is een beleefkaart ontwikkeld.

In 2022 is verder uitvoering gegeven aan het project Versnelling Gasselterveld 2021-2022. Er is betaald parkeren ingevoerd, extra toezicht ingezet en een marktconsultatie uitgevoerd. Uit de marktconsultatie blijkt dat er vanuit de markt kansen worden gezien op het vlak van horeca (tijdelijk en structureel), logies en dagrecreatie. Voor het zomerseizoen 2022 is ingezet op een tijdelijke pop up kiosk nabij de grote plas Gasselterveld. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor een nieuw gecombineerd betonnen wandel- en fietspad langs de Bosweg.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.1 De kwaliteit van de voorzieningen blijft op peil en/of verbetert.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.1.1 Blinde vlekken fietspadennetwerk inventariseren.

Het inventariseren van ontbrekende schakels draagt bij aan het optimaliseren van ons fietspadennetwerk. Op basis van de inventarisatie stellen we prioriteiten in de aanleg van ontbrekende schakels. We zetten in op het verhogen van de verkeersveiligheid en we willen proberen om het gebruik van de fiets voor het woonwerkverkeer en de recreatieve doeleinden te stimuleren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Voor het fietspad Nijlande - Ekehaar zijn we in gesprek met grondeigenaren om te komen tot de aanleg van een vrijliggend fietspad. Verwachte uitvoering in 2023.

In 2022 is verdere onderzoek gedaan naar de aanleg van een fietspad tussen Spijkerboor en Eexterveen. Aansluiting wordt, waar mogelijk, gezocht bij het Hunze-project.

Voor het fietspad tussen Grolloo en Amen fase 2 is in 2022 een goede stap gezet met betrekking tot de grondverwerving. In 2023 zal dit worden afgerond en kan de uitvoering plaatsvinden.

3.1.1.3 Aansluiting op Wandelpadennetwerk Drenthe

De gemeente is in voorbereiding op de aansluiting op het provinciale wandelknooppunten netwerk. Hiervoor worden bestaande routes geïnventariseerd en zoveel mogelijk aangesloten op het wandelknooppunten netwerk. Deze inventarisatie moet leiden naar een mooi overzichtelijk en goed bewegwijzerd gemeentelijk en provinciaal netwerk ontstaat.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Afgelopen jaar is na een presentatie in de raad de routekaart vastgesteld voor het wandelknooppunten netwerk in onze gemeente. Hiermee sluiten we aan op de ontwikkeling van een provincie breed netwerk vergelijkbaar met het fietsknooppunten netwerk. De vertegenwoordigers van de dorpen zijn hier nauw bij betrokken en ook is er overeenstemming met zowel de grootgrondeigenaren als de particuliere grondeigenaren. Dit betekent dat in 2023 het netwerk fysiek wordt geplaatst en eind 2023 of uiterlijk begin 2024 het routenetwerk gereed zal.

Het netwerk draagt, naast het toeristisch belang, ook bij aan de leefbaarheid en kwaliteit van de woonomgeving van de inwoners in Aa en Hunze.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.2 Ruimte voor economische ontwikkelingen en investeringen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.2.2 Op planmatige wijze gezonde en toekomstbestendige vakantieparken stimuleren in samenhang met het provinciale beleid.

Op basis van de Strategienota Toekomst Vakantieparken Aa en Hunze en de uitgevoerde analyse per park ondersteunen we parken, in meer of mindere mate, in hun toekomstplannen. Hierbij maken we heldere keuzes in prioritering op basis van onze uitvoeringsstrategie.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 hebben we samen met (park)eigenaren/-beheerders en met ondersteuning vanuit de taskforce Vitale Vakantieparken Drenthe resultaten bereikt op de drie sporen binnen Aa en Hunze. De samenwerking binnen Vitale Vakantieparken Drenthe is in 2022 door de provincie Drenthe, de 12 Drentse gemeenten, het Recreatieschap Drenthe en Hiswa Recron met twee jaar verlengd tot en met 2024.

Spoor 1: vitaliseren/excelleren

In 2022 hebben twee parken in Aa en Hunze de procedure van de Drentse Recreatie Excellentieregeling (REX) succesvol doorlopen. Beide parken hebben een subsidie van € 100.000,-- ontvangen. De REX-regeling is in het 4e kwartaal 2022 gestopt, omdat de subsidiepot leeg is. Van de dertien in Drenthe verleende REX-subsidies zijn er drie (eerste was in 2021) verleend aan excellente parken in Aa en Hunze. Dat is een mooi resultaat. Bij het vitaliseren zien we dat veel parken bezig zijn met hun toekomstbestendigheid en verduurzaming. Een paar parken zijn van eigenaar gewisseld en er is gestart de parken weer recreatief te ontwikkelen. Twee parken hebben vanuit het Drentse Recreatie Expertteam (RET) advies/hulp aangeboden gekregen. Een park heeft met een coach een toekomstvisie opgezet. Het andere park gaat met tips zich verder proberen te ontwikkelen. In plaats van het REX en het RET komt er vanaf 2023 vanuit Vitale Vakantieparken Drenthe een nieuw programma voor het middensegment: Drentse Uitblinkers. Nieuw is ook het Drentse programma voor Revitaliseren.

Spoor 2: transformeren

Bij het tweede spoor transformeren zijn er twee pilotparken. In 2022 is van het pilotpark Mooi Schipborg het transformatieplan, voorontwerp bestemmingsplan, concept anterieure overeenkomsten voorbereid en uitgewerkt. De laatste benodigde stap is accordering door de Vereniging van Eigenaren. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 zal bekend worden wat de eigenaren beslissen en hoe de procedure vervolgd gaat worden. Met het tweede pilotpark De Eexterkoele zijn goede

wederzijdse procedure- en werkafspraken gemaakt. Er is/wordt constructief samengewerkt en het benodigde streefbeeld van het park (voor na de transformatie) nadert voltooiing. We volgen hierbij de stappen van het Stappenplan Transformatie Vakantieparken Drenthe. Naast de twee pilotparken zijn we bezig geweest met de verkenning van transformatie voor een cluster solitaire recreatiewoningen. Als gemeente moesten we eerst een paar ruimtelijke aandachtspunten in de omgeving onderzoeken en daar een visie op ontwikkelen. Besluitvorming hierover is in voorbereiding.

Spoor 3: sociale problematiek en ondermijning

Spoor 3 gaat over sociale problematiek en ondermijning. In pijler 1, onder activiteit 1.3.1.9., leest u meer over de handhaving op vakantieparken.

3.1.2.3 Uitbreiding van bedrijventerreinen beoordelen.

We zetten in op uitbreiding van de bedrijventerreinen en zijn daarover in gesprek.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Dit jaar is er verkennend bodemonderzoek door middel van Proefsleuvenonderzoek gedaan voor de uitbreiding van Bloemmakers. Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er een uitgebreide archeologische opgraving nodig is. Hiervoor wordt een onderhandse aanbesteding uitgezet. Er komt een voorstel voor de grondexploitatie naar de raad wanneer duidelijkheid is over de aanbesteding van het archeologisch onderzoek. De tijdsplanning voor het offertetraject alsmede de geoffreerde prijs is op dit moment dus leidend en bedraagt ca. 4 maanden.

Inmiddels heeft op het ambachtsterrein in Rolde verkaveling plaatsgevonden door de ontwikkelende partij en zijn de kavels grotendeels verkocht.

3.1.2.4 Middels een uitvoeringsprogramma (dat binnen de omgevingsvisie Gieten past) de kwaliteit en leefbaarheid van het centrumgebied Gieten verder verbeteren.

De uitvoering van de omgevingsvisie centrum Gieten is gestart. Het uitvoeringsprogramma kent een aantal afzonderlijke projecten waar we mee aan de slag gaan. Dit zijn onder andere de herinrichting openbare ruimte bakkerij Job, de herinrichting openbare ruimte 'Schoolstraat' en een nieuwe plek voor de markt.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Actiepunt uit de centrumvisie Gieten (2018 – 2022) was om te kijken of een mogelijke verplaatsing van de markt wenselijk is. Om hier een goed besluit over te kunnen nemen is overleg gevoerd met betrokken ondernemers en andere stakeholders. De eindconclusie, die door alle ondernemers werd onderschreven, is dat de huidige plek van de markt de meest geschikte is. De markt blijft dus op de huidige locatie. De raad is hier door middel van een brief van op de hoogte gesteld.

Verder is bij het parkeerterrein aan de Stationstraat een groenstrook aangelegd en wordt er in het eerste kwartaal van 2023 nieuwe bebording geplaatst om dag-parkeerders via de Asserstraat naar het parkeerterrein van Sporthal De Goorns te verwijzen. Het verfraaien en verruimen van de

mogelijkheden op de Brink wordt gecombineerd met de aanleg van een nieuw riool, rijbaan en openbare verlichting. Dit is deels afhankelijk van de invulling van voormalig Hotel Braams. Om Gieten beter op de kaart te zetten is het aangesloten op het fiets- en wandelknooppuntennetwerk. Daarnaast zijn diverse informatie(z)uilen geplaatst om het verhaal van Gieten te promoten. De ondernemersvereniging en horecaondernemers dragen hieraan bij met ondersteuning van de gemeente.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.3 Ons mooie, natuurlijke landschap zorgvuldig beleven, beschermen en benutten.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.4 Samen met bedrijven, sectoren en inwoners een rol spelen in de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.4.1 Instellen gebiedsfonds in verband met komst windmolens.

Voor het (deel)windpark Oostermoer is begin 2019 een Omgevingsadviesraad (OAR) in het leven geroepen. De OAR is een overlegorgaan dat enerzijds afspraken maakt over hinderbeperkende maatregelen met de initiatiefnemers en anderzijds besluit over de besteding van het Gebiedsfonds voor de gemeente Aa en Hunze. De gemeente is nauw betrokken bij het opzetten van dit gebiedsfonds.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In maart 2022 is de Stichting Gebiedsfonds opgericht. De bestuursleden zijn gekozen door de vier Verenigingen Dorpsbelangen. De leden van de Raad van Toezicht zijn voorgedragen door dezelfde vier Verenigingen Dorpsbelangen, de provincie Drenthe en de gemeente Aa en Hunze (elk één).

De provincie en gemeente hebben de gelden voor het gebiedsfonds via een subsidie beschikbaar gesteld voor een periode van 10 jaar.

Het bestuur van de stichting beslist over de besteding van de gelden. De regels hiervoor zijn opgenomen in de statuten en de regelingen. De eerste projecten zijn voor 1 september 2022 ingediend.

3.1.4.2 Opstellen van een Transitievisie Warmte

Gemeenten zijn volgens het ontwerp Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders en medeoverheden moeten zij een transitievisie warmte klaar hebben. Daarin staan voorstellen voor duurzaam aardgasvrij verwarmen en koken. De Transitievisie Warmte geeft richting in de aanpak. Het bevat ook

een wijk-voor-wijkstappenplan die alle partijen houvast geeft voor de planning. Daarna volgen uitvoeringsplannen op wijk- of dorpsniveau.

De Transitievisie Warmte kent een relatie met de Regionale Energie Strategie (RES) vanwege het verdeelvraagstuk over beschikbare warmtebronnen in de regio.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De raad heeft in februari 2022 de Transitievisie Warmte voor Aa en Hunze vastgesteld. De Transitievisie omvat de gehele gebouwde omgeving. Er is gekozen voor een aanpak van de verduurzaming op basis van natuurlijke momenten. Er zijn dus geen specifieke dorpen/wijken uitgekozen en uitvoeringsplannen opgesteld. Als gemeente stimuleren en faciliteren we inwoners, ondernemers en stichtingen/verenigingen. We werken samen met onder andere provincie, gemeenten, bedrijven, Drents Energie Loket en lokale energie initiatieven. Afgelopen jaar is uitvoering gegeven aan dit beleid middels verschillende projecten en activiteiten, zoals de Proeftuin Energie armoede, de inzet van energiecoaches en een energieloket op locatie.

3.1.4.3 Energie besparen en opwekken in de gebouwde omgeving

In de duurzaamheidsvisie van de gemeente staat dat we het energieverbruik in 2025 willen halveren ten opzichte van 2014. In het klimaatakkoord is afgesproken dat ook de gebouwde omgeving CO2 moet reduceren en op termijn van het aardgas af moet. Met de corporaties zijn prestatieafspraken gemaakt over het bereiken van die doelen. In de particuliere woningvoorraad is het ingewikkelder om die transitie in te zetten. Door middel van stimuleringsactiviteiten worden woningeigenaren verleid om hun woning te verduurzamen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het afgelopen jaar hebben we, middels de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW), inwoners ondersteund met het nemen van laagdrempelige energiebesparingsmaatregelen, zoals warmtescans en bespaartassen. Huurders hebben een energiemonitor ontvangen van de woningcorporaties. Het aantal inwonersinitiatieven gericht op energie is gegroeid van 6 naar 10 actieve groepen. Uitgangspunt is dat de warmtetransitie betaalbaar moet zijn. Daarom kiezen we voor een stapsgewijze verduurzaming op natuurlijke momenten en ligt de nadruk de eerste jaren op isolatie. Daarnaast is gestart met de verkenning verduurzaming gemeentelijke en maatschappelijk vastgoed.

Er gaat extra aandacht uit naar het bestrijden van energiearmoede. Daarvoor werken sociale partners, energiecoaches, energie initiatieven en woningcorporaties samen

3.1.4.4 Regionale Energie Strategie (RES 1.0)

In de RES 1.0 heeft Aa en Hunze de ambitie uitgesproken om het lokaal eigendom van zonneparken en kleine windmolens te faciliteren én om de grootschalige toepassingen van 'zon op dak' te stimuleren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het project Zonnescholen is afgerond. In dit project zijn de onderwijsstichtingen ondersteund in het proces om basisscholen te voorzien van zonnepanelen. Van de 12 basisscholen hebben drie scholen inmiddels zonnepanelen en staan er vier scholen staan in de planning voor volgend jaar. De twee nieuwbouwlocaties worden bij de bouw voorzien van zonnepanelen. Er is één school waar door een ongunstige ligging van de dakvlakken geen zonnepanelen komen en bij twee scholen lagen al zonnepanelen op het dak.

Ondernemers en agrariërs krijgen in de verduurzaming ondersteuning van de Land en Tuinbouw Organisatie (LTO-noord). Het LTO Noord heeft in opdracht van de Provincie Drenthe en drie gemeenten (waaronder Aa en Hunze), een gebiedsmatige aanpak Zon-op-dak uitgevoerd.

Eind 2022 heeft Tennet transportschaarste afgekondigd. Dit betekent dat de maximale belastbaarheid van het net is bereikt. Dit heeft als gevolg dat er in de gemeente momenteel geen nieuwe aansluitmogelijkheid is voor grootschalige opwek (groter dan 3x80Ampere). Er is wel ruimte voor kleinschalige initiatieven. We onderzoeken wat de gevolgen zijn voor de realisatie voor ons als gemeente.

3.1.4.5 Faciliteren lokaal eigenaarschap en lokaal eigendom in de energietransitie

In 2021 heeft de gemeente samen met de andere Drentse gemeenten een Regionale Energiestrategie opgesteld. Drenthe wil daaraan een bijdrage van ongeveer 10% leveren (3,45 Terawattuur (TWh)). Daarvan is de geraamde bijdrage van Aa en Hunze 9,7%, namelijk 0,335 TWh/jaar. Onze bijdrage is opgebouwd uit de reeds gerealiseerde en in aanbouw zijnde windmolens en daarnaast vooral zon op land en op daken. Voor zon op land en daken is onze bijdrage aan de RES tot 2030 gebaseerd op een prognose van het te verwachten initiatief vanuit onze inwoners. Ons uitgangspunt daarbij is dat er sprake moet zijn van voldoende draagvlak en participatie. Het beleidskader Zon biedt daarvoor het toetsingskader, evenals de in de RES geformuleerde uitgangspunten. Het Klimaatakkoord gaat uit van een evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving (bewoners en bedrijven). Het streven voor de eigendomsverhouding is een algemeen streven voor 2030. Met de 'lokale omgeving' worden zowel burgers als bedrijven uit de omgeving van de projectlocatie bedoeld. Het gaat daarbij om eigendom van meerdere omwonenden en bedrijven en niet van een enkel bedrijf of individu.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het aantal bewonersinitiatieven op gebied van energie is in 2022 toegenomen van zes tot tien. Elk initiatief legt andere accenten. Daarbij ligt het accent soms (Broekstreek, Eext) op zon op dak, maar meestal op het ondersteunen bij energiebesparing. Energie coöperatie Ecomarke De Broekstreek heeft een vergevorderd plan voor een zonnedak. Er zijn geen nieuwe zon-op-land initiatieven in de gemeente.

3.1.4.6 Opstellen programmaplan duurzaamheid

Aa en Hunze wil een duurzame gemeente zijn en draagt onder meer bij aan de lange termijn doelstellingen van het klimaatakkoord. Tot en met 2022 zijn voor duurzaamheid middelen

gereserveerd in de begroting, maar ook daarna zijn inspanningen nodig. Onze laatste duurzaamheidsvisie is opgesteld in 2012 en is herijkt tot 2018. Door de nieuwe ontwikkelingen en de veranderende rol die we als gemeente krijgen op onderwerpen als de RES, warmtetransitie, duurzame mobiliteit, circulaire economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit is de duurzaamheidsvisie niet langer geschikt als vertrekpunt.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben de duurzaamheidsvisie uit 2018 en de uitvoering het afgelopen jaar geëvalueerd. Omdat de uitgangspunten van de oorspronkelijke visie nog actueel zijn is besloten om de visie te herijken. Als tussenstap is het vigerend beleid en de lopende projecten gebundeld in een uitvoeringsprogramma voor 2022-2023 en is een startnotitie voor de herijking van de visie duurzaamheid opgesteld. Deze is vastgesteld door het college en eind 2022 ter informatie aangeboden aan de raad. Er zijn rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord en het verder ontwikkelen van een aanpak bestrijden energiearmoede.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.5 Het belang van het versterken van de relatie tussen platteland en omliggende steden benadrukken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.5.1 Samen met de P10 inzetten op het versterken van de relatie tussen stad en platteland

Platteland en stad vullen elkaar op vele gebieden aan. Dunbevolkte gebieden met kleine kernen vullen de gewenste rust en ruimte van de stedeling in. Ook zorgen dunbevolkte gebieden voor economische dragers zoals voedsel, natuur en recreatie. Anderzijds bieden de steden veel waarde voor het platteland, bijvoorbeeld door het economische en culturele aanbod. Het platteland kan de drager worden voor nieuwe economische ontwikkelingen, productie van voedsel in de regio, het opwekken van duurzame energie en klimaatadaptatie. We moeten ons ook realiseren dat het platteland niet als enige de oplossing is voor nationale vraagstukken en uitdagingen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De P10 is een netwerkorganisatie van inmiddels 31 plattelandsgemeenten. In P10 verband is een agenda Vitaal Platteland opgesteld en aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze lobby agenda is bedoeld om het platteland beter in beeld te krijgen bij de politiek en ambtelijk Den Haag. In 2022 zijn zomer- en wintersessies georganiseerd, waarbij de gemeente ook aanwezig is geweest. Deze netwerkbijeenkomsten dragen bij aan elkaar beter leren kennen en de gezamenlijke lobby richting Den Haag. In 2023 is de gemeente Aa en Hunze gastheer van de zomersessie, waarbij alle 31 P10 gemeenten worden uitgenodigd.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.6 De vitaliteit van de recreatieve sector versterken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.6.1. Versterken van de toeristische informatievoorziening en regiopromotie

De gemeenten in het Hondsruggebied in Drenthe gaan gezamenlijk deze regio uitbouwen tot een sterke en succesvolle toeristische regio. Voor het sterker maken van de gemeente Aa en Hunze en de Hondsrug als regio is de inzet van een toeristisch regisseur, met kennis van marketing en branding, in samenwerking met de Hondsruggemeenten van vitaal belang. Voor het aanstellen van een toeristisch regisseur is geld beschikbaar gesteld.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Er staan ondertussen 18 informatiezuilen in Aa en Hunze die goed gebruikt zijn voor een eerste seizoen. In 2023 worden de informatiezuilen verder geprofessionaliseerd met behulp van een interactieve toeristische kaart.

De Aanstreekelijk Aa en Hunze fietsroute was een groot succes in 2022. In 2023 zal de route worden getransformeerd naar de huisstijl van Marketing Drenthe.

Het samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe heeft dit jaar mooie stappen gemaakt. De huisstijl en website zijn aangepast naar de huisstijl van Marketing Drenthe (oerdrenthe) voor meer eenheid en kwaliteit. In 2023 ligt de focus van Hondsrug Drenthe op doelgerichte social media campagnes.

In samenwerking met de Hondsrug UNESCO geopark is een beleefkaart ontwikkelt. Begin 2023 zal deze kaart worden geleverd op een A3 scheurblok aan de recreatie ondernemers om onze toeristen nog beter wegwijs te maken in het gebied. Ook zal deze beleefkaart digitaal beschikbaar zijn voor inwoners, toeristen en ondernemers.

3.1.6.2 Door meer in te zetten op ontwikkeling Gasselternveld

In het voormalige zandwinningsgebied 't Gasselternveld is een zwemstrand gerealiseerd en is waterpark DX adventures gevestigd. Deze inrichting van dit gebied heeft een grote toestroom van bezoekers tot gevolg gehad. Het is gebleken dat het gebied hiervoor voldoende ruimte biedt. De in gang gezette ontwikkeling vraagt nu om een goede afweging ten aanzien van noodzakelijke- (waaronder parkeren en infrastructuur) en gewenste voorzieningen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is verder uitvoering gegeven aan het project Versnelling Gasselternveld 2021-2022. In 2022 is het betaald parkeren ingevoerd (vanaf 1 april t/m 1 oktober 2022) en is extra toezicht ingezet om de parkeerproblematiek aan te pakken. In het kader van het versterken recreatieve exploitatie van de plas is een marktconsultatie uitgevoerd. Met als doel om in beeld te krijgen voor welke vormen van recreatieve exploitatie bij de zwemplas er interesse is vanuit de markt en welke realistisch en haalbaar

zijn. Uit de marktconsultatie is gebleken dat er voldoende interesse is uit de markt. Er worden vanuit de markt kansen gezien op het vlak van horeca (tijdelijk en structureel), logies en dagrecreatie. Voor het zomerseizoen 2022 is ingezet op een tijdelijke pop up kiosk nabij de grote plas Gasselterveld. Verder is in het kader van het onderdeel basisinfra op orde, waarmee wordt ingezet op het verbeteren van de basisontsluiting voor dag- en verblijfsrecreanten, een ontwerp opgesteld en bijbehorende onderzoeken uitgevoerd voor een nieuw gecombineerd betonnen wandel- en fietspad langs de Bosweg. Op 14 december 2022 is de omgeving door middel van inloopbijeenkomst hierover geïnformeerd. In 2023 zal de aanleg van het wandel-fietspad worden aanbesteed en gerealiseerd.

3.1.6.3 Aandacht voor aanleg en verbetering van recreatieve fiets- en wandelpaden en mountainbikeroutes

Versterken van het voorzieningen niveau door het aansluiten van mountainbike routes waardoor er een netwerk ontstaat en de fietsers gescheiden zijn van andere gebruikers, alsmede het verbeteren van voorzieningen voor de overige fietsers.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Mountainbike routes zijn waar mogelijk afgescheiden van de wandelpaden, om te zorgen dat wandelaars en fietsers geen last van elkaar hebben en beiden kunnen genieten van de omgeving. Ook worden routes binnen de ecologische mogelijkheden onderhouden en verbeterd. Dit is een doorlopende activiteit die door vrijwilligers van de diverse MTB clubs met enthousiasme wordt uitgevoerd, en waar inwoner en toerist van kan genieten. De ontwikkelingen inzake wandelpaden zijn geschetst bij de voortgang van het wandelknooppunten netwerk.

Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Lasten				
3.1 Economische ontwikkeling	2.170	43	688	201
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	80	513	584	100
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	5	5	5
3.4 Economische promotie	214	205	482	358
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	672	488	729	667
7.4 Milieubeheer	0	0	206	119
Totaal Lasten	3.141	1.254	2.693	1.450
Baten				
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	35	443	513	88
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	13	15	15	10
3.4 Economische promotie	1.722	1.792	2.137	2.108
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	13	0	0	135
Totaal Baten	1.782	2.249	2.664	2.342
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	2.378	0	608	562
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	177	0	0	232
Gerealiseerd resultaat	843	995	579	1.221

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het wonen in onze dorpen en buitengebied.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Versterking biodiversiteit

Daar waar mogelijk is het regulier beheer aangepast ten gunste van het verhogen van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door binnen de kernen op bepaalde locaties minder te maaien. Verder hebben we een vervolg gegeven aan het in eigen beheer uitvoeren van ecologisch bermbeheer van ca. 25% van de bermen. Een in 2022 in gebruik genomen maaizuigcombinatie met opvangwagen is hiervoor ingezet. Van de bermen die nog traditioneel worden beheerd (=geklepeld) geldt dat waar mogelijk in de eerste maaironde alleen de eerste maaibreedte is geklepeld, zodat de insecten in de rest van de bermen meer overlevingskansen hebben.

In 2022 zijn in het kader van het project 'Steenuilen Aa en Hunze onder de pannen' wederom verschillende erven steenuil vriendelijk gemaakt.

Plagen en schadelijke soorten

In 2022 is de eikenprocessierups bestreden binnen de bebouwde kom van onze dorpen. Het aantal verwijderde nesten is gedaald. Vermoedelijk als gevolg van twee achtereenvolgende droge warme zomers. De monitoring van de soort is ongewijzigd doorgezet.

We hebben burgers geïnformeerd over de bestrijding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop en waar mogelijk geanticipeerd op klachten. De bestrijding blijkt moeizaam. Veel locaties zijn slecht bereikbaar voor materieel en zijn niet geschikt voor begrazing. Landelijk is onderzoek gedaan naar het effect van verschillende bestrijdingsmethoden, maar tot nu toe heeft dit niet geleid tot een eenduidig advies / een bevredigende bestrijding.

De succesvolle begrazing in het Niveensterbos (Gasselternijveen) is gecontinueerd. De ontwikkeling van Reuzenberenklauw werd in 2022 opnieuw sterk geremd door inzet van Soayschappen. Het aangepaste beleid ten aanzien van grootonderhoud van bermen is opnieuw onder de aandacht gebracht. Door afvoer van bermgrond en maaisel is geprobeerd de verspreiding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop te beperken / voorkomen. De agrarische sector heeft in 2021 meermalen haar bezorgdheid geuit over het vele Jacobskruid in de bermen. In reactie hierop is in 2022 materieel aangeschaft waarmee maaisel kan worden afgevoerd. Op diverse trajecten is gestart met het maaien en afvoeren in het kader van ecologisch (verschralend) bermbeheer.

Leefbaarheid

Ook in 2022 was het Leefbaarheidsfonds beschikbaar ten behoeve van het versterken van de leefbaarheid. Vanuit de regeling zijn verschillende initiatieven vanuit de dorpen financieel ondersteund.

Op 15 september 2022 heeft de gemeenteraad de nieuwe cultuurnota 'Cultuur verbindt 2022 - 2025' vastgesteld. In deze nota zijn de uitgangspunten en uitvoeringspunten voor het cultureel erfgoed opgenomen. Verder hebben we in 2022 de eerste fase afgerond van het proces voor het opstellen van een Kerkenvisie voor alle 13 kerken in onze gemeente. Het Drents Archief heeft in opdracht van de gemeente in 2022 onderzoek gedaan naar onteigening, doorverkoop en rechtsherstel van Joodse eigendommen (Joods vastgoed) en de rol hierin van de voormalige gemeenten in en na WOII.

Voorzieningen

In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 - 2024 (GRP). De

subsidieregeling voor het afkoppelen van verharding van particulieren was ook in 2022 succesvol. Daarnaast is gewerkt aan een regionale en lokale aanpak voor Klimaatadaptatie.

Het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) 2017-2022 is afgerond. Diverse locaties zijn onderzocht door middel van schouwen en tellingen. We zijn gestart met de voorbereiding van bewegwijzeringsbeleid voor toeristische bewegwijzering en het in kaart brengen van de staat/kwaliteit van verkeersborden. In een deel van gemeente zijn de borden al rechtgezet, schoongemaakt en vervangen.

In 2022 hebben we ingezet op de aanleg c.q. voorbereiding van nieuwe fietspaden, te weten:

- Fietspad Amen-Grolloo (fase 2)
- Fietspad Spijkerboor-Eexterveen
- Fietspad Nijlande-Ekehaar

Het wegenonderhoud is uitgevoerd conform de uitgangspunten van het in 2021 vastgestelde Wegenbeleidsplan. Daarnaast zijn verschillende kleinschalige aanpassingen van de openbare ruimte op verzoek van inwoners uitgevoerd (inzet 'knelpuntenpot').

In december 2022 is een visiedocument over het wegvak Rolde - Anderen ter informatie aan de gemeenteraad aangeboden. Voor dit wegvak geldt als uitgangspunt dat we onderhoud uitvoeren aan de rijbaan waarbij we insteken op het duurzame behoud van de aanwezige bomen.

Op basis van de in 2021 door de raad vastgestelde kadernotitie 'Huisvesting culturele verenigingen Gieten' zijn in 2022 mogelijke locaties onderzocht voor de huisvesting van (culturele) verenigingen.

In het kader van het integrale dorpsplan De Pol in Grolloo is het plan voor de woonzorgappartementen verder uitgewerkt en zijn voorbereidingen getroffen voor de verduurzaming van het Markehuis.

De raad heeft op 29 september 2022 het Afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 vastgesteld. Het nieuwe beleid voorziet onder andere in de invoering van een containermanagementsysteem. Met de vaststelling van dit beleid is het doel gehaald om grip op de kosten te houden en om bij te dragen aan de circulaire economie door een betere afvalscheiding en minder restafval. Tijdens de voorbereiding van het nieuwe beleid zijn we doorggegaan met de steekproeven PMD en het toepassen van de communicatiekalender.

In 2022 is de Visie op elektrische laadinfrastructuur vastgesteld. Deze laadvisie beschrijft de ambities en strategie van de gemeente voor een toereikend laadnetwerk voor elektrische voertuigen. Daarnaast is op het gebied van deelmobiliteit een pilot gestart waarbij de vraag naar deelauto's in landelijk gebied wordt onderzocht.

In Annen en Anloo hebben we oude (openbare) verlichting vervangen door duurzame en zuinige LED armaturen (410 stuks).

Wonen

De ambities uit de Woonvisie 2020+ zijn vertaald naar criteria voor woningbouw. Deze zijn opgenomen in het op 21 december 2021 vastgestelde 'Afwegingskader Woningbouw'. Onderdeel van het afwegingskader is de behoeftetoets. Daarom is in 2022 een woningmarktanalyse uitgevoerd. De analyse is een onderlegger voor de woningbehoefte in Aa en Hunze.

Vanuit de ambities uit de Woonvisie is er in 2022 gestart met de dorpsgesprekken. De input vanuit deze gesprekken wordt gebruikt om wensen op het gebied van wonen te bespreken en waar mogelijk door te vertalen in het woningbouwprogramma.

Het woningbouwprogramma is in 2022 verder uitgewerkt in een programmatische aanpak. De monitoring is onderdeel van het programma. Vanuit de provincie is in 2022 gestart met de geleidelijke uitrol van een provinciale monitor vanwaar uit alle Drentse gemeenten het eigen woningbouwprogramma kunnen monitoren.

In 2022 hebben we het ontwikkelperspectief vastgesteld voor het woningbouwplan Raatakkers in Anloo (fase 2). In Anloo speelt het initiatief van een collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO).

Deze CPO bestaat uit een groep mensen die onder professionele begeleiding zijn gestart met de ontwikkeling van hun woonplan binnen de kaders van het ontwikkelperspectief.

Voor het terrein 't Ruige Veld in Rolde heeft de raad op 20 januari 2022 het bestemmingsplan 't Ruige Veld vastgesteld. In lijn met de in 2021 vastgestelde Toekomstvisie 't Ruige Veld voorziet dit bestemmingsplan in het wegbestemmen van het nachtverblijf.

Naar aanleiding van een in 2021 aan Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen toegekende subsidie uit het Volkshuisvestingsfonds is in 2022 een gezamenlijke regionale subsidieregeling opgesteld. Deze regeling geeft inwoners in en rondom de Wijk van de Toekomst in Gieten met een lage WOZ waarde de gelegenheid een verduurzamingssubsidie aan te vragen.

In 2022 zijn de voorbereidingen gedaan voor het verhogen van de starterslening. Hierdoor hebben starters meer kans om toe te treden in de woningmarkt.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.1 In stand houden van beschermde flora en fauna en ontwikkeling stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.1.2. Particulieren en agrariërs in het buitengebied stimuleren erven steenuilvriendelijk te maken (ambassadeurschap steenuil).

Op basis van het projectplan 'Steenuilen Aa en Hunze onder de pannen' ondersteunen we in samenwerking met Landschapsbeheer Drenthe en Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe het steenuil vriendelijk maken van erven.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Vanwege het succes van het eerste project waarbij 25 erven steenuilvriendelijk zijn gemaakt, is er besloten het project nogmaals uit te voeren, waarbij het streven is opnieuw 25 erven steenuilvriendelijk in te richten. In het voorjaar van 2022 zijn 5 erven die op de reservelijst stonden aangepakt. Daarnaast is er een wervingsronde gehouden voor 20 andere erven. In de zomer zijn de erfbeplantingsplannen opgesteld. In het najaar van 2022 met een uitloop naar het voorjaar van 2023 zijn de beplantingsplannen uitgevoerd.

4.1.1.3 Bij- en vlindervriendelijk handelen.

Bij alle werkzaamheden en activiteiten schenken we, waar mogelijk, extra aandacht aan het welzijn van insecten. We stimuleren inwoners om hier rekening mee te houden bij inwonersinitiatieven, etc. Daarbij wordt geëxperimenteerd met nieuwe soorten planten, bollen, bloemenmengsels, etc.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Ook in 2022 hebben we inwoners(groepen) en organisaties gestimuleerd om de biodiversiteit van de openbare ruimte te versterken. Daar waar mogelijk hebben we het regulier beheer aangepast ten

gunste van het verhogen van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door binnen de kernen op bepaalde locaties minder te maaien.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.2 De biodiversiteit in de leefomgeving versterken, zowel buiten als binnen de kernen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.2.1 Pilot uitvoeren voor ecologisch bermbeheer.

In navolging van de start met het ecologisch bermbeheer door een aannemer, gaan we in eigen beheer (zo mogelijk samen met bewoners) van start met ecologisch bermbeheer. Om dit uit te kunnen voeren is nieuw materieel nodig. Op basis van de opgedane ervaringen, wordt het beheer zo nodig (tussentijds) bijgesteld en/of uitgebreid.

Sinds 2018 worden de bermen van de trajecten Gasteren-Annerveenschekanaal en `rondje` Geelbroek-Eleveld door een aannemer ecologisch gemaaid. Dit houdt in dat deze bermen niet geklepeld worden, het maaisel even blijft liggen om vervolgens verzameld en afgevoerd te worden. Het gaat om 130.100 m² bermen van de totaal 2.998.700 m² aan bermen (buiten de kom). Dit komt neer op 4% van de bermen in Aa en Hunze.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Naast het ecologisch bermbeheer door een aannemer (ca. 4% van de bermen) zijn we in 2021 in eigen beheer gestart met ecologisch bermbeheer voor ca. 25% van de bermen. In 2022 is hier een vervolg aan gegeven. Voor de bermen die voorlopig nog traditioneel beheerd (=geklepeld) worden geldt dat we daar waar mogelijk in de eerste maaironde alleen de eerste maaibreedte klepelen, zodat de insecten in de rest van de bermen meer overlevingskansen hebben (bij- en vlindervriendelijk handelen).

4.1.2.2 Uitvoering geven aan bomenonderhoud.

Wij zijn vanaf 2016 bezig geweest met een grote inhaalslag in het achterstallig bomenonderhoud. De uitvoering van het werk beslaat een periode van 4 jaren. In het snoeiseizoen 2019-2020 ronden we deze inhaalslag af en is daarmee de achterstand ingelopen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het planmatig boombeheer is uitgevoerd. Daarbij is in de eerste helft van 2022 het werk van deelgebied 2 (noorden van de gemeente) uitgevoerd en afgerond. Daarnaast zijn alle bomen in deelgebied 3 (zuidwestelijk deel van de gemeente) geïnspecteerd. Daarbij wordt beoordeeld of een boom veilig is en de onderhoudsbehoefte wordt bepaald. De uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden aan de bomen in deelgebied 3 is na de zomervakantie opgestart. De

uitvoering van dat werk loopt door in 2023. De uitvoering wordt zowel door de eigen buitendienst als door de bomenonderhoud aannemer uitgevoerd. Beide hebben een eigen werkvoorraad.

4.1.2.4 Aanschaf materieel ecologisch bermbeheer

Begin 2021 is maaiapparatuur aangeschaft om in eigen beheer een start te maken met ecologisch bermbeheer (ca. 25% van de bermen). Ten behoeve van het versneld uitvoeren van het ecologisch bermbeheer is het team Buitendienst in 2021 van start gegaan met ecologisch bermbeheer in eigen beheer.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 heeft de aannemer die de 4% van de bermen ecologisch beheerd zijn laatste maaironde uitgevoerd. In 2023 zal in deze bermen het onderzoek naar de effecten van dit beheer worden afgerond. De gemeentelijke buitendienst heeft ca. 25 % van de bermen ecologisch beheerd (maaien en afvoeren). In 2022 is een maaizuigcombinatie met opvangwagen in gebruik genomen. Deze apparatuur wordt mede ingezet bij het ecologisch bermbeheer.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.3 Plagen en schadelijke uitheemse soorten bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.3.1 Eikenprocessierups bestrijden.

Omschrijving

We evalueren de ontwikkeling van de eikenprocessierups en passen ons beleid hierop aan. Via onze website verstrekken we hierover informatie aan onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is de eikenprocessierups bestreden binnen de bebouwde kom van onze dorpen. Het aantal verwijderde nesten is gedaald. Vermoedelijk als gevolg van twee achtereenvolgende droge warme zomers. De monitoring van de soort is ongewijzigd doorgezet.

4.1.3.2 We gaan op zoek naar betere en goedkopere manieren om schadelijke bermalplanten te bestrijden.

We maken inzichtelijk welke planten we moeten en willen bestrijden en inventariseren bestrijdingsmogelijkheden. Voor de bestrijding is het betrekken van de inwoners noodzakelijk.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben burgers geïnformeerd over de bestrijding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop en waar mogelijk geanticipeerd op klachten. De bestrijding blijkt moeizaam. Veel locaties zijn slecht bereikbaar voor materieel en zijn niet geschikt voor begrazing. De diepgaande wortels van Japanse Duizendknoop maken bestrijding uitermate lastig zo niet onmogelijk. Landelijk wordt onderzoek gedaan naar de diverse bestrijdingsmethoden maar een eenduidige bestrijdingswijze is nog niet gevonden. De provincie Drenthe dient te adviseren in de bestrijding van invasieve soorten. Tot nu toe blijft advisering uit. Landelijk is onderzoek gedaan naar het effect van verschillende bestrijdingsmethoden, maar tot nu toe heeft dit niet geleid tot een eenduidig advies / een bevredigende bestrijding.

De succesvolle begrazing in het Niveensterbos (Gasselternijveen) is gecontinueerd. De ontwikkeling van Reuzenberenklauw werd in 2022 opnieuw sterk geremd door inzet van Soayschappen. Ook de lokaal aanwezige Japanse Duizendknoop wordt door de schapen gevreten zij het in mindere mate. Het publiek is onverminderd positief over de aanwezigheid van de schapen.

De begrazing van de Gasselterheide door de Gasselter schaapskudde, gericht op het vitaal houden en in mindere mate op het bestrijden van ongewenste soorten, is ongewijzigd voortgezet. De inzet van schapen van schapenbegrazingsbedrijf Buitenkamp nabij Ravijnzicht werd in 2022 gestaakt om financiële redenen.

Het aangepaste beleid ten aanzien van grootonderhoud van bermen is opnieuw onder de aandacht gebracht. Door afvoer van bermgrond en maaisel wordt geprobeerd de verspreiding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop te voorkomen.

De agrarische sector heeft in 2021 meermalen haar bezorgdheid geuit over het vele Jacobskruid in de bermen. In reactie hierop is in 2022 materieel aangeschaft waarmee maaisel wordt afgevoerd. Op diverse trajecten is gestart met het maaien en afvoeren in het kader van ecologisch (verschralend) bermbeheer. Het in Aa en Hunze ontwikkelde protocol Jakobskruid is door de provincie Drenthe overgenomen.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.2.1 Initiatieven stimuleren, faciliteren en initiëren om de leefbaarheid te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.1.2 Ideeën die de sociale en fysieke leefbaarheid in de dorpen bevorderen financieel ondersteunen vanuit het leefbaarheidsfonds.

Het leefbaarheidsfonds is voor initiatieven van inwonersgroepen ter stimulering en ondersteuning van lokale activiteiten, projecten en (instandhouding van) voorzieningen, die een bijdrage leveren aan het behoud of de verbetering van de leefbaarheid in de gemeente Aa en Hunze.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is het Leefbaarheidsfonds uitgebreid. Binnen het Leefbaarheidsfonds zijn er nu twee opties: Klein Leefbaarheidsfonds (tot € 2.500,-) en Groot Leefbaarheidsfonds (tot € 25.000,-). De gemeenteraad heeft hier op 21 april 2022 mee ingestemd.

Het Klein Leefbaarheidsfonds is voor activiteiten en projecten van inwoners(groepen) met een eenmalig of experimenteel karakter met een duidelijke maatschappelijke (meer)waarde. Het Groot Leefbaarheidsfonds is bedoeld voor een incidentele subsidie voor een blijvende, toekomstbestendige verandering.

[4.2.1.3 Uitvoering geven aan het beleid cultuurhistorie](#)

We voeren activiteiten uit om onze cultuurhistorie te bewaren en te promoten.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In mei 2022 heeft het college het Drents Archief de opdracht gegeven onderzoek te doen naar onteigening, doorverkoop en rechtsherstel van Joodse eigendommen (Joods vastgoed) en de rol hierin van de voormalige gemeenten in en na WOII. Op 15 december heeft het Drents Archief het definitieve onderzoeksrapport aangeboden aan het college.

Op 10 en 11 september hebben 14 monumenten uit de gemeente deelgenomen aan de Open Monumentendag. Dit jaar zijn er ook 2 fietsroutes gemaakt die langs de deelnemende monumenten voerde.

De tjasker (kleine windmolen) bij Grolloo is gerenoveerd en hersteld en wordt in 2023 teruggeplaatst.

In september heeft de gemeenteraad de cultuurnota 'Cultuur verbindt' 2022 - 2025 vastgesteld. De uitgangspunten en uitvoeringspunten voor het cultureel erfgoed zijn opgenomen in deze nota.

[4.2.1.4 Vervangen/ updaten van het cultuurbeleid](#)

De huidige cultuurnota loopt op 31 december 2021 af. Een aantal activiteiten wordt gefinancierd vanuit een incidenteel budget met dezelfde looptijd als de cultuurnota. Dit zijn activiteiten zoals het ondersteunen van de festivals die in onze gemeente jaarlijks plaats vinden, de bekostiging van de moties van de gemeenteraad met betrekking tot het muziekonderwijs en het ondersteunen van vernieuwende projecten op het snijvlak cultuur - sociaal domein. Met het aflopen van de looptijd van de cultuurnota valt ook de bekostiging van deze activiteiten weg.

In de afgelopen jaren zijn de ontwikkelingen binnen de culturele sector verder gegaan, zowel op landelijk, provinciaal als lokaal niveau. Dit zijn ontwikkelingen zoals cultuureducatie in het onderwijs en het bibliotheekwerk (landelijk), de inzet van de provincie op activiteiten op het snijvlak cultuur - economie en het ontstaan van nieuwe lokale initiatieven. Daarnaast gaan we als gemeente zelf aan

de slag met ons subsidiebeleid. Dit vraagt om een herijking van het huidige cultuurbeleid, opgesteld in samenwerking met de culturele sector in onze gemeente.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Op 15 september 2022 heeft de gemeenteraad de nieuwe cultuurnota 'Cultuur verbindt 2022 - 2025' vastgesteld. Deze cultuurnota is met inbreng van culturele organisaties en inwoners uit de gemeente opgesteld. In de nota worden een groot aantal uitvoeringspunten benoemd die de komende 3 jaar uitgevoerd gaan worden zoals het deelnemen aan het Volwassenfonds Sport en Cultuur, het ondersteunen van projecten waarbij cultuur ingezet wordt om maatschappelijke thema's onder de aandacht te brengen en het herijken van de subsidieregels amateurkunst.

4.2.1.7 Een visie opstellen voor herbestemming van leegstaande kerken

In 2018 zijn er landelijk afspraken gemaakt over instandhouding van religieus erfgoed. In dat kader hebben wij in 202 subsidie ontvangen voor het opstellen van een Kerkenvisie voor alle 13 kerken in onze gemeente (een aantal hiervan zijn niet meer in gebruik als gebedshuis).

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het proces voor het opstellen van de Kerkenvisie is in juni 2022 gestart met het voeren van individuele gesprekken met de besturen en eigenaren van alle (voormalige) kerkgebouwen. De terugkoppeling van deze eerste fase is in december 2022 afgerond met een informatiebijeenkomst voor alle betrokkenen. Tegelijk is invulling gegeven aan de tweede fase, met informatie over verduurzaming en exploitatiemogelijkheden. De Kerkenvisie zal in het eerste kwartaal 2023 worden afgerond.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.2.2 Zorgen voor goede voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.2.1 Het gemeentelijk rioleringsplan 2020 –2024 uitvoeren.

We hebben een nieuw beleidsplan voor een periode van vijf jaar (2020 t/m 2024) vastgesteld, waarin we hebben vastgelegd hoe we als gemeente omgaan met ons water- en rioolsysteem. Speerpunten in dit plan zijn: klimaatadaptatie, meten + inzicht vergroten, communicatie en duurzaam investeren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De samenwerking met de partners in de Kop van Drenthe hebben we in 2022 voortgezet.

Er wordt duurzaam geïnvesteed, indien mogelijk wordt het riool zoveel mogelijk gerenoveerd en niet vervangen. We spelen in op de klimaatverandering door, daar waar mogelijk, het water lokaal op te vangen en te infiltreren.

Ook in 2022 was de subsidieregeling voor het afkoppelen van hemelwater van particulieren succesvol. Er is voor 20 adressen een subsidie toegekend (waarmee het totaal aantal toegekende aanvragen sinds 2020 uitkomt op 92).

[4.2.2.10 Gemeentelijk wegenonderhoudsbeleidsplan \(2016-2020\) 2021-2025](#)

In 2021 is het 'Beleidsplan wegen' voor de periode 2021-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Het Beleidsplan heeft als doel om het kwaliteitsniveau 'Basis' als uitgangspunt te hanteren voor het wegenonderhoud. Dit niveau staat gelijk aan de ondergrens van verantwoord wegbeheer volgens de CROW-wegbeheersystematiek.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In de periode 2021-2025 wordt het wegenonderhoud uitgevoerd conform de uitgangspunten van het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Wegenbeleidsplan.

[4.2.2.11 We spelen adequaat in op verzoeken van inwoners m.b.t. aanpassingen in de openbare ruimte](#)

De knelpuntenpot is bedoeld om vlot en adequaat te reageren op kleinschalige wensen en aanpassingen die vanuit bewoners en dorpsbelangen worden ingebracht.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Vanuit de 'knelpuntenpot' zijn in 2022 de onderstaande door bewoners aangedragen wensen gehonoreerd:

- Het plaatsen van een boomrooster in het centrum van Gieten.
- Verkeersmaatregelen Gasselternijveenschemond.
- Verkeersmaatregelen Eexterveenschekanaal en Annerveenschekanaal.
- Verkeersmaatregelen Oude Molenseweg Gasteren.
- Aanpassing fietsoversteek Dorpsstraat/Achter de Brinken Gasselte

4.2.2.12 Huisvesting verenigingen Gieten

In Gieten is in het eerste half jaar van 2021 een onderzoek gedaan naar de huisvesting van (culturele) verenigingen. Het onderzoek heeft geleid tot inzicht in de behoefte van de verenigingen en er is toegewerkt naar drie mogelijke scenario's voor eventuele huisvesting. Naast het onderzoek is een kadernotitie 'Huisvesting culturele verenigingen Gieten' opgesteld met daarin de kaders om te komen tot een goed advies met betrekking tot de scenario's uit het onderzoek. De kadernotitie is in september 2021 vastgesteld door de raad.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Na de zomer is het verdiepende onderzoeksrapport naar mogelijke locaties in Gieten besproken in het college. Er is besloten om nog twee andere mogelijke locaties te onderzoeken, te weten bij het Dr. Nassau College en de bibliotheek.

4.2.2.13 Dorpsplannen De Pol Grolloo

In Grolloo is op initiatief van het dorp een integraal plan opgesteld voor De Pol om de sociale en fysieke leefbaarheid te bevorderen. Het is een unieke ontwikkeling en het plan omvat onder andere de aanpassing van het dorps huis, de mogelijkheid om langer in Grolloo te wonen (bouw woonzorgappartementen) en de aanpassing van de fysieke buitenruimte. In september 2021 is de raad akkoord gegaan met een voorstel voor het toekennen van een eenmalige subsidie van € 500.000,- voor de aanpassingen in het dorps huis.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn de plannen m.b.t. de woonzorgappartementen verder uitgewerkt. Inmiddels zijn de plannen klaar en ligt het bestemmingsplan ter inzage.

De beheersstichting wil graag z.s.m. aan de slag met de verduurzaming van het Markehuis. Ter ondersteuning hiervan is het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. Naast de gemeente heeft inmiddels ook de provincie een subsidie aan de stichting toegekend voor de totale ontwikkeling.

Samen met het stichtingsbestuur en de Berenkuil is constructief overleg gevoerd over de verbreding van de Pol en de aanleg van een semi-verharde parkeerplaats en een kiss and ride zone voor de basisschool. Voor de verbreding van de Pol is subsidie aangevraagd bij de provincie. Deze is recent ook toegekend.

Voor de uitvoering van de plannen is door de stichting samen met de direct betrokkenen een planning opgesteld.

4.2.2.14 Reconstructie rijbaan Rolde-Anderen

We hebben onderzoek gedaan naar de staat van onderhoud van het wegtracé Rolde - Anderen en dan met name toegespitst op de verzakkingen. Uit de resultaten van het onderzoek komt het advies om de wegconstructie opnieuw op te bouwen. Het verwijderen van boomwortels maakt de aanwezige bomen langs het tracé instabiel. Kappen en nieuwe aanplant van bomen hangt samen met de wegreconstructie.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In december 2022 is een visiedocument over het wegvak Rolde - Anderen ter informatie aan de gemeenteraad aangeboden. Voor het wegvak Rolde – Anderen geldt dat we onderhoud uitvoeren aan de rijbaan waarbij we insteken op het duurzame behoud van de aanwezige bomen.

De uitvoering van de werkzaamheden is gepland vanaf het 2de kwartaal 2023.

4.2.2.2 Achterstallig onderhoud watergangen.

In de afgelopen jaren is een achterstand ontstaan in het onderhoud van de sloten waardoor de afwatering niet optimaal verloopt en inwoners wateroverlast ondervinden.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is het slootonderhoud uitgevoerd. Bij de schouwsloten door twee aannemers. Naast het reguliere onderhoud hebben de aannemers, op aanwijzing, sloten op diepte gebracht. Ook de gemeentelijke eigen dienst heeft niet schouwsloten onderhouden en waar nodig de slootbodems op de juiste diepte gebracht, zodat stagnatie van waterafvoer wordt voorkomen.

4.2.2.4 Verkeers- en vervoersmaatregelen

We gaan aan de slag met verschillende verkeers- en vervoersmaatregelen. Inmiddels is de planning gemaakt voor de uitvoering.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn de komgrenzen in Nijlande, Eext, Annen, Spijkerboor en Nieuwediep versterkt door middel van het plaatsen van een plateau en het versmallen van de weg.

GVVP

In 2022 hebben we het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) 2017-2022 zo goed mogelijk afgerond. Diverse locaties zijn onderzocht door middel van schouwen en tellingen. In 2023 zal het GVVP worden geëvalueerd. Daarna wordt een nieuw GVVP gemaakt. Hierin worden meldingen van bewoners en informatie uit de risicoanalyse van het SPV (Studiecentrum voor Publieke Veiligheid) meegenomen.

Bewegwijzering

Er is een begin gemaakt met het opstellen van bewegwijzeringsbeleid voor toeristische bewegwijzering. Utilitaire bewegwijzering is in 2022 kaart gebracht.

Bebording

In de zomer van 2022 is gestart met het in kaart brengen van de staat/kwaliteit verkeersborden. In een deel van gemeente zijn de borden al rechtgezet, schoongemaakt en vervangen.

Verkeersbesluiten

Er is een werkplan opgesteld voor het realiseren van verkeersbesluiten. Hierbij zijn formats gemaakt voor

1. gehandicaptenparkeerplaatsen op kenteken
2. parkeerplaatsen gereserveerd voor laadpalen (zogenoemde laadplekken)
3. overige verkeersbesluiten.

4.2.2.5 Actief volgen ontwikkelingen N34

We volgen actief de ontwikkelingen met betrekking tot het provinciale project verdubbeling N34 en aanpassing van het verkeersknooppunt Gieten. We nemen deel aan de zowel de ambtelijke als bestuurlijke beleidingsgroep N34 die door de provincie is ingericht en zorgen ervoor dat onze inwoners, bedrijven en belangenorganisaties ook actief worden meegenomen in het omgevingsproces.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 heeft het provinciale project verdubbeling N34 en de aanpassing van het verkeersknooppunt Gieten vertraging opgelopen. De algemene inloopbijeenkomsten over de resultaten van de MER die gepland stonden in het voorjaar 2022 en de vaststelling van de voorkeursvariant door de Provinciale Staten zijn uitgesteld. De beoordeling van de eerste resultaten van het MER-onderzoek heeft geleid tot meer behoefte aan inzicht en een visie op de samenhang tussen de aspecten archeologie, aardkundige waarden, cultuurhistorie en landschap. Dit inzicht is nodig om de uitgangspunten te kunnen bepalen voor de alternatieven en om deze vervolgens te kunnen beoordelen. In 2022 is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar deze aspecten.

Daarnaast is in verband met aankomende inwerkingtreding van de Omgevingswet, gestart met het doorlopen van een projectbesluitprocedure. Daartoe is door de provincie Drenthe in de zomer van 2022 een procedure kennisgeving voornemen en participatie gedeeltelijke verdubbeling N34 en aanpak verkeersplein Gieten gestart. Hierin geeft de provincie aan hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken bij het projectbesluit. Het ingezette omgevingsproces met de focusgroepen wordt voortgezet.

4.2.2.6 Bijdrage leveren aan de energietransitie (o.a. bij vervanging van openbare verlichting)

Met de toepassing van ledverlichting in de openbare ruimte leveren we een bijdrage aan de energietransitie.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022.

In 2022 hebben we in Annen en Anloo oude (openbare) verlichting vervangen door duurzame en zuinige LED armaturen (410 stuks).

4.2.2.7 Actualiseren afvalbeleid

We gaan het afvalbeleid actualiseren met als doel de hoeveelheid afval te verminderen en kosten te reduceren. In de periode tot vaststelling van het afvalbeleid wordt het 'Communicatie- en actieplan reduceren afval en kosten' uitgevoerd.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De raad heeft op 29 september 2022 het Afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 vastgesteld. De inwoners zijn actief betrokken bij de totstandkoming van dit beleid. Met de vaststelling van dit beleid is het doel gehaald om grip op de kosten te houden en om bij te dragen aan de circulaire economie door een betere afvalscheiding en minder restafval. Na vaststelling van het beleid zijn we druk aan de slag gegaan met het uitvoeringsplan en de voorbereidingen voor de wijzigingen vanaf 2023 (waaronder de invoering van het containermanagementsysteem en het gratis maken van groenafval op het afvalbrengrstation).

Tijdens de voorbereiding van het nieuwe afvalbeleid hebben we allerlei geplande activiteiten uitgevoerd. We zijn doorgedaan met de steekproeven PMD, wat heeft geleid tot een blijvend lage afkeur. Daarnaast hebben we de communicatiekalender gevolgd en ook het contractbeheer verder geprofessionaliseerd. Alle activiteiten samen hebben ertoe geleid dat het afval nog beter wordt gescheiden in Aa en Hunze, dat de bewustwording is vergroot en dat we de kosten beheersbaar

houden. Daarmee zijn de doelen gehaald en komen we steeds dichterbij onze overkoepelende ambities op het gebied van afval. 'Samen een stap verder voor een circulair Aa en Hunze!'

4.2.2.9 Opstellen beleidsnotitie infrastructuur laadpalen

De gemeente Aa en Hunze gaat een visie en beleid opstellen voor een laadinfrastructuur. Dit is een verplichting vanuit het nationaal Klimaatakkoord. De visie dient iedere twee jaar te worden geactualiseerd. Gekoppeld aan de visie en beleid wordt er een plan uitgerold voor verdere uitrol van strategische laadpalen binnen de gemeente.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is de Visie op elektrische laadinfrastructuur vastgesteld. Deze wordt uitgewerkt in een uitvoeringsagenda en plaatsingskaarten. In totaal zijn 15 laadpalen in de openbare ruimte geplaatst, waarvan 6 in 2022.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.2.3 Zorgen voor actueel woonbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.3.1 Uitvoeringsagenda Woonvisie 2020+

In de woonvisie staat het gemeentelijk volkshuisvestings- en woonbeleid (behoefte, woningbouw- en herstructureringsprogramma inclusief duurzaamheid) voor de komende jaren. Onze huidige woonvisie is vastgesteld in april 2021. Gelet op de voortdurend veranderende woningmarkt is het belangrijk dat we deze woonvisie (periodiek) blijven actualiseren en monitoren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De ambities uit de Woonvisie 2020+ zijn vertaald naar criteria voor woningbouw. Deze zijn opgenomen in het op 21 december 2021 door het college vastgestelde 'Afwegingskader Woningbouw'. Elk nieuw initiatief voor woningbouw wordt hieraan getoetst. Onderdeel van het afwegingskader is de behoeftetoets. Daarom is in 2022 een woningmarktanalyse uitgevoerd. De analyse is een onderlegger voor de woningbehoefte in Aa en Hunze.

Vanuit de ambities uit de Woonvisie is er in 2022 gestart met de dorpsgesprekken. De input vanuit deze gesprekken wordt gebruikt om wensen op het gebied van wonen te bespreken en waar mogelijk door te vertalen in het woningbouwprogramma.

Het woningbouwprogramma is in 2022 verder uitgewerkt in een programmatische aanpak, voor de uitrol hiervan is een programmamanager aangesteld. De monitoring is onderdeel van het programma. Vanuit de provincie is in 2022 gestart met de geleidelijke uitrol van een provinciale monitor vanwaar uit alle Drentse gemeenten het eigen woningbouwprogramma kunnen monitoren.

In 2022 zijn de voorbereidingen gedaan voor het verhogen van de starterslening. Hierdoor hebben starters meer kans om toe te treden in de woningmarkt.

4.2.3.2 Bouwplan Raatakkers (fase 2) te Anloo invullen in overleg met bewoners.

Via het nu in gang zetten van de planontwikkeling in samenwerking met Dorpsbelangen Anloo, is het de bedoeling dat we gefaseerd een beperkt aantal woningen realiseren in de planperiode 2018 - 2028 om daarmee te voorzien in de woningbehoefte van Anloo.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 hebben we het ontwikkelperspectief voor de locatie vastgesteld. Het ontwikkelperspectief bevat de ambities en kaders waarbinnen de ontwikkeling kan plaatsvinden. In Anloo speelt het initiatief van een collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Deze CPO bestaat uit een groep mensen die zelf hun woonplan ontwikkelen. Zij zijn gestart met het zich verenigen in een groep onder professionele begeleiding. Met het ontwikkelperspectief weten zij binnen welke kaders zij hun plannen kunnen uitwerken.

4.2.3.3 Ontwikkelen visie 't Ruige Veld

We gaan voor 't Ruige Veld in Rolde een ruimtelijke visie opstellen, omdat we het van belang vinden dat voor dit terrein en de directe omgeving een toekomstscenario wordt bepaald.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De gemeenteraad heeft op 20 januari 2022 het bestemmingsplan 't Ruige Veld vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is beroep ingesteld.

4.2.3.4 Volkshuisvestingsfonds

Het Volkshuisvestingsfonds (VHF) is ingericht door het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) met het doel om stedelijke vernieuwingsgebieden en de grens- en krimpregio's te ondersteunen in het verbeteren van de woonkwaliteit, leefomgeving en verduurzaming in kwetsbare wijken en buurten. De gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen hebben een gezamenlijke aanvraag gedaan: 'naar een toekomstbestendig Zuid-Oost Drenthe' (met Emmen als penvoerder). De aanvraag voor Aa en Hunze richt zich op de Wijk van de Toekomst in Gieten. De gemeente wil met het Volkshuisvestingsfonds de particuliere woningeigenaren mee laten doen in de verduurzamingsopgave die vanuit de sociale huurvoorraad al in gang is gezet.

Op 15 juli 2021 heeft het ministerie van BZK bekend gemaakt dat Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen gezamenlijk een bedrag van € 28.173.653 is toegekend. Voor Aa en Hunze, deelplan Wijk van de Toekomst Gieten, is dat een bedrag van € 2.175.000. Hiervoor is een regionale

subsidieregeling opgesteld met Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen. Een voorwaarde is cofinanciering vanuit de gemeente van minimaal 30%.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Met de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen is een gezamenlijke regeling voorbereid. Deze geeft inwoners in en rondom de Wijk van de Toekomst in Gieten met een lage WOZ waarde de gelegenheid een verduurzamingssubsidie aan te vragen.

Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Lasten				
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	2.903	3.064	3.891	3.302
2.2 Parkeren	0	5	5	0
2.5 Openbaar vervoer	0	5	5	0
5.1 Sportbeleid en activering	254	229	252	242
5.2 Sportaccommodaties	1.713	1.770	1.953	2.050
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	354	366	484	412
5.5 Cultureel erfgoed	148	186	363	159
5.6 Media	686	494	601	627
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.682	3.542	4.096	3.613
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	510	467	2.450	537
7.2 Riolering	1.548	1.475	1.482	1.663
7.3 Afval	2.526	2.227	2.270	2.481
7.4 Milieubeheer	1.085	639	2.072	1.370
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	253	271	297	323
8.1 Ruimte en leefomgeving	872	735	1.006	869
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.028	2.333	2.360	2.415
8.3 Wonen en bouwen	1.357	1.041	2.707	1.782
Totaal Lasten	18.919	18.850	26.294	21.844
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	94	13	30	43
5.1 Sportbeleid en activering	113	137	137	173
5.2 Sportaccommodaties	529	473	467	376
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	10	16	66	54
5.5 Cultureel erfgoed	30	27	27	26
5.6 Media	100	0	100	100
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	43	23	23	43
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	218	318	1.892	98
7.2 Riolering	2.121	2.075	2.075	2.153
7.3 Afval	3.115	2.847	2.862	3.023
7.4 Milieubeheer	97	0	255	303
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	90	130	100	145
8.1 Ruimte en leefomgeving	72	6	82	42
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.263	2.339	3.339	4.003
8.3 Wonen en bouwen	1.469	641	1.473	1.374
Totaal Baten	9.366	9.044	12.927	11.956
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	2.209	126	3.558	3.608
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	1.334	0	1.622	2.875
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0	0
Totaal Stortingen	1.334	0	1.622	2.875
Gerealiseerd resultaat	-8.678	-9.681	-11.432	-9.154

Pijler 5 Middelen en Ondersteuning

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de organisatie, de financiering en de informatievoorziening en -veiligheid van de gemeentelijke huishouding. Het is het fundament onder de 4 inhoudelijke pijlers.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Organisatieontwikkeling

De ambtelijke organisatie werkt gedreven aan de verschillende opgaven. Ondanks dat we eind 2021 op meerdere plekken knelpunten signaleerden en dat we in 2022 (opnieuw) zijn geconfronteerd met crises kunnen we constateren dat we in 2022 veel hebben gerealiseerd. Om de gesignaleerde knelpunten te kunnen verbeteren, heeft de raad in de begroting 2022 structurele en incidentele extra personele middelen beschikbaar gesteld. Hierdoor zijn inmiddels een aantal knelpunten en kwetsbaarheden weggenomen. De beschikbaar gestelde middelen zijn dan ook nagenoeg geheel ingezet. Uw raad is hierover periodiek geïnformeerd. Ook is aangegeven dat we nieuwe knelpunten, ambities en opgaven signaleren die extra inzet vragen van de organisatie.

Het wordt als gemeente steeds lastiger om te anticiperen op nieuwe taken of ad hoc opdrachten vanuit het rijk. In 2022 werden we bijvoorbeeld geconfronteerd met de asielcrises waar (veel) personele inzet voor werd gevraagd die niet was voorzien. We zijn met onze omvang niet flexibel genoeg om deze extra taken probleemloos op te vangen. Bij de begroting 2023 zijn ook hiervoor extra middelen toegezegd. Extra middelen is echter maar een deel van de oplossing. We hebben het afgelopen jaar gemerkt dat het steeds lastiger wordt om goed toegerust personeel te werven. Dit nog los van het feit dat collega's vertrekken om elders hun loopbaan voort te zetten. Met het inzetten van bijv. trainees, samenwerken met andere gemeenten en door kritisch naar ons wervingsbeleid te kijken proberen we hierin te manoeuvreren. Hierbij kan worden opgemerkt dat we er tot nu toe veelal in slagen de ontstane vacatures in te vullen, structureel dan wel incidenteel. Om dit te kunnen continueren zijn we in 2022 gestart met het opstellen van nieuw strategisch personeelsbeleid.

Omgevingswet

De omgevingswet is één van de nieuwe opgaven waar we als gemeente mee te maken hebben. Daar waar we in 2022 nog dachten dat deze nieuwe wet ingaande 1 januari 2023 van kracht zou worden is er inmiddels weer uitstel verleend naar 1 juli 2023 en mogelijk nog later. Dat neemt niet weg dat we in 2022 wel stappen hebben gemaakt richting de invoering van de wet. Er zijn inmiddels een drietal verordeningen door uw raad vastgesteld die in werking treden op het moment dat de nieuwe omgevingswet in werking treedt. Verder is het werkboek participatie tot stand gekomen. Dit helpt medewerkers en andere initiatiefnemers om samen aan nieuwe opgaven te werken.

Huisvesting van de buitendienst

Voor de nieuwe huisvesting van de buitendienst aan de Oelenboom/Rondkamp te Gieten zijn inmiddels de eerste stappen in de uitvoering gezet. Er is een programma van eisen opgesteld waaraan het gebouw moet voldoen. Daarbij is er naast de functionaliteit ook ingezet op duurzaamheid, biodiversiteit en uitstraling. De selectieprocedure van de architect is in 2022 gestart en inmiddels afgerond.

In Rolde wordt gezocht naar een nieuwe locatie voor de huisvesting van het kernteam, eventueel in combinatie met de brandweerpost.

Informatievoorziening en -veiligheid

In 2022 is het nieuwe informatiebeleidsplan 2023 - 2026 opgeleverd. Dit vormt de basis van hoe we de komende jaren invulling willen geven aan onze ambities op het terrein van onze informatievoorziening.

Informatieveiligheid en privacy vragen doorlopend aandacht. In 2022 is ingezet op het verhogen van het bewustzijn hiervan binnen de organisatie. Het systeem voor het beheren van beveiligingsmaatregelen is ingevoerd en wordt verder doorontwikkeld.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.1.1 De gemeentelijke organisatie werkt, waar mogelijk, van buiten naar binnen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.1.1.1 De planning en control cyclus en de organisatie aansluiten op de nieuwe manier van werken en de nieuwe manier van sturen en monitoren.

Om aan te blijven sluiten bij de veranderende samenleving is een andere werkwijze en een andere manier van sturen nodig. We geven invulling aan deze opgave door o.a. te experimenteren met andere werkwijzen en een ondersteunend planning en control instrumentarium.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De planning & control cyclus is voor een tweede maal volgens de vernieuwde opzet opgesteld. Tijdens het opstellen van de verschillende documenten is telkens gekeken naar hoe we deze beter kunnen laten aansluiten op de informatie- en sturingsbehoefte van organisatie, college en raad. We blijven hier ook aandacht voor houden. In 2022 is één werkconferentie gehouden over het Sociaal Domein.

Voor het maken van de planning & control rapportages werken we met Pepperflow. We nemen de raad hierin mee doormiddel van informatiesessies. Tijdens deze sessies lichten we toe hoe Pepperflow door raadsleden kan worden gebruikt.

5.1.1.10 Werken aan een toekomstbestendige organisatie

Onze ambtelijke organisatie werkt gedreven aan de verschillende opgaven waar we voor staan. Tegelijkertijd zien we dat op meerdere plekken in de organisatie structurele knelpunten zijn ontstaan. Deze knelpunten kennen meerdere oorzaken:

- We hebben als gemeente nieuwe taken erbij gekregen
- De realisatiekracht is niet overal op orde
- We hebben het principe van een regiegemeente losgelaten
- Ons werk is complexer geworden
- We hebben een hoog ambitieniveau

De combinatie van de bovengenoemde factoren maakt dat zich op meerdere plekken in de organisatie een structureel capaciteitsprobleem voordoet.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In de begroting 2022 heeft uw raad incidenteel en structureel middelen beschikbaar gesteld voor de organisatie om knelpunten op te lossen en de realisatiekracht te versterken. Het beschikbaar gestelde budget is in hoofdzaak ingezet om binnen de verschillende teams vacatures in te vullen. Deels betreft dit uitbreiding van de capaciteit, maar voor een deel is het ook het omzetten van tijdelijke inhuur naar vaste dienst. Op verschillende beleidsgebieden heeft dit geleid tot versterking, zoals het lokaal onderwijsbeleid en op het gebied van gegevens en privacybescherming. Daarnaast is op een aantal

plekken de kwetsbaarheid van een eenpitter weggenomen. Ook is ingezet op professionalisering van dienstverlening en bedrijfsvoering, zodat we onze dienstverlening verbeteren. Versterking bij de ICT en servicedesk, extra personeel bij personeelszaken draagt bij aan professionalisering van de bedrijfsvoering.

Daarnaast is in het afgelopen jaar ingezet op ziekteverzuim. Het verzuim is gedaald van 9,6 % in 2021 naar 6,14 % in 2022.

Het huidige percentage ligt in lijn met het landelijk gemiddelde bij gemeenten. We zien vanaf begin 2022 een afname in zowel het psychisch als het medische verzuim, hiernaast hebben we vanaf begin 2022 een vernieuwd verzuimbeleid dat is geënt op het model; mijn positieve gezondheid.

De teamleiders hebben actuele tools beschikbaar t.b.v. verzuimbegeleiding, hiernaast zijn ze getraind in hun rol als casemanager verzuim en in gesprekstechnieken.

De teamleiders hebben regelmatig contact met de bedrijfsarts over mogelijke ondersteuning, interventies en over re-integratie in het werk.

Het afgelopen jaar heeft de asielcrisis grote impact op de gemeente gehad. De oorlog in Oekraïne en de opvang van asielzoekers heeft een groot beslag gehad op de inzet van ambtelijke capaciteit om te zorgen voor opvang. Daardoor verschoven taken soms naar andere medewerkers, en soms leidde dit tot inhuur. We hadden hiervoor voldoende financiële middelen. Ook krapte op de arbeidsmarkt maakt het lastig om alle rollen, functies en taken in te vullen maar het lukt ons veelal nog om de juiste invulling te realiseren. De doorontwikkeling van een toekomstgerichte organisatie zal echter ook in 2023 nog de nodige aandacht blijven vragen.

5.1.1.11 Haalbaarheidsonderzoek gezamenlijke nieuwe huisvesting brandweer en buitendienst Rolde

We gaan onderzoeken of we een gezamenlijke huisvesting kunnen realiseren voor de brandweerpost Rolde en het kernteam Rolde van onze buitendienst. De huidige locatie van de brandweerpost Rolde voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Bovendien wil de VRD graag naar een nieuwe locatie die dicht bij de op- en afritten van de N33 is gelegen. Het kernteam Rolde is sinds oktober 2021 tijdelijk gehuisvest in een oude zoutloods op het bedrijfsterrein van installatiebedrijf Dries aan de Gieterstraat. Bij deze locatie is een huurunit geplaatst met een kleine kantoorruimte, pantry en toilet. Er is actief gezocht naar een betere locatie, maar niet gevonden. De noodzaak voor een nieuwe huisvesting van het kernteam is urgenter dan die van de brandweer.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Na de zomer van 2022 is een projectgroep gestart. De situatie in Rolde is urgent en er wordt een tijdpad opgesteld om inzichtelijk te maken welke stappen doorlopen moeten worden. VRD en kernteam Rolde zijn gestart met het opstellen van een programma van eisen. Begin 2023 is een tussenstap gemaakt met het schrijven van een projectopdracht om de kaders waarbinnen gehandeld moet worden inzichtelijk te maken.

5.1.1.2 Uitvoering geven aan de organisatieontwikkeling

In onze organisatieontwikkeling werken we aan ons doel om de effectieve en efficiënte organisatie te zijn die voldoet aan de wensen en behoeften van inwoners en politiek.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Een nieuwe gesprekscyclus gericht op ontwikkeling en inzet van talenten is gestart. Door hierover het gesprek te voeren én door het werk waar mogelijk anders te organiseren, kunnen medewerkers doen waar ze goed in zijn. Ook extra inzet op samenwerken draagt bij aan een effectiever en efficiënter werkende organisatie. Vanuit het project Omgevingswet zijn stappen gezet in het vastleggen en verder faciliteren van participatie. Het werkboek participatie Samen Doen is gemaakt. Het helpt medewerkers én andere initiatiefnemers om samen aan maatschappelijke opgaven te werken.

5.1.1.4 De Omgevingswet integraal oppakken in samenhang en in co-creatie met de samenleving.

De invoering van de Omgevingswet op 1-1-2023 vraagt een aanzienlijke inspanning van onze gemeente, waarbij een programmatische aanpak past. Bij de implementatie van de Omgevingswet en de uitwerking van de instrumenten van de Omgevingswet vormen de door de raad vastgestelde Leidende principes het uitgangspunt. Daarnaast heeft de gemeenteraad de verplichting om binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsvisie vast te stellen die voldoet aan de inhoudelijke en digitale eisen van de Omgevingswet. Gelet op de gewenste samenhang en co-creatie met de samenleving moeten we daarmee tijdig een start maken.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Aan de hand van het uitvoeringsprogramma implementatie Omgevingswet is in 2022 hard gewerkt om te voldoen aan de minimale eisen voor een succesvolle implementatie van de Omgevingswet. In november 2022 werd bekend dat de invoering van de Omgevingswet opnieuw is uitgesteld tot (voorlopig) 1 juli 2023.

In 2022 zijn door de raad de volgende verordeningen vastgesteld die in werking treden op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt:

- de Nadeelcompensatie-verordening
- de APV en de Verordening Toeristenbelasting
- de Erfgoedverordening

De Omgevingswet brengt nieuwe werkwijzen met zich mee. Vergunningprocedures worden korter en het vooroverleg belangrijker. Ook komt er een nieuw digitaal loket, waar de vergunningen kunnen worden ingediend. Met deze nieuwe werkwijzen is in 2022 veelvuldig geoefend en getest.

Ook is een werkboek Participatie tot stand gekomen, dat uitstekend gebruikt kan worden door inwoners en ambtenaren onder de werking van de Omgevingswet.

5.1.1.8 Flexibel werken na 2021

Corona heeft naar verwachting een blijvende impact op onze manier van werken. We onderzoeken hoe we dit kunnen laten aansluiten bij onze nieuwe manier van werken en onze nieuwe manier van sturing en regie.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Na Corona is onze manier van werken blijvend veranderd, flexibeler, plaats-onafhankelijk en tijd-onafhankelijk. Uitgangspunt daarbij is dat de medewerker daar werkt waar hij het beste bijdraagt aan de doelen van de organisatie. Elkaar ontmoeten, samenwerken en ontwikkelen kan het beste plaatsvinden in het gemeentehuis of de gemeentelijke locatie. In het afgelopen jaar hebben teams afspraken gemaakt over Werken waar het werkt en is ervaring opgedaan in de dagelijkse praktijk. De ervaring is dat het in het algemeen goed gaat en dat op onderdelen nog iets te doen is in facilitering en sturing.

[5.1.1.9 Uitvoering geven aan het haalbaarheidsonderzoek huisvesting buitendienst](#)

In 2021 is het haalbaarheidsonderzoek naar de huisvesting van de buitendienst uitgevoerd. De uitkomst hiervan wordt in 2022 en verder uitgevoerd.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het projectteam heeft de 1e stappen gezet in de uitvoering. Samen hebben de leden van het projectteam een programma van eisen opgesteld waaraan het gebouw qua grootte etc. moet voldoen. Daarnaast vinden we het belangrijk om in te zetten op duurzaamheid, biodiversiteit en trots zijn op het werk dat we doen. We willen dit terug laten komen in het ontwerp van het gebouw. De selectieprocedure van de architect is afgerond. Het winnende architectenbureau zal het ontwerp verder vorm gaan geven. De verwachting is dat we met de bouw aan de Rondkamp kunnen starten in de zomer van 2023 en dat de nieuwe locatie eind 2024 opgeleverd zal worden.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.1.2 De financiële positie van de gemeente blijft gezond.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.1.2.1 De bestuursrapportage draagt bij aan het verkrijgen van inzicht en het tijdig kunnen bijsturen.

We werken continu aan verbetering van de bedrijfs- en sturingsinformatie. In de organisatie wordt gewerkt met realtime informatie, kwaliteit- en voortgangsrapportages. Aangevuld met analyses worden dat bestuursrapportages.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In de bestuursrapportage 2022 werd uw raad geïnformeerd over de voortgang van de activiteiten uit de begroting 2022. We deden dit, evenals in 2021, op afwijkingen en gebruikten hiervoor het stoplichtmodel. We meldden alleen de bijzonderheden, als er sprake was van omstandigheden die zorgden voor een (verwachte) afwijking van de begroting. Verder werd er aandacht besteed aan

actuele onderwerpen als de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne en de economische ontwikkelingen w.o. het hoge inflatiepercentage.

5.1.2.2 Rechtmatigheidsverklaring

Het College van B&W is verplicht vanaf 2022 een financiële rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Voorheen deed de accountant dit. Concreet betekent dit dat de gemeente aantoont dat de financiële beheersing op orde én controleerbaar is. Om dit te realiseren moet de rechtmatigheidsverantwoording voorzien in de juiste controledossiers, risicomanagement én een volledige audittrail.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is een jaar uitgesteld. Dat betekent niet dat we stilgezeten hebben in 2022. De verplichting om een verklaring in de jaarrekening op te nemen geldt nu per verslagjaar 2023. Om zo'n verklaring te kunnen onderbouwen, moet het college aantonen dat het zelf heeft zeker gesteld dat transacties conform de regels zijn gedaan en risico's zijn beheerst.

Daarvoor is nodig dat een samenhangende systematiek van interne controles wordt ontwikkeld. We bepalen welke processen we het belangrijkste vinden, beschrijven en verbeteren deze en bouwen beheersmaatregelen in. Bij zo'n interne controleplan past ook een goede rolverdeling. In 2022 zijn verder de benodigde aanpassingen in een aantal protocollen en verordeningen voorbereid.

5.1.2.3 Actualiseren onderdelen financieel beleid

Verschillende onderdelen van het financieel beleid hebben periodiek actualisatie nodig. Het gaat hierbij om:

- de nota weerstandsvermogen en risicomanagement
- de financiële verordening, verplicht op grond van de Gemeentewet art. 212
- de nota reserves en voorzieningen

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn de beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing en de financiële verordening geactualiseerd. Daarnaast is een nieuwe nota opgesteld: de nota financiële beleidskaders. Deze documenten worden in het eerste kwartaal van 2023 aan de raad aangeboden ter vaststelling.

De drie financiële documenten passen binnen de vernieuwing van de P&C Cyclus. Ze versterken de kaderstellende rol van de raad en dragen bij aan een betere duiding van cijfers en het beoordelen van onze financiële positie.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.2.1 Het borgen van informatieveiligheid en privacy

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.2.1.3 Er is aandacht voor informatieveiligheid en privacy

Beveiliging van gegevens is van groot belang voor de bedrijfsvoering van de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting om op een zorgvuldige wijze om te gaan met persoonsgegevens.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Informatiebeveiliging en privacy vraagt doorlopend aandacht. De focus ligt hierbij op verschillende doelen waarbij de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van onze gegevens wordt gewaarborgd. Voor het verhogen van bewustzijn zijn er bewustwordings sessies gehouden bij de teams. Er volgen nog meer sessies. Dit draagt bij aan het op tijd treffen van passende maatregelen. Met het voltooiën van het verwerkingsregister is in kaart gebracht welke persoonsgegevens door de gemeente worden verwerkt. Door meer in gesprek te gaan met de eigenaren worden risico's in de organisatie goed belegd. Zo worden besluiten op de juiste plek genomen en kunnen er tijdig acties worden uitgevoerd. Het systeem voor het beheren van informatiebeveiliging en privacy (ISMS) is verder doorontwikkeld waardoor informatiebeveiliging en privacy beter belegd kan worden in de organisatie. De jaarlijkse onafhankelijke toetsing over de status van informatiebeveiliging (BIO) is ingeleverd.

5.2.1.4 Ontwikkelen strategisch informatiebeleidsplan

Het informatiebeleidsplan geeft de koers aan en beschrijft de kaders voor het inrichten van de informatievoorziening. In het informatiebeleidsplan staan ontwikkelingen die op ons af komen (strategisch deel) en de projecten die moeten worden uitgevoerd (tactisch deel). Door de steeds snellere (technologische) ontwikkelingen wordt het tactische deel regelmatig herijkt.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is het nieuwe strategisch informatiebeleid 2023 -2026 opgeleverd. De komende jaren geven we invulling aan onze ambities door onze informatievoorziening via diverse activiteiten te verbeteren. Zo leveren we onder meer een bijdrage aan de dienstverlening, de bedrijfsvoering maar ook aan de eisen die de wet stelt aan openheid en transparantie. Daarnaast gaan we meer halen uit onze gemeentelijke data en zorgen we ervoor dat alles op een veilige en verantwoorde manier plaatsvindt.

Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Lasten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	337	320	423	367
0.4 Overhead	9.800	7.545	10.262	10.858
0.5 Treasury	-354	-117	-225	-240
0.61 OZB woningen	78	119	119	119
0.62 OZB niet-woningen	44	36	36	36
0.64 Belastingen overig	2.957	2.226	2.284	2.539
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	201	17
0.8 Overige baten en lasten	580	2.078	561	565
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	6	26	26	-5
Totaal Lasten	13.448	12.233	13.686	14.256
Baten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	7	31	53	31
0.4 Overhead	518	370	372	460
0.5 Treasury	265	305	285	328
0.61 OZB woningen	3.475	3.399	3.577	4.472
0.62 OZB niet-woningen	1.088	1.118	1.250	372
0.64 Belastingen overig	2.241	1.923	1.965	2.356
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	40.930	38.272	45.450	46.192
0.8 Overige baten en lasten	325	550	192	585
Totaal Baten	48.850	45.967	53.143	54.797
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	4.811	8	3.673	4.978
0.4 Overhead	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	4.811	8	3.673	4.978
Storting				
0.10 Mutaties reserves	3.496	0	3.743	5.388
Gerealiseerd resultaat	36.716	33.742	39.387	40.131

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

De lokale heffingen kunnen worden onderscheiden in belastingen en retributies.

Belastingen zijn verplichte betalingen waar geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de gemeente tegenover staat. De onroerende zaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting en forensenbelasting vallen hieronder.

Retributies zijn betalingen die krachtens algemene regelen worden gevorderd ter zake van een concrete door de gemeente bewezen dienst. Hierbij valt te denken aan leges, brandweerrechten en lijkbezorgingsrechten.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. Van de lokale heffingen die bij de algemene dekkingsmiddelen horen is de OZB de belangrijkste. De OZB is ca. 10% van de totale algemene dekkingsmiddelen. De andere belastingen die als algemeen dekkingsmiddel dienen zijn de toeristenbelasting en de forensenbelasting. Heffingen die ter dekking van specifieke kosten dienen zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Tarieven

2022

Onroerende zaakbelastingen

OZB-eigenaren woningen naar percentage van de waarde	0,1056
OZB-eigenaren niet-woningen naar percentage van de waarde	0,2100
OZB-gebruikers niet-woningen naar percentage van de waarde	0,1141

Forensenbelasting

- Waarde tot € 50.000	287,00
- Waarde van € 50.000 tot € 75.000	433,00
- Waarde van € 75.000 tot € 130.000	580,00
- Waarde van € 130.000 tot € 200.000	728,00
- Waarde van € 200.000 tot € 300.000	872,00
- Waarde van € 300.000 tot € 500.000	1.028,00
- meer dan € 500.000	1.178,00

Toeristenbelasting

1,20

Afvalstoffenheffing

- Eenpersoonshuishouding	181,50
- Meerpersoonshuishouding	242,00

Rioolheffing

- WOZ-waarde van € 0 tot € 15.000	0,00
- WOZ-waarde van € 15.000 tot € 50.000	52,00
- WOZ-waarde van € 50.000 tot € 100.000	115,00
- WOZ-waarde van € 100.000 tot € 150.000	145,00
- WOZ-waarde van € 150.000 tot € 250.000	155,00
- WOZ-waarde van € 250.000 tot € 400.000	163,00
- WOZ-waarde van € 400.000 tot € 600.000	188,00
- WOZ-waarde van € 600.000 tot € 800.000	207,00
- WOZ-waarde van € 800.000 tot € 1.000.000	249,00
- WOZ-waarde van € 1.000.000 tot € 2.000.000	420,00
- WOZ-waarde van € 2.000.000 tot € 3.000.000	2.577,00
- WOZ-waarde van € 3.000.000 tot € 5.000.000	5.155,00
- WOZ-waarde van € 5.000.000 tot € 10.000.000	6.401,00
- WOZ-waarde van € 10.000.000 tot € 25.000.000	8.548,00
- WOZ-waarde van € 25.000.000 tot € 50.000.000	12.673,00
- WOZ-waarde vanaf € 50.000.000	25.778,00

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

OZB

Voor belastingjaar 2022 zijn de onroerende zaakbelastingen geheven op basis van de WOZ-waarden die naar waardepeildatum 1 januari 2021 zijn vastgesteld. De gemiddelde waarde van woningen is gestegen met 11% t.o.v. de waardepeildatum 1 januari 2020. De gemiddelde waarde van niet-woningen is gestegen met 8,7%.

Voor de bestuursperiode 2022 is uitgegaan van de OZB-opbrengst 2021, inclusief een trendmatige verhoging van 1,5%, areaalontwikkeling en extra opbrengst vanwege de bouw van windmolens. De opbrengst van de OZB is € 4.844.000. In de begroting is rekening gehouden met een opbrengst van € 4.827.000 waardoor een voordeel van € 17.000 ontstaat. Eerder is in de najaarsnota al een voordeel van € 130.000 verwerkt. Het voordeel is ontstaan doordat de waarden meer zijn gestegen dan waar bij het opstellen van de begroting van is uitgegaan.

Voor de waardebepaling van onroerende zaken maken we vanaf 2012 gebruik van het taxatiepakket van 4Value. De WOZ-beschikking moet binnen zes weken na het begin van het belastingjaar worden

opgelegd. Echter, omdat de herwaardering nog niet afgerond was, is deze termijn niet gehaald en is deze een maand later opgelegd. De aanslagen onroerende zaakbelastingen 2022 zijn, gecombineerd met de WOZ-beschikking, met dagtekening 31 maart 2022 verzonden.

In 2022 is er ten aanzien van 205 objecten bezwaar gemaakt. Ten opzichte van 2021 is dit een daling (in 2021 is tegen ca. 285 objecten bezwaar gemaakt). De daling is waarschijnlijk veroorzaakt doordat de WOZ-beschikking 2022 een maand later is opgelegd. De reclamecampagne van de 'bezwaarbureau's' was op dat moment al minder intensief. Hierin lijkt een relatie te liggen. Alle bezwaren zijn afgewikkeld (58 gegrond) en verwerkt in de bovenstaande opbrengst. Er zijn 3 beroepschriften ingediend. Deze zijn in behandeling bij de Rechtbank.

Evenals vorig jaar was het voor burgers, die nog geen automatische incasso hadden afgegeven, mogelijk om dit voor belastingjaar 2022 alsnog te doen. In 2022 betaalden ca. 6.800 inwoners de aanslag via automatische incasso, dit is ongeveer 52% van het totaal.

Afvalstoffenheffing

Als uitgangspunt voor de bepaling van het tarief voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid. Het totaal aan opbrengsten van de afvalstoffenheffing bedraagt € 2.527.000. In de begroting was rekening gehouden met een ontvangst van afvalstoffenheffing van € 2.471.000 waardoor een voordeel van € 56.000 ontstaat. Dit wordt met name veroorzaakt door toename van aansluitingen.

Berekening van kostendekkendheid afvalstoffenheffing op begrotingsbasis

	bedrag	percentage
(bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld	2.243	
Inkomsten taakveld	-391	
Netto kosten taakveld	1.852	76%
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	217	8%
Rente	37	2%
BTW	314	12%
Kwijtschelding	51	2%
Totaal kosten	2.471	
Opbrengst heffingen	2.471	100%

Rioolheffing

Het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) vormt de basis voor de te plegen investeringen. De te plegen investeringen vanuit het VGRP worden gedekt uit de rioolheffing. In de begroting is een bedrag aan rioolheffing geraamd van € 2.071.000. In 2022 is een bedrag van € 2.122.000 ontvangen waardoor een voordeel van € 51.000 ontstaat. Dit wordt met name veroorzaakt door verschuivingen in de waardestaffels en toename van WOZ-objecten.

Berekening van kostendekkendheid rioolheffing

	bedrag	percentage
(bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld	1.473	
Inkomsten taakveld	-4	
Netto kosten taakveld	1.469	71%
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	231	11%
Rente	128	6%
BTW	58	3%
Straatvegen	33	2%
Slootonderhoud	112	5%
Vijveronderhoud	40	2%
Totaal kosten	2.071	
Opbrengst heffingen	2.071	100%

Toeristenbelasting

De aanslag toeristenbelasting is met dagtekening 28 februari 2022 verstuurd. In de begroting is een opbrengst geraamd van € 1.746.000. De werkelijke opbrengst bedraagt € 1.776.000. Dit is een voordeel van € 30.000.

Forensenbelasting

In de begroting is als opbrengst voor de forensenbelasting een bedrag geraamd van € 215.000. In 2022 bedraagt de werkelijke opbrengst € 213.000.

Lijkbezorgingsrechten

Voor de lijkbezorgingsrechten is een opbrengst geraamd van € 100.000. De werkelijke opbrengsten zijn uitgekomen op € 145.000. Bij de najaarsnota is de raming met € 30.000 verlaagd. Na afloop van het jaar is gebleken dat dit een onjuiste inschatting was. Hierdoor is in de jaarrekening nu een voordeel ontstaan.

Leges

Voor de bepaling van de tarieven voor de leges geldt als uitgangspunt dat deze 100% kostendekkend zijn. De leges zijn trendmatig verhoogd met uitzondering van de bij wet geregelde legesbedragen. Voor de leges is een opbrengst geraamd van € 1.158.000. De werkelijke opbrengst voor alle leges bedraagt € 1.076.000, hetgeen een nadeel betekent van € 82.000 ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt door minder leges omgevingsvergunningen (- € 107.000), meer leges burgerzaken (+ € 34.000) en afname van overige leges (- € 9.000). De verantwoording van de leges vindt plaats in de pijlers 1, 3 en 4.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen. Gemeenten beslissen zelf of, en zo ja voor welke heffingen kwijtschelding kan worden verkregen. Gemeenten zijn gebonden aan de landelijke Uitvoeringsregeling. Alleen ten aanzien van kosten van bestaan hebben gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van de regeling. De rijksregeling gaat uit van 90% van de bijstandsnorm. In de gemeente Aa en Hunze is er voor gekozen om 100% van de bijstandsnorm als bestaansminimum te hanteren.

Er is kwijtschelding mogelijk voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor mensen met een inkomen dat iets meer bedraagt dan het minimum kan een gedeeltelijke kwijtschelding worden

verleend. De kwijtscheldingsregeling wordt voor ons uitgevoerd door het Noordelijk Belastingkantoor in Groningen.

Inwoners kunnen op deze wijze op één formulier kwijtschelding aanvragen voor zowel de gemeentelijke lasten als voor de waterschapslasten.

In 2022 hebben ca. 260 belastingplichtigen kwijtschelding ontvangen van de aanslag gemeentelijke belastingen 2022 (in 2020 waren dit er ca. 270). Er is voor een bedrag van € 50.000 kwijtschelding verleend.

Lokale lastendruk						
jaar	inwoners	afval	riool	ozb	totaal	per inwoner
2019	25.385	2.003.000	2.071.000	4.301.000	8.375.000	330
2020	25.556	2.155.000	2.051.000	4.402.000	8.608.000	337
2021	25.445	2.625.000	2.108.000	4.564.000	9.297.000	365
2022	25.565	2.527.000	2.122.000	4.844.000	9.493.000	371

Werkelijke inkomsten

Geraamde inkomsten

	Raming	Werkelijk
OZB	4.827.000	4.844.000
Forensenbelasting	215.000	213.000
Toeristenbelasting	1.746.000	1.776.000
Afvalstoffenheffing	2.471.000	2.527.000
Rioolheffing	2.071.000	2.122.000
Leges omgevingsvergunning	767.000	660.000
Leges burgerzaken	380.000	414.000
Lijkbezorgingsrechten	100.000	145.000
Overige leges (programma 1, 2 en 3)	11.000	2.000

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust (solide) onze begroting is. Dit is van belang wanneer er zich financiële tegenvallers voordoen.

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit (de beschikbare financiële middelen om niet begrote kosten te kunnen dekken) minus alle risico's (waarvoor geen maatregelen zijn getroffen én die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op onze financiële positie).

Weerstandscapaciteit

Incidentele en structurele weerstandscapaciteit

Er wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met incidentele weerstandscapaciteit wordt bedoeld de aanwezige financiële middelen om eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de gemeentelijke taken op het huidige niveau. Met structurele weerstandscapaciteit worden de aanwezige financiële middelen

bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om structurele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het beleid op het huidige niveau.

1. Incidentele weerstandscapaciteit

Onder de incidentele weerstandscapaciteit vallen:

- a. De vrije algemene reserve (VAR) en het weerstandsdeel van de vrije algemene reserve (WAR)
- b. De algemene reserve grondbedrijf
- c. De overige vrije reserves (waarvoor nog geen wettelijke verplichtingen zijn aangegaan)

2. Structurele weerstandscapaciteit

Onder de structurele weerstandscapaciteit vallen:

- a. Het budget dat geraamd is voor onvoorziene uitgaven en het begrotingsaldo
- b. De onbenutte belastingcapaciteit, dit is het verschil tussen de norm en de opbrengst

Totaal weerstandscapaciteit		Toelichting
Incidentele weerstandscapaciteit (werkelijk per 31 december 2022)		
- Vrije Algemene Reserve (VAR)	9.005.000	
- Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR)	5.653.000	
- Algemene Reserve Grondbedrijf	3.469.000	
- Overige Vrije Reserves	-	
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	18.127.000 (a)	
Structurele weerstandscapaciteit		
Onbenutte belastingcapaciteit: opbrengst lasten/norm		
- OZB-opbrengst	4.844.000	4.697.000
		Het kabinet heeft als voorbehoud gemaakt dat de opbrengststijging landelijk beperkt moet blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld. Ingaande 2022 is deze afgeschaft. Daarvoor in de plaats is de benchmark woonlasten gekomen. Deze is opgenomen in de Coelo-atlas. Wij hebben de norm in de begroting 2022 gelijk gesteld aan de begrote opbrengst.
- Rioolheffing kostendekkend tarief	2.122.000	2.071.000
- Afvalstoffen kostendekkend tarief	2.527.000	2.456.000
Totaal	9.493.000	9.224.000
Verskil tussen norm en opbrengst		-269.000
Bij:		
Raming onvoorzien	17.000	
Totaal structurele weerstandscapaciteit	-252.000 (b)	
Totaal weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel)	17.875.000 (a+b)	

Toelichting weerstandscapaciteit

Ten opzichte van rekening 2021 is de weerstandscapaciteit met € 2,5 miljoen toegenomen. De toename wordt met name veroorzaakt door storting in de VAR van de positieve resultaten uit de bestuursrapportage en de najaarsnota 2022. En door het opheffen van een bestemmingsreserve (€ 0,6 miljoen). De structurele weerstandscapaciteit is net als in de jaarrekening 2021 negatief. Een negatieve structurele weerstandscapaciteit betekent dat de werkelijke opbrengsten in 2022 hoger waren dan de norm. Voor een toelichting op de tarieven voor de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Gevolg weerstandscapaciteit door het rekeningresultaat 2022

Aan de raad zal worden voorgesteld om aan de algemene reserve een bedrag toe te voegen van € 2,2 miljoen. Dit bedrag bestaat uit een toevoeging aan de VAR van € 1.495.000 en een toevoeging van € 748.000 aan de Algemene reserve van het grondbedrijf. Na deze mutatie is de stand van de incidentele weerstandscapaciteit afgerond € 20,3 miljoen.

Beleid weerstandscapaciteit en risico's

Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 is het de verwachting dat in de raadsvergadering van 1 juni 2023 de geactualiseerde beleidsnota 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing' wordt vastgesteld. De geldigheid van deze nota is tot 6 jaar na vaststelling. De voorgaande nota over dit onderwerp is van 2014. Sinds die tijd zijn er diverse ontwikkelingen geweest, die aanleiding hebben geven tot actualisatie van deze nota.

Weerstandsvermogen

De berekening van de weerstandscapaciteit vindt plaats in de voorgaande tabel. Het incidentele en het structurele weerstandsvermogen wordt bepaald door het totaal bedrag van de geïntariseerde incidentele en structurele risico's af te trekken van de incidentele en structurele weerstandscapaciteit (weerstandscapaciteit -/- risicobedragen = weerstandsvermogen). Daarna wordt het totale weerstandsvermogen bepaald door de incidentele en structurele weerstandscapaciteit bij elkaar op te tellen. Dit gebeurt in de tabel hieronder.

Het weerstandsvermogen is voldoende als de geschatte financiële tegenvallers kleiner zijn dan het saldo van de weerstandscapaciteit. Deze uitkomst is in een cijfer uitgedrukt en dit cijfer is geen 'hard' gegeven, omdat de bedragen gebaseerd zijn op diverse schattingen.

In onderstaand overzicht is het weerstandsvermogen berekend. De risico's en kansen zijn voor de jaarrekening 2022 geschat. De inschatting leidt tot een positief weerstandsvermogen van € 16,3 miljoen in 2022.

Risicomatrix

	Incidenteel	Structureel	Bedrag	Kans	Risicobedrag
(Bedragen x € 1.000)					
Risico's					
1		x	1.000	25%	250
2		x	50	15%	8
3	x		250	25%	63
4		x	1.000	40%	400
5	x		50	40%	20
6	x		1.094	40%	438
7	x		100	50%	50
8	x		250	60%	150
9	x		150	80%	120
10		x	150	50%	75
Totaal					1.573
Totaal incidenteel		840			
Totaal structureel		733			

Berekening weerstandsvermogen

(Bedragen x € 1.000)

Incidentele weerstandscapaciteit	18.127	
Incidenteel risicobedrag	-840	
Incidenteel weerstandvermogen		17.287
Structurele weerstandcapaciteit	-252	
Structureel risicobedrag	-733	
Structureel weestandvermogen		-985
Totaal weerstandvermogen		16.302

Toelichting risico's

1. Uitgaven sociaal domein

De decentralisaties, die met ingang van 2015 hun beslag hebben gekregen, hebben grote bestuurlijke, financiële en organisatorische gevolgen. Financieel uitgangspunt hierbij is de uitvoering van de desbetreffende taken binnen de daarvoor beschikbare budgetten. We hebben in 2022 extra rijksmiddelen ontvangen voor met name de jeugdzorg. De onzekerheid over de ontwikkeling van de beschikbare structurele budgetten is hiermee niet (geheel) weggenomen. Daarbij houden we ook nog zorgen ten aanzien over de overgang van de functie Beschermd Wonen naar de gemeente, het effect

van de hervormingsagenda jeugd en de stijgende kosten in de WMO door de toenemende vergrijzing. De inschatting dat dit risico zich daadwerkelijk voordoet is 25%. Het verwachte bedrag is € 1,0 mln.

2/3. Verbonden partijen

Naast voordelen die samenwerkingsverbanden opleveren, zijn er ook risico's aan verbonden. Door afvaardigingen in het algemeen en/of dagelijks bestuur kunnen financiële risico's worden beheerst. Het risicoprofiel van gemeenschappelijke regelingen is over het algemeen laag (kans 15%); veelal is er een redelijk voorspelbare stijging van de jaarlijkse exploitatielasten voor zover het de bedrijfsvoeringslasten betreft. De ontwikkeling van de programmakosten binnen de verbonden partijen is afhankelijk van de inhoudelijke beleidsontwikkeling bij het rijk en de deelnemende gemeenten. Omdat het risicoprofiel van gemeenschappelijke regelingen in totaal laag wordt ingeschat, is er geen risico inschatting per afzonderlijke verbonden partijen.

Het bezit van aandelen van privaatrechtelijke ondernemingen heeft in het algemeen een positief effect. De economische waarde kan namelijk hoger liggen dan de balanswaarde. Wel dient voorzichtigheid te worden betracht bij het structureel rammen van dividend uitkeringen, omdat achterblijvende uitkeringen kunnen leiden tot een structureel budgettair probleem. De invoering van de Omgevingswet leidt binnen de RUD tot een forse verzwaring van taken. Het is onduidelijk of hiervoor voldoende financiële compensatie wordt geboden door het rijk.

4. Algemene Uitkering Gemeentefonds

De economische ontwikkeling, de ontwikkeling van de rijksuitgaven en ontwikkelingen rondom de systematiek voor het bepalen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, maken het bepalen van de raming van deze inkomsten in onze begroting steeds weer complex. Hierdoor neemt de onzekerheid toe, met name voor de toekomstige ramingen. Daarom is dit onderwerp opgenomen als potentieel structureel risico. Vanwege de huidige wereldwijde crisissen worden de hier bovengenoemde factoren versterkt. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in de huidige torenhoge inflatie / prijsstijgingen.

5. Planschade

In procedures met betrekking tot het wijzigen van bestemmingsplannen kan voor individuele burgers planschade ontstaan. In een aantal gevallen kunnen de hieruit voortvloeiende kosten worden opgenomen in de exploitatie van het desbetreffende plan. Daar waar mogelijk wordt de planschade afgewenteld op de initiatiefnemer. Het resterende geschatte risico is hier opgenomen.

6. Grondexploitatie

Een beleidsmatig risico binnen een gemeente is de grondexploitatie. In Aa en Hunze loopt op dit moment nog 1 exploitatie die belangrijke invloed heeft op het totaal. Dit is het woningbouwplan Nooitgedacht in Rolde. Zie verder de paragraaf Grondbeleid voor de inhoudelijke toelichting.

7. Bodemsaneringskosten

De aansprakelijkheid op het gebied van milieu neemt voortdurend toe. De gemeenten vormen hierbij geen uitzondering. Gemeenten lopen als rechtmatige eigenaar van gronden het risico dat vervuilde grond geschoond moet worden. Eventuele noodzakelijke maatregelen op het terrein van de bodemsanering, die voor rekening van de gemeente kunnen komen, zijn vooralsnog niet in te schatten en worden daarom als risico benoemd in deze paragraaf.

8. Asbestsaneringen

In toenemende mate wordt de gemeente geconfronteerd met illegale dumping van asbest via de vuilinzameling en asbestvervuiling als gevolg van brand. In het belang van de volksgezondheid is acute verwijdering van de vervuiling noodzakelijk. Verhaal van de kosten op de veroorzaker blijkt vaak onmogelijk, daarom is dit onderwerp opgenomen als risico.

9. Juridische risico's

Jaarlijks worden enige procedures door of tegen de gemeente gevoerd. Er is een tendens waar te nemen van een toenemend aantal aansprakelijkheidstellingen. Gemeenten worden geconfronteerd met schadeclaims van burgers als gevolg van genomen besluiten en vermeende nalatigheid door de overheid. Zo kunnen de gemeenten aansprakelijk gesteld worden door de burger voor schade als gevolg van slecht onderhoud van de wegen, openbaar groen en voor planschades (al specifiek benoemd als risico). Voor een deel zijn de risico's die de gemeente lopen gedekt door afgesloten verzekeringen, waarbij de gemeente bij de WA-verzekering een eigen risico heeft van € 2.500 per schadegeval.

10. Legesheffing in relatie tot omgevingswet

Naar verwachting treedt per 1 januari 2024 de nieuwe Omgevingswet in werking. De nieuwe wet heeft (grote) invloed op de legesinkomsten met betrekking tot bouw en milieu. Voor bouw komen er steeds meer vrijstellingen terwijl op milieugebied weer leges mogen worden geheven. Hoe dit voor de individuele gemeenten uitpakt is nog onduidelijk. Wel duidelijk is dat gemeenten hier financiële risico's lopen. Daarom is hiervoor ook een risico opgenomen.

Financiële kengetallen

In de raadsvergadering van 1 juni 2023 is de 'Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing Gemeente Aa en Hunze 2014' vastgesteld. Daarin is voorgesteld dat de houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG jaarlijks zal worden uitgevoerd en opgenomen, als aanvullende beoordeling van het weerstandsvermogen in deze paragraaf van de begroting. Dit besluit is ingehaald door een wijziging van het BBV. Daarin is bepaald dat in deze paragraaf verplicht onderstaande financiële kengetallen moeten worden opgenomen.

Het gaat om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteitsratio
- Structurele exploitatieruimte
- Grondexploitatie
- Belastingcapaciteit

Beoordeling kengetallen

Met ingang van begroting 2016 worden bovenstaande kengetallen opgenomen om inzicht te geven in de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente. Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn wij verplicht vanuit het BBV om de kengetallen meerjarig op te nemen. De provincie Drenthe heeft in haar toezichtbrief van 18 december 2015 een categorie-indeling voor de kengetallen gemaakt. We gebruiken deze categorie-indeling voor de beoordeling van onze kengetallen. De intentie is om vanaf begrotingsjaar 2024 een eigen beoordelingskader gereed te hebben. Hiervoor is een nota financiële beleidskaders 2023 opgesteld. Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 is het de verwachting dat deze nota in de raadsvergadering van 1 juni 2023 wordt vastgesteld.

Er zijn drie categorieën in de indeling van de provincie. Op basis van deze categorie-indeling vallen alle kengetallen bij de jaarrekening 2022 in de meest gunstige categorie. Zie verder de toelichting hieronder.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de omvang van de netto schuldenlast ten opzichte van jaarlijkse baten. In de VNG-handreiking "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Door het relatief lage bedrag aan langlopende leningen is onze netto schuldquote fors lager (en dus positiever) dan de gestelde 'norm' van < 100%. De rekeningcijfers zijn positiever dan de begrotingscijfers. Dit komt doordat in werkelijkheid niet alle geraamde uitgaven en investeringen worden gerealiseerd. In werkelijkheid is de financieringsbehoefte daardoor lager dan op begrotingsbasis. Het verschil tussen beide quotes is bij onze gemeente gering omdat we weinig leningen verstrekken.

De netto schuldquote wordt als volgt berekend:

Netto schuld = (onderhandse leningen + overige vaste schulden + kortlopende schuld + overlopende

passiva) -/- (langlopende uitzettingen + kortlopende vorderingen + liquide middelen + overlopende activa).

Netto schuldquote = netto schuld / totale baten (vóór bestemming).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen = (netto schuld -/- verstrekte leningen) / totale baten (vóór bestemming).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen te delen door het balanstotaal. De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee het bezit gefinancierd is met eigen vermogen. In de VNG-handreiking is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. De solvabiliteitsratio van onze gemeente o.b.v. deze handreiking is voldoende te noemen. De dalende trend in de jaarrekeningen van de afgelopen jaren is voor 2022 omgebogen naar een stijging. Er vindt weer meer financiering door eigen vermogen dan financiering door vreemd vermogen plaats.

Solvabiliteitsratio = eigen vermogen / totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt berekend als het percentage van het verschil tussen structurele baten en lasten te delen door het totaal van de baten (exclusief mutaties reserves). Deze maatstaf is voor 2022 duidelijk verbeterd t.o.v. de jaarrekening 2019 t/m 2021. De jaarrekeningcijfers voor dit kengetal zijn wat vervuild door incidentele cijfers. We zijn bezig dit te herstellen voor de toekomstige jaren.

Structurele exploitatieruimte = (structurele baten -/- structurele lasten) / totale baten (vóór bestemming).

Grondexploitaties

De ratio grondexploitatie wordt berekend als het percentage van de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE) te delen door het totaal van de baten (vóór bestemming). Er is geen VNG norm voor de hoogte van deze ratio. Hoe lager de ratio hoe lager het risico voor de gemeente (hoe groter de grondposities, hoe navenant groter het risico). Voor onze gemeente geldt meerjarig een dalende en lage ratio dus een laag risico. Dit kan de komende jaren veranderen met een nieuwe woningbouwopgave.

Ratio grondexploitaties = boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden / totale baten (vóór bestemming).

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend als het percentage woonlasten voor een gezin voor de OZB, riool- en afvalstoffenheffing bij een gemiddelde WOZ-waarde gedeeld door het landelijk gemiddelde. We zitten onder het landelijke gemiddelde. Met 78% zijn de woonlasten in onze gemeente relatief laag ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Belastingcapaciteit = (landelijk gemiddelde woonlasten -/- gemeentelijk gemiddelde woonlasten) / gemeentelijk gemiddelde woonlasten.

Rekening 2022	Verloop van de kengetallen					
	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	13%	18%	15%	39%	4%	37%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9%	13%	12%	39%	3%	36%
Solvabiliteitsratio	57%	48%	46%	37%	55%	36%
Structurele exploitatieruimte	-1%	-5%	-3%	1%	8%	0%
Grondexploitatie	14%	10%	5%	6%	2%	3%
Belastingcapaciteit	89%	86%	86%	84%	78%	77%

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen

Basisgegevens/uitgangspunten

De gemeente Aa en Hunze heeft 2.957.477 m² aan verharding in beheer en onderhoud. Hiervan is 1.767.351 m² (60%) asfaltverharding, 967.288 m² (33%) elementenverharding en 93.582 m² (3%) betonverharding. Het overige percentage betreft onverhard. Het gehele areaal aan verharding bestaat voor 76% aan rijbanen en 12% uit fietspaden, 5% uit voetpaden en 7% uit (parkeerplaatsen, in- en uitritten bushaltes, verkeersdruppel e.d.).

A. Het beleidskader

In 2021 is het 'Beleidsplan wegen' voor de periode 2021-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Het Beleidsplan heeft als doel om het kwaliteitsniveau 'Basis' als uitgangspunt te hanteren voor het wegenonderhoud. Dit niveau staat gelijk aan de ondergrens van verantwoord wegbeheer volgens de CROW-wegbeheersystematiek.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Met de vaststelling van het Beleidsplan is ook de onderhoudsplanung voor de periode 2021-2025 vastgesteld.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Inspecties e.d. laten zien dat het gekozen onderhoudsniveau Basis voldoende is om het wegenonderhoud op deze voet door te zetten. Gelet op het niveau van de wegen was het in de vorige planperiode (2016-2020) verantwoord om het bedrag, vanuit de exploitatie in de voorziening wegenonderhoud gestort, naar beneden bij te stellen. Om blijvend aan het vastgestelde kwaliteitsniveau te voldoen is vanaf de begroting 2021 de structurele storting in de voorziening wegen weer verhoogd met € 127.000.

D. Voortgang

Gelet op de sterke prijsverhogingen in met name bitumineuze producten, is in 2022 alleen onderhoud aan slijtlagen uitgevoerd. Het overige asfaltonderhoud is doorgeschoven naar 2023. Het onderhoud aan elementenverhardingen was in 2022 beperkt en wordt in 2023, samen met het programma voor 2023 als één bestek in 2023 uitgevoerd.

Water en kunstwerken

Basisgegevens/uitgangspunten

De gemeente Aa en Hunze heeft 125 ha binnenwater. Daarnaast heeft de gemeente 37 vaste bruggen, 12 beweegbare bruggen, 13 steigers, 8 andere voorzieningen zoals bv. rolpalen, kademuur, leuning e.d. en 5.310 m¹ walbeschoeiing.

A. Het Beleidskader

Voor de kostenkanten en onderhoudsintervallen wordt gebruik gemaakt van referentienormen van rijkswaterstaat. Voor het overige, bovenzijde van bruggen passen we de CROW toe. Hier gelden dezelfde richtlijnen als bij wegen.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties.

Het jaarlijkse onderhoud wordt uitgevoerd op basis van het beheerprogramma bruggen. In de begroting is hiervoor een structureel budget opgenomen. Om de constructieve veiligheid van leuning en constructie te waarborgen voeren wij elke 3 – 4 jaar een visuele inspectie uit.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

In de begroting 2021 is een bedrag van € 176.000 aan directe kosten opgenomen voor het onderhoud van sloten, bermsloten, sluizen en waterkeringen. Daarnaast is een bedrag van € 127.000 opgenomen voor regulier onderhoud aan waterstaatkundige werken, zoals bruggen, kano- en vissteigers. Voor groot onderhoud aan de bruggen van het Grevelingskanaal wordt jaarlijks een bedrag van € 44.000 toegevoegd aan de voorziening.

D. Voortgang

Periodiek wordt het onderhoudsprogramma vastgesteld en uitgevoerd om het onderhoudsniveau op een aanvaardbaar/voldoende niveau te brengen.

De gelden, die opgenomen zijn in de begroting, worden voor de bruggen aangewend. Hierbij worden leuning en constructie vervangen en/of geschilderd, wordt betonrenovatie uitgevoerd en worden vernieuwingen aan brugdekken uitgevoerd. De beheerplannen voor bruggen en beschoeiing van het Grevelingkanaal en het vijveronderhoud zijn in het eerste kwartaal van 2017 geactualiseerd. Voor de overige bruggen geldt dat op basis van de gegevens uit inspectie 2022 blijkt dat de onderhoudstoestand van de bruggen op een voldoende niveau is (beoordeling is uitgevoerd volgens CROW publicatie 288).

Riolering

Basisgegevens/uitgangspunten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de rioleringsvoorzieningen in de gemeente Aa en Hunze.

Rioleringsvoorzieningen	
Vrijverval riolering	275 km
Mechanische riolering	130 km
Hoofdgemalen	30 stuks
Minigemalen	460 stuks
Randvoorzieningen	10 stuks
IBA's	35 stuks
Kolken	12560 stuks
Vijvers	26 stuks

A. Het Beleidskader

In 2020 is het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) door de raad vastgesteld voor de planperiode 2020-2024. Aan het beleid ligt de volgende visie ten grondslag:

Aa en Hunze wil beschikken over een duurzaam en robuust water- en rioleringsstelsel in het bebouwd gebied. We hebben inzicht in het stelsel en beheren het doelmatig, waardoor de lasten zo laag mogelijk blijven en overlast van water tot een minimum is beperkt. Gebruikers kunnen eenvoudig terecht bij de gemeente met klachten en vragen, maar we doen ook een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid.

Met dit plan geven wij invulling aan de wettelijke verplichting om vast te leggen hoe wij inhoud geven aan de zorgplicht voor het afvalwater, regenwater en grondwater. De zorgplichten zijn vertaald naar

doelen. Aan de hand van onze visie hebben we speerpunten voor de komende planperiode bepaald, te weten:

1. Inzicht in de werking van het systeem vergroten.
2. Duurzaamheid vergroten.
3. Anticiperen op klimaatverandering.
4. Samenwerking met waterketenpartners versterken.

In Groningen en Noord-Drenthe werken gemeenten, waterschappen en waterbedrijven samen in de waterketen. Dit wordt langs 2 sporen bereikt; regionaal en per cluster. In de samenwerkingsregio Groningen en Noord Drenthe is een bestuursakkoord opgesteld voor de periode 2020-2025 waar de nadruk ligt op de onderdelen Kwetsbaarheid en Duurzaamheid. Het cluster Kop van Drenthe bestaat uit de gemeenten Tynaarlo, Assen, Noordenveld en Aa en Hunze en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijvest. In 2020 is het Waterakkoord Kop van Drenthe geactualiseerd. In dit waterakkoord leggen de deelnemers afspraken vast en wordt een maatregelenprogramma opgesteld voor de periode tot 2025.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

In dit GRP heeft de raad gekozen om nieuwe investeringen direct te bekostigen uit de opbrengsten van de rioolheffing van het betreffende jaar (ideaalcomplex). De ontwikkeling van de rioolheffing is dynamisch, waarbij -aan de hand van het jaarprogramma- ieder jaar een actualisatie plaats vindt van de berekening. Op die wijze is de ontwikkeling van het tarief in balans met de werkelijke kosten.

De maatregelen in ons GRP stemmen we af op het waterakkoord van het cluster en de regionale samenwerking.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Door het structureel verlagen van de kapitaallasten (bereikt door inzet van de voorziening) is het tarief gelijk gebleven ten opzichte van 2021. Op basis van het huidige GRP zijn de tarieven stabiel. Om dit stabiele tarief te kunnen handhaven maken we gebruik van een voorziening. Hoe de tarieven zich na 2024 ontwikkelen is afhankelijk van de uitkomsten van het klimaatadaptatiebeleid en bijbehorende uitvoeringsagenda.

D. Voortgang

De in de begroting opgenomen bedragen voor het onderhoud worden daarvoor in het desbetreffende jaar ingezet. Werkzaamheden worden zoveel mogelijk afgestemd met onze waterketenpartners, waardoor werkzaamheden in de tijd kunnen verschuiven.

Gebouwen

Basisgegevens/uitgangspunten

De gemeente Aa en Hunze heeft 50 gemeentelijke accommodaties. Deze 50 accommodaties bestaan uit onder andere 3 kerktorens, 3 molens, 3 multifunctionele accommodaties, 2 openlucht-zwembaden, 3 sporthallen, 2 gymnastieklokalen, 1 sportzaal, 18 dorpshuizen (waarvan 7 in eigendom), 1 loods met overkapping voor Openbare Werken, 4 brandweerposten, 1 gemeentehuis, 1 afvalbrengrstation en 18 overige locaties. Door de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs per 1 januari 2010 (stichting PrimAH) en de overheveling van het groot onderhoud per 1 januari 2015 is de gemeente niet meer verantwoordelijk voor het onderhoud van de schoolgebouwen. Als gevolg van de bevolkingskrimp is het eigendom én het onderhoud van de schoolgebouwen in Schipborg, Nieuw Annerveen, Annerveenschekanaal en Gasselternijveenschemond weer terug gegaan naar de gemeente. De schoolgebouwen in Schipborg en Gasselternijveenschemond zijn verkocht.

A. Het Beleidskader

Het kader voor het onderhoud van de gebouwen is de door de raad vastgestelde “nota onderhoud gebouwen”. Het betreft hier het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen, exclusief de dorpshuizen en monumenten. In deze nota wordt gestreefd naar een onderhoudsniveau tussen de conditieschalen 2 en 3, wat overeenkomt met een goede tot redelijke onderhoudstoestand. Om een bijdrage te leveren aan de taakstellende bezuiniging voor de komende jaren is het onderhoudsniveau teruggebracht naar conditieschaal 3. Het gebouwenonderhoud vindt plaats op basis van onderhoudsbegrotingen in de vorm van een zogenaamde meerjarenraming voor een periode van 10 jaar. In opdracht en voor rekening van de stichting PrimAH wordt de actualisatie van de onderhoudsbegroting voor de openbare basisscholen vanaf 2021 door een externe partij uitgevoerd. Voor de gemeentelijke gebouwen vindt de actualisatie driejaarlijks in eigen beheer plaats. Voor iedere actualisatie wordt een inspectie ter plaatse uitgevoerd. Het onderhoud van dorpshuizen vindt plaats op basis van de notitie dorpshuizenbeleid die door de raad is vastgesteld. Het beheer en onderhoud van de gebouwen van de voetbalverenigingen is de verantwoordelijkheid van de vereniging geworden.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Het gebouwenonderhoud wordt conform de Meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) en het beleidskader uitgevoerd. Over de eventuele (financiële) consequenties van de driejaarlijkse inspectie zal uw raad in het beleidsplan en de begroting worden geïnformeerd.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Conform het meerjarig onderhoudsschema gemeentelijke gebouwen is voor groot onderhoud en schilderwerk van gemeentelijke gebouwen (excl. monumenten, schoolgebouwen en dorpshuizen) structureel respectievelijk € 225.000 en € 96.000 in de begroting opgenomen.

Voor groot onderhoud en schilderwerk van monumenten is dat bedrag respectievelijk € 33.000 en € 19.000 structureel. Daarnaast is een bedrag van € 314.000 beschikbaar in de exploitatie voor regulier onderhoud van de gemeentelijke gebouwen (excl. schoolgebouwen en dorpshuizen). Hiervan is € 27.000 voor monumenten.

Voor het groot onderhoud van dorpshuizen is in de exploitatie jaarlijks een bedrag van € 59.000 beschikbaar; dit bedrag maakt onderdeel uit van een subsidieregeling. Door een taakstellende bezuiniging wordt nog 70% van de kosten gesubsidieerd.

Per 1 januari 2015 is het buitenonderhoud bij de scholen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs (niet meer in onze gemeente) overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. De schoolbesturen hebben nu de (financiële) verantwoordelijkheid voor het totale onderhoud van hun schoolgebouwen, inclusief (functionele) aanpassingen van het gebouw.

D. Voortgang

De in de onderhoudsbegroting geraamde werkzaamheden worden aan het begin van het jaar op een lijst van “uit te voeren werkzaamheden” geplaatst. Bij deze lijst wordt een planning opgesteld voor het desbetreffende jaar. Uitgangspunt is de werkzaamheden in het geraamde jaar uit te voeren. Bij een aantal omvangrijke werkzaamheden komen de bedragen in een periode van 2 of 3 jaar beschikbaar, waarbij de uitvoering aaneengesloten dient plaats te vinden.

Groen

Basisgegevens/uitgangspunten

Van het totale areaal openbaar groen dat de gemeente in onderhoud heeft, wordt een deel uitgevoerd in eigen beheer en een deel uitbesteed. Het grootste deel van het groenonderhoud in de kernen wordt uitgevoerd door de kernteams, onder begeleiding van voormannen, als onderdeel van de gemeentelijke buitendienst. In 2020 is het project BOR-Buitendienst uitgevoerd om de overgang naar de gemeentelijke kernteams te realiseren. Eind december 2020 is het project BOR afgerond.

A. Het beleidskader

Het groenbeheer systeem is gebruikt om bestekken op te stellen van werkzaamheden die nu in uitvoering zijn.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Na de vulling van het groenbeheer systeem is een visie over het groenbeheer in onze gemeente opgesteld. De visie wordt gebruikt bij het opstellen van de onderhoudsbestekken.

In het slotenonderhoud is een inhaalslag noodzakelijk om de schouwsloten weer op voldoende diepte te brengen. De schouwsloten worden jaarlijks geschoond, desondanks is de slootbodem in de loop der tijd verhoogd. Een extra actie om de sloten weer op de gewenste diepte te krijgen is noodzakelijk om de water afvoerende werking te garanderen.

Er loopt een evaluatietraject met betrekking tot het ecologisch beheren van de gemeentelijke bermen. De gemeentelijke buitendienst is in 2021 gestart met het ecologisch beheren van een deel van de bermen. Er is geïnvesteerd in materieel om dit mogelijk te maken.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud bij de Schouwsloten is drie jaar (de jaren 2021-2023) een incidenteel bedrag van € 100.000, - nodig. Genoemd incidenteel bedrag is in de begroting opgenomen en toegekend. Voor het aanschaffen van materieel, incl. het afvoeren van bermmaaisel, ten behoeve van ecologisch bermbeheer is een structureel bedrag van € 18.000, - per jaar noodzakelijk. Hiermee kan de buitendienst ca. 25% van het bermareaal ecologisch beheren.

D. Voortgang

Vanaf 2021 is gestart met het weer op diepte brengen van de schouwsloten. Voor de uitvoering hiervan is een periode van 3 jaar gepland (2021-2023). In 2023 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van ecologisch bermbeheer op ca. 25% van het areaal, door de gemeentelijke buitendienst. Om de effecten van het ecologisch beheren van bermen in kaart te brengen is er in 2018 een onderzoek gestart. Dit onderzoek zal in 2023 worden afgerond en geëvalueerd. Wij verwachten de raad in de 2e helft van 2023 over de resultaten van het onderzoek te informeren.

Groenbeheer binnen de kom

Bomen	28.000 stuks
Monumentale bomen	180 stuks
Gazon	130 hectare
Ruw gras	15,5 hectare
Struiken	34,5 hectare
Vaste planten	1.400 m2
Plantenbakken	30 stuks
Parkbos	25,5 hectare

Groenbeheer buiten de kom

Bomen	60.000 stuks
Gazon	7 hectare
Ruw gras	300 hectare
Bosplantsoen/struiken	12,5 hectare

Financiering

Financiering

De financieringsparagraaf is een verplicht onderdeel in de programmabegroting en –rekening en vloeit voort uit de Wet Financiering decentrale overheden (wet FIDO). Deze wet schept een bindend kader voor een verantwoordelijke en professionele inrichting van een treasuryfunctie bij decentrale overheden. Het belangrijkste uitgangspunt van de wet FIDO is het beheersen van de financiële risico's. De wijze waarop de risico's binnen de gemeente Aa en Hunze worden beheerst is geregeld in het treasurystatuut. Dit statuut vormt dan ook de basis voor de paragraaf financiering.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's door middel van de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Treasury omvat het sturen, beheersen, verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Toerekening van rente

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en de jaarstukken. Doelstelling van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

De bepalingen en richtlijnen van de notitie hebben geleid tot aanpassing van het gemeentelijk rentebeleid. Hiervoor is de rentenota 2017 opgesteld en op 29 juni 2017 vastgesteld in de raad. Hierin is vastgelegd dat:

1. Als nieuwe methode alleen de werkelijke rente van externe financieringsmiddelen wordt toegepast, conform het advies van de commissie BBV;
2. De kostendeckende tarieven worden bepaald op basis van de werkelijke rentelast;
3. De afschrijvingsmethodiek voor alle activa wordt geüniformeerd, waarmee op alle activa lineair wordt afgeschreven.

Renteschema 2022

a	Externe rentelasten over de korte en lange financiering		7.598
b	Externe rentebaten		-56.874
Saldo rentelasten en baten			-49.276
c	1 Rente aan grondexploitatie	-/-	-10.577
	2 Rente projectfinanciering	-/-	
	3 Rentebaar verstrekte lening	+/-	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-10.577
			-59.853
d	1 Rente eigen vermogen	+/+	0
d	2 Rente voorzieningen	+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			-59.853
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	-223.393
f	Renteresultaat taakveld Treasury (- is positief resultaat)		-283.246

Financiering

De leningenportefeuille (looptijd >1 jaar) ziet er als volgt uit:

Stand per 1 januari 2022	€ 6.491.000
Nieuwe leningen	€ 0
Reguliere aflossingen	€ <u>891.000</u>
Stand per 31 december 2022	€ 5.600.000

De rente voor kort geld (<1 jaar) is lager dan de rente voor lang geld (>1 jaar). Sinds 2016 is de rente op kortlopende leningen zelfs regelmatig negatief. Wanneer er een financieringsbehoefte ontstaat, wordt daarom eerst tot het conform de wet FIDO maximaal toegestane bedrag met kort geld gefinancierd. De netto schuld van de gemeente Aa en Hunze per inwoner is relatief gezien laag.

Financieringsrisico's

Ten aanzien van de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille zijn de volgende risico's te onderscheiden:

1. Renterisico

Ten aanzien van het renterisico dient te worden gekeken naar het risico van de vlottende schuld en de risico's van langlopende leningen. Ter beperking van de het renterisico zijn 2 normen opgesteld: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van deze normen, uit hoofde van de wet FIDO, is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft betrekking op vlottende schulden met een looptijd tot maximaal 1 jaar inclusief de debetstand op de rekening-courant. De kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,5% van het bedrag van de begroting (2022 € 63,8 mln). De kasgeldlimiet was in 2022 ca. € 5,4 mln. Eenmaal per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie berekend. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld. Daarbij moet in een plan zichtbaar worden gemaakt hoe men opnieuw aan de kasgeldlimiet denkt te zullen gaan voldoen. In 2022 werd de limiet alleen in het 1e kwartaal overschreden.

Kasgeldlimiet	Gemiddelde liquiditeitspositie 2022 per kwartaal			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
-/- € 5,42 mln.	€ -7.369.674	€ -5.256.535	€ -221.038	€ -226

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd > 1 jaar. De norm houdt in, dat de jaarlijkse aflossingen en de renteherzieningen samen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De aflossingen worden ook meegenomen, omdat in geval van herfinanciering hierover ook renterisico wordt gelopen. In het onderstaande schema is het renterisico voor onze langlopende leningen in beeld gebracht. Uit dit overzicht blijkt dat nu en de komende jaren een zeer beperkt (ruim binnen de norm) renterisico op de langlopende schulden wordt gelopen.

Berekening Renterisico vaste schuld					
(Bedragen X € 1.000)					
	Jaar	2022	2023	2024	2025
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	891	700	700	700
3	Renterisico (1+2)	891	700	700	700
4	Renterisiconorm (20% begrotingstotaal)	13.733	13.733	13.733	13.733
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	12.842	13.033	13.033	13.033
5b	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0	0	0	0

2. Kredietrisico

Kredietrisico's doen zich voor bij de verstrekte leningen. In onderstaande tabel is aangegeven aan welke groepen leningen zijn verstrekt.

Kredietrisico's

Risicogroep	restant vordering per 31-12-2022
Deelnemingen	€ 712.089
Langlopende personeelsleningen	€ 238.846
Woningbouwcorporaties	€ 2.691
Blijversleningen	€ 0
Startersleningen	€ 685.610
Zonneleningen	€ 110.944
Totaal	€ 1.750.180

De vordering op deelnemingen betreft een vordering op Enexis. Deze vordering is een aandeelhouderslening. Enexis gebruikt de lening om de energietransitie deels mee te financieren.

De langlopende personeelsleningen zijn hypotheekleningen. Hierbij is het kredietrisico klein, omdat de verstrekte lening nooit hoger is dan de waarde van het onderpand. Er worden geen nieuwe personeelsleningen meer afgesloten. Hierdoor daalt het uitstaande bedrag.

De startersleningen zijn hypotheekleningen die worden verstrekt om het verschil tussen de verwervingskosten en de volgens NHG normen verstrekte eerste hypotheek te financieren. Het betreft een krediet van maximaal € 35.000 waarbij de eerste 3 jaar geen rente en aflossing wordt betaald. Daarna wordt per periode op basis van een inkomenstoets de hoogte van de rente en aflossing bepaald.

De zonnelening biedt een oplossing voor huiseigenaren om met een lening tegen gunstige voorwaarden in energiebesparende maatregelen te investeren. Aa en Hunze stimuleert zo energiebesparing in bestaande koopwoningen. Er worden geen zonneleningen meer verstrekt door de gemeente. Burgers kunnen hiervoor terecht bij de provincie.

De blijverslening is voor mensen die graag langer in hun woning willen blijven wonen en daarvoor aanpassingen aan hun woning willen laten doen. De interesse hiervoor is tot op heden gering.

Naast de verstrekte leningen staat de gemeente ook borg voor leningen. Dit betreft borgstellingen voor:

	Stand per 31-12-2022
- NHG hypotheekleningen	€ 645.900
- Woningcorporaties	€ 15.052.206
- Dorpshuizen	€ 287.422

Het saldo van de borgstelling voor NHG hypotheekleningen neemt langzaam af, omdat de gemeente sinds 2011 niet meer borg staat voor nieuwe NHG hypotheekleningen (stand per 01/01/2022 was € 924.792). Door aflossing neemt, naast het saldo ook het risico af. Het saldo voor borgstelling aan Woningcorporaties is afgenomen (stand per 01/01/2022 was € 17.421.086). Het risico is beperkt, omdat de gemeente functioneert als achtervang. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat borg. Het risico op de borgstelling voor dorpswoningen is wat hoger. Er is altijd een kans dat de exploitatie niet rond komt. De panden dienen echter wel als onderpand.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

In de sturingsmonitor, onderdeel pijler 5, bent u inhoudelijk geïnformeerd over de (meeste) activiteiten met betrekking tot de bedrijfsvoering. Dit betreft dan onderwerpen rond organisatieontwikkeling en personeelsbeleid (5.1.1.2, 5.1.1.8 en 5.1.1.10), huisvesting van de buitendienst (5.1.1.9 en 5.1.1.11), sturing en regie (5.1.1.1, 5.1.2.1 en 5.1.2.3)) en informatisering/automatisering (5.2.1.3 en 5.2.1.4). Daarnaast ben u op 30 maart in een besloten sessie geïnformeerd over de organisatie en de dienstverlening.

Een aantal overige van belang zijnde onderwerpen wordt hieronder nog toegelicht:

Loonkosten

De begrote salariskosten in relatie tot de werkelijke loonsom zien er als volgt uit:

Loonkosten 2022

Omschrijving	bedrag
Begrote salariskosten 2022	15.980.000
Werkelijke salariskosten	-14.314.000
	1.666.000
Inhuur tijdelijk personeel t.l.v. vacatureruimte	-1.518.000
Resultaat flexibel personeelsbudget	-273.000
Resultaat	-125.000

Door vacatureruimte is sprake van een incidenteel voordeel op de salariskosten. Deze ruimte wordt incidenteel ingezet voor de inhuur van tijdelijk personeel. Voor het bepalen van het totaal van de loonkosten wordt het resultaat op het flexibel personeelsbudget hiermee verrekend. Voor 2022 is er per saldo sprake van een incidenteel nadeel van € 125.000.

Dienstverlening

Over deze onderwerpen bent u inhoudelijk geïnformeerd in de sturingsmonitor 2023. De teksten hierover zijn te vinden in het jaarverslagdeel bij de samenvattingen van de pijlers 1 en 5. Toegevoegd kan nog worden dat het eind 2022 uitgevoerde onderzoek naar de dienstverlening een gematigd positiever beeld heeft gegeven. U bent hierover ook middels een brief geïnformeerd.

Informatisering en automatisering

Opschakelen om bij te blijven!

Tot de zomervakantie werd er door de coronapandemie nog veel thuisgewerkt. Dit thuiswerken is inmiddels goed gefaciliteerd. In 2022 hebben we een nieuw strategisch informatiebeleidsplan ontwikkeld. In dit plan staan onze ambities, verwachte ontwikkelingen en welke projecten we gaan uitvoeren. Het strategisch IBP betreft een periode van vier jaar (2023 t/m 2026). De financiële vertaling hiervan is opgenomen in de begroting 2023 e.v.

De nieuwe raad is voorzien van apparatuur en uitleg over de systemen. Daarnaast is voor de organisatie hybride vergaderen mogelijk gemaakt in diverse vergaderzalen.

In 2022 zijn de systemen voor de omgevingswet gereed gemaakt. Door uitstel van de omgevingswet (vooral nog tot 1 januari 2024) zijn deze systemen nog niet in productie. Daarnaast hebben we ons

nieuwe zaaksysteem ingericht. Inmiddels is dit systeem in gebruik genomen. Bij andere informatiesystemen zijn diverse grote en kleine wijzigingen doorgevoerd die de bedrijfsvoering verbeteren.

Door de steeds maar verdergaande digitalisering neemt de druk op het beheer van onze systemen toe. In 2022 is extra capaciteit aangetrokken om onze (belangrijke) informatiesystemen in de lucht te houden. Daarnaast hebben we externe capaciteit ingezet om de kwaliteit van onze basisregistraties op orde te krijgen. Door de toenemende dreiging van cyberaanvallen is in 2022 veel tijd besteed om onze gemeente digitaal weerbaar te maken. Samen met het team automatisering hebben we er voor gezorgd dat onze belangrijkste informatiesystemen/applicaties van 2 factor authenticatie zijn voorzien. Tevens is er een cybercrisisplan/organisatie ingericht. In 2022 hebben we een cyberaanval geoefend. Door de verdere inzet van het Microsoft365 platform zijn we beter in staat om te zien wat de bedreigingen op ons netwerk zijn.

In 2022 zijn we ook weer voor de (ENSIA) audit geslaagd.

Wet Open Overheid (WOO)

De Wet openbaarheid van bestuur (Woo) heeft tot doel heeft meer openheid te bieden in het bestuur en burgers meer inzicht te geven in de werkwijze van de overheid. Hierdoor hebben burgers het recht om informatie op te vragen bij de overheid. De Woo is van toepassing op alle bestuursorganen in Nederland, zo ook de gemeente Aa en Hunze. Binnen de Woo moeten verschillende categorieën informatie actief openbaar worden gemaakt.

De VNG verdeelt de implicaties van de Woo voor het bestuursorgaan op vier ambitieniveaus, waarbij de gemeente Aa en Hunze zich committeert aan niveau 'basis'. Dit betekent dat de gemeente zich richt op het implementeren van de informatiecategorieën uit fase I, die onder andere betrekking hebben op bereikbaarheidsgegevens van het bestuursorgaan en vergaderstukken van vertegenwoordigende lichamen van decentrale overheden.

In de opvolgende implementatiefasen zal de gemeente dezelfde stappen herhalen als in fase I. Hoewel de informatiecategorieën voor de volgende fasen nog niet bekend zijn op het moment van oplevering, adviseert de stuurgroep PLOOI en de minister bestuursorganen niet te wachten met de voorbereidingen voor implementatiefase II en III wanneer zij verder zijn met implementeren dan de Rijksoverheid. De gemeente zal na afronding van fase I een besluit nemen over hoe zij omgaat met deze situatie en de eerdere fasering van de VNG als leidraad gebruiken bij eventuele voorbereidingen voor implementatiefase II en III

Fraude en integriteit

Gemeente Aa en Hunze is er alles aangelegen dat haar medewerkers in een goede sfeer kunnen samenwerken en respectvol met elkaar omgaan. Bovendien moeten burgers onvoorwaardelijke kunnen vertrouwen op het openbaar bestuur en de politiek van onze gemeente. We willen een goede organisatie zijn, met een open en ethische cultuur. Dat betekent ruimte voor tegenspraak en verandering. In onze houding en gedrag gelden algemene fatsoensnormen en handelen we integer. Een medewerker van een gemeentelijke organisatie, bestuurder of volksvertegenwoordiger zweert door de eed of belofte af te leggen zich te houden aan wettelijke gedragsnormen. Daarnaast gelden er voor alle overheidsorganisaties diverse basisnormen die de integriteit moeten beschermen en borgen. Het hebben van een eigen gedragscode is daar een van. Maar minstens zo belangrijk is dat integriteit een grondhouding moet zijn, een mentaliteit. Bij de gemeente Aa en Hunze verwachten we dat van onze medewerkers.

Om de integriteit te waarborgen zijn de volgende zaken geregeld:

- Gedragscode
- Klachtenregeling ongewenste omgangsvormen
- Contactpersonen integriteit
- Klokkenuidersregeling

Fraude is een vorm van financiële integriteit. Naast in de hierboven genoemde zaken is hiervoor ook aandacht in de budgethoudersregeling, (bevoegdheid tot het doen van uitgaven) en het treasurystatuut (functiescheiding in financiële transacties). Het risico op fraude wordt hierdoor zo klein mogelijk.

Continuïteitsbeoordeling

Gemeenten krijgen de afgelopen jaren steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Gemeenten worden gezien als de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat. Dat is de reden geweest om een aantal jaren geleden een aantal zaken te decentraliseren, maar dat was onderdeel van een trend die er al langer was. De afgelopen jaren hebben nieuwe taken vaker het karakter van crisis gekregen, waarbij met spoed een oplossing moest worden gezocht. Dat gaat om opvang van vluchtelingen, maar ook om compensatieregelingen voor bijvoorbeeld energie. Grote onderwerpen voor de toekomst zijn: de bestaanszekerheid van inwoners staat (staat onder druk), de demografische ontwikkeling (vergrijzing) en ruimtelijke schaarste. De gemeente heeft bij uitstek invloed op de fysieke omgeving waarin inwoners leven. De ontwikkelingen en opgaven van nu hebben vaak ook een ruimtelijk effect. Thema's als woningbouw, duurzame energievoorziening, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, stikstofreductie, sociale inclusie, (verkeers)veiligheid, economie recreatie en toerisme leggen een claim op de schaarse ruimte. Op korte termijn zijn er geen voornemens om taken of activiteiten te beëindigen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Aa en Hunze heeft zowel bestuurlijke als financiële belangen in verschillende organisaties met een publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) of privaatrechtelijke rechtsvorm (stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen). Met de participatie in verbonden partijen realiseert de gemeente haar maatschappelijke opgaven en ambities.

Een verbonden partij is volgens Artikel 1 van het BBV "Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft."

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

De relatie tussen de verbonden partijen en het publieke belang wordt beschreven in de programma's van de begroting. In onderstaand overzicht wordt aangegeven aan welk programma de doelen van de verbonden partij bijdragen.

Wettelijk kader en beleid

Artikel 186 Gemeentewet en het daarop gebaseerde Besluit Begroting en verantwoording (BBV) – met name artikel 15 – regelt de wijze waarop verbonden partijen worden gemonitord. Het BBV is vernieuwd. Het is van belang dat de informatie over verbonden partijen aansluit op de informatie over de activiteiten en eventuele risico's.

Het BBV schrijft voor dat de informatie over de verbonden partijen opgenomen wordt in de beleidsprogramma's waarop de samenwerking met de verbonden partij betrekking heeft. Dit bevordert dat de financiële bijdragen aan verbonden partijen en de daaraan verbonden risico's in de beschouwingen over de gemeentebegroting worden meegenomen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de relatie tussen de verbonden partijen en het publieke belang. Ook komen aan de orde ontwikkelingen, c.q. voornemens als het gaat om nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van bestaande verbonden partijen, het wijzigen van bestaande verbonden partijen of eventuele andere actualiteiten omtrent verbonden partijen die gevolgen kunnen hebben voor de taakuitvoering van de verbonden partijen, dan wel financiële consequenties en/of risico's kunnen hebben.

Kaders

Algemeen beleid

De gemeente Aa en Hunze heeft als beleid het aangaan van Gemeenschappelijke Regelingen zoveel mogelijk te beperken.

Gemeenschappelijke Regelingen kunnen wel aangegaan worden uit het oogpunt van efficiency en kostenbeheersing, wanneer het een duidelijk voordeel oplevert voor de gemeente.

Risico's

Naast voordelen die samenwerkingsverbanden opleveren, zijn er ook risico's aan verbonden. Door afvaardigingen in het algemeen en/of dagelijks bestuur kunnen financiële risico's worden beheerst. Het risicoprofiel van gemeenschappelijke regelingen is over het algemeen laag, veelal is er een redelijk voorspelbare stijging van de jaarlijkse exploitatielasten. Binnen de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden ook de financiële risico's t.a.v. verbonden partijen beoordeeld.

Het bezit van aandelen van privaatrechtelijke ondernemingen heeft in het algemeen een positief financieel effect. De economische waarde kan namelijk hoger liggen dan de balanswaarde. Wel is voorzichtigheid geboden bij het structureel ramen van dividenduitkeringen, omdat achterblijvende uitkeringen kunnen leiden tot een structureel budgettair probleem.

Overzicht verbonden partijen

			en snel mogelijk te helpen. Zo mogelijk bij één loket. Pijler2: Zorg		€ 895.000 (2021)	€ 18.375 (2021)	
Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke	826.383	Wethouder Luinge (lid), Wethouder ten Brink (plv)	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volksgezondheid in brede zin. Pijler2: Zorg	GR	€ 2.956.000 618.000 (2022)	11.208.000 (2022)	
Gezondheidsdienst Drenthe (GGD Drenthe) Assen					3.801.000 (2022)	7.219.000 (2022)	
Gemeenschappelijke regeling Regionale	570.541	Wethouder Berghuis (lid algemeen en dagelijks bestuur)	Uitvoering taken van alle milieutaken op het gebied van omgevingsrecht	GR	€ 273.213 (2021)	€ 91.317 (2021)	€ 4.432.018 (2021)
Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD Drenthe)		Burgemeester (plv)	(vergunningverlening, toezicht en handhaving, advisering). Pijler 4: Voorzieningen, leefbaarheid en wonen		€ 334.546 (2021)	€ 5.213.872 (2021)	
Recreatieschap Drenthe Diever	112.533	Wethouder Luinge	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme. Pijler 4: Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	GR	€ 743 (2021)	€ 1.386.000 (2021)	€ 813.000 (2021)
		(lid) Wethouder ten Brink (plv)			1.161.284 (2021)	€ 1.073.010 (2021)	
Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Groningen-Drenthe	15.991	Wethouder ten Brink (AVA)	Het creëren van een optimaal, toekomstbestendig, duurzaam en betaalbaar vervoersnetwerk. Pijler2: Zorg	GR	€ 265.000 (2022)	€ 165.000 (2022)	€ 191.000 (2022)
Vennootschappen					€ 430.000 (2022)	€ 228.000 (2022)	
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Den Haag	-120.219	Wethouder ten Brink (AVA)	Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen. Pijler 5: Middelen en ondersteuning	NV. Aandeelhouder	300 mln. (2022)	5.062 mln. (2022)	143.995 mln. (2022)
					4.615 mln. (2022)	107.459 mln. (2022)	
			<i>Dit betreft de dividenduitkering over het jaar 2021.</i>				
Enexis BV Den Bosch	-120.338	Wethouder ten Brink (AVA)	Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer. Pijler 5: Middelen en ondersteuning	BV	€ 1.300 mln (2022)	4.241 mln (2022)	5.154 mln (2022)

			Aandeel- houder		5.441 mln (2022)	4.907 mln (2022)
<i>Dit betreft de dividenduitkering over het jaar 2021.</i>						
Waterleidingmaatschappij Drenthe Assen	0 Wethouder Luinge (AVA)	Een betrouwbare en continue drinkwatervoorziening tegen de laagst mogelijke prijs. Pijler 5: Middelen en ondersteuning	NV.	€ 9.9 mln (2021)	42,8 mln (2021)	138,1 mln (2021)
			Aandeel- houder		52,7 mln (2021)	145,1 mln (2021)

Belangrijke ontwikkelingen / voornemens / risico's verbonden partijen

Algemeen

De verbetering van de aansturing van verbonden partijen heeft permanente aandacht waarin ook de invulling van de regiefunctie aan de orde is.

Het algemeen bestuur van de VDG en de Griffierskring Drenthe hebben in hun vergaderingen van respectievelijk 12 en 17 november 2021 ingestemd met de nota "Samen werken voor Drenthe". Daarin staan Drenthebrede afspraken voor Drentse gemeenschappelijke regelingen, gemeenteraden, Provinciale Staten en colleges. Met de in de nota voorgestelde werkwijze wordt een verbetering van de positie van de deelnemers van gemeentelijke samenwerkingsverbanden beoogd. De werkafspraken hebben in de kern betrekking op een eenduidige procedure in Drenthe voor P&C-cyclus van GR-en door middel van:

- het invoeren voorjaarsoverleggen;
- het invoeren Intergemeentelijke deelnemersoverleggen
- het vervroegen van de aanleverdatum van de ontwerpbegroting naar 15 april
- het schrappen van de kaderbrieven
- het invoeren van verantwoordingsgesprekken
- het invoeren uiterlijke data voor de behandeling ontwerpbegrotingen in raden
- het invoeren van een eenduidige vorm voor de ontwerpbegrotingen voor heel Drenthe
- het invoeren van financiële kaders/spelregels voor Drentse GR-en

Deze voorgestelde werkwijze zal over 2 jaar worden geëvalueerd.

Hieronder een overzicht van belangrijke ontwikkelingen en risico's van verbonden partijen

WPDA

Een belangrijk structureel risico binnen de WPDA betreft de economische ontwikkeling. Deze bepaald voor een groot deel de opnamecapaciteit van de arbeidsmarkt. In relatie daarmee is dit ook mede bepalend voor de ontwikkeling van het aantal uitkeringen t.o.v. de beschikbare rijksbudgetten. Ook het

late moment van vaststelling van de definitieve rijksbijdrage (medio september van het lopende begrotingsjaar) vormt een risico.

RUD

Diverse ontwikkelingen hebben tot gevolg dat de taken van van de organisatie nog sterk in beweging zijn. Dit veroorzaakt ook een wisselend beeld van de benodigde inzet en daarbij betrokken financiële middelen. Ook de invoering van de Omgevingswet heeft grote gevolgen voor de uitvoering van de taken door de RUD. De omvang hiervan weten we nog niet.

VRD en GGD

De covid-19 crisis heeft het belang van een stevige crisisorganisatie getoond. Samenwerken in netwerken is die ondersteund worden door een crisismodel en parate organisatie is dan een vereiste.

Publiek Vervoer

In 2022 zijn taken herstart die als gevolg van de pandemie op pauze waren gezet en is de doorontwikkeling verder opgepakt. Door de steeds complexer wordende regelgeving voor de GR legt een aanzienlijke druk op de relatief kleine organisatie om zelf te organiseren. Dit heeft tot gevolg dat de organisatie afhankelijk is van externen en hierdoor kwetsbaar is

Grondbeleid

Grondbeleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Gelet op deze risico's is een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid verplicht gesteld.

Nota Grondbeleid

In de raadsvergadering van 16 juni 2022 is de nota Grondbeleid 2022 vastgesteld. Deze vervangt de Nota Grondbeleid 2015. Doel van deze nota is het actualiseren van en het inzicht bieden in de hoofdlijnen voor het voeren van een samenhangend, strategisch en effectief grondbeleid.

In de nota wordt een beschrijving gegeven van:

- Het juridisch kader voor het grondbeleid (wetgeving en overheidsbeleid).
- Het grondbeleid, de keuze tussen actief en facilitair grondbeleid en de samenwerking met derden.
- De verschillende aspecten die een rol spelen bij de verwerving van grond.
- Het gronduitgifte- en prijsbeleid.
- De financiële kaders voor grondexploitatie.

De financiële positie

Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden verhaald in de grondopbrengst inclusief een bijdrage in de infrastructuur in de ruimste zin van het woord.

Ontwikkelingen grondexploitaties in 2022

Complex	Boekwaarde 1-1-2022	Baten	Vrijval Voorziening	Tussentijdse winstneming	Boekwaarde 31-12-2022	m ² nog te verkopen	Verwachte einddatum
In exploitatie							
Nooitgedacht	€ 2.718.588	€ 3.244.391	€ 0	€ 1.700.000	€ 1.677.997	35.146	2025
Bloemmakers	€ 991.974	€ 900.816	€ 50.000	€ 0	€ 175.795	3.892	2023
SWS Oostermoer	€ 26.475	€ 76.100	€ 28.818	€ 0	€ 0	0	2022
Totaal	€ 3.737.036	€ 4.221.307	€ 78.818	€ 1.700.000	€ 1.853.791	39.038	

Van de complexen worden bij de jaarrekening afzonderlijke voortgangsrapportages opgenomen.

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf is het resultaat van de winst- en verliesnemingen in de grondexploitaties en afdrachten aan de algemene middelen van de gemeente.

In 2022 is het resultaat van het grondbedrijf van de jaarrekening in 2021 (+€ 207.000) toegevoegd aan de algemene reserve grondbedrijf. De winstneming bij de najaarsnota 2022 was € 1.000.000. Deze had betrekking op de grondexploitatie Nooitgedacht. De verwachte stand van de reserve is dan € 3.469.000.

Verloop algemene reserve grondbedrijf

Algemene reserve grondbedrijf per 1-1-2022	€ 3.028.000
Resultaat jaarrekening 2021	€ 207.000
Overboeking naar Vrije Algemene Reserve	€ 0
Ontrekking reserve	€ 766.000
Winstneming complexen in 2022	€ 1.000.000
Algemene reserve voor bestemming per 31-12-2022	€ 3.469.000
Resultaat 2022	€ 748.285
Verwachte algemene reserve na bestemming per 31-12-2022	€ 4.217.285

Weerstandvermogen

Verliezen binnen het grondbedrijf kunnen het gevolg zijn van twee soorten risico's:

- voorzienbare risico's;
- onvoorzienbare of algemene risico's.

De voorzienbare risico's blijken uit de jaarlijkse toelichtingen op de grondexploitaties. De onvoorzienbare risico's kunnen ontstaan door negatieve conjuncturele ontwikkelingen en/of rentestijgingen. Voor beide risico's dient een algemene reserve grondbedrijf in stand te worden gehouden. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van de algemene reserve grondbedrijf is niet

eenvoudig, omdat de omvang dus afhangt van onzekere factoren als marktontwikkelingen, de rentestand en de verwachte resultaten. Met name op basis van de boekwaarden hebben de grootste risico's betrekking op de complexen Nooitgedacht en Bloemmakers.

De beoordeling of er voldoende reserves zijn om de risico's te kunnen opvangen is lastig. We trachten hieronder een reëel en zo compleet mogelijk beeld te geven.

Weerstandsvermogen conform de nota grondbeleid

In de nota Grondbeleid is de minimale omvang van het weerstandsvermogen ten behoeve van algemene risico's gesteld op 15% van de positieve boekwaarden, vermeerderd met de nog te maken kosten, het krediet voor strategische aankopen en het verwachte eindresultaat.

Het benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 1.093.777 (15% van € 7.291.845). Geconcludeerd kan worden dat de verwachte omvang van de algemene reserve grondbedrijf voldoet aan het minimaal benodigde weerstandsvermogen en daarmee dus toereikend is om alle risico's op te vangen.

Weerstandsvermogen	
Positieve boekwaarde onderhanden werken	€ 1.853.791
Nog te maken kosten objecten onderhanden werk	€ 5.438.051
Verwachte nadelige toekomstige resultaten	€ 0
Totaal	€ 7.291.842

Risico's per exploitatie

Naast een beoordeling van het weerstandsvermogen van het totale grondbedrijf is het ook mogelijk om de risico's per exploitatie in beeld te brengen. Voor de risicoberekening zijn we ervan uitgegaan dat een aantal risico's zich voor zal doen.

De berekende risico's zijn:

- De looptijd van de grondexploitatie is (2 jaar) langer dan begroot
  - De jaarlijkse kostenstijging is (1%) hoger dan begroot
  - De opbrengstinflatie van de grondexploitatie is (2%) lager dan begroot
  - Het rentepercentage over de boekwaarde is (1%) hoger dan begroot
- Als we een berekening voor de 2 lopende grondexploitaties maken, komen we tot de volgende risico's. Voor een toelichting op de risicoklassen wordt verwezen naar paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Op basis van de analyse per exploitatie is sprake van een lager risico (€ 26.528) dan op basis van de berekening van het benodigd weerstandsvermogen (€ 1.093.777) voor het totale grondbedrijf.

Risicomatrix Complex	risico	risicoklasse			
		1	2	3	4
Nooitgedacht	€ 0			x	
Bloemmakers	€ 26.528		x		
Sws Oostermoer	€ 0		x		
Totaal	€ 26.528				

Conclusie

Het hoogste van de twee berekende risicobedragen is € 1.093.777 Dit is het minimaal benodigde weerstandsvermogen. De algemene reserve grondbedrijf voldoet aan deze eis. Het risicobedrag is ook opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf het jaar 2019 is het grondbedrijf belastingplichtig. We hebben over de jaren 2019 tot en met 2021 een gezamenlijk een fiscaal verlies van € 87.000 gerealiseerd, dat met toekomstige winsten gecompenseerd kan worden. Uit de (voorlopige) berekening van de fiscalist komt naar voren dat we over 2022 een bedrag van € 38.360 aan vennootschapsbelasting moeten betalen.

Complexen in exploitatie

Van de complexen in exploitatie zijn net als voorgaande jaren afzonderlijke voortgangsrapportages opgenomen:

- Bedrijventerrein Bloemmakers te Gieten
- Nooitgedacht (Rolde Zuid)
- SWS Oostermoer (Gieterveen)

Aangezien Nooitgedacht en Bloemmakers omvangrijke risicovolle plannen zijn, zijn hiervoor separaat actualisaties opgesteld. Deze rapportages worden als bijlage bij de jaarrekening vertrouwelijk ter inzage gelegd. Hierbij zijn ook de risico's met een gevoeligheidsanalyse in beeld gebracht.

Voortgangsrapportages Grondbeleid

Voortgangsrapportage exploitatie Uitbreiding bedrijventerrein Bloemmakers Gieten

1. Grondexploitatie

1.1 Omschrijving exploitatie

Op 25 november 2009 is door de gemeenteraad het bestemmingsplan Uitbreiding bedrijventerrein Bloemmakers te Gieten met bijbehorende exploitatieopzet vastgesteld. Ten behoeve van de beeldkwaliteit van het bedrijventerrein Bloemmakers en met name ten behoeve van de zone langs de N34, zijn aanvullende beeldkwaliteitseisen vastgesteld die als bijlage bij de bestemmingsplan-toelichting zijn toegevoegd.

Het exploitatiegebied omvat de gronden in het bestemmingsplan uitbreiding bedrijventerrein Bloemmakers waarvan een deel reeds is uitgegeven en bebouwd. Dit betreft dus het reeds bestaande bedrijventerrein Bloemmakers.

De exploitatie van het bestemmingsplan Uitbreiding bedrijventerrein Bloemmakers is een samenvoeging van 4 exploitatiecomplexen te weten: 'Uitbreiding Bloemmakers Gieten', 'Bloemmakers Gieten', 'Bloemmakers 2004' en 'Dressuurcentrum Gieten'. De boekwaarden van deze complexen zijn daarmee opgenomen in de exploitatie 'bestemmingsplan uitbreiding bedrijventerrein Bloemmakers'.

Naast de grondexploitatie Nooitgedacht te Rolde kent de grondexploitatie uitbreiding Bedrijventerrein Bloemmakers een aanzienlijk volume, namelijk een omzet van ruim € 4 miljoen. Gelet op de omvang en de looptijd is een doorlopende actualisatie van de grondexploitatie gewenst.

1.2 Exploitatieperiode

De looptijd van de exploitatie was aanvankelijk van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2018. In 2014 is door bureau Louter een marktonderzoek uitgevoerd. Hieruit bleek dat de geprognosticeerde afzetnelheid lager is dan oorspronkelijk begroot. Dit heeft geleid tot een verlenging van de exploitatieperiode tot 31 december 2030.

De kavelverkoop op Bloemakkers is sinds 2018 echter weer op gang gekomen en de belangstelling voor bedrijfskavels is enorm toegenomen. Door de recente verkopen en reserveringen is de verwachte looptijd van de exploitatie behoorlijk afgenomen. De resterende kavelverkopen zijn, op basis van het uitgiftetempo dat in een marktonderzoek van bureau Louter is aangegeven over de periode van 2022 tot en met 2023 gefaseerd. Naar verwachting kan de exploitatie dan ook in 2023 of 2024 worden afgesloten.

1.3 Bouwprogramma

Op 27 oktober 2009 is een verkaveling vastgesteld. In gesprek met geïnteresseerden probeert de gemeente voortdurend maatwerk te leveren. Regelmatig vindt daardoor ook een herverkaveling plaats. Op basis van de huidige verkaveling is het totale gebied verdeeld in 23 locaties voor de bouw van een bedrijfspand. Het betreft overigens een flexibele verkaveling, met andere woorden, indien nodig kan maatwerk worden geleverd.

2 Samenvatting van de stand van zaken per 31 december 2022

2.1 Kavelverkoop

- Kavel 3
- Kavel 7
- Kavel 14a
- Kavel 14b
- Kavel 18 (intern ten behoeve van nieuwbouw buitendienst gemeente Aa en Hunze)

Nog vrije kavels

- Kavel 1

De kavelverkoop op Bloemmakers blijft een continu proces. De verkavelingskaart is een dynamische kaart vanwege het leveren van maatwerk. De meest actuele kaart is te vinden op de website van de gemeente.

2.2 Bouw en woonrijp maken

Het plan is volledig bouwrijp. Zodra de laatste kavel bebouwd is, zullen de laatste woonrijp activiteiten worden uitgevoerd. Hiervoor is nog ca € 50.000 beschikbaar.

3 Risico's

3.1 Aankooprisico's

Er zijn geen aankooprisico's aanwezig.

3.2 Afzetrisico's

Op één kavel na zijn in 2022 alle nog vrije kavels verkocht. De verwachting is dan ook dat eind 2023 voor de laatst overgebleven kavel een koper is gevonden. Het afzetrisico is laag.

3.3 Bodemverontreinigingsrisico

Er is geen bekend risico meer voor een bodemverontreiniging. Voor toekomstige kavelverkopen is in 2017 en 2018 een actualisatie van bodemonderzoeken uitgevoerd.

3.4 Planschaderisico

Er is geen risico voor planschade meer.

3.5 Renterisico

Door de nieuwe BBV regels m.b.t. het grondbedrijf is een wijziging doorgevoerd in de verslaggevingsregels m.b.t. de rentetoerekening. Dit betekent dat de gehanteerde rentevoet dient aan te sluiten op de werkelijk betaalde rente. Voor 2020 was dat percentage 1%. Per 2021 is dit verlaagd naar 0,25%. Een lage rente leidt tot een lager renterisico binnen de grondexploitatie. Ook de dalende boekwaarde zorgt voor een lager renterisico.

4 Strategie en prognose

De raad heeft d.d. 25 juni 2014, ons college de ruimte gegeven de verkoopprijs van de bedrijfsgrond op Bloemmakers zodanig te stellen dat deze, eventueel niet geheel kostendekkend, leidt tot een grotere kans op verkoop.

Verder zal de gemeente blijven inzetten op het leveren van maatwerk voor wat betreft de kavelindeling (het maximaal afstemmen op de wens van de koper).

Voortgangsrapportage exploitatie Nooitgedacht

1 Grondexploitatie

In deze voortgangsrapportage wordt informatie gegeven over de exploitatie van plan Nooitgedacht. Bij deze rapportage wordt ook een extern opgestelde actualisatie van de grondexploitatie geleverd.

1.1 Omschrijving exploitatie

Op 22 oktober 2003 is door de gemeenteraad van Aa en Hunze het bestemmingsplan Rolde-Zuid goedgekeurd. Op 7 juni 2004 is er een samenvoeging geweest met een herziening van het plan (volgens artikel 30 WRO). In 2016 is het bestemmingsplan geactualiseerd.

Op basis van het geldende bestemmingsplan heeft Copijn Tuin- en Landschapsarchitecten de oorspronkelijke stedenbouwkundige visie herijkt en heeft een tweede herijking in 2014 plaatsgevonden.

Kaart Bestemmingsplan 2016

Door de Raad is in haar vergadering van 19 februari 2014 het stedenbouwkundig plan vastgesteld. Daarbij zijn de marktadviezen die gegeven zijn in het onderzoeksrapport van Companen verwerkt. Ten behoeve van het waarborgen van een beeldkwaliteit heeft de raad (eveneens op 19 februari 2014), het aangepaste Beeldkwaliteitsgedacht/Rolde-Zuid vastgesteld.

2 Woningbouwprogramma

Het door de Raad vastgesteld woningbouwprogramma voorziet in totaal in ca. 280 woningen, waarvan vanaf 2023 nog 55 te realiseren in 3 jaar, dus tot en met 2025. Inmiddels zijn er totaal 225 kavels verkocht. Op het grootste deel van deze kavels is ook al een woning gerealiseerd. De verdeling over de verschillende woningcategorieën (waaronder ca 30% in de sociale huur en koop) wordt daarbij als marktconform beoordeeld.

2.1 Gerealiseerde kavelverkoop in 2022.

In totaal zijn er 30 kavels verkocht in 2022. Voor de komende 3 jaar wordt uitgegaan van een afzet van gemiddeld 18 kavels per jaar.

Er zijn 17 kavels voor vrijstaande woningen verkocht, 8 kavels voor 2 onder 1 kap woningen en 5 kavels voor starterswoningen. De verkochte kavels voor vrijstaande woningen liggen verspreid over

het plan in de deelgebieden “wonen in het bos (10 kavels), “wonen aan de Brinken”(4 kavels) en “wonen op de Es” (3 kavels).

De kavels voor de 2 onder 1 kap woningen en de starterswoningen liggen alle op de brinken

2.2 In ontwikkeling in 2022.

Binnen het plangebied kennen we twee type kavels. De vrije kavels voor de bouw van een particuliere vrijstaande woning en kavels ten behoeve van projectmatige ontwikkeling. De vrije kavels worden via een makelaar verkocht.

Aan projectmatige kavels zijn er 22 kavels verkocht waarvan het merendeel in 2022 is bebouwd en opgeleverd c.q. nog in aanbouw is. Voor de nog beschikbare 8 kavels is een grondaanbieding aan een ontwikkelende partij gedaan. Het betreft de onderstaande grondaanbieding.

1) Grondaanbieding aan ontwikkelende partij voor de bouw van 2 x 4 geschakelde (rug-aan-rug) woningen in deelgebied 3.0. Deze energiezuinige woningen zijn in samenwerking met een landschapsarchitect in de openbare ruimte ingepast en vormen de afronding van het gebied rond de kinderboerderij. De woningen zijn in 2022 in de verkoop gegaan en eind 2022 alle 8 verkocht. Start bouw is gepland voor begin 2023.

De termijn voor de in 2021 aan ontwikkelende partij gedane grondaanbieding in deelgebied 3.1 voor de bouw van 5 vrijstaande woningen was in 2022 verlopen. Het is ontwikkelende partij helaas niet gelukt de 5 woningen te verkopen. Ontwikkelende partij heeft de verkoop gestaakt en ziet af van verdere ontwikkeling. Deze vijf kavels worden opnieuw aan ontwikkelende partijen (volgens Didam-arrest) aangeboden.

2.3 Samenwerking De Trans

De Trans heeft in 2016 aangegeven zich te kunnen vinden in de herijking van de plannen, en daarmee ook in de visie op de (beperkte) spreiding van zorg wonen over het plan. De daarvoor noodzakelijke grondruiling (met gesloten beurs) is afgerond en in 2018 bij de notaris gepasseerd.

Eind 2019 zijn alle, door de gemeente te verzorgen sloop, woningen van De Trans gesloopt. Begin 2020 heeft de sloper de laatste percelen “schoon” opgeleverd.

2.4 Samenwerking Corporaties

Aan Woningstichting De Volmacht in Gieten zijn gronden aangeboden voor de bouw van 12 sociale huurwoningen. De Volmacht heeft de opdracht verstrekt om 2 rijen van 6 woningen op deze locatie te bouwen. De bouw is gestart in 2020 en de woningen zijn in maart 2021 opgeleverd. Op dit moment zijn er geen plannen om binnen Nooitgedacht meer sociale huurwoningen te gaan bouwen.

3 Overzicht stand van zaken

Op de onderstaande kaart is aangegeven welke kavels inmiddels zijn verkocht (licht-paars en gearceerd) en welke in reservering (licht-groen) zijn gegeven. De donkerblauwe kavels zijn vrije kavels. De lichtblauwe zullen worden aangeboden door ontwikkelende partijen.

4 Risico's

4.1 Aankooprisico

Aankooprisico's voor grondaankopen ten behoeve van het bestemmingsplan gebied zijn niet meer aanwezig. In 2014 is, na overleg met de provincie, besloten boscompensatie toe te passen voor de ontwikkeling Nooitgedacht. De compensatie kan deels binnen de wijk worden gerealiseerd. Voor de resterende compensatie wordt gezocht naar geschikte percelen in de nabije omgeving. Voor de aankoop van extra gronden is nu € 865.000 opgenomen. Dat bedrag is opgenomen naast de reeds beschikbare gelden voor de benodigde inrichting, aanplant en het onderhoud.

4.2 Afzetrisico

In 2019 heeft Companen, mede naar aanleiding van een vraag van de externe accountant, een nieuw marktonderzoek uitgevoerd voor Nooitgedacht. De afzetnelheid in de grondexploitatie is hier op afgestemd. In 2020, 2021 en 2022 is deze geprognosticeerde afzet ruim behaald.

4.3 Bodemverontreiniging risico

In het te exploiteren gebied is geen verontreinigingsrisico aanwezig.

4.4 Planschaderisico

Binnen deze exploitatie niet aan de orde.

4.5 Renterisico

De BBV schrijft regels voor m.b.t. de rentetoekening. Dit betekent dat de gehanteerde rentevoet dient aan te sluiten op de werkelijk betaalde rente. Vanaf 2021 is dit 0,25%. Een lage rente leidt tot een lager renterisico binnen de grondexploitatie omdat een langere looptijd minder financiële gevolgen heeft.

De boekwaarde neemt de laatste jaren ook af. Dit zorgt ook voor een lager renterisico.

4.6 Uitvoeringsrisico

Voor de kostenstijging vanaf 2023 wordt uitgaan van 7%. De verwachte uitgaven zijn mede daarom

opnieuw beoordeeld en daar waar nodig geactualiseerd. De gemiddelde kostenstijging over de afgelopen 5 jaren voor het bouwrijp maken van terreinen was afgerond 7%. In 2022 was de kostenstijging met 14% bijzonder hoog. Gelet op de huidige drukte in de bouw, het gebrek aan bouwmaterialen en personeel en de daaruit voortkomende stijging van de bouwkosten lijkt een kostenstijging ook de komende jaren reëel. Voor de langere termijn wordt in de exploitatie dan ook rekening gehouden met een kostenstijging van gemiddeld 7% per jaar.

5. Strategie en prognose

5.1 Ontwikkelingen binnen het plan

In 2020 is een eerste aanzet gegeven aan de ontwikkeling van deelgebied de Es. Daarvoor is aan een viertal regionaal geselecteerde architectenbureaus gevraagd hun ruimtelijke visie te geven over de Es waarbij de architectonische gaafheid centraal moet staan. De Stuurgroep Nooitgedacht heeft in haar overleg van 3 februari 2021 besloten het verdere traject in te gaan met INBO architecten uit Heerenveen. In 2022 is INBO, samen met een landschapsarchitect gestart met het stedenbouwkundige ontwerp. Het plangebied "Wonen aan de Es" is gebaseerd op een Drents esdorpen landschap en biedt ruimte aan 42 woningen. In het verlengde van het stedenbouwkundige plan heeft INBO een aanvulling op het liggende beeldkwaliteitsplan opgesteld. Deze aanvulling beschrijft de richtlijnen waarbinnen de gewenste stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke uitwerking moet plaatsvinden en is in overleg en samenspraak met de commissie Welstand tot stand gekomen. Het plan biedt zowel ruimte aan particuliere bouw als aan projectmatige bouw. De eerste kavels zullen begin 2023 worden uitgegeven.

5.2 Financiële stand van zaken en prognose

De inkomsten in 2022 zijn hoger dan de vooraf geprognostiseerde inkomsten. Er zijn meer kavels verkocht dan geprognostiseerd (30 verkocht tegen 29 begroot). De uitgaven waren in 2022 lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de gronden voor de boscompensatie nog niet zijn aangekocht.

De opbrengsten waren in 2022 bijna € 2.800.000 hoger dan de uitgaven. De boekwaarde van Nooitgedacht is hierdoor in 2022 verder afgenomen en het risico is verlaagd. Evenals in voorgaande jaren wordt bij de jaarrekening een actualisatie van de grondexploitatie opgesteld. Conform wet en regelgeving wordt in 2022 € 1,7 mln. aan winst genomen.

5.3 Overzicht nog uit te voeren werkzaamheden

Het plangebied delen "het Bos" en "de Es" zijn volledig bouwrijp gemaakt. Inmiddels zijn en worden delen van deze gebieden woonrijp gemaakt. Wegen worden her-bestraat en definitief ingericht. Met het woonrijp maken van straten volgen we de bouw. Zodra in een straat geen bouwactiviteiten meer zijn wordt de straat definitief ingericht. Onder deze werkzaamheden valt ook de aanleg van groen.

De komende jaren ligt de nadruk op het woonrijp maken van De Es.

Voortgangsrapportage exploitatie wijzigingsplan Gieterveen-locatie Oostermoer

1 Grondexploitatie

1.1 Omschrijving exploitatie

Op 13 april 2011 is door de gemeenteraad van Aa en Hunze de grondexploitatie van het wijzigingsplan Gieterveen Dorp – locatie Oostermoer, vastgesteld. Met dit besluit is een krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van het wijzigingsplan.

Het college van burgemeester en wethouders van Aa en Hunze heeft op 31 januari 2012 het wijzigingsplan "Gieterveen dorp – locatie Oostermoer" vastgesteld. Het wijzigingsplan betreft een planologische regeling ten behoeve van woningbouw op de locatie van de voormalige 'Samenwerkingsschool Oostermoer' op de hoek van de Meertensweg en de Broek in Gieterveen. De

locatie ligt midden in het dorp. In de omgeving van de inbreidingslocatie liggen voornamelijk woningen. Aan de westzijde bevindt zich een begraafplaats.

1.2 Exploitatieperiode

Van het plangebied Gieterveen dorp – locatie Oostermoer is een exploitatieopzet gemaakt, die door de raad is vastgesteld op 13 april 2011. De looptijd van de grondexploitatie is in eerste instantie op 5 jaar gezet, ingaande 1-1-2010 en later door een stagnerende woningmarkt verlengd naar 2022.

1.3 Woningbouwprogramma

Als programma worden er in totaal 6 woningen gebouwd, waarvan 4 halfvrijstaande woningen koop en 2 vrije sector koopwoningen. De woningen kunnen worden gerealiseerd in particulier opdrachtgeverschap of in projectmatige vorm.

Globale begrenzing inbreidingslocatie

2 Samenvatting van de stand van zaken per 31 december 2022

2.1 Wijzigingsplan

Het wijzigingsplan “Gieterveen dorp – locatie Oostermoer” is op 31 januari 2012 vastgesteld. Het wijzigingsplan is onherroepelijk vanaf 29 maart 2012.

DUBBELBESTEMMING

BESCHERMWAARDIG HOUPSTAND 22

VERKLARING

BESTEMMINGSGRENS
 BOUNGRENS
 BOUNMAS

ONDERGROND ONTLEEND AAN DE GBKN

GRENS VAN HET PLAN

BESTEMMINGEN

ARTIKELNUMMERS OVEREENKOMSTIG DE VOORSCHRIFTEN

WOONDOELEINDEN 1 3
 W1

WOONDOELEINDEN 3 5
 W3

GROENVOORZIENINGEN 15
 G

status	datum	bevoegdheid	zet.
voorgesteld	31-01-12		EV
ontwerp	05-11-11		EV
voorstudie	19-09-11		EV
concept	15-06-11		EV

GEMEENTE
 WIZIGINGSPLAN GIETERVEEN DORP - LOCATIE OOSTERMOER

oef: 11-01-06 IDN: formaat: 300 x 200 mm schaal: 1:500 kaart: -

Bezoekadres: Starke Sluis, Pingersweg 88,
 9062 EJ Oosterk
 Postadres: Postbus 81, 9062 ZJ Oosterk

buro wijn
 Advies en realisatie van gebiedsontwikkeling en infrastructuur

tel.: (058) - 258 25 25 fax: (058) - 258 45 40
 e-mail: info@burowijn.nl internet: www.burowijn.nl

geldende verkaveling

2.2 Bouw en woonrijp maken

In 2020 nam de belangstelling voor de kavels toe en is het gehele plangebied bouwrijp gemaakt. Het plangebied wordt in 2023 verder woonrijp gemaakt hiervoor is nog 10.000 opgenomen.

2.3 Afsluiten grondexploitatie

De laatste kavel is in 2022 verkocht, Alle bouw en woonrijp werkzaamheden zijn zo goed als afgerond. Zoals hierboven aangegeven wordt nog een bedrag gereserveerd voor de laatste werkzaamheden. De grondexploitatie wordt bij de jaarrekening 2022 afgesloten met een positief resultaat van € 28.820.

Jaarrekening

Balans en toelichting

Waarderingsgrondslagen

Inleiding

Onderstaande samenvatting van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de in deze jaarrekening gepresenteerde financiële gegevens. De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 29 juni 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. Ingaande het jaar 2017 zijn de taakvelden volgens het BBV verplicht bij de begroting en de rekening. Een gemeente is zelf vrij om te bepalen welke programma's gehanteerd worden. Ingaande het jaar 2020 is de begroting opgedeeld in 5 pijlers: Pijler 1 Bestuur en participatie; Pijler 2 Zorg; Pijler 3 Economie, werk en recreatie; Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen; Pijler 5 Middelen en Ondersteuning. De rekening 2022 is daarin volgend.

Verslaggeving

Bij onze gemeente wordt bij de planning- en controlcyclus een onderscheid gemaakt in de planningslijn en de verantwoordingslijn. In het kader van het programma AndersOmdoen kent de gemeente Aa en Hunze daarvoor de volgende instrumenten; de begroting, Sturingsmonitor en de Jaarrekening. Daarnaast zijn er de eerste jaren nog een 2-tal bijstellingsmomenten: in juni en in december (Najaarsnota). Het streven is om op termijn dusdanig te begroten dat geen bijstellingsmomenten meer nodig zijn.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van

jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate te worden verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Riolerings: maximaal 60 jaar
- Nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen: 40 jaar
- Nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen: 40 jaar
- Nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen: maximaal 25 jaar
- Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en schoolgebouwen: maximaal 40 jaar
- Renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen: maximaal 40 jaar
- Technische installaties in bedrijfsgebouwen: maximaal 20 jaar
- Telefooninstallaties: 5 jaar
- Automatiseringsapparatuur: maximaal 5 jaar
- Kantoormeubilair en schoolmeubilair: 15 jaar

- Zware transportmiddelen: maximaal 10 jaar
- Aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen: maximaal 10 jaar

Strategische gronden, voorheen Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) onder Materiële vaste activa.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut .worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden

Grond en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie

winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen :

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat ;
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen .

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen . De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022 Totaal	Balans 2021 Totaal
Activa		
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
Materiele vaste activa		
Investerings met economisch nut	27.312	22.941
Investerings met economisch waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	7.989	8.091
Investerings met maatschappelijk nut	7.127	7.397
Totaal Materiele vaste activa	42.427	38.430
Financiele vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	135	135
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	2	2
Leningen aan woningbouwcorporaties	3	4
Leningen aan deelnemingen	712	712
Overige langlopende leningen	1.035	1.261
Totaal Financiele vaste activa	1.887	2.114
Totaal Vaste Activa	44.314	40.544
Vlottende Activa		
Voorraden		
Onderhanden werk en bouwgronden in exploitatie	1.854	3.737
Uitzettingen < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	322	0
Rekening-courant verhouding met Rijk	0	0
Overige vorderingen	2.044	1.711
Totaal Uitzettingen < 1 jaar	2.366	1.711
Liquide middelen		
Banksaldi	1.102	1.297
Kassaldi	1	3
Totaal Liquide middelen	1.103	1.300
Overlopende activa		
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	122	0
Overig nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsj	8.477	8.735
Totaal Overlopende activa	8.599	8.735
Totaal Vlottende Activa	13.921	15.483
Totaal Activa	58.235	56.026
Passiva		
Vaste Passiva		
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	14.659	12.600
Algemene reserve Grondbedrijf	3.469	3.028
Bestemmingsreserves	6.840	7.194
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	6.876	3.100
Totaal Eigen Vermogen	31.843	25.922
Voorzieningen		
Voorzieningen	9.865	7.848
Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Onderhandse lening van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	100
Onderhandse lening van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.600	6.391
Totaal Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	5.600	6.491
Totaal Vaste Passiva	47.307	40.261
Vlottende Passiva		
Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar		

Balans	Balans 2022 Totaal	Balans 2021 Totaal
Overige kasgeldleningen	0	5.000
Banksaldi	193	1.599
Overige schulden	3.353	3.757
Totaal Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar	3.546	10.355
Overlopende passiva		
verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot bet	3.573	3.094
de van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uikeringen die dienen ter	3.809	2.315
Totaal Overlopende passiva	7.382	5.410
Totaal Vlottende Passiva	10.928	15.765
Totaal Passiva	58.235	56.026

Gewaarborgde geldleningen

Bedragen x €1000

2022: 15.986

2021: 18.346

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Tot de vaste activa behoren de Immateriële, de Materiële en de Financiële Vaste Activa.

Het verloop van de vast activa in 2022 was als volgt.

Bedragen x € 1.000

Boekwaarde per 1 januari 2022		40.544
<u>Vermeerderingen:</u>		
Investerings	7.455	
Verstrekingen geldleningen	7	
	7.463	
<u>Verminderings:</u>		
Onttrekkingen aan de reserves/bijdragen door derden	325	
Aflossingen leningen	234	
Afschrijvingen	2.191	
Desinvesteringen/verminderingen 2022	941	
	3.692	
		3.771
Boekwaarde per 31 december 2022		44.314

In de hierna volgende toelichting worden de posten uit de vaste activa gespecificeerd en nader toegelicht.

Materiële Vaste Activa

Investerings economisch nut	Boekwaarde	Investerings	Desinveste-	Afschrijving	Bijdragen	Afwaard.	Boekwaarde
<i>Bedragen x € 1.000</i>	1-1-2022	2022	ringen 2022/ vermindering en	2022	derden 2022	duurz waardever m	31-12- 2022
Gronden en terreinen	2.322	1.803	200	-	-	-	3.925
Woonruimten	643	-	622	2	-	-	19
Bedrijfsgebouwen	15.118	4.537	-	956	-	-	18.700
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	386	-	-	32	-	-	355
Vervoermiddelen	695	58	-	115	-	-	638
Machines/apparaten/installaties	1.821	421	-	341	-	-	1.901
Overige materiële vaste activa	1.956	1	-	182	-	-	1.775
				-			-
Totaal MVA economisch nut	22.940	6.820	822	1.628	-	-	27.312
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Boekwaarde	Investerings	Desinveste-	Afschrijving	Bijdragen	Afwaard.	Boekwaarde
	1-1-2022	2022	ringen 2022/ vermindering en	2022	derden 2022	duurz waardever m	31-12- 2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-

Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	5	-	-	1	-	-	4
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.091	119	119	165	-	-	5.926
Vervoermiddelen	44	-	-	7	-	-	38
Machines/apparaten/installaties	148	183	-	17	-	-	315
Overige materiële vaste activa	1.802	-	-	96	-	-	1.706
Totaal MVA econ. nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.090	303	119	286	-	-	7.989

De investeringen met economisch nut worden gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende

investering op mindering gebracht. De afschrijving vindt merendeels plaats volgens de lineaire methode.

De afschrijving is gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

Investeringsmaatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2022	Investeringen 2022	Desinvesteringen 2022/ verminderingen	Afschrijvingen 2022	Bijdragen derden 2022	Afwaard. duurz waardever m	Boekwaarde 31-12- 2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
Maatschappelijk nut voor 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.115			141		-	1.973
Maatschappelijk nut vanaf 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.282	333		136	325		5.153
Totaal MVA maatschappelijk nut	7.397	333	-	278	325	-	7.127
Totaal Materiële Vaste Activa	38.430	7.455	941	2.191	325	-	42.427

Investeringsmaatschappelijk nut mochten tot 2017 geactiveerd worden, vanaf 2017 moeten ze geactiveerd worden.

In geval van activering wordt het actief lineair afgeschreven.

In de kolom vermeerderingen worden de bruto-investeringen vermeld zoals die in 2022 hebben plaatsgevonden.

In de kolom verminderingen worden enerzijds de onttrekkingen aan de diverse (bestemmings-) reserves vermeld, anderzijds worden de ontvangen investeringsbijdragen van derden hierin weergegeven.

In 2022 zijn er geen afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen bij de Materiële Vaste Activa geweest.

De investeringen in 2022 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Investeringsmaatschappelijk nut

Gronden		
Huisvesting BOR buitendienst		207
Aankoop grond voormalige Yorneo Papenvoort		1.581
Gronden overig < € 25.000		14
		<u>1.803</u>
Bedrijfsgebouwen		
Ver- en nieuwbouw MFC De Boerhoorn		205
Nieuwbouw basisschool Kameleon Eexterveen		131
Aankoop pand Yorneo Papenvoort		4.170

Overige investeringen bedrijfsgebouwen < € 25.000	31	
		4.537
Vervoermiddelen		
Citroen Nemo VU 1.4	32	
Kubota Transporter (BOR)	26	
Overige vervoermiddelen < € 25.000	-	
		58
Machines, apparaten en installaties		
CMS website	40	
Draadloos netwerk	28	
Serverpark vervanging hardware	71	
Regelinstallatie gemeentehuis	27	
Zit cirkelmaaier	38	
Kooimaaier (BOR) Eco clipper	30	
Zuigwagen en installatie bestr. schad. berm.	74	
Overige machines, apparaten en installaties < € 25.000	112	
		421
Overige materiele vaste activa		1

Totaal investeringen met een economisch nut **6.820**

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Grond- weg- en waterbouwkundige werken		
Ov. investeringen grond- weg- en waterbouwkundige werken < € 100.000		119
Machines, apparaten en installaties		
Aanschaf kraan tbv afvalverwerking		183

Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestijding van de kosten een heffing kan worden geheven **303**

Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut vanaf 2017

Grond- weg- en waterbouwkundige werken		
Openbare verlichting	123	
Aanleg fiets-wandelpad Gasselterveld	51	
Snelheidsremmende maatregelen	70	
Spekstoep (res. Dekk. Kap. Lasten)		
Overige investeringen GWW werken < € 50.000	88	
		333

Totaal investeringen met maatschappelijk nut 333

Verminderings 2022

Ontvangen bijdragen derden

Provincie Drenthe BDU-bijdrage Fietspad Menweg	163	
Provincie Drenthe BDU-bijdrage Herinrichting Hoofdstraat Grolloo	163	325

Desinvesteringen/verminderingen 2022

De desinvesteringen in 2022 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Verkoop Grond 6 huurwoningen Nooitgedacht	200	
Verkoop 6 huurwoningen Nooitgedacht (inclusief installaties)	622	822

De volgende desinvesteringen zijn ingeruild/verkocht maar hadden geen boekwaarde

VW Caddy
Citroen Nemo
Toro sportveldmaaier
John Deere Gator hpx 4x4

Grond- weg- en waterbouwkundige werken
Bijdrage uit voorziening GRP voor rioleringsprojecten:
Overige bijdrage uit voorziening GRP voor rioleringsprojecten < € 100.000

119

Totaal desinvesteringen/verminderingen 2022 941

Financiële Vaste Activa	Boekwaarde	Investerings	Desinveste-	Afschrijving	Afwaard.	Boekw.
<i>Bedragen x € 1.000</i>	1-1-2022	2022	ringen 2022	Aflossingen	2022	31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	135	-	-	-		135
- overige verbonden partijen	2	-	-	-		2
Leningen aan:						
- woningbouwcorporaties	4	-	-	1		3
- deelnemingen	712	-	-	-		712
- overige langlopende leningen	1.261	7	-	233		1.035
						-
Totaal Financiële Vaste Activa	2.114	7	-	234	-	1.887

De boekwaarde van de kapitaalverstrekking aan deelnemingen per 31 december 2022 is als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

-Aandelen Waterleidingmaatschappij Drenthe: 64 aandelen à € 50	3
-Aandelen Enexis	0
-Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten: 52.728 aandelen à € 2,50	132
-Certificaten golfclub Semslanden	p.m.

Totaal kapitaalverstrekking aan deelnemingen **135**

De boekwaarde van de kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen per 31 december 2022

is als volgt te specificeren:

-Waardelen in de Marke van Rolde	2
----------------------------------	---

Totaal kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen **2**

Flottende activa

Voorraden	31-12-2022	31-12-2021
Onderhanden werk en gereed product, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.854	3.737
Totaal voorraden	1.854	3.737

Onderhanden werk en gereed product, waaronder bouwgronden in exploitatie

Grexen	Boekwaarde 1-1-2022	Vermeerderingen 2022	Verminderingen 2022	Vrijval dotering voorziening	Winstuitn.	Boekw. 31-12-2022
Bedragen x € 1.000						
- Rolde Zuid (Nooitgedacht)	2.719	505	3.245		1.700	1.678
- Bedrijventerrein Bloemakkers	992	35	901	50		176
- SWS Oostermoer	26	21	76	29		0
Totaal	3.737	560	4.222	79	1.700	1.854

Grexen	Boekwaarde 31-12-2022	Geraamde nog te maken	Geraamde te ontv opbrengst	Geraamd eindresultaat	Geraamd eindresultaat
Bedragen x € 1.000					

		kosten		(nominale (contante waarde) waarde)	
· Rolde Zuid (Nooitgedacht)	1.678	5.362	8.619	1.586	1.495
· Bedrijventerrein Bloemakkers	176	76	272	20	20
· SWS Oostermoer	0				
Totaal	1.854	5.438	8.892	1.606	1.514

Op de boekwaarde is de voorziening voor de afwaardering van het complex Bloemakkers (€ 250.000)

De grex SWS Oostermoer is in 2022 afgesloten. Omtrent de bestemming van het resultaat zal door de gemeenteraad in haar vergadering

van 29 juni 2023
een besluit worden
genomen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	322	655
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
Overige vorderingen	2.044	1.056
Totaal	2.366	1.711

Vorderingen op openbare lichamen

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Debiteuren openbare lichamen	322	
Debiteuren openbare lichamen één jaar en ouder	-	
	322	655
Totaal vorderingen op openbare lichamen	322	655

Overige vorderingen

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Debiteuren	848	
Debiteuren één jaar en ouder	32	
	880	918
Debiteuren belastingen	2.163	
Debiteuren belastingen één jaar en ouder	593	
	2.756	927
Subtotaal	3.636	1.845
Voorziening debiteuren (in mindering gebracht op totaal vorderingen)	1.592	789
Totaal overige vorderingen	2.044	1.056

Overlopende activa

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	122	-

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	8.477	8.735
Totaal overlopende activa	8.599	8.735

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschot-bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	Saldo begin begr. Jaar	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedr. 2022 terugbetalingen 2022	Saldo einde begr jaar 31-12-2022
--	------------------------	--------------------	--	---

Bedragen x € 1.000

Min. van JenV, bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	0	4.800	4.922	122
--	---	-------	-------	------------

De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen, bestaan met name uit:

Bedragen x € 1.000

Te verrekenen BTW-compensatiefonds	4.114
WPDA Tozo 2021	707
Kohier Toeristenbelasting 2022	163
Nog door te berekenen kosten ihkv SDA	636
WPDA afrekening 2022	203
Nog te ontvangen algemene uitkering 2020-2022	511
Beschermd wonen 2022	800
COA door te belasten kosten noodopvang de Biester	210
Nedvang nog te ontvangen PMD	95
Nog te ontvangen vergoeding stormschade van verzekering	93
Nog te ontvangen bedragen automatische incasso belastingdebiteuren	450
Overige	<u>493</u>
	8.477

Passiva

Eigen vermogen

Reserves	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Algemene reserve	14.659	12.600
Overige bestemmingsreserves	6.840	7.194
Totaal reserves	21.498	19.794
Reserve grondbedrijf	3.469	3.028
Totaal reserves excl. gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	24.967	22.822

Gerealiseerd resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	6.876	3.100
Totaal reserves	31.843	25.922

Reserves algemene dienst

Het verloop van de reserves van de algemene dienst kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Saldo per 1 januari 2022		19.794
<u>Vermeerderingen</u>		
Vermeerderingen in het verslagjaar 2022	4.365	
Resultaat verslagjaar 2021	3.157	
		7.522
<u>Verminderingen</u>		
Aanwending van de reserves in het verslagjaar 2022	5.555	
Resultaat verslagjaar 2021	263	
Mutatie in de reserves gedurende verslagjaar 2022		5.818-
Saldo per 31 december 2022		21.498

De mutaties in de reserves kunnen als volgt worden weergegeven:

	Saldo aan het begin van het begrotingsjaar	Toevoegingen/onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar	Toevoegingen van baten en lasten in de jaarrekening	Onttrekkingen van baten en lasten in de jaarrekening	Vermind. i.v.m. afschrijving op activa voor een spec. bestemm. res. is gevormd	Saldo aan het einde van het begrotingsjaar
Reserve						
<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Algemene reserves						
Weerstandsdeel Algemene Reserve	5.653					5.653
Vrije Algemene Reserve (VAR)	6.947	837	4.034	2.813		9.005
Totaal Algemene reserves	12.600	837	4.034	2.813	-	14.659
Bestemmingreserves						
Bovenwijkse voorzieningen	65					65
Risico nieuwe sociale wetgeving	63	-44	81			100
Incidentele dekkingsmiddelen	2.104	2.077		1.926		2.255
Harmonisatie Bestemmingsplannen	25					25
Investeringsregel. Landelijk Gebied	5					5
Egalisatieres. groot onderh. schoolgeb.	157	24				181
Res energieknelp. dorpshuizen en sportacc			250			250
Kap.lasten brandweehuisvesting	418				18	400
Kap.lasten MFC Gieterveen	106				4	102

Kap.lasten Dr. Nassau College	1.062				30	1.031
Kap.lasten sportacc. Eexterveen	73		73			-
Kap.lsten riool Gieterweg Gasselte	174				4	170
Kap.lasten OV Stationsstr. Gieten	11				1	10
Kap.lasten fietspad Anloo - Eext	176				5	171
Kap.lsten fietspad Bosweg - Anloo	121					121
Kap.lasten fietspad Balloerveld	400				1	399
Kap.lasten fietspad Grolloerwal	15					15
Kap.lasten Lutkend Gasselte	250				4	246
Kap.lasten Dorpskern Grolloo	250					250
Kap.lasten Snelh.remm. maatreg. Zuidlaarderweg	55					55
Kap.lasten Snelh.remm. maatreg. Spekstoep	35					35
Kap.lasten herinr. openb. ruimte Eeksch.weg	60				3	58
Kap.lasten huisv Openbare Werken	152				6	146
Kap.lasten hekwerk OBS Gieten	-					-
Kap.lasten BGT	17				2	15
Kap lastn verlicht vv Gasselternijvn	27				2	25
Kap lsten zonnepan. De Goorns	25				3	22
Kap.lasten zonnepan. Wendeling	4				1	4
Kap.lasten kunstgrasveld Annen	200				25	175
Kap lsten install soc huurwoningen	87		87			-
Kap lsten bouw soc huurwoningen	535		535			-
Kap. Lasten OR Centrum Gieten	519				13	506
Totaal Bestemmingsreserves	7.194	2.057	331	2.621	120	6.840
Totaal reserves	19.794	2.894	4.365	5.434	120	21.498

Reserve grondbedrijf

Het verloop van de algemene reserve van het grondbedrijf kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Saldo aan het begin van het begrotingsjaar 3.028

Vermeerderingen

Vermeerderingen in het verslagjaar 2022	1.000	
Resultaat verslagjaar 2021	<u>207</u>	1.207

Verminderingen

Mutatie in de reserves gedurende verslagjaar 2022	<u>766</u>	
		<u>766-</u>
		441
Saldo per 31 december 2022		3.469

Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten

in de jaarrekening	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Gereaal. resultaat volgend uit het overz. van baten en lasten in de jaarrek.	6.876	3.100

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening is overeenkomstig

het Besluit Begroting en Verantwoording afzonderlijk op de balans opgenomen. Omtrent de bestemming van het resultaat over 2022 zal door de gemeenteraad in haar vergadering van 29 juni 2023 een besluit worden genomen.

Voorzienen	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Totaal van de voorzieningen	9.865	7.848

Het verloop van de voorzieningen gedurende verslagjaar 2022 kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari 2022		7.848
<u>Vermeerderingen</u>		
Dotaties ten laste van de exploitatie	2.921	
<u>Verminderingen</u>		
Ten laste van de voorzieningen	905-	2.017
Stand per 31 december 2022		9.865

De mutaties van de voorzieningen kunnen voor het jaar 2022 als volgt worden weergegeven:

Voorziening	Saldo begin van het begrotingsjaar	Toevoegingen	Aanwendingen	T.g.v. de rek. van baten + lasten vrijgevallen bedragen	Saldo eind begrotingsjaar
<i>Bedragen x € 1.000</i>					<i>grootingsjaar</i>
Afvalstoffenheffing	151	109			260
Wegenonderhoud	1.130	782	25		1.887
Gemeentelijk Rioleringsplan (G.R.P.)	1.368	570	169		1.769
Technisch onderhoud gemeentegebouwen	147	222	190		178
Technisch onderhoud monumenten	134	34	14		154
Schilderwerk gemeentegebouwen	121	99	12		207
Schilderwerk monumenten	23	19			42
Groot onderhoud dorps huizen	180	61	50		191
Vijveronderhoud	114	53			166
Pensioenvoorziening (vm) wethouders	3.698	497	413		3.782
Voorziening verlofsparen		430			430
Voorziening groot onderhoud Grevelingskanaal	472	46			517
Voorziening gebiedsfonds windpark Oostermoer	312		31		281
Totaal voorzieningen	7.848	2.921	905	-	9.865

Met ingang van het jaar 2022 heeft de commissie BBV de stelling ingenomen dat voor verlofsparen een voorziening gevormd

dient te worden omdat er sprake is van arbeidskosten gerealiseerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en afbouw kennen.

Voor een nadere toelichting van het doel van de bestedingen en de voeding van de reserves en voorzieningen, wordt verwezen naar de Nota Reserves en Voorzieningen zoals die is vastgesteld door de raad op 17 december 2015

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Onderhandse leningen	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Binnenl. pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	100
Binnenl. banken en overige financiële instellingen	5.600	6.391
Totaal Onderhandse leningen	5.600	6.491

Onderhandse leningen

Het verloop van de binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Saldo per 1 januari 2022		100
Opgenomen leningen	-	
Aflossingen	100	
		100-
Saldo per 31 december 2022		-

Het verloop van de binnenlandse banken en overige financiële instellingen is als volgt:

Saldo per 1 januari 2022		6.391
Opgenomen leningen	-	
Aflossingen	791	
		791-
Saldo per 31 december 2022		5.600

In 2022 is er een bedrag van € 7.597 betaald aan rente voor de langlopende leningen.

De aflossingsverplichting voor 2023 op de vaste schulden met een looptijd > 1 jaar bedraagt € 700.000

Voor een verdere toelichting wordt tevens verwezen naar de in het jaarverslag opgenomen paragraaf Financiering.

Viottende passiva

Netto viottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Overige kasgeldleningen	-	5.000
Banksaldi	193	1.599

Overige schulden	3.353	3.757
Totaal vlottende schulden	3.546	10.355

De gemeente beschikt over een kredietfaciliteit in rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten van ongeveer € 5,1 miljoen (kredietlimiet).

Overige schulden	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Crediteuren	3.353	3.757
Totaal overige schulden	3.353	3.757

Overlopende passiva	31-12-2022	31-12-2021
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	3.573	3.094
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.809	2.315
Totaal overlopende passiva	7.382	5.410

De post verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen is als volgt opgebouwd:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
WMO /Sociaal domein 2022	1.136	
Loonheffing gemeentepersoneel	955	
Sociale premies december 2022	193	
Regiodeal bijdrage nog te betalen	205	
WPDA compensabele BTW 2022	100	
NMD mbt samenwerking	257	
Nog te betalen facturen slootonderhoud	63	
BTW aangifte algemene dienst 4e kwartaal 2022	176	
BTW aangifte grondbedrijf december 2022	100	
Overige	387	
		3.573

De van EU-rijk-provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten volgende begrotingsjaren	Saldo aan het begin van het begrotingsjaar	vrijgevallen ontvangen bedragen	Saldo aan het einde van het begrotingsjaar
	1-1-2022	2022	31-12-2022
Min. OCW, Onderwijsachterstbeleid 2019-2023	12		12
Min. OCW, Onderwijsachterstbeleid 2019-2023 2021	19		19
Min. OCW, Onderwijsachterstbeleid 2019-2023 2022		177	134
Min. OCW, Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden		45	39
Min. SZW, TOZO 2021 via WPDA	807		807

Ministerie SZW, wet inburgering 2021	-	162	7	156
Ministerie SZW, onderwijroute 2022		22		22
DUO, Nationaal Programma Onderwijs	48	114	35	126
Ministerie van VWS, vooruitontvangen PW gelden	57		14	43
Min van VWS, Spuk versterking client ondersteuning	50			50
Ministerie van BZK, aanpak energiearmoede 2022		563		563
Prov. Drenthe, Halteplan OV	150			150
Prov. Drenthe, ISV3 bijdrage centrumplan Gieten	37			37
Prov. Drenthe, ISV3 bijdr. Bodemsan. loc. Vlieghuis	2			2
Prov. Drenthe, subsidie Culturele Impuls 2017	-			-
Prov. Drenthe, subsidie Culturele Impuls 2018	10			10
Prov. Drenthe, subsidie Culturele Impuls 2019	1			1
Prov. Drenthe, subsidie Culturele Impuls 2021	16			16
Prov. Drenthe, subsidie Culturele Impuls 2022		16	4	12
Provincie Drenthe, subsidie Project SDA Inburgering	-	50		50
Min. van Fin. Gemeent. hulp gedup. toeslagenaffaire	9			9
Min VWS, verlenging Spuk sportakk. + gez. leefstijl	85		29	56
Ministerie van VWS, sportakkoord 2022	-	38	2	36
Provincie Drenthe, Regiodeal Armoedebestrijding	27		27	-
Provincie Drenthe, bijdrage Wijk van de toekomst	108		108	-
Provincie Drenthe, bijdrage dorpsinitiatieven 2021	10			10
Provincie Drenthe, Regiodeal Kinderen eerst	2			2
Prov Drenthe, verl. Regiodeal 3e tranche vroegsign.	186		69	118
Prov Drenthe, verl regiodeal 5e tranche kinderen eerst	138		92	46
Prov Drenthe, digit. vrije tijds economie 2e fase		175		175
Prov Drenthe, toekomstbest. bedrijventerr. TBBT		70	3	67
Prov Drenthe, spreiding en toegankelijkheid biblioth.	100		100	-
Prov Drenthe, subsidie ontwikk. voormalig gemeentehuis Gasselternijveen	89			89
Prov Drenthe, snelheidsremmende maatr. Gasteren	23			23
Provincie Drenthe, snelheidsremmende maatregelen Gasselternijveenschemond	13			13
Prov. Drenthe, snelheidsrem maatregelen AVK EVK	10			10
Prov Drenthe, bijdrage Fietspad Bosweg Gasselte		125		125
Prov. Drenthe bijdrage verk. maatr. de Pol		141		141
Provincie Drenthe, bijdrage Schoolpleinenrevolutie		40		40
Provincie Drenthe, bijdrage gedragsbeïnvloedingsprojecten		17		17
Prov. Drenthe, vooruitontv. Subs Gebiedsfonds Oostermoer		1.671	257	1.414
VRD, ondersteuning corona toegangsbewijzen		44		44
RVO, regeling specifieke uitkering ventilatie scholen	45		45	-
RVO, REWW gelden	262		172	90
Totaal	2.315	3.470	1.976	3.809

Schatkistbankieren

Per 15 december 2013 zijn wij verplicht om deel te nemen aan schatkistbankieren. Overtollige banktegoeden moeten gestationeerd worden bij het rijk. Dit betekent dat iedere dag het positieve tegoed boven het drempelbedrag, wordt overgeboekt naar een aparte rekening bij de rijks-schatkist. De over- of onderschrijding wordt op kwartaalbasis berekend. In onderstaand overzicht is te zien dat wij per kwartaal geen overschrijding hebben gehad. Berekening van het drempelbedrag en het gemiddeld bedrag dat wij positief op onze bankrekening hebben gestaan, staat vermeld.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
[1]	Drempelbedrag	478,005			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4

[2]	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijk schatkist aangehouden middelen	-	-	202	207
[3a] = [1] > [2]	Ruimte onder het drempelbedrag	478	478	276	271
[3b] = [2] > [1]	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
[1] Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
[4a]	Begrotingstotaal verslagjaar	63.734			
[4b]	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	63.734			
[4c]	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
[1] = [4b]*0,0075 + [4c]*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	478,005			
[2] Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
[5a]	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	18.624	19.046
[5b]	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
[2] - [5a] / [5b]	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	202	207

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten is aangegeven dat de gemeente in de toelichting op de balans dient te vermelden, voor welke belangrijke, niet in de balans opgenomen, financiële verplichtingen de gemeente voor een aantal toekomstige jaren is verbonden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>		2022	2021
Bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantiestellingen zijn verstrekt:			
· Natuurlijke personen	646		
· Woningcorporaties, bibliotheek, Impuls	15.340		
Totaal		15.986	18.346
Verplichting aan gemeentepersoneel eind 2022 voor verlofuren en vakantiegeld college		17	334

De vakantieuren per 31-12-2022 van het personeel zijn conform BBV in een voorziening voor verlofsparen gedoteerd.

Gewaarborgde geldleningen

Het bedrag waartoe waarborgen zijn verstrekt voor uitstaande geldleningen aan derden bedraagt per 31 december 2022 € 15.985.528,-

Conform het BBV is dit bedrag niet in de telling van de balans opgenomen.

Van voornoemd bedrag is het risico voor € 645.900,- middels overeenkomsten met de NHG (Nationale Hypotheek Garantie) voor 100% afgedekt. Voor de garantiestellingen van natuurlijke personen geldt dat per 31 december 2006 de overeengekomen obligoconstructie afloopt tussen de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen en de gemeenten. Vanaf de genoemde datum kan de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen dus geen aanspraak meer doen op de gemeenten in het kader van de afkoopovereenkomst.

Het bedrag van € 15.339.628 betreft leningen waar de gemeente garant voor staat, die aangegaan zijn door
verscheidene
verscheidene corporaties en stichtingen.

Huurovereenkomsten

Leasecontracten

Met Century Autolease is in maart 2016 een meerjarige leaseovereenkomst afgesloten voor 2 Volkswagen Polo's.

Het contract heeft een looptijd van 60 maand en liep af per 23 maart 2021, het contract is daarna verlengd tot 15 juli 2022.

Per 15 juli 2022 is een meerjarig leasecontract afgesloten voor twee elektrische Nissan Leafs met autobedrijf Okken in Gieten

De verplichting bedraagt per 31-12-2022 € 60.995 (excl indexering)

Met ingang van 1 augustus 2016 is met de firma Canon Nederland NV een nieuwe huurovereenkomst afgesloten voor de huur van de printers.

Het nieuwe contract heeft een looptijd van 48 maanden en eindigde op 31 juli 2020, dit contract is met vier jaar verlengd tot 31 juli 2024.

De verplichting bedraagt per 31 december 2022 € 46.828 (excl indexering)

Met ingang van 1 januari 2005 is er een huurcontract afgesloten voor de brandweergarage in Rolde.

Het contract had een looptijd van 10 jaar. Nadat Alescon het object heeft verkocht zijn er door de gemeente met de

nieuwe eigenaar
onderhandelingen
gevoerd over de
wijziging van de
huurovereenkomst.

De nieuwe
huurovereenkomst

gaat op 1 januari 2015 in voor een duur van 15 jaar tot en met 31 december 2028.

De verplichting bedraagt per 31 december 2022 € 114.615 (excl. indexering).

Overzicht aard en reden Reserves

Reserves

Pijler	Aard	Reden	Voeding / plafond
	Algemene reserves		
Middelen en Ondersteuning	Weerstandsdeel algemene reserve (WAR)	Weerstandsdeel van de algemene reserves.	Storting uit de VAR; jaarlijks verhogen met de inflatiecorrectie van de septembercirculaire van het betreffende rekening jaar. Gewenste hoogte 10% van het begrotingstotaal.
Middelen en Ondersteuning	Vrije algemene reserve (VAR)	Dekking van eenmalige uitgaven niet behorende tot de normale exploitatie van de gemeente.	Storting van rekeningsoverschotten en overige ontvangsten niet behorende tot de normale exploitatie van de gemeente.
Economie, werk en recreatie / Voorz. Leefbaarheid en Wonen	Algemene reserve grondbedrijf	Opvangen risico's ten aanzien van bedrijfsvoering rondom grondexploitaties.	Voeding door positieve resultaten van afgesloten grondexploitaties en eventueel tussentijdse winstnemingen uit lopende exploitaties.
	Bestemmingsreserves		
Middelen en Ondersteuning	Risico's Nieuwe sociale wetgeving ambtenaren	Reserve ingesteld bij beleidsplan 2001 i.v.m. het eigen risicodragers worden voor WW, WAO, e.d.. Max plafond € 100.000.	Aanvulling komt uit algemene middelen.
Economie, werk en recreatie	Reserve ILG	Uitvoering geven aan de meerjarenplanning van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (PMJP provinciaal meerjarenprogramma's) 2007-2013.	Reserve wordt niet meer gevoed.
Zorg	Sociaal Domein	Egalisatie van voor- en nadelen welke ontstaan t.o.v. het vastgestelde budget voor het Sociaal domein.	Overschotten in de exploitatie.
Voorzieningen, leefbaarheid en Wonen	Bovenwijkse voorzieningen	Aanleggen, onderhouden en uitbreiding van voorzieningen in de verschillende dorpskernen.	Wordt na afwikkeling opgeheven
Zorg	Egalisatiereserve Groot onderhoud schoolgebouwen	Toekomstig onderhoud van de scholen.	Jaarlijkse bijdrage te ontvangen van CONOD en Stichting PrimAH de bijdrage in het groot onderhoud obv de LONDO-vergoeding.
Middelen en Ondersteuning	Reserve energieknelpunten dorpshuizen en sportaccomodaties	Bieden van financiële ondersteuning voor de hogere energielasten voor dorpshuizen en sportaccomodaties	Voeding komt uit algemene middelen
div	Reserves Ter dekking kapitaallasten	Dekking kapitaallasten investeringen.	Soms uit voorzieningen soms uit de VAR worden middelen ter beschikking gesteld voor dekking kapitaallasten van een investering.
div.	Incidentele dekkingsmiddelen	De in enig jaar beschikbaar gestelde incidentele kredieten voor uitgaven/investeringen die niet nog niet of gedeeltelijk ten uitvoer zijn gebracht.	Beschikbaar gestelde kredieten die nog niet zijn uitgegeven.

Overzicht aard en reden Voorzieningen

Voorzieningen

Pijler	Aard	Reden	Voeding / plafond
Bestuur en participatie	Pensioenvoorziening (vm) wethouders	Voorziening voor toekomstige pensioensverplichtingen aan wethouders.	Vanuit exploitatie, wordt jaarlijks geactualiseerd of de voorziening toereikend is.
Bestuur en participatie	Voorziening gebiedsfonds windpark Oostermoer	Met een gebiedsfonds wordt de lokale omgeving gecompenseerd voor de realisatie van een windpark.. Het idee is dat de omgeving niet alleen de lasten moet dragen van een windpark, maar ook moet kunnen delen in de lusten.	In onderling bestuurlijk overleg met Borger-Odoorn is afgesproken om € 500 per opgestelde MW bij te dragen aan het Gebiedsfonds, met een looptijd van 10 jaar. Aa en Hunze draagt € 312.000 bij.
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Voorziening Vijveronderhoud	Om problemen voor de volksgezondheid te voorkomen dient frequent onderhoud aan vijvers plaats te vinden.	Structurele storting van € 51.000 vanuit de exploitatie.
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Wegenonderhoud	Bekostigen van "grote" onderhoudswerken aan wegen.	In de begroting wordt jaarlijks in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gerapporteerd over de benodigde middelen om de voorziening wegenonderhoud op nivo te houden. Jaarlijks wordt structureel een bedrag toegevoegd (2021 : € 770.000) aan de voorziening wegenonderhoud.
Economie, werk en recreatie	Voorziening Groot onderhoud Grevelingskanaal	Voorziening voor toekomstig groot onderhoud, schilderwerk en beschoeiing Grevelingkanaal.	Bijdrage vanuit de reserve Bruggen en beschoeiingen Grevelingkanaal. Voeding door afkoopsom van de gemeente Groningen.
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Technisch onderhoud monumenten	Deze voorziening dient om de jaarlijkse schommelingen in onderhoudskosten van monumenten op te vangen.	In de exploitatie wordt jaarlijks voor groot onderhoud van monumenten structureel gestort in de voorziening (2021: € 34.000).
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Schilderwerk monumenten	Deze voorziening dient om de jaarlijkse schommelingen in onderhoud schilderwerk van monumenten op te vangen.	In de exploitatie wordt jaarlijks voor schilderwerk van monumenten structureel gestort in de voorziening (2021: € 28.000).
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Voorziening Groot onderhoud dorps huizen	Opvangen van jaarlijkse schommelingen in onderhoudskosten.	Jaarlijks € 60.000 vanuit de exploitatie.
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing	De kosten van afvalstoffen zo gelijkmatig mogelijk te verwerken in de afvalstoffenheffing ter voorkoming van een grote, schoksgewijze verhoging van de afvalstoffenheffing.	Zowel op begrotings- als op rekeningsbasis wordt het verschil tussen de kosten van huishoudelijke afvalstoffen en de afvalstoffenheffing verrekend met de voorziening (conform BBV)
Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	Gemeentelijk rioleringsplan (G.R.P.)	Egalisatiefonds met als doel ongewenste schommelingen in het rioolrecht te voorkomen en daarnaast "het bekostigen van investeringen met betrekking tot het rioleringsplan".	Saldo tussen ontvangen rioolrecht en uitgaven in een jaar. Jaarlijks stortingen (rente) nodig om op de juiste hoogte te houden, hiermee is rekening gehouden. Het GRP is op basis van de contante waarde methode. Het incidenteel voordeel op kapitaallasten is jaarlijks toegevoegd aan de voorziening.
Middelen en ondersteuning	Voorziening verlofsparen	Als onderdeel van de nieuwe CAO gemeenten is afgesproken dat een medewerker met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren opzij kan zetten voor later. Hiervoor dient een voorziening te worden getroffen	Vanuit exploitatie, wordt jaarlijks geactualiseerd of de voorziening toereikend is.
div.	Technisch onderhoud gemeentegebouwen	vakantie-uren opzij kan zetten voor later, deze vakantie-uren verjaren niet.	In de exploitatie wordt jaarlijk een bedrag voor groot onderhoud als storting in de voorziening opgenomen van € 194.000 De werkelijke uitgaven worden conform BBV rechtstreeks uit de voorziening gehaald.
div.	Schilderwerk gemeentelijke gebouwen	De commissie BBV is van mening geweest dat hier een voorziening moet worden getroffen. De dotatie in de voorziening	In de exploitatie wordt jaarlijk een bedrag voor schilderwerk gemeentelijke gebouwen een storting in de voorziening opgenomen van € 97.000. De werkelijke uitgaven worden conform BBV rechtstreeks uit de voorziening gehaald.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Baten en lasten per pijler

Nr. Pijler		Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Verschil ('- = nadelig begr. versus rek.)
<i>(bedragen x € 1.000)</i>					
1 Bestuur en participatie	lasten	3.969	10.585	7.119	3.466
	baten	337	6.339	5.646	-693
	saldo	-3.632	-4.245	-1.473	2.773
2 Zorg	lasten	27.409	31.277	31.039	238
	baten	5.951	6.230	6.887	657
	saldo	-21.458	-25.047	-24.152	895
3 Economie, werk en recreatie	lasten	1.254	2.693	1.450	1.243
	baten	2.249	2.664	2.342	-323
	saldo	995	-29	892	920
4 Voorzieningen leefbaarheid en wonen	lasten	18.850	26.294	21.844	4.451
	baten	9.044	12.927	11.956	-971
	saldo	-9.807	-13.367	-9.887	3.480
5 Middelen en ondersteuning	lasten	12.233	13.686	14.256	-569
	baten	45.967	53.143	54.797	1.653
	saldo	33.734	39.457	40.541	1.084
Totaal lasten pijlers 1 t/m 5	lasten	63.716	84.536	75.708	8.828
Totaal baten pijlers 1 t/m 5	baten	63.548	81.304	81.628	324
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	saldo	-168	-3.232	5.920	9.152
Toevoeging aan reserves:					
1 Bestuur en participatie		0	0	60	-60
2 Zorg		19	19	437	-419
3 Economie, werk en recreatie		0	0	232	-232
4 Voorzieningen leefbaarheid en wonen		0	1.622	2.875	-1.252
5 Middelen en ondersteuning		0	3.743	5.388	-1.645
Totaal toevoegingen aan de reserves	lasten	19	5.384	8.991	-3.607
Beschikking over reserves:					
1 Bestuur en participatie		18	29	79	50
2 Zorg		34	748	720	-28
3 Economie, werk en recreatie		0	608	562	-46
4 Voorzieningen leefbaarheid en wonen		126	3.558	3.608	50
5 Middelen en ondersteuning		8	3.673	4.978	1.305
Totaal beschikkingen over reserves	baten	187	8.616	9.947	1.331
Saldo reserve mutaties		-168	-3.232	-956	-2.276
Totalen	lasten	63.735	89.920	84.699	5.220
	baten	63.735	89.920	91.575	1.655
Gerealiseerde resultaat		0	0	6.876	6.876

Toelichting op baten en lasten per pijler

Pijler 1

Toelichting op baten en lasten per pijler

Pijler 1 Bestuur en participatie

Bestuur en participatie					
Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Resultaat
Lasten	5.168	3.969	10.585	7.119	3.466
Baten	687	337	6.339	5.646	-693
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-4.481	-3.632	-4.245	-1.473	2.773
Mutaties in reserves					
Lasten (= toevoeging)	273	0	0	60	-60
Baten (= onttrekking)	881	19	29	79	50
Resultaat mutaties reserves	608	19	29	19	-10
Gerealiseerd resultaat	-3.873	-3.613	-4.216	-1.454	2.763

Verschillenanalyse

Het resultaat van pijler Bestuur en participatie bedraagt na bestemming € 2.763.000 voordelig. Onderstaand de belangrijkste verschillen:

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	Incidenteel/ Structureel	Nadeel/ Voordeel	Bedrag x € 1.000
Incidentele budgetten	incidenteel	Voordeel	56
Opvang Oekraïners	incidenteel	Voordeel	2257
pensioenen (voormalige) wethouders	incidenteel	Voordeel	458
Overige verschillen	Incidenteel	Nadeel	-8
Totaal afgerond			2763

Toelichting

Incidentele budgetten voordeel € 56.000

Door de raad zijn in 2022 incidentele budgetten beschikbaar gesteld.

Van de niet benutte middelen wordt aan de raad voorgesteld deze via resultaatbestemming over te hevelen naar 2023, in totaal € 56.000

Het betreft:

Opstellen nieuwe strategische toekomstvisie	€ 50.000
Sponsoring	€ 6.000

Voor een toelichting zie bijlage Overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen.

Opvang Oekraïners voordeel € 2.257.000

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne, zijn miljoenen mensen gevlucht. Ook Aa en Hunze heeft zijn steentje bijgedragen en heeft vluchtelingen opgevangen binnen de gemeente. Naast de opvang bij particulieren zijn de meeste Oekraïense vluchtelingen opgevangen in de gebouwen van Yorneo in Papenvoort. De gemeente heeft 7 panden gehuurd en aangepast. Dit hebben we met behulp van velen zo goed mogelijk tegen lage kosten proberen te doen. In het begin was ook nog veel onduidelijk ten aanzien van de precieze vergoeding van het Rijk. Lopende het jaar werd duidelijk dat het Rijk een normbedrag per beschikbaar bed beschikbaar stelde. Om vanuit het Rijk geen financiële barrières op te werpen en daarmee opvang te bespoedigen heeft het Rijk de opvang in eerste instantie ruimhartig vergoed. Lopende het jaar zijn de normbedragen naar beneden bijgesteld. Omdat gaandeweg 2022 duidelijk werd dat de oorlog in Oekraïne nog wel even zou gaan duren hebben we eind 2022 besloten de gehele locatie in Papenvoort aan te kopen. We hebben dit gedaan vanuit de gedachte dat het een goede en mooie opvanglocatie is en we op deze manier voor zeker 5 jaar een veilige opvang kunnen aanbieden. De gebouwen zijn en worden aangepast en moeten worden ingericht. Daarnaast lopen we als eigenaar bepaalde risico's in beheer en onderhoud van de gebouwen en het terrein. Ook zou het kunnen zijn dat de oorlog eerder stopt en de opvang niet meer nodig is. Zoals eerder ook al aangegeven willen we werken met een "gesloten boekhouding" voor de opvang in Papenvoort. Uitgaven en risico's moeten (af)gedekt worden uit de vergoeding van het Rijk.

In 2022 zijn de gemaakte kosten lager geweest dan de vergoeding van het Rijk waardoor € 2.257.000 voordeel is ontstaan. De raad wordt voorgesteld dit bedrag via resultaat bestemming te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve risico's opvang en vastgoed. De nieuwe bestemmingsreserve wordt onder andere gebruikt voor de verbouw en de inrichting van de locatie en de afdekking van de risico's.

Pensioenen (voormalige) wethouders voordeel € 458.000

Jaarlijks wordt berekend hoe hoog de pensioenvoorziening voormalige wethouders dient te zijn. Door een forse stijging van de rente, van een half procent per eind 2021

naar bijna 2,5% eind 2022, kan een gedeelte van de aanwezige voorziening vrij vallen. Er is ten gunste van de exploitatie een vrijval van de voorziening geboekt van € 458.000.

Overige verschillen €8.000 nadeel

De overige verschillen € 8.000 nadeel worden niet verder toegelicht.

Overzicht mutaties in de reserves

1. Bestuur en participatie					
Bestemmingen	Toevoeging reserves		Onttrekking reserves		Resultaat bestemming
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
Resultaat 2021		50.000		10.000	
Toevoeging resultaat 2021 conform raadsbesluit		10.000			
Onttrekking resultaat 2021 conform raadsbesluit				50.000	
Sponsoring			10.449	795	-9.654
Ter dekking kapitaallasten brandweershuisvesting			18.431	18.431	0
	0	60.000	28.880	79.226	-9.654

De mutaties in de reserves Dekking kapitaallasten brandweershuisvesting hebben een structureel karakter, de mutaties van de overige reserves zijn incidenteel

Pijler 2

Pijler 2 Zorg

Zorg					
Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Resultaat
Lasten	29.835	27.409	31.277	31.039	238
Baten	7.748	5.951	6.230	6.887	657
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-22.087	-21.458	-25.047	-24.152	895
Mutaties in reserves					
Lasten (= toevoeging)	1.465	19	19	437	-418
Baten (= onttrekking)	1.645	34	748	720	-28
Resultaat mutaties reserves	179	15	729	283	-446
Gerealiseerd resultaat	-21.907	-21.443	-24.318	-23.869	449

Verschillenanalyse

Het resultaat van pijler Zorg bedraagt na bestemming € 449.000 voordelig. Onderstaand de belangrijkste verschillen:

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	Incidenteel	Nadeel/	Bedrag
	Structureel	Voordeel	x € 1.000
Incidentele budgetten	incidenteel	Voordeel	316
Minimabeleid	incidenteel	Voordeel	145
Energietoeslag minima (uitbetaald via de WPDA)	incidenteel	Nadeel	-253
Jeugdwet	incidenteel	Nadeel	-62
WMO nieuw (exclusief Beschermd wonen)	incidenteel	Nadeel	-256
WMO nieuw beschermd wonen	incidenteel	Voordeel	782
WMO oud	incidenteel	Nadeel	-319
Extra formatie Stichting Attenta	incidenteel	Voordeel	62
Overige verschillen	incidenteel	Voordeel	34
Totaal afgerond			449

Toelichting

Incidentele budgetten voordeel € 316.000

Door de raad zijn in 2022 incidentele budgetten beschikbaar gesteld.

Van de niet benutte middelen wordt aan de raad voorgesteld deze via resultaatbestemming over te hevelen naar 2023, in totaal € 316.000

Het betreft:

Samen maak je de route leerbudget en experimenteren in het sociaal domein.	€ 25.000
Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit	€ 240.000
inclusie beleid lokaal toegankelijkheid gebouwen	€ 10.000
Inburgering (extra introom) 2022	€ 28.000
DU gezond in de stad	€ 13.000
	<u>€ 316.000</u>

Voor een toelichting zie bijlage Overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen.

Minimabeleid, voordeel € 145.000

Het minimabeleid bestaat uit diverse onderdelen. Algemene budgetten zoals de bijzondere bijstand en meer specifieke budgetten zoals de

meedoenpremies, Klijnsmagelden en collectieve ziektekostenverzekering.

Over het geheel is een voordeel ontstaan van € 145.000 waarbij kan worden opgemerkt dat de algemene budgetten zijn overschreden terwijl op de

specifiekere budgetten geld over was.

De energietoeslag hoort ook tot het minimale leid. Hierop is een nadeel ontstaan van € 253.000,- (zie toelichting hieronder).

Energietoeslag minima, uitgevoerd door de WPDA, nadeel € 253.000

Het Rijk heeft besloten, ter compensatie van de gestegen energiekosten, om huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum een

eenmalige energietoeslag van € 1.300 te betalen. De WPDA heeft voor de uitvoering gezorgd. In totaal was hiervoor een bedrag van € 1.042.000 voor begroot,

de werkelijke kosten zijn € 1.295.000

Jeugdwet nadeel € 62.000

Bij de jeugd is er een stijging in het aantal cliënten voor de Basis GGZ zorg en de Intensieve Ambulante Gezinsbehandeling.

WMO nieuw (exclusief Beschermd wonen) nadeel € 256.000

Dit nadeel wordt veroorzaakt door een stijging in het aantal cliënten die hulp krijgen bij het huishouden. Sinds de invoering van het abonnementstarief is deze stijging te zien.

De eigen bijdrage van € 19 is goedkoper dan particulier hulp in te schakelen.

WMO nieuw beschermd wonen voordeel € 782.000

Het voordeel op beschermd wonen bestaat uit een (kleine) nabetaling over 2021 en een prognose van het voordeel over 2022.

De functie beschermd wonen wordt uitgevoerd door centrumgemeente Assen. De deelnemende gemeenten delen in het overschot.

Het grootste deel van het voordeel wordt veroorzaakt door de overgang van cliënten uit beschermd wonen naar de WLZ (Wet Langdurige Zorg).

Als gevolg hiervan zijn de kosten lager maar is ook het rijksbudget verlaagd. De uitstroom naar de WLZ is echter groter dan verwacht.

De uitstroom naar de WLZ is echter groter dan verwacht. Het rijksbudget is daar (nog) niet geheel op aangepast.

Daarnaast is er een beperkte instroom van cliënten doordat de maximale capaciteit is bereikt.

Dat kan overigens wel tot gevolg hebben dat er binnen de WMO (begeleiding) hogere kosten ontstaan. Ook komen er meer cliënten in de functie ThuisWonen+.

Dit is een goedkopere voorziening dan beschermd wonen waardoor ook een voordeel ontstaat.

WMO oud nadeel €319.000

Dit nadeel wordt veroorzaakt door een toename in de kosten voor (taxi)vervoer. Ook zijn er meer fietsen verstrekt.

Extra formatie Stichting Attenta, voordeel € 62.000

Er is een bedrag van €164.000 in de begroting beschikbaar gesteld voor extra formatie voor de Stichting Attenta. De werkelijke kosten hiervan zijn in 2022

€102.000 geweest, dit levert een voordeel ten opzichte van de begroting op van € 62.000.

Overige verschillen, voordeel € 34.000

De overige verschillen (€ 34.000 voordeel) worden niet nader toegelicht.

Overzicht mutaties in de reserves

Zorg					
Bestemmingen	Toevoeging reserves		Onttrekking reserves		Resultaat bestemming
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
Resultaat 2021		27.353		409.976	
Toevoeging resultaat 2021 conform raadsbesluit		409.976			
Onttrekking resultaat 2021 conform raadsbesluit				27.353	
Opvang asielzoekers			92.871	475	-92.396
Versterking armoede- en schuldenbeleid			14.309	14.035	-274
Reserveren MFC De Spil, onderwijsfunctie	18.783				18.783
Preventie, versterking voorliggend veld			347.107	215.967	-131.140
Samen maak je de route			34.920		-34.920
DU versterken aanbod mensen met dementie			50.000	0	-50.000
Versterking anti-discriminatievoorziening			10.000		-10.000
DU gezond in de stad			14.000	0	-14.000
DU Dak- en thuisloosheid			50.000	0	-50.000
Uitvoering JOGG in Aa en Hunze			7.074	7.074	0

Participatie inclusief beleid			4.982		-4.982
AU dec circ 2021, aanschaf applicatie tbv Wet inburgering			17.000	11.245	-5.755
Dekking kapitaallasten MFC Gieterveen			75.023	3.711	-71.312
Dekking kapitaallasten verbouw Dr. Nassaucollege			30.371	30.496	125
Dekking kapitaallasten hekwerk OBS Gieten			256	0	-256
	18.783	437.329	747.913	720.332	-446.127

De reserves ter dekking van de kapitaallasten zijn structureel, de overige reserves zijn incidenteel

Pijler 3

Pijler 3 Economie, werk en recreatie

Economie, werk en recreatie					
Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Resultaat
Lasten	3.141	1.254	2.693	1.450	1.243
Baten	1.782	2.249	2.664	2.341	-323
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-1.359	995	-29	891	920
Mutaties in reserves					
Lasten (= toevoeging)	177	0	0	232	-232
Baten (= onttrekking)	2.378	0	608	562	-46
Resultaat mutaties reserves	2.201	0	608	330	-278
Gerealiseerd resultaat	842	995	579	1.221	642

Verschillenanalyse

Het resultaat van pijler Economie, werk en recreatie bedraagt na bestemming € 642.000 voordelig. Onderstaand de belangrijkste verschillen:

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	Incidenteel/ Structureel	Nadeel/ Voordeel	Bedrag x € 1.000
Incidentele budgetten	incidenteel	Voordeel	532
Bloemmakers vrijval voorziening	incidenteel	Voordeel	50
Overige verschillen	Incidenteel	Voordeel	60
Totaal afgerond			642

Toelichting

Incidentele budgetten voordeel € 532.000

Door de raad zijn in 2022 incidentele budgetten beschikbaar gesteld.

Van de niet benutte middelen wordt aan de raad voorgesteld deze via resultaatbestemming over te hevelen naar 2023, in totaal € 532.000

Het betreft:

Wandelknooppuntennetwerk	€ 86.000
Koersnota economie en vrijetijdseconomie	€ 20.000
Toekomst vakantieparken	€ 300.000
Achterstallig onderhoud watergangen	€ 18.000
Toegankelijkheid voetpaden	€ 21.000
Uitvoeringskosten klimaatbeleid 2022	€ 87.000
	<u>€ 532.000</u>

Voor een toelichting zie bijlage Overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen.

Bloemmakers vrijval voorziening, voordeel € 50.000

Voor het complex Bloemmakers is tijdens mindere economische tijden een voorziening gevormd. Door de verkoop van de kavels kan een

bedrag van € 50.000 vrijvallen van de gevormde voorziening. Het bedrag wordt via het rekeningresultaat toegevoegd aan de algemene reserve grondbedrijf.

Overige verschillen, voordeel € 60.000

De overige verschillen (€ 60.000 voordeel) worden niet nader toegelicht.

Overzicht mutaties in de reserves

Economie, werk en recreatie					
Bestemmingen	Toevoeging reserves		Onttrekking reserves		Resultaat bestemming
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
Resultaat 2021		2.476		229.533	
Toevoeging resultaat 2021 conform raadsbesluit		232.009			
Onttrekking resultaat 2021 conform raadsbesluit				2.476	
Gasselternveld			151.100	151.100	0
Plattlands- en Natuurontwikkeling			34.041		-34.041
Bio plan Drentsche Aa			25.000		-25.000
Recreatie en toerisme algemeen			15.555	4.895	-10.660
Vitalisering vakantieparken			50.000	50.000	0
Regio Deal: digitalisering vrijetijdseconomie			69.363	43.874	-25.489
Toekomst vakantieparken			215.267	40.612	-174.655
Versterking toerisme en recreatie			14.266	5.762	-8.504
Achterstallig onderhoud watergangen			33.352	33.352	0
	0	234.485	607.944	561.604	-278.349

De reserves ter dekking van de kapitaallasten zijn structureel, de overige reserves zijn incidenteel

Pijler 4

Pijler 4 Voorzieningen leefbaarheid en wonen

Voorzieningen leefbaarheid en wonen					
Overzicht van baten en lasten	Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2021	2022	2022	2022	
Lasten	18.919	18.851	26.294	21.844	4.451
Baten	9.366	9.044	12.927	11.956	-971
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-9.553	-9.807	-13.367	-9.888	3.480
Mutaties in reserves					
Lasten (= toevoeging)	1.334	0	1.622	2.874	-1.252
Baten (= onttrekking)	2.209	126	3.558	3.608	50
Resultaat mutaties reserves	875	126	1.936	734	-1.202
Gerealiseerd resultaat	-8.678	-9.681	-11.431	-9.154	2.278

Verschillenanalyse

Het resultaat van pijler Voorzieningen, leefbaarheid en wonen bedraagt na bestemming € 2.278.000 voordelig. Onderstaand de belangrijkste verschillen:

	Incidenteel / Structureel	Nadeel/ Voordeel	Bedrag x € 1.000
Verschillenanalyse op hoofdlijnen			
Incidentele budgetten	Incidenteel	voordeel	1036
Lagere kapitaallasten wegen	Incidenteel	voordeel	70
Minder uitgaven onderhoud wegen	Incidenteel	voordeel	83
WABO leges	Incidenteel	nadeel	-360
Hogere kosten RudD	Incidenteel	nadeel	-92
OBS de Kameleon kapitaallasten	Incidenteel	voordeel	73
Minder uitgaven gladheidsbestrijding	Incidenteel	Voordeel	36
Dotatie voorziening volkshuisvesting	Incidenteel	voordeel	690
Tussentijdse winstneming Nooitgedacht	Incidenteel	voordeel	700
Vrijval voorziening SWS Oostermoer (grex afgesloten)	Incidenteel	voordeel	29
Overige verschillen	Incidenteel	nadeel	13

Toelichting

Incidentele budgetten voordeel € 1.036.000

Door de raad zijn in 2022 incidentele budgetten beschikbaar gesteld.

Van de niet benutte middelen wordt aan de raad voorgesteld deze via resultaatbestemming over te hevelen naar 2023, in totaal € 1.036.000

Het betreft:

Impl. omgevingswet en wet kwaliteitsborging	500.000
Komgrenzen inrichten	38.000
Knelpunten in de openbare ruimte	100.000
Duurzaamheid en Energietransitie	223.000
Steenuil	10.000
Extra inhuur bouwaanvragen	42.000
Leefbaarheidsfonds	39.000
Verkeerstellingen	11.000
Onderzoek naar Joods vastgoed	4.000
voorbereidingskrediet vervanging beschoeiing Grevelingskanaal	50.000
Projectorganisatie woningbouwprogrammering Kwartiermakingsfase	9.000
Uitvoering nota grondbeleid	10.000

1.036.000

Voor een toelichting zie bijlage Overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen.

Afschrijving Wegen, voordeel €70.000

Door de raad zijn kredieten beschikbaar gesteld voor o.a. fietspaden. Door latere uitvoering ontstaat een voordeel van € 70.000 bij de kapitaallasten.

Minder uitgaven onderhoud wegen , voordeel € 83.000

Aan elementverhardingen is in 2022 vanuit de exploitatie weinig onderhoud gepleegd, zodat op dat onderdeel een incidenteel voordeel is gerealiseerd.

Voor het verbeteren van de toegankelijkheid was een apart budget, hieruit zijn straatwerkklussen die met toegankelijkheid te maken hebben daaruit bekostigd.

Vanuit de exploitatie is extra werk verricht aan onverharde wegen en aan bermen, waardoor op die onderdelen incidentele nadelen zijn gerealiseerd.

Het voordeel van elementverhardingen compenseert de genoemde nadelen ruimschoots

WABO-leges nadeel € 360.000

We zijn in het jaar 2022 gestart met een geraamde opbrengst voor WABO leges ad € 607.000. Onder andere in vervolg op de Coronacrisis zagen we nog

steeds meer aanvragen voor WABO-vergunningen binnenkomen. Er heeft daarom in 2022 tweemaal een bijstelling van het budget plaatsgevonden,

in de bestuursrapportage voor een bedrag ad € 160.000 en in de najaarsnota nogmaals voor een bedrag ad € 250.000.

Dit resulteerde in een totaalbedrag aan te ontvangen leges ad € 1.017.000. De werkelijke opbrengst bleef beperkt tot € 964.000 zodat

een nadeel ad € 53.000 ontstaat.

Daarnaast is er een voorziening getroffen bij de bouwleges voor een bedrag van € 307.000.

Deze voorziening is voorzichtigheidshalve opgenomen voor legesbedragen die langer openstaan dan één jaar.

Het totale nadeel op de WABO leges bedraagt € 360.000.

Hogere kosten RudD, nadeel € 92.000

De bijdrage van de Regionale uitvoeringsdienst Drenthe is hoger dan begroot, dit komt door doorbelasting van uren aan verschillende projecten.

Afval resultaat € 0

Het resultaat bij de taakveld Afval laat een positief resultaat zien van € 109.000, dit bedrag is in de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing gestort gestort en kan dienen om een eventueel tekort in een volgend jaar op te lossen of om noodzakelijke tariefstijgingen te dempen. Voor het behaalde resultaat is niet één verklaring te geven. Het gaat om hogere inkomsten uit afvalstoffenheffing en

reinigingsrecht en per saldo lagere uitgaven. Aan de uitgavenkant zijn voordelen zichtbaar op de kosten van PMD, de kosten van de verschillende afvalstromen o.a. door een voordelige aanbesteding, de inzameling van oud papier en verwerking van het huisvuil.

Daarentegen heeft de inzameling van de verschillende afvalstromen meer gekost. Het lijkt er op dat de extra afvalstromen uit de Coronatijd wat zijn opgedroogd

maar dat de kosten van menskracht en brandstoffen (inzameling) relatief sterk zijn gestegen.

OBS de Kameleon kapitaallasten voordeel € 73.000

Voor de nieuwbouw bij OBS de Kameleon, is in de begroting reeds een bedrag opgenomen van € 73.000. In de jaarrekening wordt afgeschreven

in het jaar na gereedkoming. Dit levert ten opzichte van een begroting een voordeel van € 73.000 op bij de kapitaallasten.

Gladheidsbestrijding voordeel € 36.000

Door een zachtere winter is op het onderdeel gladheidsbestrijding een voordeel ontstaan van € 36.000.

Tussentijdse winstneming Nooitgedacht voordeel € 700.000

De tussentijdse winstneming op basis van de POC-methode (Percentage of Competition) wordt toegepast bij het complex Nooitgedacht. Dit levert voor 2022 een voordelig resultaat op van € 1.700.000. Bij de najaarsnota is hier al een bedrag van € 1.000.000 meegenomen.

Het restant € 700.000 wordt bij de jaarrekening toegevoegd aan de Algemene reserve Grondbedrijf.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grondbedrijf.

Vrijval voorziening SWS Oostermoer en afsluiting complex SWS Oostermoer voordeel € 29.000

De grondexploitatie SWS Oostermoer wordt per 31 december 2022 afgesloten. Alle kavels zijn verkocht en alle kosten zijn gemaakt. Voor eventuele aanvullende kosten is een bedrag op de balans opgenomen van € 10.000.

De grex wordt afgesloten met een vrijval van € 28.820 op de voorziening die in het verleden getroffen is. Dit resultaat wordt via het rekeningresultaat toegevoegd aan de Algemene reserve Grondbedrijf.

Overige verschillen nadeel € 13.000

De overige verschillen nadeel € 13.000 worden niet verder toegelicht.

Overzicht mutaties in de reserves

Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Bestemmingen	Toevoeging reserves		Onttrekking reserves		Resultaat bestemming
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
Resultaat 2021		53.723		1.198.648	
Toevoeging resultaat 2021 conform raadsbesluit		1.198.648			
Onttrekking resultaat 2021 conform raadsbesluit				53.723	
Winstneming complex Nooitgedacht naar reserve GB	1.000.000	1.000.000			0
Onttrekking aan res GB tbv voorziening volkshuisvestingsfonds			690.000	690.000	0
Onttrekking aan res GB tbv projectorg woningbw programmering			76.000	76.000	0
Vrijvallen reserve dekking kapitaallasten huurwoningen Nooitgedacht ivm verkoop	622.140	622.140			0
Leefbaarheidsfonds			114.170	47.532	-66.638
Verenigingsondersteuning Sport Drenthe			7.500	7.500	0
Pilot Archeologische Verwachtingskaart			10.630	0	-10.630
Subsidieregeling Dorpsinitiatieven vitaal platteland			119.013	0	-119.013
Ontvangen bedrag via de decembercirculaire AU t.b.v. transitievisie warmte			166.884	0	-166.884
Ontvangen bedrag via de decembercirculaire AU t.b.v. transitievisie wijkaanpak			10.000	0	-10.000
Ontvangen bedrag via de decembercirculaire AU t.b.v. energieloketten			25.000	0	-25.000
Schadelijke bermplanten			64.471	1.073	-63.398
Schadelijke bermplanten			85.750	0	-85.750
Knelpunten in de openbare ruimte			41.366	41.366	0
Sociale energieaanpak			70.296	5.266	-65.030
Ecologisch bermbeheer			77.166	23.852	-53.314
Verkeer- en vervoersmaatregelen			28.736	10.260	-18.476
Aanbrengen graskeien			56.645	56.645	0
Achterstallig onderhoud bomen			158.614	119.455	-39.159
DU Kerkervisie			25.000	3.073	-21.927
Toren Anloo			22.500	0	-22.500
Monumentenzorg Tjaskermolen			26.000	26.000	0
Haalbaarheidsonderzoek acc.Gieten			50.937	50.937	0
Toren Anloo verv klokkenstoelen herstelwerkzaamheden			30.000	0	-30.000
Vervangen stalen roeden molen Rolde			50.000	0	-50.000
Knelpunten in de openbare ruimte			100.000	33.808	-66.192
Schadelijke bermplanten			86.000	0	-86.000
Duurzaamheidsfonds Duurzaamheid en energietransitie			112.604	112.604	0
Duurzaamheidsfonds RREW gelden			262.252	172.432	-89.820
Energietransitie juridische ondersteuning handhavingsverzoek windpark			45.352	-7.649	-53.001
RVO subsidie			20.660	0	-20.660
Extra inhuur bouwaanvragen			4.960	4.960	0
Brandveiligheid recreatieterreinen tbv inhuur			21.594	21.594	0
Extra inzet ruimtelijk beheer			40.224	40.224	0
Nieuwe omgevingswet			35.526	35.526	0

AU decembercircularre 2021; noodlijdende instellingen op het gebied van kunst en cultuur	46.000	2.500	-43.500
Onderhoud Bruggen (structureel bedrag)	32.500	25.575	-6.925
Wegenbeheersprogramma DG Dialog	20.000	0	-20.000
Dekking kapitaal lasten herinr. openb ruimte Gieten	12.975	12.975	0
Dekking kapitaallasten sportaccommodatie Eexterveen	3.125	71.870	68.745
Dekking kapitaallasten riool Gieterweg te Gasselte	3.722	3.722	0
Dekking kapitaallasten Herinrichting openbare ruimte Eekschillersweg	2.520	2.514	-6
Dekking kapitaallasten verlichting vv Gasselternijveen	1.567	3.134	1.567
Dekking kapitaallasten De Goorns zonnepanelen	3.171	3.171	0
Dekking kapitaallasten De Wendeling zonnepanelen	505	505	0
Dekking kapitaallasten kunstgrasveld Annen	24.844	24.844	0
Dekking kapitaallasten fietspad Anloo-Eext	7.040	5.356	-1.684
Dekking kapitaallasten Verkeersm. Spekstoep	2.800		-2.800
Dekking kapitaallasten fiestpad Bosweg-Anloo	4.840		-4.840
Dekking kapitaallasten fietspad Balloerveld	16.000		-16.000
Dekking kapitaallasten fietspad Grolloerwal	600	600	0
Dekking kapitaallasten Lutkenend	6.250		-6.250
Dekking kapitaallasten Herinr. dorpskern Grolloo	6.250	3.568	-2.682
Dekking kapitaallasten Verkeersm. Zuidlaardwg	4.400		-4.400
Dekking kapitaallasten installatie 6 woningen	87.120	87.120	0
Dekking kapitaallasten bouw 6 woningen	535.020	535.020	0
	1.622.140	2.874.511	3.557.099
		3.607.302	-1.202.168

De reserves ter dekking van de kapitaallasten zijn structureel, de overige reserves zijn incidenteel

Pijler 5 Middelen en ondersteuning

Pijler 5 Middelen en ondersteuning

Middelen en ondersteuning					
Overzicht van baten en lasten	Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2021	2022	2022	2022	
Lasten	13.448	12.233	13.686	14.256	-570
Baten	48.850	45.967	53.143	54.797	1.654
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	35.402	33.734	39.457	40.541	1.084
Mutaties in reserves					
Lasten (= toevoeging)	3.496	0	3.743	5.388	-1.645
Baten (= onttrekking)	4.811	8	3.673	4.978	1.305
Resultaat mutaties reserves	1.315	8	-70	-410	-340
Gerealiseerd resultaat	36.716	33.742	39.387	40.131	744

Verschillenanalyse

Het resultaat van pijler Middelen en ondersteuning bedraagt na bestemming € 744.000 voordelig. Onderstaand de belangrijkste verschillen:

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	Incidenteel	Nadeel/	Bedrag
	Structureel	Voordeel	x € 1.000
Incidentele budgetten	Incidenteel	Voordeel	361
Resultaat personeelsbudgetten in pijler 5	Incidenteel	Nadeel	-226
Voorziening verlofsparen	Incidenteel	Nadeel	-430
Doorberekening salariskosten naar projecten	Incidenteel	Voordeel	476
Hogere Algemene uitkering	Incidenteel	Voordeel	742
Hogere uitgaven Automatisering	Incidenteel	Nadeel	-110
Hogere uitgaven arbo	Incidenteel	Nadeel	-47
Hogere uitgaven vorming en opleiding	Incidenteel	Nadeel	-53
Overige verschillen	Incidenteel	Voordeel	31

Toelichting

Incidentele budgetten voordeel € 361.000

Door de raad zijn in 2022 incidentele budgetten beschikbaar gesteld.

Van de niet benutte middelen wordt aan de raad voorgesteld deze via resultaatbestemming over te hevelen naar 2023, in totaal € 361.000

Aanpassingen gemeentehuis	€ 97.000
Formatie tbv sturing personele informatie	€ 15.000
Aanvraag budget duurzame inzetbaarheid (hier liggen reeds verplichtingen op)	€ 131.000
Formatie handhaving recreatierreinen	€ 85.000
Doorontwikkeling buitendienst	€ 17.000
Rechtmatigheidsverantwoording	€ 16.000
	<u>€ 361.000</u>

Voor de personele budgetten liggen afspraken vast.

Voor een toelichting zie bijlage Overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen.

Resultaat personeelsbudgetten pijler 5 nadeel € 226.000

Externe inhuur vanuit de beschikbare vacaturruimte en het flexibel personeelsbudget is in 2022 in totaal €125.000 hoger geweest dan de raming.

Het resultaat in pijler 1 tot en met 4 is in totaal € 101.000 voordelig. Het deel dat betrekking heeft op pijler 5 is € 226.000 nadelig

Voorziening verlofsparen nadeel € 430.000

Als onderdeel van de nieuwe CAO gemeenten is afgesproken dat een medewerker met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke

vakantie-uren opzij kan zetten voor later, deze vakantie-uren verjaren niet.

De commissie BBV is van mening geweest dat hier een voorziening moet worden getroffen. De dotatie in de voorziening hiervoor is € 430.000

Doorberekening salariskosten aan projecten € 476.000

Aan het einde van het jaar is voor een bedrag van € 476.000 salariskosten doorberekend aan projecten.

Algemene uitkering, voordeel € 742.000

Het verschil tussen het geraamde bedrag van de algemene uitkering en het werkelijk ontvangen bedrag bedraagt € 742.000 positief. Het grootste deel hiervan kan worden

verklaard door de extra toegekende bedragen in de decembercirculaire 2022. Deze komen te laat om deze bedragen nog op begrotingsbasis te verwerken.

Een deel van het bedrag, groot € 431.000, is alvast een voorschot voor kosten die gemaakt worden in 2023, het grootste deel hiervan is bestemd voor het uitkeren van de energietoeslag

aan inwoners met een laag inkomen.

Automatisering nadeel € 110.000

De kosten van automatisering vertonen al een paar jaar een stijgende lijn. Met name de omzetting van software in eigendom naar software waarvoor

jaarlijks licentiekosten worden berekend, is hiervan de oorzaak. Daarnaast zorgen de uitbreiding van personeel (tijdelijk en vast) en de toenemende inflatie

voor hogere kosten ten behoeve van de werkplek (hardware) en de licenties (software). Hiertegenover staan lagere kapitaallasten als gevolg van een geringer bedrag aan investeringen.

Arbo nadeel € 47.000

In 2022 zijn er aan arbokosten € 47.000 hoger geweest dan begroot. Een verklaring hiervoor is dat we medewerkers intensief hebben ondersteund in de re-integratie,

dit hebben we gedaan door inzet van coaching en trainingen in het kader van terugvalpreventie. In 2022 zijn er meerdere arbeidsdeskundig onderzoeken uitgevoerd.

We hebben de ARBO-hulpmiddelen geactualiseerd. In 2022 heeft er een RI&E-onderzoek plaatsgevonden. Ook hebben we diverse ARBO gerelateerde trainingen ingezet.

Vorming en opleiding nadeel €53.000

Er is in 2022 € 53.000 meer uitgegeven aan vorming en opleiding dan begroot, dit komt doordat er ingezet is op training en ontwikkeling van medewerkers om hiermee de

medewerkers te voorzien van de meest actuele kennis. Vanuit het strategische HR plan is leren en ontwikkelen' een

belangrijke focus voor de organisatie. Dit zorgt voor binding van de medewerkers aan onze organisatie,

het is een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde en geeft de medewerkers de kans om zich te ontwikkelen zowel in hun vakgebied als op het persoonlijk vlak.

Hierom hebben we geïnvesteerd in scholing die nodig is voor de uitoefening van de functie, onder andere in het up-to-date houden van de kennis op het gebied van wet- en regelgeving.

Daarnaast is getraind in coachend leiderschap en vergroten van de adviesvaardigheden.

Overige verschillen voordeel € 31.000

De overige verschillen (€31.000 voordeel) worden niet nader toegelicht.

Middelen en Ondersteuning

Bestemmingen	Toevoeging reserves		Onttrekking reserves		Resultaat bestemming
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
Resultaat 2021		837.089		763.484	
Toevoeging resultaat 2021 conform raadsbesluit		763.484			
Onttrekking resultaat 2021 conform raadsbesluit				837.089	
Incidenteel sluitend maken begroting 2022 tlv VAR			2.724.250	2.724.250	0

Resultaat budgetruimte NJN 2021 onttrekken aan de VAR			7.954	7.954	0
Budgetruimte struct inc. toevoegen aan de VAR begr 2022	363.000	363.000			0
Budgetruimte struct inc. toevoegen aan de VAR Bestuursrapp	250.488	250.488			0
Budgetruimte incidenteel naar VAR Bestuursrapportage	462.102	462.102			0
Budgetruimte incidenteel naar VAR Najaarsrapportage	2.336.496	2.336.496			0
Budgetruimte structureel incidenteel onttrekken a/d VAR NJN			80.922	80.922	0
Rerserve risico's nieuwe sociale wetgeving	81.000	125.000		44.000	0
Toevoeging aan de reserve energieknelpunten	250.000	250.000			0
IBP 2019-2022			73.876	36.122	-37.754
Maatschappelijk vastgoed			28.267	0	-28.267
Nieuwe berekening Woz waarde			1.044	0	-1.044
Corona steunpakket vanuit decembercircularie 2020 Algemene uitkering			88.000	0	-88.000
Ondersteuning ivm Corona extra inhuur			205.896	133.092	-72.804
Rechtskundig advies			17.639	17.639	0
Rechtsmatigheidsverklaring			13.440	10.861	-2.579
Strategisch deel informatiebeleidsplan			4.520	4.520	0
Laadpunt voor elektrische voertuigen			3.500	0	-3.500
Sturing en regie doorontwikkeling organisatie 2021			161.143	160.178	-965
Doorontwikkeling buitendienst			125.000	125.000	0
Project BOR Haalbaarheidsonderzoek huisvesting buitendienst			7.443	7.000	-443
Nieuwe berekening Woz waarde			10.000	0	-10.000
AU decembercircularie 2021; reserveren voor het oplossen van problemen op het gebied van de interne en externe dienstverlening			112.000	17.556	-94.444
Dekking kapitaallasten huisvesting buitendienst			6.127	6.127	0
Dekking kapitaallasten BGT			2.058	2.058	0
	3.743.086	5.387.659	3.673.079	4.977.852	-339.800

Begrotingsrechtmatigheid

De gemeentelijke begroting is onderdeel van het normenkader. De gemeentewet bepaalt immers dat slechts uitgaven mogen worden gedaan tot de bedragen die hiervoor in de begroting zijn opgenomen. Op grond van artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet, zijn alle begrotingsoverschrijdingen (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium 'passend binnen het door de raad uitgezette beleid' van toepassing. In geval van strijd met een wettelijke bepaling of met een door de raad genomen beslissing is duidelijk dat een en ander niet 'passend' is en dus sprake is van onrechtmatigheid. Indien de overschrijdingen wel passen binnen het gemeentelijke beleid en niet in strijd zijn met wettelijke bepalingen kan de gemeenteraad de overschrijdingen alsnog accorderen bij de behandeling van de jaarrekening.

Uit de jaarstukken blijkt dat de lasten van pijler 5 Middelen en Ondersteuning ten opzichte van de laatste begrotingswijziging in 2022 zijn overschreden. Het betreft overschrijdingen die voortvloeien uit open einde regelingen (overledenen zonder nabestaanden), dan wel passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. Daarmee vallen deze overschrijdingen volgens de Kadernota rechtmatigheid in de categorie "onrechtmatig, maar tellen ze niet mee voor het oordeel van de accountant". Door het vaststellen van de jaarstukken 2022 worden deze overschrijdingen alsnog door de Raad geautoriseerd.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2022
Lokale heffingen:	
Onroerende zaakbelasting	4.844
Toeristenbelasting	1.776
Forensenbelasting	213
	<hr/>
	6.833
Algemene uitkering gemeentefonds, inclusief sociaal domein	45.762
Dividenden	262
Saldo financieringsfunctie (betaalde en ontvangen rente, exclusief rente eigen vermogen)	
Ontvangen rente	57
Betaalde rente	-8
	<hr/>
	49
Saldo tussen compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds	
Ontvangen Compensabele BTW 2021	4.173
Opgenomen op de balans Compensabele BTW 2021	4.308
	<hr/>
	-135
Overige algemene dekkingsmiddelen (o.a. berekende rente eigen vermogen)	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	52.771
Onvoorzien	17
Totaal	52.788

Gerealiseerde baten en lasten per pijler incidenteel

Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Lasten
Pijler 1. Bestuur en Participatie	
Regiodeal	205
Overige baten en lasten < € 30.000	20
	<u>225</u>
Pijler 2. Zorg	
Voorl.veld en preventieve aanpassing	216
Extra formatie Attenta	102
Overige baten en lasten < € 30.000	69
	<u>387</u>
Pijler 3. Economie, werk en recreatie	
Koersnota economie en vrijetijdseconomie	60
Vitalisering vakantieparken	50
Toekomst vakantieparken	40
Regio Deal digit.vrijetijdseconomie	44
Achterstallig onderhoud watergangen	116
Toegankelijkheid voetpaden	39
Gasselternveld	-49
Uitvoeringskosten klimaatbeleid 2022	119
Overige baten en lasten < € 30.000	31
	<u>450</u>
Pijler 4. Voorzieningen leefbaarheid en Wonen	
Leefbaarheidsfonds	48
Knelpunten in de openbare ruimte	41
Aanbrengen graskeien	57
Achterstallig onderhoud bomen	119
Haalbaarheidsonderzoek acc.Gieten	51
Knelpunten in de openbare ruimte	34
Duurzaamheidsfonds Duurzaamheid en energietransitie	113
Duurzaamheidsfonds RREW gelden	172
Extra inzet ruimtelijk beheer	40
Invoering omgevingswet	36
Invoering omgevingswet implementatie en wet kwaliteitsborging	141
Invoering Omgevingswet	200
Extra inhuur bouwaanvragen	43
Leefbaarheidsfonds	41
Overige baten en lasten < € 30.000	225
	<u>1.361</u>
Pijler 5. Middelen en Ondersteuning	
IBP 2019-2022	36
Ondersteuning ivm Corona extra inhuur	133
Sturing en regie doorontwikkeling organisatie 2021	160
Doorontwikkeling buitendienst	125
Aanpassingen gemeentehuis	30
Projectleider 'basis op orde'	50
Projectleider dienstverlening	40
Aanvraag budget duurzame inzetbaarheid	69
Doorontwikkeling buitendienst	132
Overige baten en lasten < € 30.000	89
	<u>864</u>
Totaal	3.287

Bovenstaande bedragen worden gedekt uit de reserve incidentele dekkingsmiddelen
Incidentele dekkingsmiddelen tot en met 2021

Overzicht incidentele dekkingsmiddelen per 1 januari 2022	2.104
Toevoeging reserve incidentele dekkingsmiddelen volgens bestemming JR 2021	2.077
stand na verwerking bestemming jr 2021	4.181
Toevoeging reserve incidentele dekkingsmiddelen vanuit de VAR 2022	3.014
Verrekeningen/toevoegingen	741
Bestedingen 2022	-3.287
Vrijval incidentele dekkingsmiddelen 2022	-632
	-164
Reserve incidentele dekkingsmiddelen per 31 december 2022 (na bestemming)	4.017

Wet WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Gemeente Aa en Hunze. Het voor de Gemeente Aa en Hunze toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 volgens het algemene bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	Dhr. R.L.H. Schoonderbeek	Mw. Mr. E.P. van Corbach
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/Algemeen directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 101.143	€ 85.882
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.222	€ 14.843
<i>Subtotaal</i>	€ 119.365	€ 100.725
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 119.365	€ 100.725
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021				
bedragen x € 1	Mw. Mr. M. Tent	Mw. H.M. Schulte	Dhr. R.L.H. Schoonderbeek	Mw. Mr. E.P. van Corbach
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/Algemeen directeur	Gemeentesecretaris/Algemeen directeur a.i.	Gemeentesecretaris/Algemeen directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/10	01/11-30/11	01/12-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 82.035	€ 7.464	€ 8.200	€ 81.612
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.850	€ 1.422	€ 1.527	€ 14.942
<i>Subtotaal</i>	€ 97.885	€ 8.886	€ 9.727	€ 96.554
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 174.071	€ 17.178	€ 17.750	€ 209.000
Bezoldiging	€ 97.885	€ 8.886	€ 9.727	€ 96.554

Bijlage met verantwoordingsinformatie Specifieke Uitkeringen (SiSa)

Bijlage met verantwoordingsinformatie Specifieke Uitkeringen (SiSa)

Gemeentes, provincies en gemeenschappelijke regelingen ontvangen van het rijk specifieke uitkeringen waarover verantwoording dient te worden afgelegd.

Verantwoording van de ontvangen specifieke uitkeringen, vindt plaats via SiSa (Single information Single Audit), middels een door het Rijk voorgeschreven Bijlage.

Per specifieke uitkering wordt gerapporteerd aan de hand van door het rijk opgestelde indicatoren. De medeoverheden moeten de jaarstukken uiterlijk per 15 juli van het jaar volgend op het verslagjaar via het internet verzenden naar het CBS.

Het CBS beoordeelt de aanlevering op tijdigheid en volledigheid en verzorgt bij correcte aanlevering daarna de doorzending van de specifieke uitkeringen met de indicatoren naar de desbetreffende ministeries en medeoverheden. Voor het huidige verslagjaar dient de gemeente verantwoording middels het SiSa af te leggen voor:

Naam Specifieke Uitkering	Ontvangen van
Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Veiligheidsregio Drenthe
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Rijk
Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Rijk
Regeling reductie energiegebruik woningen	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Aanpak energiearmoede	Rijk
Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Rijk
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Rijk

Regelingen specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Rijk
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Rijk
Gebundelde uitkering op grond van art. 69 Participatiewet gemeentedeel 2022	Rijk
Gebundelde uitkering op grond van art. 69 Participatiewet totaal 2021	Rijk
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2022	Rijk
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2021	Rijk
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ gemeentedeel 2022	Rijk
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ totaal 2021	Rijk
Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Rijk
Kwijtschelden publieke schulden SZW -domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel	Rijk
Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen	Rijk
Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	Rijk

Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Rijk
Regeling Sportakkoord 2020-2022	Rijk
Specifieke uitkering clientondersteuning	Rijk
Uitvoeringsregeling BDU Verkeer en vervoer (Drenthe) SiSa tussen medeoverheden provinciale middelen Drenthe	Provincie Drenthe
Regiodeal Zuid en Oost Drenthe	Provincie Drenthe
Subsidieregeling Veilig en Bereikbaar Drenthe 2022-2025	Provincie Drenthe

---

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbeelden Gemeenten	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A12B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/05</i>	
		050616 Veiligheidsregio Drenthe	€ 0	Ja	€ 21.875	Ja		
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/06</i>
			€ 3.345.200	€ 1.372.488		€ 0	€ 0	€ 126.600
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/11</i>				
		€ 0	€ 77.700	€ 4.921.988	€ 4.921.988	Nee		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp	Aantal (potentieel) gedupeerden die in	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden	Aantal uitgewerkte plannen van	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)

gedupeerden toeslagenproblematiek	Gemeenten	aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	aanpak in (jaar T)	aanpak (t/m jaar T)		
		<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle D2</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
		<i>Indicator: B2/01</i>	<i>Indicator: B2/02</i>	<i>Indicator: B2/03</i>	<i>Indicator: B2/04</i>	<i>Indicator: B2/05</i>	<i>Indicator: B2/06</i>
		0	19	0	0	Ja	Ja
		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten			
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
		<i>Indicator: B2/07</i>	<i>Indicator: B2/08</i>	<i>Indicator: B2/09</i>			
		Nee					
		Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten
		<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
<i>Indicator: B2/10</i>	<i>Indicator: B2/11</i>	<i>Indicator: B2/12</i>	<i>Indicator: B2/13</i>	<i>Indicator: B2/14</i>	<i>Indicator: B2/15</i>		
Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtraject en cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen		
<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
<i>Indicator: B2/16</i>	<i>Indicator: B2/17</i>	<i>Indicator: B2/18</i>	<i>Indicator: B2/19</i>	<i>Indicator: B2/20</i>	<i>Indicator: B2/21</i>		
€ 0	€ 7.220	€ 0	€ 0				
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal			

			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/24</i>	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/25</i>	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/26</i>	
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C43/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C43/03</i>	Aantal bereikte woningen <i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: C43/04</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/05</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/06</i>
			RREW2020-00450760	€ 172.431	€ 185.179	2.890		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen <i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: C43/07</i>	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/08</i>				
			2.000	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten <i>Aard controle R</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten <i>Aard controle R</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicator: C55/01	Indicator: C55/02	Indicator: C55/03	Indicator: C55/04	Indicator: C55/05	Indicator: C55/06
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/09</i>			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/ energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/15</i>
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/04</i>				
			€ 0	Ja				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

		Gemeenten	voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/05</i>	
			€ 159.858	€ 0	€ 0		€ 33.533	
			Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	
			Bedrag <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/06</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/07</i>	Bedrag <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/08</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/09</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/10</i>	
		1					€ 50.469	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 35.321		€ 47.572	
			Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de	Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de		

			ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>		
		1						
		2						
		10						
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D19/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D19/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D19/03</i>			
			€ 14.060	€ 14.060	Nee			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werken inkomens kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)

			oud) (Bbz 2004)					
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangt oeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet tot aal 2021	Hieronder per regel één gemeente(cod e) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		(Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Aard controle R Indicator: G2A/02	Aard controle R Indicator: G2A/03	Aard controle R Indicator: G2A/04	Aard controle R Indicator: G2A/05	Aard controle R Indicator: G2A/06
		1	061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 4.005.007	€ 10.370	€ 300.450	€ 1.342	€ 116.455
			Hieronder verschijnt de gemeente(cod	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderho	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkosten

			e) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	bsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
				I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/12</i>	
		1	061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 0	€ 121.531	€ 46.304	€ 0	€ 309.354	
			Hieronder verschijnt de gemeente(cod e) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire			
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/13</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/15</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2A/16</i>			
		1	061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 0	€ 0	€ 0			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	

		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			<i>Gemeente Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	<i>Gemeente Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	<i>Gemeente Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	<i>Gemeente Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstreking)_ totaal 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam	Hieronder per regel één gemeente(cod e) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
							Gemeente	

		uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Indicator: G3A/01	Indicator: G3A/02	Indicator: G3A/03	Indicator: G3A/04	Indicator: G3A/05	Indicator: G3A/06						
			1 061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 0	€ 38.303	€ 68.258	€ 0	€ 0						
		Hieronder verschijnt de gemeente(cod e) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoor ding sinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) onderzoekskos ten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – levensonderh oud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderh oud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstre kking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstre kkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangto eslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – levensonderhou d en kapitaalverstrekk ingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhou d BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekk ingen BOB in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoe slagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstr ekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstr ekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangto eslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/12</i>	
			1 061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 8.601	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsreg eling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeented eel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderho ud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstr ekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderho ud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekk ing (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstr ekking (overig) Gemeente	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						

			1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (aflossing)	
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW						

over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.						
		<i>Indicator: G4A/01</i>	<i>Indicator: G4A/02</i>	<i>Indicator: G4A/03</i>	<i>Indicator: G4A/04</i>	<i>Indicator: G4A/05</i>
	1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.670	€ 38.349
	2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 1.995	€ 0
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 360.470	€ 10.314	€ 11.122	€ 379
	4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 206.421	€ 20.000	€ 2.062	€ 0
	5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 102.271	€ 0	€ 1.469	€ 0
		Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T-1)	
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
		Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
		<i>Indicator: G4A/06</i>	<i>Indicator: G4A/07</i>	<i>Indicator: G4A/08</i>	<i>Indicator: G4A/09</i>	
	1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0	
	2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0	
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	22	6	
	4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	56	1	
5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	27	0		
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		

			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoesl agaffaire_ totalen	Hieronder per regel één gemeente(cod e) uit (jaar T- 1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangto eslagaffaire toeslagen) , jaar T-1.	
			Gemeenten die uitvoering in (jaar T- 1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01	Aard controle R Indicator: G12A/02	Aard controle R Indicator: G12A/03	Aard controle R Indicator: G12A/04	
			1 061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 0	€ 0	12	
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	Bestedingen onderwijsrou te (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie						
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02						
			€ 129.855	€ 169.860						
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08		
		1	Onderhoud	€ 62.675	€ 62.675	€ 0	€ 0			
		2	aankoop	€ 4.080	€ 0	€ 4.080	€ 0			
		3	dienstverlening door derden	€ 30.230	€ 0	€ 0	€ 30.230			
		4	beheer en exploitatie	€ 72.875	€ 0	€ 0	€ 72.875			
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06		
			1	1018827	€ 35.000	€ 0	€ 0	€ 14.940	€ 1.719	
			2	1032407	€ 85.142	€ 0	€ 29.493	€ 0	€ 51.445	
			3	1042222	€ 37.717	€ 0	€ 2.158	€ 0	€ 2.158	
			4							
				Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08					
			1	1018827	Nee					
			2	1032407	Nee					
3	1042222	Nee								
4										
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

			functie (in jaar T) (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H21/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H21/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05</i>	
			Nee	nog niet gestart	€ 0	€ 0	Nee	
DRE	DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding (in jaar T)	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen		Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE2C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE2C/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/06</i>
			1	201602662-00669396	Aanleg rotondes bij afritten N34/Annen datum 12-12-2016	€ 0	€ 0	
			2	201702485-00731364	Subsidieverlening - BDU2018 - project snelheidsremmende maatregelen bij diverse kommen datum 12-12-2017	€ 895	€ 39.612	
			3	201803092-00794375	Fietsverbinding Amen - Grolloo	€ 2.356	€ 515.560	
			4	201803094-00793977	Kruispuntmaatregelen Spijkerboorsdijk/Molenwijk	€ 725	€ 105.939	
			5	201902961-00858068	project Verkeersmaatregelen Annen Zuidlaarderweg (noordelijk deel)	€ 0	€ 0	
			6	201902962-00858077	project Verkeersmaatregelen Spekstoep te Gieten 2020	€ 0	€ 0	
				Kopie beschikingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen	Eindverantwoording (Ja/Nee)

			provinciale middelen Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden		
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/07	Aard controle R Indicator: DRE2C/08	Aard controle R Indicator: DRE2C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/11	
			1 201602662-00669396	€ 0		€ 0	Nee	
			2 201702485-00731364	€ 447		€ 20.253	Nee	
			3 201803092-00794375	€ 1.178		€ 257.780	Nee	
			4 201803094-00793977	€ 363		€ 52.970	Ja	
			5 201902961-00858068	€ 0		€ 0	Nee	
			6 201902962-00858077	€ 0		€ 0	Nee	
DRE	DRE10 C	Regiodeal Zuid-Oost Drenthe	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welk project betreft het	Totale besteding in jaar T ten laste van regiodealmid delen via provincie	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding ten laste van regiodealmid delen via provincie	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T ten laste van regiodeal middel en via provincie	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/02	Aard controle R Indicator: DRE10C/03	Aard controle R Indicator: DRE10C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/06
			1 201903323-00852020	Versnelling digitalisering vrijetijdseconomie	€ 43.874		€ 74.511	
			2 202001505-00883316	Proeftuin Energiearmoede	€ 26.838		€ 90.000	
			3 202003835-00916703	Vroegsignalering	€ 68.571		€ 129.087	
			4 201903323-00852020	Kinderen eerst 1, 1e tranche	€ 0		€ 87.260	
			5 202003835-00916703	Kinderen eerst 2, 3e tranche	€ 0		€ 45.000	

6	202101409-00945888	Kinderen eerst 3, 5e tranche	€ 92.000		€ 138.000	
7	202102074-00949404	Kansen4Kinderen	€ 7.183		€ 46.793	
8	202202539-01027255	Kansen4kinderen inzet kansencoach tranche 7	€ 15.589		€ 15.589	
9	202201861-01030622	Digitalisering vrije tijdseconomie 2e fase	€ 0		€ 0	
10	202203541-01042059	Proeftuin Energiearmoede, 8e tranche	€ 0		€ 0	
11	202202620-01037826	Kansen4Kinderen Kansencoach 2023	€ 0		€ 0	
	Kopie beschikkingnummer	Kopie Projectnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/09</i>			
1	201903323-00852020	Versnelling digitalisering vrijetijdseconomie	Nee			
2	202001505-00883316	Proeftuin Energiearmoede	Nee			
3	202003835-00916703	Vroegsignalering	Nee			
4	201903323-00852020	Kinderen eerst 1, 1e tranche	Nee			
5	202003835-00916703	Kinderen eerst 2, 3e tranche	Nee			
6	202101409-00945888	Kinderen eerst 3, 5e tranche	Nee			
7	202102074-00949404	Kansen4Kinderen	Nee			
8	202202539-01027255	Kansen4kinderen inzet kansencoach tranche 7	Nee			
9	202201861-01030622	Digitalisering vrije tijdseconomie 2e fase	Nee			
10	202203541-01042059	Proeftuin Energiearmoede, 8e tranche	Nee			
11	202202620-01037826	Kansen4Kinderen	Nee			

				Kansencoach 2023			
DRE	DRE13 C	Subsidieregeling Veilig en Bereikbaar Drenthe 2022-2025	Hieronder per regel één beschikkings- nummer en in de kolommen ernaast de verantwoor- dinsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen De besteding in jaar T ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T) De besteding in jaar T ten laste van overige middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie t.o.v. jaar T-1 verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/05</i>
			1 36/5.4/202200 1344	€ 0	€ 0		
			Kopie beschikkings- nummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoor- dinsinformatie	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Eindverantwoor- ding (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/10</i>
			1 36/5.4/202200 1344	€ 0	€ 0		Nee

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Pijler / Taakveld	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Pijler 1 Bestuur en participatie/Samen doen			
Lasten			
0.1 Bestuur	1.332	1.787	1.334
0.2 Burgerzaken	719	769	758
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.668	1.706	1.681
1.2 Openbare orde en veiligheid	233	360	370
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	17	5.963	2.976
Totaal Lasten	3.969	10.585	7.119
Baten			
0.1 Bestuur	0	0	1
0.2 Burgerzaken	324	380	414
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5	5	9
1.2 Openbare orde en veiligheid	8	8	1
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	5.946	5.222
Totaal Baten	337	6.339	5.646
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	18	29	79
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	0	0	60
Totaal Pijler 1 Bestuur en participatie/Samen doen	-3.614	-4.216	-1.454
Pijler 2 Zorg/Samen leven			
Lasten			
4.1 Openbaar basisonderwijs	54	54	54
4.2 Onderwijshuisvesting	693	708	697
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.160	1.346	1.071
5.6 Media	13	13	13
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.482	2.974	2.060
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.167	3.698	3.660
6.3 Inkomensregelingen	8.275	8.715	8.665
6.4 Begeleide participatie	75	76	76
6.5 Arbeidsparticipatie	309	331	368
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.169	1.186	1.635
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.286	4.622	5.037
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4.354	4.380	5.689
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	28	28	45
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.134	1.824	779
7.1 Volksgezondheid	1.210	1.322	1.190
Totaal Lasten	27.409	31.277	31.039
Baten			
4.2 Onderwijshuisvesting	20	20	37
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	204	318	256
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	129	304	161
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	50	130
6.3 Inkomensregelingen	5.453	5.206	5.066
6.4 Begeleide participatie	0	0	9
6.5 Arbeidsparticipatie	10	10	11
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	12	12	23
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	124	310	1.044
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	118
7.1 Volksgezondheid	0	0	32
Totaal Baten	5.951	6.230	6.887
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	34	748	720
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	19	19	437

Pijler / Taakveld	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
Totaal Pijler 2 Zorg/Samen leven	-21.443	-24.318	-23.869
Pijler 3 Economie, werk en recreatie/Duurzaamheid			
Lasten			
3.1 Economische ontwikkeling	43	688	201
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	513	584	100
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	5	5
3.4 Economische promotie	205	482	358
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	488	729	667
7.4 Milieubeheer	0	206	119
Totaal Lasten	1.254	2.693	1.450
Baten			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	443	513	88
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	15	15	10
3.4 Economische promotie	1.792	2.137	2.108
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	135
Totaal Baten	2.249	2.664	2.342
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	0	608	562
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	0	0	232
Totaal Pijler 3 Economie, werk en recreatie/Duurzaamheid	995	579	1.221
Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen			
Lasten			
2.1 Verkeer en vervoer	3.064	3.891	3.302
2.2 Parkeren	5	5	0
2.5 Openbaar vervoer	5	5	0
5.1 Sportbeleid en activering	229	252	242
5.2 Sportaccommodaties	1.770	1.953	2.050
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	366	484	412
5.5 Cultureel erfgoed	186	363	159
5.6 Media	494	601	627
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.542	4.096	3.613
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	467	2.450	537
7.2 Riolering	1.475	1.482	1.663
7.3 Afval	2.227	2.270	2.481
7.4 Milieubeheer	639	2.072	1.370
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	271	297	323
8.1 Ruimte en leefomgeving	735	1.006	869
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.333	2.360	2.415
8.3 Wonen en bouwen	1.041	2.707	1.782
Totaal Lasten	18.850	26.294	21.844
Baten			
2.1 Verkeer en vervoer	13	30	43
5.1 Sportbeleid en activering	137	137	173
5.2 Sportaccommodaties	473	467	376
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	16	66	54
5.5 Cultureel erfgoed	27	27	26
5.6 Media	0	100	100
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	23	23	43
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	318	1.892	98
7.2 Riolering	2.075	2.075	2.153
7.3 Afval	2.847	2.862	3.023

Pijler / Taakveld	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijz.	Rekening 2022
7.4 Milieubeheer	0	255	303
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	130	100	145
8.1 Ruimte en leefomgeving	6	82	42
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.339	3.339	4.003
8.3 Wonen en bouwen	641	1.473	1.374
Totaal Baten	9.044	12.927	11.956
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	126	3.558	3.608
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	0	1.622	2.875
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0
Totaal Stortingen	0	1.622	2.875
Totaal Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	-9.681	-11.432	-9.154
Pijler 5 Middelen en Ondersteuning			
Lasten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	320	423	367
0.4 Overhead	7.545	10.262	10.858
0.5 Treasury	-117	-225	-240
0.61 OZB woningen	119	119	119
0.62 OZB niet-woningen	36	36	36
0.64 Belastingen overig	2.226	2.284	2.539
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	201	17
0.8 Overige baten en lasten	2.078	561	565
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	26	26	-5
Totaal Lasten	12.233	13.686	14.256
Baten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	31	53	31
0.4 Overhead	370	372	460
0.5 Treasury	305	285	328
0.61 OZB woningen	3.399	3.577	4.472
0.62 OZB niet-woningen	1.118	1.250	372
0.64 Belastingen overig	1.923	1.965	2.356
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	38.272	45.450	46.192
0.8 Overige baten en lasten	550	192	585
Totaal Baten	45.967	53.143	54.797
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	8	3.673	4.978
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	0	3.743	5.388
Totaal Pijler 5 Middelen en Ondersteuning	33.742	39.387	40.131
Gerealiseerd resultaat	0	0	6.876

Bijlagen

Controleverklaring

Doelstellingen

Controleverklaring

Specificatie onderliggende stukken jaarrekening

Doelstellingen

Specificatie onderliggende staten jaarrekening

Overzicht reserve incidentele dekkingsmiddelen

Overzicht
reserve
Incidentele
dekkingsmiddel
en 2022

Nr.	Jaar	Bestemming / omschrijving	Saldo 1-1-2022	Verrekening / toevoeging 2022	Besteding 2022	Saldo 31-12-2022	Bedrag dat kan vrijvallen in 2022	Toelichting
1	2016-2017	Opvang asielzoekers	92.871		475	92.396		Betreft rijksmiddelen bestemd voor begeleiding en huisvesting asielzoekers en te besteden in een aantal jaren. Project wordt gezamenlijk uitgevoerd met de gemeenten Assen en Tynaarlo. Deze middelen worden besteed aan de tussengroep, 450 mensen die niet onder de nieuwe wet vallen. Het genoemde budget bestaat uit een verstrekte subsidie van de provincie. Wordt in 2023 gebruikt voor inzet regievoerders.
2	2020	Versterking armoede en schuldenbeleid	14.309		14.035	274	274	.
3	2020	DU gezond in de stad	7.000		0	7.000		Budget is toegekend bij de najaarsnota 2022, uitvoering volgt in 2023. De middelen worden ingezet voor Kansrijke start, de 1e 1000 dagen van het kind.
4	2020	DU Dak- en thuisloosheid	18.000		0	18.000		Ontvangen bedrag in de Algemene uitkering. Totaal beschikbaar een bedrag van € 50.000 met het deel van 2021. Bestemd als doorbraakbudget voor aanpak van sociale spoor binnen het project vakantieparken
5	2020	Voorliggend veld, preventieve aanpak	107.107		107.107	0		.
6	2015	Gasselternveld	151.100	-200.000	-48.900	0		Betreft een administratieve verrekening ivm een bijdrage van de provincie
7	2015	Plattlands- en Natuurontwikkeling	34.041		0	34.041		Bedrag is gereserveerd voor de kwaliteitsimpuls Ruitersweg/Zeegsersteeg te

							schipborg (Drentsche Aa project.) Toezegging, project doen we oa met gemeente Tynaarlo. We zijn als gemeente volgend in dit project.
8	201 6	Bio plan Drentsche Aa	25.000	0	25.000		Bedrag is gereserveerd voor de kwaliteitsimpuls Ruiteweg/Zeegsersteeg te schipborg (Drentsche Aa project) Toezegging, project doen we oa met gemeente Tynaarlo. We zijn als gemeente volgend in dit project.
9	201 7	Recreatie en toerisme algemeen	15.555	4.895	10.660		Budget is bestemd voor recreatieve voorzieningen in het Drentsche AA project Geelbroek.
10	202 0	Vitalisering vakantieparken	50.000	50.000	0		.
11	202 0	Regio Deal: digitalisering vrijetijdseconomie	69.363	43.874	25.489		Betreft een project uit de Regiodeal. Is een ontvangen subsidie, uitvoering project is verplicht. Restant bedrag wordt overgeheveld naar 2023.
12	201 1- 201 2	Stationsstraat Gieten 2e fase	66.638	0	66.638		Restant is gereserveerd voor de herinrichting van de Hanebijtershoek.
13	201 4- 201 9	Leefbaarheidsfonds	47.532	47.532	0		Dit deel afgerond. Er is ook nog een restant budget 2021
14	201 5- 201 7	Verenigingsondersteuning Sport Drenthe	7.500	7.500	0		
15	201 7- 201 8	Pilot Archeologische Verwachtingskaart	10.630	0	10.630	10.630	Project is afgerond. Kosten zijn verantwoord in de exploitatie. Daar was nog voldoende budget. Dit incidentele bedrag kan daardoor vrijvallen.
16	201 6	Subsidieregeling Dorpsinitiatieven vitaal platteland	119.013	0	119.013		Thema's worden uitgewerkt in samenwerking met de provincie. Het betreft een meerjarig budget dat doorloopt t/m 2021. Het budget is samengesteld uit een gemeentelijk en een provinciaal deel 50/50. Aanvragen voor deze subsidie komen bij de gemeente binnen en worden door ons beoordeel en toegekend. De uitgaven zijn afhankelijk van de aanvragen. Vanwege de verrekening met de subsidie van de provincie loopt het bedrag nog door in 2023.
17	201 9	Ontvangen bedrag via de decembercirculaire AU t.b.v. transitievisie warmte	166.884	0	166.884		Bedrag ontvangen in 2019 via de Algemene Uitkering. Is bij de Bestuursrapportage 2021 als budget opgenomen. Uitvoering in 2022 en verder.
18	201 9	Ontvangen bedrag via de decembercirculaire AU t.b.v. transitievisie wijkaanpak	10.000	0	10.000		Bedrag ontvangen in 2019 via de Algemene Uitkering. Is bij de Bestuursrapportage 2021 als budget opgenomen. Uitvoering in 2022 en verder. Kan worden ingezet voor communicatie onder uitvoering transitie warmte

19	201 9	Ontvangen bedrag via de decembercirculaire AU t.b.v. energieloketten	25.000	0	25.000		Bedrag ontvangen in 2019 via de Algemene Uitkering. Is bij de Bestuursrapportage 2021 als budget opgenomen. Uitvoering in 2022 en verder.
20	201 9	Schadelijke bermplanten	64.471	1.073	63.398	63.398	Bestrijding blijft moeizaam. Veel locaties zijn slecht bereikbaar voor materieel en zijn niet geschikt voor begrazing. Landelijk is onderzoek gedaan naar het effect van verschillende bestrijdingsmethoden, maar tot nu toe heeft dit niet geleid tot een eenduidig advies/een bevredigende bestrijding. De succesvolle begrazing in het Niveensterbos (Gasselternijveen) is gecontinueerd. De ontwikkeling van Reuzenberenklauw werd in 2022 opnieuw sterk geremd door inzet van Soayschappen. Door afvoer van bermgrond en maaisel is geprobeerd de verspreiding van schadelijke planten te beperken/voorkomen. De agrarische sector heeft in 2021 in haar berzorgdheid geuit over het vele Jacobskruidkruid in de bermen. In reactie hierop is in 2022 materieel aangeschaft waarmee bermmaaisel kan worden afgevoerd. Op diverse trajecten is gestart met het maaien en afvoeren in het kader van ecologisch (verschralend) bermbeheer. In de 2019, 2020 en 2021 is incidenteel een bedrag van € 86.000 per jaar beschikbaar gesteld. Er was op dat moment geen concrete onderbouwing van de uitvoeringskosten en bestrijdingsmethoden. Als aangegeven is materieel aangeschaft. Hiervoor is apart kapitaalkrediet beschikbaar gesteld. Maaien en afvoeren gebeurt door onze eigen buitendienst en binnen de beschikbare uren. De incidentele budgetten zijn daarom nagenoeg niet aangewend en kunnen vervallen. Op dit moment wordt nieuw provinciaal beleid ontwikkeld. Mocht hiervoor nieuw geld nodig zijn dan komen we hier bij uw raad op terug.
21	202 0	Schadelijke bermplanten	85.750	0	85.750	85.750	Zie toelichting bij Schadelijke bermplanten jaar 2019
22	202 0	Knelpunten in de openbare ruimte	41.366	41.366	0	41.366	Vanuit 2021 en 2022 is budget beschikbaar voor uitvoering van projecten die doorlopen in 2023
23	202 0	Sociale energieaanpak	70.296	5.266	65.030		Komt van het Duurzaamheidsfonds. Hangt samen met de regiodeal energiearmoedebestrijding. De maatregelen die niet onder de regiodeal mogen

						vallen worden uit dit budget betaald.
24	202 0	Ecologisch bermbeheer	77.166	23.852	53.314	De pilot Ecologisch bermbeheer loopt t/m 2023. Er zijn diverse toezeggingen.
25	202 0	Verkeer- en vervoersmaatregelen	28.736	10.260	18.476	Projecten voor met name verkeersveiligheid waarbij afstemming met de provincie plaats vindt.
26	202 0	Aanbrengen graskeien	56.645	56.645	0	Het geheel is uitgevoerd.
27	202 0	Achterstallig onderhoud bomen	158.614	119.455	39.159	Restant van het budget wordt ingezet voor het opstellen van een beheersplan van Zwanemeerbos en groeiplaatsverbetering. Het project is daarmee afgerond.
28	202 0	DU Kerkenvisie	25.000	3.073	21.927	Ontvangen bedrag in de Algemene uitkering. Werkzaamheden zijn gestart in 2022 (vertraging door Corona) en lopen door in 2023.
29	202 0	Toren Anloo	22.500	0	22.500	Uitvoering 1e kwartaal 2023
30	202 0	Monumentenzorg Tjaskermolen	26.000	26.000	0	Betreft werkzaamheden aan de Tjaskermolen die het eerste half jaar van 2023 worden uitgevoerd. De voorbereiding is gestart.
31	201 7- 201 9	IBP 2019-2022	73.876	36.122	37.754	Dekking nodig voor uitvoering Informatiebeleidsplan 2019-2022, uitloop werkzaamheden in 2023
32	201 6	Maatschappelijk vastgoed	28.267	0	28.267	28.267 Hiervoor is sinds 2023 structurele formatieruimte beschikbaar.
33	202 0	Nieuwe berekening Woz waarde	1.044	0	1.044	1.044 Het project is afgerond
34	202 0	Corona steunpakket vanuit decembercircularie 2020 Algemene uitkering	88.000	0	88.000	0 Betreft een rijksbijdrage vanuit de decembercirculaire 2020. Corona heeft gezorgd een andere manier van werken. het budget wordt betrokken bij faciliteren van dit flexibele werken (werkplekken).
35	202 1	Sponsoring	10.449	795	9.654	Vanuit het sponsorbudget wordt in 2023 een bedrag van € 10.000 ingezet voor de organisatie van Host City in 2023.
36	202 1	Voorliggend veld, preventieve aanpak	240.000	108.860	131.140	Er zijn verplichtingen aangegaan met Impuls voor de uitvoering . Budget in het kader van de transformatie-opgave sociaal domein.
37	202 1	Samen maak je de route experimenteren sd	34.920	0	34.920	34.920 Voor 2022 hebben we nieuw budget. Deze kan vervallen.
38	202 1	DU versterken aanbod mensen met dementie	50.000		50.000	Ivm ziekte vertraagd. Wordt in 2023 opgepakt met externe inhuur.
39	202 1	Versterking anti-discriminatievoorziening	10.000	0	10.000	10.000 Budget vervalft. Budget is sinds 2022 structureel
40	202 1	DU gezond in de stad	7.000	0	7.000	Budget is toegekend bij de najaarsnota 2022, uitvoering volgt in 2023. De middelen worden ingezet voor Kansrijke start, de 1e 1000 dagen van het kind.
41	202 1	DU Dak- en thuisloosheid	32.000	0	32.000	Bestemd als doorbraakbudget voor

							aanpak van het sociale spoor binnen het project vakantieparken. Ontvangen bedrag in de Algemene uitkering. Samen het het bedrag van 2020 € 50.000 beschikbaar.
42	202 1	Uitvoering JOGG in Aa en Hunze	7.074	7.073	0		.
43	202 1	Participatie inclusief beleid	4.982	0	4.982		B&W besluit. Bedrag bestemd voor onkostenvergoeding toegankelijkheidsraad.
44	202 1	Toekomst vakantieparken	215.267	40.612	174.655		Bedrag bestemd voor het programma Vitale Vakantieparken Drenthe dat met 2 jaar is verlengd tot en met 2024. Aa en Hunze heeft zich hier als een van de convenantpartners aan geconformeerd. Binnen het project wordt voortdurend teruggeblikt en vooruit gekeken. Het budget wordt doorgeschoven.
45	202 1	Versterking toerisme en recreatie	14.266	5.762	8.505		.
46	202 1	Haalbaarheidsonderzoek acc.Gieten	50.937	50.937	0		.
47	202 1	Toren Anloo verv klokkenstoelen herstelwerkzaamheden	30.000	0	30.000		Aanvulling op budget van 2020. Uitvoering in 1e kwartaal 2023
48	202 1	Vervangen stalen roeden molen Rolde	50.000	0	50.000		De voorbereiding is gestart.
49	202 1	Knelpunten in de openbare ruimte	100.000	33.808	66.192		Voor de uitvoering van het budget zijn gedeeltelijk verplichtingen aangegaan.
50	202 1	Schadelijke bermplanten	86.000	0	86.000	86.000	Zie toelichting bij schadelijke bermplanten jaar 2019
51	202 1	Achterstallig onderhoud watergangen	33.352	33.352	0		.
52	202 1	Duurzaamheidsfonds Duurzaamheid en energietransitie	112.604	112.604	0		Worden concrete acties vanuit het werkplan uit betaald. O.a. zon op het dak, laadpalen, visie maatschappelijk vastgoed, lokale dadaptiestrategie, duurzaamheidsvisie etc. Daarnaast is het ingezet voor kavelkorting energieneutraal bouwen en energiebesparingsadviezen voor inwoners . Verder zijn/worden hier uit bekostigd de energiesubsidie's voor particulieren, het koploperproject, lokale energieinitiatieven en inhuur externe expertise. Dit is een meerjarig doorlopend project, overschotten worden doorgeschoven naar een volgend jaar. Ook zal de komende jaren het programma duurzaamheid inzet van ons vragen. De programmamanager is ook uit dit budget gefinancierd.
53	202 1	Duurzaamheidsfonds RREW gelden	262.252	172.432	89.820	89.820	Bedrag blijft beschikbaar. Vervalt hier. Maakt administratief onderdeel uit van de balans
54	202 1	Energietransitie; procesmiddelen windpark oostermoer	45.352	-7.649	53.001		De procesmiddelen tbv het windpark zijn gebruikt voor de kosten van de omgevingsadviesraad,

							ondersteuning subsidiebeschikking en beoordelen statuten stichting, bijdrage onderzoek naar voorliggende voorziening planschade windpark en aanvullend geluidonderzoek. Daarnaast voor de kosten van de nulmeting geluid en aanvullend brononderzoek en de ondersteuning in juridische procedures.
55	202 1	RVO subsidie	20.660	0	20.660		Het bijbehorende project is afgerond en de subsidie verantwoord. Kosten zijn op een ander budget verantwoord. In 2023 wordt dit budget daar weer aan toegevoegd om het evenwicht te herstellen.
56	202 1	Extra inhuur bouwaanvragen	4.960	4.960	0		.
57	202 1	Brandveiligheid recreatierreinen tbv inhuur	21.594	21.594	0		.
58	202 1	Extra inzet ruimtelijk beheer	40.224	40.224	0		.
59	202 1	Nieuwe omgevingswet	35.526	35.526	0		.
60	202 1	AU decembercirculaire 2021; noodlijdende instellingen op het gebied van kunst en cultuur	46.000	2.500	43.500		Bedrag opgenomen in decembercirculaire 2021. Uitvoering volgt in 2022 en 2023.
61	202 1	Onderhoud Bruggen (structureel bedrag)	32.500	25.575	6.925		Van dit budget is opdracht gegeven om een duikerbrug in Gasselte op te knappen.
62	202 1	Wegenbeheersprogramma DG Dialog	20.000	0	20.000		Uitvoering in 2023
63	202 1	Ondersteuning ivm Corona extra inhuur	205.896	133.092	72.804	72.804	.
64	202 1	Rechtskundig advies	17.639	17.639	0		.
65	202 1	Rechtsmatigheidsverklaring	13.440	10.861	2.579		.
66	202 1	Strategisch deel informatiebeleidsplan	4.520	4.520	0		Ook nog een deel in 2022. Dit deel is afgerond.
67	202 1	Laadpunt voor elektrische voertuigen	3.500	0	3.500	3.500	Betreft laadpunt bij gemeentewerf. In uitvoering.
68	202 1	Sturing en regie doorontwikkeling organisatie 2021	161.143	160.178	965	965	.
69	202 1	Doorontwikkeling buitendienst	125.000	125.000	0		.
70	202 1	Project BOR Haalbaarheidsonderzoek huisvesting buitendienst	7.443	7.000	443	443	.
71	202 1	Nieuwe berekening Woz waarde	10.000	0	10.000	10.000	Project afgerond. Bedrag is niet meer nodig
72	202 1	AU decembercirculaire 2021; aanschaf van een applicatie ten behoeve van de Wet inburgering	17.000	11.245	5.755		Uitvoering loopt door in 2023 (maandelijkse kosten)
73	202 1	AU decembercirculaire 2021; reserveren voor het oplossen van problemen op het gebied van de interne en externe dienstverlening.	112.000	17.556	94.444		Bedrag opgenomen in decembercirculaire 2021. Is gereserveerd voor 2022. Uitvoering krijgt vervolg in 2023.
Totaal			4.180.775	-200.000	1.725.685	2.255.090	539.181

Totaal gespecificeerd

budgetten t/m 2020	1.885.274	-200.000	549.628	1.135.646	230.729
budgetten 2021	2.295.500	0	1.176.056	1.119.444	308.452
	4.180.775	-200.000	1.725.685	2.255.090	539.181

Saldo na bedrag dat kan vrijvallen in 2022 (bedrag van dat kan vrijvallen wordt als voorstel apart meegenomen in de jaarrekening)

1.715.909

**202 Via rekeningresultaat
2 wordt na goedkeuring
door de raad
toegevoegd:**

74	202 Budget opkomstbevorderende maatregelen gemeenteraadsverkiezing en	20.000	-9.800	10.167	33	33 In de najaarrapportage 2022 is het budget met € 9.800 naar beneden bijgesteld
75	202 Opstellen nieuwe strategische toekomstvisie	50.000		0	50.000	Heroverweging van het budget. Nu bestemmen voor het opstellen van een omgevingsvisie.
76	202 Regio Deal	205.000		204.717	283	283 .
77	202 Sponsoring	15.000		8.850	6.150	Vanuit het sponsorbudget wordt in 2023 een bedrag van € 10.000 ingezet voor de organisatie van Host City in 2023.
78	202 Extra formatie Stichting Attenta	164.000		101.614	62.386	62.386 .
79	202 IVN Natuur en Milieu educatie	9.000		9.000	0	Is vanaf 2023 structureel geregeld
80	202 Samen maak je de route leerbudget en experimenteren in het sociaal domein.	25.000		0	25.000	Wordt ingezet voor trainingen werken met netwerken en bijeenkomsten met inwoners/initiatieven
81	202 Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit	240.000		0	240.000	In het coalitieakkoord is aangegeven dat we doorgaan met investeren in preventie en voorliggende voorzieningen, om zo grotere problematiek en daarmee hogere kosten te voorkomen. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) geven we hier een extra impuls aan met extra projecten en incidentele financiering om dit te realiseren.
82	202 Inclusie beleid lokale toegankelijkheid gebouwen	10.000		0	10.000	Het geheel is nog in voorbereiding. Er wordt een opdracht uitgezet aan een bureau voor onderzoek waarna implementatie plaats vindt.
83	202 Wandelknooppuntennetwerk	86.000		0	86.000	Het knooppunt netwerk wordt komend jaar (2023) uitgerold. Het budget is daarvoor gereserveerd.
84	202 Koersnota economie en vrijetijdseconomie	80.000		60.150	19.850	Uitgaven van de koersnota zijn niet gelijkmatig over de jaren verdeeld. Een resterend bedrag wordt een volgend jaar uitgegeven. Er wordt 4 jaar lang een bedrag

							beschikbaar gesteld van € 80.000.
85	202 2	Toekomst vakantieparken	300.000	0	300.000		Het programma Vitale Vakantieparken Drenthe is met 2 jaar verlengd tot en met 2024. Aa en Hunze heeft zich hier als een van de convenantpartners aan geconformeerd. Binnen het project wordt voortdurend teruggeblikt en vooruit gekeken. Het budget wordt doorgeschoven.
86	202 2	Achterstallig onderhoud watergangen	101.250	82.937	18.313		Ook in 2023 wordt nog achterstallig onderhoud weggewerkt uit dit budget
87	202 2	Toegankelijkheid voetpaden	60.000	39.245	20.755		Loopt door in 2023
88	202 2	Werkzaamheden uitvoeringsprogramma woonvisie	20.000	20.000	0		.
89	202 2	Budget uitvoering Cultuurnota	50.000	24.043	25.957	25.957	Is een jaarbudget gedurende 4 jaren. In 2023 nieuw budget.
90	202 2	Extra bijdrage in project DAF (ICO cultuureducatie)	5.500	5.500	0		.
91	202 2	Impl. omgevingswet en wet kwaliteitsborging	85.000	556.000	141.000	500.000	In de begroting 2022 is een bedrag opgenomen voor implementatie van € 85.000. Vervolgens is het bedrag in de bestuursrapportage met € 85.000 verhoogd. In de najaarsnota 2022 is daar vanuit de rijksmiddelen nog eens € 422.000 en € 49.000 aan toegevoegd. De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 1.1.2024, het implementatiebudget is daardoor ook nog benodigd in 2023.
92	202 2	Invoering Omgevingswet (doorontwikkeling op programma AndersOmDoen)	200.000	200.000	0		.
93	202 2	Komgrenzen inrichten	40.000	1.619	38.381		Werkzaamheden lopen door in 2023.
94	202 2	Knelpunten in de openbare ruimte	100.000	0	100.000		.
95	202 2	Duurzaamheid en Energietransitie	250.000	26.745	223.255		Projecten lopen door in 2023.
96	202 2	Steenuil	10.000	0	10.000		Uitbetaling in 2023 in samenwerking met Landschapsbeheer Drenthe.
97	202 2	Strategische deel van het informatiebeleid	12.500	4.530	16.080	950	950 Afgerond.
98	202 2	Aanpassingen gemeentehuis	127.000	29.807	97.193		Project later opgestart, opdrachten zijn verstrekt, uitvoering in 2023
99	202 2	Extra ondersteuning financiën	5.000	5.000	0		.
100	202 2	HR medewerker (adm)	10.000	10.000	0		.
101	202 2	Formatie tbv sturing personele informatie	15.000	0	15.000		Wordt in 2023 ingezet voor externe ondersteuning.,
102	202 2	Projectleider 'basis op orde'	50.000	49.670	330	330	.
103	202 2	Projectleider dienstverlening	40.000	39.823	177	177	.

104	202 2	Aanvraag budget duurzame inzetbaarheid	200.000	68.773	131.227	Een deel van het budget is inmiddels ingezet. In 2023 krijgt dit een vervolg.		
105	202 2	Formatie handhaving recreatieterreinen	85.000	0	85.000	Werkzaamheden worden in 2023 vervolgd.		
106	202 2	Doorontwikkeling buitendienst	149.000	132.000	17.000	Voor de doorontwikkeling van de buitendienst is in de periode 2021-2023 3 keer een bedrag van € 149.000 beschikbaar gesteld. In 2023 is de afronding. Het restantbedrag uit 2022 wordt in 2023 ingezet.		
107	202 2	Energietoeslag voor minima (uitvoeringskosten)		31.000	27.983	3.017	3.017	Energietoeslag wordt in 2023 weer uitgevoerd
108	202 2	Inburgering (extra introom) 2022		28.000	0	28.000	Budget is toegekend bij de najaarsnota 2022, uitvoering volgt in 2023. Het gaat om extra middelen mbt de onderwijsroute. De onderwijsroute bestaat uit een taalschakelproject en is gericht op het beheersen van de Nederlandse taal.	
109	202 2	DU gezond in de stad		13.000	0	13.000	Budget is toegekend bij de najaarsnota 2022, uitvoering volgt in 2023. De middelen worden ingezet voor Kansrijke start, de 1e 1000 dagen van het kind.	
110	202 2	Uitvoeringskosten klimaatbeleid 2022		206.000	119.261	86.739	Wordt in 2023 vervolgd.	
111	202 2	Extra inhuur bouwaanvragen	80.000	4.960	43.440	41.520	Werkzaamheden worden in 2023 vervolgd.	
112	202 2	Leefbaarheidsfonds		80.000	41.279	38.721	Bedrag van € 80.000 opgevoerd in de najaarsnota 2022. Er zijn verplichtingen voor het restant bedrag. Uitgangspunt is dat het bedrag wordt aangevuld tot € 100.000 als het restant op is. Dit gebeurt als bijstelling in een tussenrapportage.	
113	202 2	Verkeerstellingen	15.000		4.420	10.580	Tellingen vinden ook in 2023 nog plaats.	
114	202 2	Onderzoek naar Joods vastgoed	8.400		4.200	4.200	De bijdrage van het 2e deel aan het Drents Archief wordt in 2023 gedaan	
115	202 2	Opstellen onderhoudsbestek begraafplaatsen		11.000	11.000	0	.	
116	202 2	voorbereidingskrediet vervanging beschoeiing Grevelingskanaal	50.000		0	50.000	In 2023 wordt de beschoeiing aan het Grevelingskanaal vervangen. De voorbereidingskosten worden in de eerste helft van 2023 gemaakt	
117	202 2	Projectorganisatie woningbouwprogrammering Kwartiermakingsfase	32.000		23.073	8.927	Wordt in 2023 vervolgd.	
118	202 2	Uitvoering nota grondbeleid	10.000		0	10.000	Betreft opstellen van een jaarlijkse grondprijsbrief. Een extern bureau denkt hierin mee. Het gaat erom te komen tot marktconforme grondprijzen voor diverse gebruiksfuncties. De verplichting is er voor het eerst in 2023. Er is inmiddels uitvoering aan gegeven.	
119	202 2	Rechtmatigheidsverklaring		16.000	0	16.000	Aanvullend budget vanuit bestuursrapportage. Loopt door in 2023	

	3.014.65 0	940.690	1.561.39 6	2.393.94 4	93.133
mee naar 2023 vanuit 2022 via rekeningresultaat					2.300.81 1
<i>Totaal specificatie</i>					
Stand reserve 31-12-2022 (bedragen uit reserve incidenteel van voor 2022)					2.255.09 0
Bedrag dat kan vrijvallen (onttrekking via bestemming rekeningresultaat)					-539.181
Resultaat					<u>1.715.90 9</u>
Saldo bedragen uit 2022 mee via rekeningresultaat					2.300.81 1
Actuele stand reserve na verwerking					<u>4.016.72 0</u>

Totaal overzicht beleidsindicatoren

Pijler 1 Bestuur en participatie

Naam indicator	Eenheid	Waarde indicator	Bronjaar
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren 12-17 jaar	5	2021
Winkeldiefstallen	Aantal per 10.000 inwoners	1,97	2021
Misdrijven	Aantal per 10.000 inwoners	61,03	2022
Diefstallen uit woningen	Aantal per 10.000 inwoners	3,01	2022
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 10.000 inwoners	16,76	2021

Pijler 2 Zorg

Naam indicator	Eenheid	Waarde indicator	Bronjaar
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1,9	2021
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	12	2021
Voortijdig schoolverlaters (voorheen vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	0,7	2019
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot 23 jaar	1%	2019
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	4%	2020
Werkloze jongere	% 16 t/m 22 jarigen	1%	2020
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	231,9	2021
Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	183,6	2020
Jongeren met jeugdhulp met verblijf	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,5%	2021
Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,4%	2021
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,0%	2021
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3%	2019
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	760	2021

Pijler 3 Economie, werk en recreatie

Naam indicator	Eenheid	Waarde indicator	Bronjaar
Funciemenging	%	43,1	2021
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 10.000 inwoners	1.164	2022
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	564,3	2021
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	65,80%	2020

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Naam indicator	Eenheid	Waarde indicator	Bronjaar
Niet-sporters	%	51,7	2020
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	153	2020
Hernieuwbare elektriciteit	%	25,6	2020

Pijler 5 Middelen en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Waarde indicator	Bronjaar
Formatie*	Fte per 1.000 inwoners	7,47	2023
Bezetting*	Fte per 1.000 inwoners	7,47	2023
Apparaatskosten*	Kosten per inwoner	€ 42	2023
Externe inhuur*	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2,50%	2023
Overhead*	% van totale lasten	11,86%	2023
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	273	2021
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	12,0	2021

Demografische druk	%	86,4	2021
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	705	2022
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	766	2022